

3-2.541 I.

MODERNÍ SPISOVNÁ

ARABŠTINA

VYSOKOŠKOLSKÁ UČEBNICE
I. DÍL

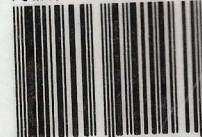
JAROSLAV OLIVERIUS
FRANTIŠEK ONDRÁŠ

اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ الْفُصْحَى
اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ الْفُصْحَى

كتاب التعليم الجامعي

الجزء الأول

Knihovna města Ostravy

267000304146

Předmluva

Tato učebnice je určena v první řadě těm, kdo studují arabštinu na univerzitě v rámci oboru arabistika nebo na jiných vysokých školách. Jako vhodný studijní text ji mohou rovněž používat i posluchači intenzivních kurzů v jazykových školách a v různých dalších institucích.¹⁾ Předpokládá nezbytně pravidelnou spolupráci s učitelem. Pro samouka by bylo její studium – zvláště v počátečním období – velice obtížné. Učebnice je rozvržena do dvou dílů. Ve svém celku by měla odpovídat programu výuky arabštiny v prvním cyklu studia, tedy v prvních třech ročnících.

V souladu s její uvedenou koncepcí jsme pokládali za potřebné a užitečné předeslat poměrně obsáhlý Úvod, který zahrnuje výklad o arabštině v rámci semitských jazyků, o staré epigrafické arabštině, o vývoji arabštiny od nejstarších dochovaných památek přes všechna historická období až do současnosti a o původu a vývoji arabského písma.

Do tohoto Úvodu jsme zařadili i podrobný výklad o fonologickém systému arabštiny obsahující klasifikaci a popis samohláskových a souhláskových fonémů a všech hláskových změn, o slabice a přízvuku a o kořeni a struktuře slova. Netradičně jsme sem začlenili i zevrubný popis arabského písma s celým aparátem jeho značek a grafémů. Praktický nácvik písma je vyhrazen učiteli.

V této souvislosti chceme upozornit, že texty jsou již od první lekce nevokalizovány, tj. bez značek pro samohlásky, aby si posluchači osvojovali čtení arabských textů v té podobě, v níž se s nimi budou až na výjimky vždy setkávat. Ve slovníčcích a ve výkladu gramatiky ovšem uvádíme všechny tvary plně vokalizované. Tato metoda je pro studujícího zpočátku náročná, ale brzy se ukáže jako prospěšná a v naší pedagogické praxi se plně osvědčila.

Tento 1. díl obsahuje kromě již zmíněného Úvodu 18 lekcí a v závěru jako přílohu Tematické okruhy zahrnující kontaktní fráze a obraty společenského styku a okruhy Potraviny a pokrmy a Lidské tělo a zdraví. Po gramatické stránce podává ucelený popis morfologie spisovné arabštiny, především jmenného a slovesného systému. Jsou v něm však probrány i některé druhy podřadného a souřadného souvětí (předmětné a podmětné věty, účelové věty, nejčastější typy důvodových a odporovacích vět, vztažné věty adjektivní a substantivní aj.). Naproti tomu gramatická látka 2. dílu se zaměřuje na syntax arabštiny, na její souvětí a některé frazeologické jevy.

Každá lekce má hlavní úvodní text a řadu rozmanitých doplňkových textů. Úvodní texty pokrývají různé oblasti života – kulturu, historii, hospodářství, politiku, vědu, společnost, sport aj. Týkají se převážně problematiky arabského světa. Doplňkové texty se vztahují zčásti k arabským reáliím, některé jsou vyprávěny jako osobní vzpomínky a jiné (kratší články) byly převzaty nebo adaptovány z arabských časopisů. Nejvíce místa zaujímají párové konverzační věty ve formě otázky a odpovědi, v nichž se procvičují probírané gramatické jevy a které mají podporovat rozvíjení řečových schopností a rozšiřovat aktivní znalost arabštiny (o psané a mluvené formě spisovné arabštiny a o rozsahu jejich použití pojednává Úvod – Moderní spisovná arabština).

¹⁾ Na tomto místě chceme upozornit české a slovenské zájemce o studium arabštiny na dvě dostupné učebnice: Jiří FLEISSIG – Charif BAHBOUH: *Základy moderní spisovné arabštiny*, I., II., Praha, Dar Ibn Rushd 2003, 2004. Dále Karol SORBY: *Moderná spisovná arabčina. Opravené a doplnené vydanie*, I., II., Bratislava, SAP 2005, 2006.

Na texty každé lekce navazuje abecední arabsko-český slovník. Lekce mají vesměs mimořádně bohatou slovní zásobu, což je dáno především rozsahem textů a částečně i lexikálním materiálem v gramatické části.

Také gramatický výklad ke každé lekci je obsáhlý, neboť usiluje o úplný popis probíraných mluvnických jevů v rámci normativní gramatiky.

Cvičení mají prověřit správné porozumění textu a spolehlivé osvojení nové gramatické látky. Jsou to obvykle překlady do arabštiny, odpovědi na otázky a dále cvičení transformační, doplňovací, rektifikační a substituční.

Při práci nad touto učebnicí jsme si byli stále vědomi toho, jaký prostor skýtá současná jazyková praxe arabského světa uplatnění mluvené formy spisovné arabštiny (viz Úvod – Moderní spisovná arabština). Proto jsme se v textech vyhýbali takovým okruhům a situacím, v nichž dominuje výhradně hovorový jazyk. Nicméně bylo by poněkud paradoxní, kdyby uživatel zvládl celou látku tohoto 1. dílu, byl schopen hovořit na různá témata a přitom neznal např. všeobecná společenská a zdvořilostní rčení a základní slovní zásobu z okruhů Potravin a pokrmy a Lidské tělo a zdraví, jejíž spisovné tvary se od hovorových většinou liší pouze ve výslovnosti, nikoli v lexiku. Proto jsme v závěru zařadili již zmíněnou přílohu Tematické okruhy.

Není jistě třeba obsáhle zdůrazňovat význam studia moderní spisovné arabštiny, která je pevným pojítkem celého arabského světa a nezbytným prostředkem k jeho pochopení a všestrannému poznávání. Arabština nedoznala za dlouhá staletí svého vývoje ve své gramatické struktuře, v hláskosloví a tvarosloví podstatnějších změn, takže znalost moderní spisovné arabštiny otvírá i přístup k arabské minulosti, k bohatému kulturnímu odkazu arabsko-islámské civilizace.

Tuto učebnici věnujeme s vděčností a úctou památce vzácného učitele, profesora Karla Petráčka, pod jehož vedením a v jehož učebnici jsme se poprvé seznámili s arabským jazykem.

Autoři

Úvod

Arabština v rámci semitských jazyků

Arabština patří do rodiny semitských jazyků. Termínu „semitský“ poprvé použil A. L. Schlözer roku 1781 podle rodokmenu synů Nóachových v 10. kapitole 1. knihy Mojžíšovy. Typické znaky semitských jazyků lze zjistit zejména v hláskovém systému a v morfologii. V hláskovém systému to jsou laryngály (hrtanové hlásky), faryngály (hltnové hlásky) a emfatické (s důrazem vyslovené) hlásky. V morfologii je to struktura slova, jejímž základem je souhláskový kořen.

Semitské jazyky jsou částí jazyků hamitosemitských (afroasijských), kam ještě patří tyto další skupiny jazyků: jazyky berberské, čadské, kušitské, omoské a stará egyptština.

Dělení semitských jazyků

Tradiční model dělení semitských jazyků spočívající na geograficko-kulturním hledisku prošel v posledních desetiletích několika modifikacemi. Podle nového modelu založeného na zkoumání morfologických inovací se nyní semitské jazyky dělí na východní a západní.²⁾

Východní semitské jazyky

- 1) akkadština – staroakkadština (zhruba 2500 – 2000 př. n.l.), babylónština a asyrština (zhruba od r. 2000 př. n.l.).
- 2) eblaiština – jazyk textů psaných klínovým písmem na hliněných tabulkách pocházejících ze státního archívu objeveného r. 1975 ve starověké Eble (nyní Tell Mardīch, asi 70 km jihozápadně od Ḥalabu). Nálezy se kladou do 2. poloviny 3. tisíciletí př. n.l.

Západní semitské jazyky

1) Centrální semitské jazyky

a) arabština

b) severozápadní semitské jazyky

ba) ugaritština – tabulky psané abecedním klínovým písmem pocházející ze starověkého Ugaritu v severní Sýrii, objeveného roku 1928, a datované do 14. – 13. stol. př. n.l.

bb) kana'ánské jazyky: hebrejština, foiničtina a punština, moábština – nápis na stéle z poloviny 9. stol. př. n.l., objevené roku 1868.

bc) aramejština

2) Jižní semitské jazyky (uvedeny jen hlavní)

a) stará jižní arabština (jazyky starověkých jihoarabských říší)

b) etiopské jazyky

ba) ge'ez (od 3. do 16. stol.)

bb) amharština (moderní etiopština)

²⁾ Následující model uvádí Alice Faber v článku Genetic Subgrouping of the Semitic Languages, uveřejněném ve sborníku The Semitic Languages. Edited by Robert Hetzron. London-New York 1997, s.6.

Vývoj arabštiny

◆ Protoarabština

První zmínky o severních Arabech uvádějí asyrské prameny z 8. a 7. stol. př. n.l. Nazývají je Aribi a obsahují mnoho jmen, jejichž forma ukazuje, že jsou arabského původu.

Rozsáhlý epigrafický materiál ze severoarabského regionu skýtají tamúdejské, lihjánské, řafatejské a řasejské (řasaitské) nápisy. Velká většina z nich je psána abecedami a dukty odvozenými z jihoarabského písma. Jazykově však představují ranou fázi vývoje severní arabštiny.

Tamúdejské nápisy jsou nazvány podle jména Tamūd, arabského etnika zmiňovaného již v 8. století v análech asyrského krále Sargona II., dále v řeckých a římských pramenech, a v koránu uvedeného jako dávno zaniklý národ. Pocházejí z rozsáhlé oblasti severní, západní a centrální Arábie a chronologicky sahají od 6. stol. př. n.l. do 4. stol. n.l. Většinou obsahují vlastní jména.

O lihjánských nápisech se hovoří spolu s nápisy dedánskými, nazvanými podle oázy Dedān (dnešní al-ʿUlā) na severozápadě Arabského poloostrova. Lze je datovat snad až do 6. stol. př. n.l. Dedān se stal centrem státního útvaru Liħjānců (Liħjān), který existoval přibližně od 3. stol. př. n.l. do 2. poloviny 1. stol. n.l.

Řafatejské nápisy odvozují své jméno od lokality řafāʾ (jihovýchodně od Damašku). Jejich nálezy pocházejí z oblasti sahající až k střednímu Eufratu na východě a do severoarabských pouští. Časově se kladou mezi 1. stol. př. n.l. a 3. stol. n.l.

Řasejské (řasaitské) nápisy jsou nazvány podle provincie al-Ĥasāʾ ležící v severovýchodní části Saúdské Arábie u Perského zálivu. Je to asi třicet nápisů, jež lze datovat přibližně mezi 5. a 2. stol. př. n.l. Jde převážně o náhrobní nápisy.

◆ Stará arabština v nápisích z předislámské doby

Arabština Nabatejců

Nabatejci byli etnikum arabského původu, doložené od roku 312 př. n.l., a v době svého největšího rozmachu (1. stol. př. n.l. – 1. stol. n.l.) ovládali rozsáhlé oblasti od Damašku na severu až k Madāʾin řalīħ (severozápadní Ĥiġāz) na jihu a od Sinajského poloostrova na západě až k Ĥāʾilu (severní okraj Nadždu) na východě. Vytvořili jeden z nejstarších a nejvýznamnějších arabských států v předislámské době. Jejich hlavním městem byla Petra (jižně od Mrtvého moře). V roce 106 n.l. podlehli Římanům a jejich říše se stala římskou provincií Arabia.

Většina nabatejských nápisů, často značně obsáhlých, pochází z 1. stol. př. n.l. Nabatejci psali aramejsky a používali svou vlastní variantu aramejského písma, z níž se vyvinulo písmo arabské. Mnohá místa v jejich nápisích však prozrazují, že jejich hovorovým jazykem byl severoarabský dialekt.

Arabština v Palmyře

Ve 2. a 3. stol. n.l. dosáhl velkého rozkvětu arabský státní útvar s hlavním městem Palmyrou (dnešní Tadmur) ve střední Sýrii. Proslavila jej zejména jeho královna Zenobia (Zajnab), která vládla v letech 267 až 272 a dobyla rozsáhlá území sahající do Malé Asie, Sýrie a Egypta. V roce 272 byla poražena Římany, zajata a odvedena do Říma. Její stát zanikl roku 274.

Jazykem palmyrských nápisů byla rovněž aramejšťina psaná modifikovanou formou aramejského písma. V nápisích se vyskytuje řada arabských jmenných tvarů a rovněž mnoho osobních jmen arabského původu.

Arabské předislámské nápisy

K nejznámějším a nejvýznamnějším patří náhrobní nápis krále Marʾ al-Qajse z Nemáry (an-Namāra, asi 120 km jihovýchodně od Damašku), objevený roku 1901. Pochází z roku 328 n.l. Je psán nabatejským písmem, ale jeho jazyk se již blíží jazyku arabských předislámských literárních památek.

◆ Klasická arabština

Pod názvem klasická arabština se rozumí ona forma staré arabštiny, která byla popsána a normována kúfskými a baserskými filology 8. stol. n.l. Nejstarší zevrubnou gramatiku arabštiny napsal Peršan Šibawajhi (z. r. 793) a nazval al-Kitāb (Kniha). Jazykový materiál pro popis a normování arabštiny čerpali filologové a lexikografové především z předislámských a raně islámských básní z doby od 6. do začátku 8. stol. n.l.

Dějiny klasické arabštiny lze podle W. Fischera rozdělit na předklasické, klasické a poklasické období.

Předklasické období

Sahá do 8. stol. n.l., kdy byl vypracován gramatický systém arabštiny (viz výše). Texty tohoto období v mnohém ohledu ještě nepodléhají jeho pravidlům a normám, a proto vykazují různé odchylky v hláskosloví, morfologii a syntaxi. Patří sem tyto texty:

- 1) předislámská a raně islámská poezie;
- 2) korán;
- 3) ústní a později písemně fixovaná slovesnost arabských kmenů – přísloví, bajky, legendy, pověsti, kmenové tradice aj.
- 4) raně islámské texty – vyprávění o činech Prorokových (ḥadīṭy), o jeho bojových výpravách (maghāzī) a první životopisy Proroka (sīra), jmenovitě od Ibn Išhāqa (z. 768).

Doposud není jednoznačně vyřešena otázka původu arabského literárního jazyka. Vzhledem k přírodním a sociálním podmínkám života na Arabském poloostrově lze s jistotou předpokládat, že existovala celá řada kmenových dialektů, které se od sebe více či méně lišily. Literární jazyk tohoto předklasického období je však přes různé odchylky a zvláštnosti, dané absencí standardních pravidel, v podstatě jednotný a všeobecně srozumitelný, i když ti, kdo jej používali, pocházeli z různých kmenů a oblastí. Byla vyslovena domněnka, že tímto literárním jazykem se stal dialekt určitého kmene, a míněn byl zejména mekský kmen Qurajš. Převládá však názor, že šlo o nadkmenový jazyk, jazyk poezie a rytmizované, rýmované prózy, v němž byly pronášeny básně, proslovy, přísahy, věštby apod. a který je také jazykem koránu.

Klasické období

Arabština se stala jazykem státní správy, kultu, krásné a naučné literatury, ale plnila i komunikativní funkci. Zatímco v předklasickém období používali literárního jazyka jen Arabové, od 2. poloviny 8. stol. je arabština fenoménem nadnárodní islámské kultury a civilizace.

Poklasické období

Zhruba od 11. stol. se zvláště v textech privátního nebo profánního charakteru stále častěji objevují odchylky od klasického gramatického standardu. Autoři těchto textů přestávají v některých případech dodržovat stanovené gramatické normy. Do jejich jazyka pronikají prvky tehdejších arabských dialektů a hovorový jazyk vzdělanců ovlivňuje psanou formu arabštiny. Tato podoba arabštiny se nazývá střední arabština (Mittelarabisch) nebo středně arabský standard. Písemně fixované texty pololidové literatury, např. tzv. lidové romány, kde se vliv hovorových jazyků projevuje ještě silněji, patří k středně arabskému substandardu.³⁾

◆ Moderní spisovná arabština

Vznik moderní spisovné arabštiny je spjat s epochou kulturní obrody (nahḍa), která začíná na arabském Východě koncem 18. století. Předmětem a zároveň nástrojem těchto obrodních snah se stal

³ Tato stať o protoarabštině a klasické arabštině se opírá převážně o příslušné kapitoly v díle Grundriss der arabischen Philologie. Band I – Sprachwissenschaft. Herausgegeben von W. Fischer. Wiesbaden 1982, ss. 17 – 26, 30 – 48.

také arabský jazyk, který musel reagovat na nové sociální, politické a kulturní poměry, vyvolané mj. vzrůstajícími kontakty s Evropou, a oprostil se od složitého tradičního stylu. Důležitou roli při vytváření moderního jazyka sehrál periodický tisk, který uvedl do arabštiny stovky nových slov, výrazů a termínů. Jazyk se obohacoval jednak využíváním vlastních lexikálních a slovtvorných zdrojů a možností, jednak přejímáním cizích slov. K tomuto modernizačnímu procesu významně přispívala rozsáhlá překladatelská činnost z oblasti vědy, kultury a později i literatury.

Moderní spisovná arabština se liší od klasické arabštiny především v lexiku a syntaxi, zatímco v morfologii jsou rozdíly nepatrné. S terminologickými problémy se musely vyrovnávat zvláště přírodní a technické vědy, kde bylo třeba vytvářet a zavádět mnoho nových odborných termínů. V literatuře se na rozdíl od publicistiky moderní jazyk prosazoval pomaleji; někteří autoři psali ještě klasicizujícím stylem. Naproti tomu však jiní literáti záměrně usilovali o to, aby se jejich jazyk plně oprostil od klasické rétoriky a přiblížil se jazyku hovorovému (tzv. zjednodušený jazyk – *lughā mubassaṭa*).

Moderní spisovná arabština má dvě formy – psanou a mluvenou. Psaná forma se uplatňuje ve všech druzích písemného projevu – v novinách, časopisech, v odborných a vědeckých textech, v literatuře, úředních dokumentech a korespondenci. Mnozí autoři však píšou dialogy v hovorovém jazyce, který nemá normovanou ortografii.

Mluvené formy spisovného jazyka se používá v rozhlase, televizi (kromě většiny rozhlasových a televizních her), v přednáškách, projevech, při tlumočení a dalších oficiálních příležitostech. Spisovnou arabštinou také často komunikují s Araby cizinci, zvláště arabisté. Ti ji mohou uplatnit v poměrně širokém rozsahu všude, kde se setkávají s lidmi, pro které je znalost spisovného jazyka samozřejmostí, tedy např. v kulturních institucích (školy, univerzity, knihovny a knihkupectví, redakce, nakladatelství aj.), ve státních úřadech, v bankách, v cestovních kancelářích, ve zdravotnických zařízeních, v různých společenských organizacích a na mnoha dalších místech. V mluvené formě spisovné arabštiny se ovšem může projevovat vliv hovorového jazyka a obvykle se vynechávají koncovky nominální a verbální flexe.

Připomeňme zde příznačný rys jazykové situace arabského světa, tzv. diglosii, čímž se rozumí, že vedle sebe existují dva jazykové útvary arabštiny – spisovná arabština a hovorové jazyky. Jimi mluví Arabové všech vrstev v každodenním životě. Hovorový jazyk plní funkci obecného národního jazyka, vedle něhož existuje ovšem řada regionálních dialektů.

Moderní spisovnou arabštinu lze pokládat za jediný spisovný arabský jazyk, který je jedním z faktorů současného arabského světa a zároveň i pojátkem s arabskou minulostí.

Fonologický systém arabštiny

Spisovná arabština má 28 fonémů souhláskových a 6 fonémů samohláskových.

Fonémy samohláskové

Tvoří je tři fonémy krátké – **a**, **i**, **u** a jim odpovídající tři fonémy dlouhé – **ā**, **ī**, **ū**.

- a – střední nízká samohláska
- i – přední vysoká samohláska
- u – zadní vysoká a labializovaná samohláska

Model samohláskových fonémů:

	přední	zadní
vysoké	i	u
nízké	a	
	střední	

Různé kombinace nebo opozice samohláskových fonémů se spolu s ostatními morfémy (prefixy, sufixy, infixy, geminací atd.) podílejí na tvorbě gramatických kategorií a modifikují základní význam slova daný souhláskovým kořenem.

mu-DaRRiS-un	– učitel	ma-DRaS-at-un	– škola
KiTāB-un	– kniha	KuTuB-un	– knihy
DaRaSa	– studoval	DaRaSū	– studovali
KaTaBa	– napsal	KuTiBa	– byl napsán

Dvojhlásky (diftongy)

Spisovná arabština má dvě dvojhlásky: **aw** (vyslovuje se **au**) a **aj**. Tyto dvojhlásky se vyskytují

a) u třísouhláskových kořenů s prostřední nebo koncovou hláskou **w** či **j**:

NaWMun	– spánek	BaJTun	– dům
RaMaW	– hodili	RaMaJ-tu	– hodil jsem

b) u tvarů s první hláskou **w** nebo **j** a předponou:

maWĠūDun	– přítomný	ʾaJMaNu	– pravý
maWHiBatun	– nadání	maJSūRun	– snadný, šťastný

c) v koncovech dvojného čísla jmenných tvarů, kde se **-ā-** přechyluje ve 2. a 4. pádě na **-aj-**:

balad-āni	– dvě země /1. pád/	balad-ajni	– /2. a 4. pád/
-----------	---------------------	------------	-----------------

d) u některých spojek a částic:

law	– kdyby	ʾaj	– to jest
-----	---------	-----	-----------

Fonémy souhláskové

Klasifikace arabských souhlásek

Z artikulačního a akustického hlediska lze souhlásky klasifikovat podle těchto kritérií:⁴⁾

A. Místa artikulace; B. Způsobu artikulace; C. Artikulujícího orgánu; D. Sluchového (auditivního) dojmu; E. Účasti hlasu; F. Účasti nosové dutiny.

A. Místo artikulace – hlásky:

- 1) retné (labiály)
 - a) obouretné (bilabiální)
 - b) zuboretné (labiodentální)
- 2) zubné (dentály)
 - mezizubné (interdentální)
- 3) dásňové (alveoláry)
 - a) předodásňové (prealveolární)
 - b) zadodásňové (postalveolární)

⁴ Toto dělení používají Š. Ondruš – J. Sabol, Úvod do štúdia jazykov. Bratislava 1987, s. 96-99. Schéma je doplněno o specifické arabské souhlásky.

- 4) tvrdopatrové (palatály)
- 5) měkkopatrové (veláry)
- 6) čípkové (uvuláry)
- 7) hrdelné (gutturály)
 - a) hltanové (faryngály)
 - b) hrtanové (laryngály)

B. Způsob artikulace – hlásky:

- 1) závěrové (okluzívy)
- 2) úžinové (konstruktívy)
- 3) polozávěrové (semiokluzívy)
- 4) kmitavé (vibranty)
- 5) bokové (laterály – *l*)
- 6) důrazové (emfatické)

C. Artikulující orgán – hlásky:

- 1) obouretné (bilabiální)
- 2) zuboretné (labiodentální)
- 3) jazyčné (lingvální)
 - a) hrotové (apikální – špičkou jazyka)
 - b) hřbetní (dorzální – hřbetem jazyka)
 - predorzální
 - postdorzální
- 4) hlasivkové (glottální)

D. Sluchový (auditivní) dojem – hlásky:

- 1) ražené (explozivní; viz závěrové)
- 2) třené (frikativy, spiranty; viz úžinové)
- 3) afrikáty (ražené, které přecházejí v třené; viz polozávěrové)
- 4) plynné (likvidy - *l, r*)
- 5) sykavky (sibilanty)

E. Účast hlasu – hlásky:

- 1) znělé
- 2) neznělé
- 3) zvučné (sonorní, sonanty – *l, r, m, n, j*)

F. Účast nosové dutiny – hlásky:

- 1) nosové (nazální – *m, n*)
- 2) ústní (orální)

Popis souhláskových fonémů (pořadí podle místa artikulace)

b	obouretná (bilabiální) závěrová znělá hláska
w	obouretná úžinová znělá hláska
m	obouretná závěrová nazální znělá hláska
f	zuboretná (labiodentální) úžinová neznělá hláska

t	interdentální úžinová neznělá hláska
ḏ	interdentální úžinová znělá hláska
t	předodásňová (prealveolární) závěrová neznělá hláska
d	předodásňová závěrová znělá hláska
s	předodásňová úžinová neznělá hláska
z	předodásňová úžinová znělá hláska
n	předodásňová závěrová nazální znělá hláska
r	předodásňová úžinová kmitavá znělá hláska
l	předodásňová úžinová boková znělá hláska
ṭ	předodásňová závěrová velarizovaná emfatická neznělá hláska
ṣ	předodásňová úžinová velarizovaná emfatická neznělá hláska
ḍ	zubná (dentální) polozávěrová velarizovaná emfatická znělá hláska
ḏ	zubná úžinová velarizovaná emfatická znělá hláska
š	zadodásňová (postalveolární) úžinová neznělá hláska
ḡ	zadodásňová palatalizovaná polozávěrová znělá hláska
j	tvrdopatrová (palatální) úžinová znělá hláska
k	tvrdopatrová závěrová neznělá hláska
ch	měkkopatrová (velární) úžinová neznělá hláska
q	měkkopatrová závěrová neznělá hláska
gh	čípková (uvulární) úžinová kmitavá znělá hláska
ḥ	hltanová (faryngální) úžinová neznělá hláska
ʿ	hrtanová (laryngální) polozávěrová znělá hláska
h	hrtanová úžinová neznělá hláska
ʾ	hrtanová hlasivková (glottální) závěrová neznělá hláska (arabsky zvaná hamza, česky zvaná ráz)

Z uvedeného přehledu vyplývá, že v opozici „znělá – neznělá“ chybí u hlásky **b** odpovídající neznělá **p**, u hlásky **f** odpovídající znělá **v**, u hlásky **š** odpovídající znělá **ž** a u hlásky **k** odpovídající znělá **g**.

Slabé konsonanty

V hláskovém systému arabštiny se jako slabé konsonanty označují **w**, **j** a **hamza**. Slabými jsou nazývány proto, že se v určitých pozicích vypouštějí (dochází k jejich elizi), asimilují nebo vzájemně alternují.

Hlásky w a j

1) Mezi krátkými samohláskami

a) mezi **a** a krátkou samohláskou se vypouštějí a samohlásky se stahují (kontrahují) na **ā**; tvary s hvězdičkou jsou teoretické:

awa	– * qawala	– qāla (řekl)
aja	– * ramaja	– ramā (hodil)
awi	– * chawifa	– chāfa (bál se)
aji	– * al-marmaji /2. pád/	– al-marmā (cíl)
awu	– * al-marsawu	– al-marsā (kotviště)
aju	– * jansaju	– jansā (zapomene)

b) mezi stejnými samohláskami vždy dochází k elizi **w** a **j** a ke kontrakci samohlásek:

uwu	–	ū	– *jad ^ʿ uwu	– jad ^ʿ ū (pozve)
iwi	–	ī	– *ar-rāḡiwi /2. pád/	– ar-rāḡī (doufající)
iji	–	ī	– *al-māḡiji /2. pád/	– al-māḡī (minulý)
uju	–	*iju – ī	– *at-tamannuju	– at-tamannī (přání); viz také bod a

c) v sousedství samohlásek **u** a **i** vždy dochází k elizi **w** a **j** a ke kontrakci samohlásek na **ī**:

uwi	–	ī	– *quwila	– qīla (bylo řečeno)
uji	–	ī	– *bujī ^ʿ a	– bī ^ʿ a (byl prodán)
iwu	–	ī	– *ar-rāḡiwu	– ar-rāḡī (doufající)
iju	–	ī	– *jamšiju	– jamšī (jde); viz také bod b

d) mezi **i** – **a** se **j** drží, **w** se mění na **j**:

iwa	–	ija	– *du ^ʿ iwa	– du ^ʿ ija (byl pozván)
	–	nasija	(zapomněl)	

e) mezi **u** – **a** se **w** drží:

uwa	–	jad ^ʿ uwa /subjektiv/ (pozve)
-----	---	--

2) Mezi dlouhou a krátkou samohláskou

a) po **ā** se **w** a **j** drží:

āwa	–	ʿāwanū (pomáhali)
āja	–	tabājana (být protikladný)
āwi	–	ʿāwinatun (časy)
āji	–	ma ^ʿ ājibu (chyby)
āwu	–	ta ^ʿ āwunun (spolupráce)
āju	–	tabājunun (protiklad)

b) **ū** se před **j** mění na **ī**:

ūja	–	īja	– *mansūjatun	– mansījatun (zapomenutá)
ūji	–	īji	– *mansūjin /2. pád/	– mansījin (zapomenutý)
ūju	–	īju	– *mansūjun	– mansījun (zapomenutý)

c) **w** se po **ī** mění na **j**:

īwa	–	īja	– *raḡīwatun	– raḡījatun (naděje)
īwi	–	īji	– *danīwin /2. pád/	– danījin (blízký)
īwu	–	īju	– *danīwun	– danījun (blízký)

d) po **ū** se **w** drží:

ūwa	–	ʿadūwan /4. pád/ (nepřítel)
ūwi	–	ʿadūwin /2. pád/
ūwu	–	ʿadūwun /1. pád/

e) po **ī** (podobně jako po **ā**; viz bod a) se **j** drží:

īja	–	miṣrījatun (egyptská, Egyptanka)
īji	–	miṣrījin /2. pád/ (egyptský, Egyptan)
īju	–	miṣrījun /1. pád/

3) Mezi krátkou a dlouhou samohláskou

a) před **ā** se **w** a **j** drží; **w** se drží též mezi **a – ī**, **i – ā**

awā	–	ʾachawātun (sestry)
ajā	–	ʾuchrajātun /množ. č. ž. r./ (jiné)
iwā	–	ḥiwārun (dialog)

výjimku tvoří některé tvary sloves s třetím radikálem **w**, u nichž **w** přešlo na **j**:

* rāḡiwāni /dvojn. číslo/ – rāḡijāni (doufající)

ijā	–	chijārun (volba)
uwā	–	jadʿuwāni /dvojn. číslo/ (pozvou)
awī	–	ʾachawījun (bratrský)
ujā	–	ijā – * tamannujāni – tamannijāni (dvě přání); viz bod 1 b

b) **w** a **j** mezi **a – ū** a **j** mezi **a – ī** se stahují na dvojhlásky:

awū	–	aw	–	* raḡawū	–	raḡaw (doufali)
ajū	–	aw	–	* jalqajūna	–	jalqawna (potkají)
ajī	–	aj	–	* tansajīna	–	tansajna /žen. rod/ (zapomeneš)

c) se samohláskami **u** a **i** se **w** a **j** stahují na dlouhé samohlásky; **j** mezi **u – ū** však zůstává:

iwī	–	ī	–	* rāḡiwīna /2. p. množ. č./	–	rāḡīna (doufající)
ijī	–	ī	–	* tamšijīna	–	tamšīna /žen. r./ (jdeš)
iwū	–	ū	–	* rāḡiwūna /množ. č./	–	rāḡūna (doufající)
ijū	–	ū	–	* jamšijūna	–	jamšūna (jdou)
uwī	–	ī	–	* tadʿuwīna	–	tadʿīna /žen. r./ (pozveš)
uwū	–	ū	–	* jarḡuwūna	–	jarḡūna (doufají)
ujū	–		–	bujūtun (domy)		

4) Elize hlásky **w**

U jedné skupiny sloves s prvním radikálem **w** se tato hláska v některých tvarech vypouští.

WaṣaLa (přijel)		* jaWṣiLu	–	jaṣiLu (přijede)
-----------------	--	-----------	---	------------------

5) Po samohláskách **i**, **u** se hlásky **w** a **j** před konsonantem vypouštějí a samohláska se dluží.

* nasijta	–	nasīta (zapomněl jsi)
* ʾiwrādun	–	ʾirādun (příjem, důchod)
* jujqizū	–	jūqizū (on probudí)
* juwṣilu	–	jūṣilu (on přiveze)

6) Uprostřed slova po souhlásce dochází – zvláště ve verbálních tvarech – k elizi hlásek **w** a **j** a k dlužení příslušné samohlásky.

* istašwara	–	istašāra (radil se)
* ʾamjala	–	ʾamāla (sklonil)
* juqwimu	–	juqīmu (uspořádá)
* jasjilu	–	jasīlu (teče)
* jaqwulu	–	jaqūlu (říká)

I u slovesných tvarů se vyskytují nestažené formy: istaḡwaba (vyslychal); naproti tomu však: istaḡāba (vyhověl).

U jmenných tvarů převládají nestažené formy:

'amjazu	– znamenitější	mašjachatun	– hodnost šejcha
miḥwarun	– osa	'ichwatun	– bratři

Vyskytují se však i formy stažené:

* maqwalun	– maqālun (článek)	* maṭjarun	– maṭārun (letiště)
------------	--------------------	------------	---------------------

7) V některých tvarech přecházejí hlásky **w** a **j** na **hamzu** nebo hamza na **w**.

* qāwilun	– qā'ilun (říkající)
* sā'ilun	– sā'ilun (tekoucí)
* 'imlājun	– 'imlā'un (diktát)
ḥamrā'u (červená)	– ḥamrāwātun (červené; mn. č.)

Někdy se vyskytují oba tvary: mu'ātin, muwātin (vhodný)

Příkladem alternace **w** a **hamzy** jsou také číslovky 'aḥadun a wāḥidun (jeden).

Hamza

1) Setkají-li se na začátku slova dvě hamzy (hamza jako předpona a hamza jako první radikál), dochází k elizi prvního radikálu a dloužení samohlásky.

* 'a'kulu	– 'ākulu (jím)
* 'imānun	– 'imānun (víra)
* 'u'tija	– 'ūtija (byl přinesen)

2) Protetická (předsuvná) hamza

a) Klade se na začátek slova tam, kde by slabika začínala dvěma souhláskami (viz Slabika).

'ibnun /kořen BN/ (syn)
'uktub! /* ktub/ (piš!)

Tato hamza se nazývá *hamzat al-wašl* (spojovací hamza) a uprostřed věty po samohlásce se vypouští.

sāfara-bnuhu (jeho syn odcestoval)
qāla-ktub! (řekl: piš!)

Hamzat al-wašl má také člen určitý *al-* a jeho allomorfy (viz níže).

b) Stojí-li protetická hamza před hamzou jako prvním radikálem, dochází buď k asimilaci prvního radikálu k následující souhlásce, nebo k elizi protetické hamzy i prvního radikálu.

* 'itachada	– ittachada (vzít, učinit, přijmout, např. opatření)
/kořen 'ChD, 8. slovesný kmen/	
* 'u'kul /kořen 'KL/	– kul (jez!)
* 'u'chudū /kořen 'ChD/	– chudū (vezměte!)

V osmém slovesném kmeni však hamza jako první radikál zůstává po protetické hamze zpravidla zachována.

ʔitalafa /ʔLF/ (vytvořit koalici)
ʔitamana /ʔMN/ (mít úvěr)
ʔitamara /ʔMR/ (konspirovat)

ʔtilāfjun (koaliční)
ʔtimānun (úvěr)
ʔtimārun (konspirace)

Asimilace

V arabštině dochází v řadě případů k asimilaci (připodobnění) hlásek. Jde o asimilaci regresivní (připodobnění k následující hlásce), progresivní (připodobnění k předcházející hlásce) a vzájemnou.

Příkladem asimilace progresivní jsou tvary některých sloves osmého slovesného kmene.

* iZtaHaRa – iZdaHaRa (vzkvétat, rozkvétat)

Neznělý infix **-t-** se asimiloval k znělému **z** a změnil se na znělé **d**.

* iŠtaDaMa – iŠdaDaMa (srazil se, např. vlak)

Infix **-t-** se asimiloval k předcházejícímu emfatickému **š** a změnil se na emfatické **ṭ**.

Asimilace regresivní se nejčastěji vyskytuje u členu určitého **al-**. Hlásky **-l-** členu určitého se ve výslovnosti plně asimiluje ke všem dentálním (zubným) a alveolárním (dásňovým) konsonantům, které se zdvojí (viz člen určitý).

* al-sajjāratu	– as-sajjāratu (auto)
* al-ṭālibu	– aṭ-ṭālibu (student)
* al-dāru	– ad-dāru (dům)
* al-niṣfu	– an-niṣfu (polovina)
* al-šamsu	– aš-šamsu (slunce)

K asimilaci dochází také u sloves 8. slovesného kmene s prvním radikálem **w** a výše zmíněného slovesa s prvním radikálem **hamzou** (ittachaḍa).

* iWtaŠaLa – ittašala (spojit se) * iWtaŠaFa – ittašafa (vyznačovat se)

Asimiluje se také hláska **n** u předložek *min* (z, od) a *ʿan* (o) k tázacímu, případně vztažnému zájmenu *mā*.

* min mā – mim mā (z čeho?) * ʿan mā – ʿammā (o čem?)

Jako příklad asimilace vzájemné lze uvést tvar 8. slovesného kmene od kořene **DChR**.

* iDtaChaRa – iDDaChaRa (šetřit, spořit)

Neznělý infix **-t-** se asimiloval k znělému interdentalnímu **d**, které se zase asimilovalo k dentálnímu neznělému **-t-**.

Geminace (zdvojení)

Zdvojení hlásek vzniká buď asimilací (viz výše), nebo slouží jako morfologický a slovtvorný prostředek.

qaddama	/2. sloves. kmen/ (představil)
takallama	/5. sloves. kmen/ (mluvil)
jamurru	/sloveso s 2. a 3. hláskou identickou/ (prochází)
rukkābun	/jedna z forem vnitřního plurálu/ (cestující)
māddatun	(látka, materie)
chabbāzun	(pekař)
baṭṭiḥun	(meloun)
sajjāratun	(auto)

Poznámka 1

Zdvojené hlásky se nevyslovují dvakrát, nýbrž prodlouženě.

Slabika

V kontextových (nepauzálních) tvarech má spisovná arabština tyto typy slabik:

- a) krátkou otevřenou – Ba
- b) dlouhou otevřenou – Bā
- c) zavřenou s krátkou samohláskou – BaB

U některých tvarů sloves s 2. a 3. hláskou identickou se vyskytují výjimečně zavřené slabiky s dlouhou samohláskou – BāB.

Slabika tedy může začínat jen jednou souhláskou a končit – až na výjimky (viz níže) – také jednou souhláskou.

V pauzálních tvarech (na konci věty nebo větného úseku) a v mluvené formě i v kontextových tvarech se ve výslovnosti vynechávají krátké samohlásky na konci slova. Pak vznikají v mnoha případech slabiky typu BāB nebo i BāBB.

muslimūna	– muslimūn (muslimové)	kitābun	– kitāb (kniha)
juqālu	– juqāl (říká se)	mawāddu	– mawādd (materiály)

Přízvuk

Slovní přízvuk je v arabštině pohyblivý. Obecně platí pravidlo, že přízvuk není na konci slova, nýbrž na dlouhé slabice, která je nejbližší konci slova. Za dlouhou slabiku je pokládán typ Bā a BaB.

kitābun	– kniha	madīnatun	– město	manzilun	– obydlí
muhandisun	– inženýr	muhandisūna	– inženýři		

Je-li dlouhá slabika až čtvrtá od konce slova, klade se přízvuk na třetí (krátkou) slabiku.

madrāsātun	– škola	manāziluhum	– jejich obydlí
------------	---------	-------------	-----------------

Má-li slovo druhou a třetí, případně čtvrtou slabiku od konce krátkou, klade se přízvuk na třetí slabiku.

kataba	– napsal	katabū	– napsali	ṭalabatun	– studenti
--------	----------	--------	-----------	-----------	------------

U slov, která mají předposlední slabiku otevřenou s dlouhou samohláskou, je přízvuk v pauzálním tvaru (viz Slabika) na poslední slabice.

jaqūlu	– jaqūl (říká)	ʿaṣḥābun	– ʿaṣḥāb (majitelé)
--------	----------------	----------	---------------------

Poznámka 2

Někdy dochází k drobným odchylkám od těchto pravidel.

Kořen a struktura slova

Základem struktury slova je souhláskový kořen, který je nositelem lexikálního významu. Většina arabských kořenů je tvořena třemi souhláskami (trojkonsonantní nebo tříradikálové kořeny). Kořen však může sestávat i z jedné, dvou, čtyř a velice zřídka pěti souhlásek.

Jednokonzonantní kořeny jsou zastoupeny hlavně předložkami, spojkami a částicemi.

li – k, pro	wa – a	ka – jako
-------------	--------	-----------

Dvoukonzonantní kořeny mají mj. slova starého původu.

ʾabun	– otec	/koncovka -u označuje 1. pád a -n neurčitý člen/
famun	– ústa	ibnun – syn /kořen BN s protetickým ʾi-/
māʾun	– voda	kuratun – koule /-at je koncovka ženského rodu/

Dvoukonzonantní kořeny se často v množném čísle nebo v jiných tvarech rozšiřují na trojkonzonantní.

famun	– ʾafwāhun (ústa) /FWH/	māʾun	– mijāhun (vody) /MJH/
ʾachun	– bratr /kořen ʾCh/	ʾichwatun	– bratři, sourozenci /ʾChW/

Čtyřkonzonantní kořeny se vyskytují poměrně málo. Jsou to slova beduínského původu nebo jména některých zvířat či slova přejatá z cizích jazyků.

ʾarnabun	– králík	ḏifdaʾun	– žába	ʿaqrabun	– štír
miskīnun	– ubohý	falsafatun	– filozofie	bustānun	– zahrada

Slova s pětikonzonantními kořeny se dochovala z archaického beduínského jazyka, nebo byla přejata.

ʿandalībun	– slavík	banafsaḡun	– fialka	šaṭranḡun	– šachy
------------	----------	------------	----------	-----------	---------

Struktura slova je tvořena souhláskovým kořenem, samohláskami, které s ním tvoří kmen, a afixy, které základní lexikální význam slova modifikují. Afixy se skládají ze souhlásek i samohlásek.⁵⁾ Tento termín zahrnuje:

a) prefixy (předpony):

<u>ma</u> KTaBun	– kancelář	taF <u>Ṣ</u> īLun	– podrobnost
<u>mi</u> FTāḤuN	– klíč	ʾaB <u>J</u> aḌu	– bílý

b) sufixy (přípony):

Wa <u>Ṣ</u> aL <u>tu</u>	– přijel jsem	NaZaL <u>nā</u>	– ubytovali jsme se	WuZaR <u>ā</u> ʾu	– ministři
--------------------------	---------------	-----------------	---------------------	-------------------	------------

c) infixy (afix uvnitř kořene):

i <u>Ṣ</u> taRaKa	– zúčastnil se	iN <u>t</u> iBāHun	– pozornost
-------------------	----------------	--------------------	-------------

d) transfixy – přesahují od 1. konzonantu (radikálu) kořene k druhému:

K <u>a</u> T <u>a</u> Ba	– napsal	K <u>u</u> T <u>i</u> Ba	– byl napsán
--------------------------	----------	--------------------------	--------------

e) cirkumfixy – obepínají tvar zepředu a zezadu:

<u>ja</u> K <u>Tu</u> B <u>u</u>	– on píše	<u>ta</u> K <u>Tu</u> B <u>ū</u> na	– píšete
----------------------------------	-----------	-------------------------------------	----------

◆ Původ a vývoj arabského písma

Arabské písmo je písmo hláskové a je geneticky spjata se starokanaánským hláskovým písmem, epigraficky doloženým přibližně od roku 1000 př. n.l. Toto písmo mělo 22 grafémů a patrně je foinického původu. Nápisy pocházejí z dnešního Libanonu (starověká Foiníkie), ze Sýrie, jihovýchodního Turecka, severní Mezopotámie, Palestiny a Jordánska. Starokanaánské písmo převzali také Aramejci (nejstarší nápisy z 10. stol. př. n.l.), obměnili je, a od 6. stol. př. n.l., kdy se aramejšтина rozšířila v celé oblasti Předního východu a stala se

⁵⁾ Následující klasifikaci afixů podává Janusz Danecki v knize Gramatyka Języka Arabskiego. Warszawa 1994, ss. 101 – 102, 108 – 110.

pak v perské říši úředním jazykem, se spolu s ní užívalo v několika modifikovaných podobách i aramejského písma.

Z aramejského písma se vyvinulo písmo nabatejské. Nabatejci mluvili arabským dialektem, ale jako psaného jazyka používali aramejštiny (viz výše). Mladší, kurzívní formou nabatejského písma je psán nápis Mar' al-Qajse z Nemáry (an-Namāra; viz výše) datovaný rokem 223 nabatejského kalendáře (r. 328 n.l.). Další doklady této formy nabatejského písma skýtají dva nápisy z oázy Ḥiḡr (267 n.l.) a Dedān (r. 306 n.l.) v severním Ḥiḡāzu.

Kurzívní forma nabatejského písma s některými ligaturami již tvoří přechod k arabskému písmu. Nejstarší datovaný arabský nápis je řecko-nabatejsko-arabská trilingva z r. 512 n.l. nalezená v Zabadu (jihovýchodně od Ḥalabu). O něco mladší je nápis z Ḡabal 'Usajs (jihovýchodně od Damašku) z r. 528 n.l. a zhruba z poloviny 6. st. n.l. pochází arabský nápis z 'Umm al-Ḡimāl (u Bosry v Sýrii).

Lze předpokládat, že v polovině 6. stol. n.l. bylo staroarabské písmo známo v Ḥidžāzu, v Sýrii a Palestině a v jihomezopotámské Ḥīře (al-Ḥīra). Pravděpodobně v 8. stol. byly zavedeny značky pro samohlásky (vokalizace) a v 8.–9. stol. se stejně psané grafémy začaly rozlišovat pomocí diakritických znamének (tečky nad a pod písmeny).

Arabská abeceda

Má 28 grafémů, z nichž 27 označuje souhláskové fonémy a jeden (alif – první v abecedním pořadí) slouží jako nositel hamzy a jako prolongační a ochranný grafém. Foném zvaný hamza (závěrová glottální hláska, český ráz; viz výše) nemá v abecedě svůj grafém, nýbrž pouhou značku v písmu, která se píše buď s tzv. nositelem (alif, w, j), nebo samostatně. Arabská abeceda nemá grafémy pro krátké samohlásky. Dlouhé samohlásky se vyjadřují třemi prolongačními grafémy (alif – ā, w – ū, j – ī, někdy na konci slova ā). Arabské písmo je převážně nevokalizované. Značkami pro krátké samohlásky je opatřen např. text koránu, bible, vokalizují se některé obtížné literární texty, učebnice, slovníky apod.

Arabské písmo se píše zprava doleva a užívá ligatur (spojování písmen). Většina písmen má čtyři formy (allografy) – začáteční, prostřední, koncovou a samostatnou – a uprostřed slova se pojí s předcházejícími i následujícími písmeny. Některá písmena se mohou pojit jen s předcházejícími a mají dvě formy – začáteční (zároveň i samostatnou) a prostřední (zároveň i koncovou).

Tabulka arabské abecedy

<i>název</i>	<i>zač. tvar</i>	<i>prostř. tvar</i>	<i>konc. tvar</i>	<i>samost. tvar</i>
ʾalif	ا	ا	ا	ا
bāʾ	ب	ب	ب	ب
tāʾ	ت	ت	ت	ت
ṭāʾ	ث	ث	ث	ث
ǧīm	ج	ج	ج	ج
ḥāʾ	ح	ح	ح	ح
chāʾ	خ	خ	خ	خ
dāl	د	د	د	د
ḏāl	ذ	ذ	ذ	ذ
rāʾ	ر	ر	ر	ر
zāj	ز	ز	ز	ز
sīn	س	س	س	س
šīn	ش	ش	ش	ش
ṣād	ص	ص	ص	ص
ḍād	ض	ض	ض	ض
ṭāʾ	ط	ط	ط	ط
zāʾ	ظ	ظ	ظ	ظ
ʿajn	ع	ع	ع	ع
ghajn	غ	غ	غ	غ
fāʾ	ف	ف	ف	ف
qāf	ق	ق	ق	ق
kāf	ك	ك	ك	ك
lām	ل	ل	ل	ل
mīm	م	م	م	م
nūn	ن	ن	ن	ن
hāʾ	ه	ه	ه	ه
wāw	و	و	و	و
jāʾ	ي	ي	ي / اى	ي / اى

Jak ukazuje uvedená tabulka, šest písmen se nepojí s následujícím písmenem; jsou to:

ا , د , ذ , ر , ز , و .

◆ Specifické grafémy a značky arabského písma

1. Lām-ʿalif

Spojení grafémů **lām** a **ʿalifu** se vyznačuje zvláštním grafémem zvaným **lām-ʿalif**: لا . Tento grafém se může vyskytovat na začátku, uprostřed i na konci slova. Nemůže se pojit s následujícím písmenem, protože druhým grafémem je ʿalif.

2. Značky pro krátké samohlásky a sukūn

Arabština používá tyto značky:

fatha – vyznačuje krátké a; píše se jako krátká šikmá čárka nad písmenem:

كَتَبَ – kataba (napsal) جَلَسَ – ġalasa (sedl si)

kasra – vyznačuje krátké i; píše se jako krátká šikmá čárka pod písmenem:

فَهِمَ – fahima (rozuměl) سَمِعَ – samiʿa (uslyšel)

damma – vyznačuje krátké u; píše se jako zmenšený grafém wāw nad písmenem:

كُتِبَ – kutiba (byl napsán) حُسِنَ – ħasuna (byl krásný)

sukūn – vyznačuje absenci samohlásky; píše se jako malý kroužek nad písmenem:

يَدْرُسُ – jadrusu (on studuje) عِنْدَ – ʿinda (u, při)

3. Vyjadřování dlouhých samohlásek

Dlouhé samohlásky se vyznačují pomocí prolongačních grafémů.

Jsou to ʿalif, wāw, jāʿ.

ʿalif vyznačuje dlouhé ā; nad příslušné písmeno se klade *fatha*:

سَافَرَ – sāfara (odcestoval) يُقَابِلُ – juqābilu (setká se)

V několika případech se dlouhé ā vyznačuje krátkým ʿalifem nad písmenem.

هَذَا – hādā (tento) ذَلِكَ – dālika (onen)

إِلَهُ – ʿilāhun (bůh, božstvo) طَهُ – ṭāhā (vlast. jméno)

wāw vyznačuje dlouhé ū; nad příslušné písmeno se klade *damma*:

يَقُولُ – jaqūlu (říká) يُوجَدُ – jūġadu (nachází se)

jāʿ vyznačuje dlouhé ī; pod příslušné písmeno se klade *kasra*:

يَسِيرُ – jasīru (jde, jede) قِيلَ – qīla (bylo řečeno)

V některých případech vyznačuje na konci slova dlouhé ā (tzv. ʿalif maqṣūra).

عَلَى – ʿalā (na, nad) مَرَضَى – marḍā (nemocní, pacienti)

4. Psaní dvojhlásek

Dvojhlásky *aw* a *aj* (viz výše) se píší podle již uvedených pravidel.

حَوْلَ – ḥawla (okolo)

رَجَوْتُ – rağawtu (doufal jsem)

بَيْنَ – bajna (mezi)

رَمَيْتَ – ramajta (hodil jsi)

5. Psaní členu neurčitého a ochranný alif

Člen neurčitý se vyjadřuje hláskou **-n**, která stojí na konci slova. Nepíše se však grafémem *nūn*, nýbrž zvláštními značkami nad a pod koncovými písmeny, podle pádu příslušného jména.

1. pád:

كِتَابٌ – kitābun (kniha)

جَمِيلٌ – ġamīlun (krásný)

2. pád:

كِتَابٍ – kitābin

جَمِيلٍ – ġamīlin

4. pád:

U jmen, s výjimkou těch, která mají koncovku ženského rodu **-atun** (viz níže), se ve 4. pádě připojuje ještě tzv. ochranný alif. Výjimky se vyskytují také u jmen, která mají na konci hamzu po samohlásce *ā* nebo *a* (viz níže).

كِتَابًا – kitāban

جَمِيلًا – ġamīlan

6. Psaní koncovky -atun

Užívá se zvláštního grafému **ة** (samostatný tvar), **ة** (koncový tvar) zvaného *tā' marbūta*.

مَدْرَسَةٌ – madrasatun (škola)

جَدِيدَةٌ – ġadīdatun (nová)

مَدْرَسَةً – madrasatan (školu)

جَدِيدَةً – ġadīdatan (novou)

7. Psaní hamzy

Jak již bylo uvedeno, hamza označuje hlásku v češtině zvanou ráz (viz výše Popis souhláskových fonémů). Je to značka **ء**, která se píše buď samostatně (nad řádkem), nebo s tzv. nositelem. Psaní hamzy se řídí těmito pravidly:

a) Na začátku slova je jejím nositelem vždy *'alif*; *hamza* se píše spolu s příslušnou vokalicou značkou.

أَنَا – 'anā (já)

أَمْرٌ – 'amrun (záležitost)

أُخْتٌ – 'uχtun (sestra)

أُفُقٌ – 'ufuqun (obzor)

إِشَارَةٌ – 'išāratun (signál)

إِنْسَانٌ – 'insānun (člověk)

b) Uprostřed slova se řídí psaní hamzy podle okolních samohlásek. Platí zde preference v pořadí **i** – **u** – **a**. Samohlásce **i** odpovídá jako nositel grafém *jā'*, samohlásce **u** grafém *wāw*, samohlásce **a** grafém *'alif*.

Nositel hamzy *jā'* :

بُرْ – bi'run (studna)	سُئِلَ – su'ila (byl dotázán)
فَتْة – fi'atun (vrstva)	سَمِمَ – sa'ima (nudil se)
مِنَات – mi'ātun (stovky)	مَائِدَة – mā'idatun (stůl)
بِيئة – bī'atun (prostředí)	رئيس – ra'īsun (prezident)

Grafém *jā'* je nositelem hamzy také mezi hláskou *jā'* (se sukūnem) a samohláskami **a**, **ā**.

هَيْئة – haj'atun (organizace)	هَيَات – haj'ātun /mn. č./
--------------------------------	----------------------------

Z uvedených příkladů vyplývá, že *jā'* jako nositel hamzy se píše bez teček.

Nositel hamzy *wāw* :

رُؤْيَة – ru'jatun (pohled)	بُؤْس – ba'usa (byl silný)
دُؤُوب – da'ūbun (vytrvalý)	سُؤَال – su'ālun (dotaz)
تَفَاؤُل – tafā'ulun (optimismus)	رُؤُوس – ru'ūsun (hlavy)

Nositel hamzy *'alif* :

رَأْس – ra'sun (hlava)	يَرَأْس – jar'asu (stojí v čele)
سَأَلَ – sa'ala (zeptal se)	رَأَسَ – ra'asa (stál v čele)

Bez nositele stojí hamza mezi samohláskami **ā** – **a** :

تَسَاءَلَ – tasā'ala (dotázel se)	قِرَاءَة – qirā'atun (četba)
-----------------------------------	------------------------------

Psaní hamzy mezi samohláskami **a** – **ā** – viz oddíl Madda.

c) Na konci slova po krátké samohlásce odpovídá nositel hamzy této samohlásce.

قَرَأَ – qara'a (četl)	مَلِيَ – mali'a (byl plný)
صَدَأُ – šadu'a (zrezivěl)	يَقْرَأُ – jaqra'u (on čte)

Po dlouhé samohlásce a po sukūnu je hamza bez nositele.

مَاء – mā'un (voda)	سُوء – sū'un (zlo)
مَلِيء – malī'un (plný)	جُزء – ğuz'un (díl, část)
شَيْء – šaj'un (věc)	

d) Ochranný alif se nepíše u jmen, která mají před hamzou samohlásku ā nebo a:

مَاءٌ – mā'an (vodu) نِسَاءٌ – nisā'an (ženy)
نَبَأٌ – naba'an (zprávu)

Naproti tomu:

جُزْءٌ – ġuz'an (díl, část) ضَوْءٌ – ḍau'an (světlo)

Odlíšný pravopis má 4. pád jména شَيْءٌ (věc): شَيْئاً.

Zřídka se vyskytují výjimky z těchto pravidel, např. يَقْرَأُونَ místo klasického يَقْرَأُونَ.

8. Šadda

Je to značka, která vyjadřuje zdvojení souhlásky ^س (viz výše Geminace). Zdvojené hlásky se vyslovují prodlouženě.

قَدَّمَ – qaddama (představit) سَيَّارَةٌ – sajjāratun (auto)
بَطَّيْحٌ – baṭṭiḥun (meloun) مَمَرٌ – mamarrun (chodba)

9. Hamzat al-waṣl, wasla

Termínem hamzat al-waṣl (spojovací hamza, viz výše) se označuje tzv. protetická hamza (předsuvná hamza) a hamza členu určitého. Jejím nositelem je vždy 'alif. Značí se hamzou, má-li samohlásku a (viz níže člen určitý). Má-li samohlásku u nebo i, píše se u příslušného alifu pouze ḍamma nebo kasra. Vyslovuje se na začátku věty. Uprostřed věty po samohláscce se ve výslovnosti vypouští a nad příslušný 'alif se klade waṣla ٱ.

اُكْتُبْ! – uktub (piš!) /přízvuk je na kmeni/
قَالَ اُكْتُبْ! – qāla – ktub (řekl: piš!)
اِجْلِسْ! – iġlis (posad' se!) /přízvuk je opět na kmeni/
قَالَ اِجْلِسْ! – qāla – ġlis (řekl: posad' se!)

10. Madda

Je to značka, která se klade nad alif jako nositel hamzy na začátku nebo uprostřed slova a nahrazuje hamzu se samohláskou ā ٱ.

أَخَذُ – 'āchuḍu (vezmu) آراءٌ – 'ārā'un (názory)
تَأْمُرُ – ta'amurun (spiknutí) مِرآةٌ – mir'ātun (zrcadlo)

1. lekce

Text A

العائلة والبيت

أنا ساكن في بيت جديد. يوجد البيت بالقرب من الكلية. الشقة في الطابق الثالث. أنا جالس إلى المكتب. الأخ واقف عند النافذة. هو مهندس في شركة. هي شركة أجنبية. الأخت في الغرفة المجاورة. هي مدرسة. الأب موجود؟ لا، هو خارج براغ. أين الأم؟ هل هي موجودة؟ لا، هي الآن خارج البيت. الغرفة كبيرة. على المكتب مجلّة. المجلّة على المكتب. هي مجلّة عربية. في المجلّة العربية مقال طويل عن الأدب اللبناني. على الجدار لوحة وصورة. اللوحة والصورة على الجدار. في وسط الغرفة مائدة. المائدة في وسط الغرفة. على المائدة زهرية و بجانب الزهرية رسالة. الرسالة مكتوبة باللغة العربية. من أين الرسالة؟ هي من سوريا. على الطرف طابع سوري.

الأخت خارجة من الغرفة. إلى أين هي ذاهبة؟ هي ذاهبة إلى المدرسة. الأم راجعة إلى البيت. أنا ذاهب إلى الكلية. الأخ ذاهب إلى طبيب. هو مريض. متى هو راجع؟ هو راجع بعد ساعة. أنا راجع في المساء. في الصباح وقبل الظهر أنا موجود في البيت. بعد الظهر أنا في الكلية. المحاضرة في الساعة الرابعة. بعد المحاضرة أنا ذاهب إلى معرض. المعرض في المتحف القومي. هل المتحف مفتوح اليوم؟ نعم، هو مفتوح ولكن غداً هو مقفول.

Text B

حوار في المدينة

طالب عربي - ع

طالب تشيكي - ت

ت : هل أنت طالب تونسي؟

ع : لا، أنا طالب مصري من القاهرة.

ت : هل أنت دارس في براغ؟

ع : نعم، أنا دارس هنا في الجامعة.

ت : أين أنت ساكن؟

ع : أنا ساكن في المدينة الجامعية.

ت : هل هناك في المدينة الجامعية طالب جديد أو طالبة جديدة من العالم العربي؟

ع : نعم، هناك طالب فلسطيني وطالب لبناني وطالبة سورية.

ت : هل الطالب اللبناني من بيروت؟

ع : لا، هو من قرية لبنانية جبلية.

ت : ومن أين الطالبة السورية؟ هل هي من الريف أيضاً؟

ع : نعم، هي من قرية سورية.

ت : من الواقف هناك؟

ع : مهندس سعودي. هو نازل في فندق فاخر بالقرب من البرج الحجري.

ت : من هناك؟

ع : أستاذ أردني، هو قادم من المكتبة.

ت : من الخارج من المحطة؟

ع : هي طالبة سودانية راجعة من الرحلة.

ت : مع من أنت ذاهب إلى المسرح؟

ع : مع زميل تشيكي .

ت : هل هو ساكن في المدينة الجامعية أو هو من براغ؟

ع : هو من براغ. وماذا هناك على التل خلف النهر؟

ت : هناك قصر براغ.

ع : وأين الساعة الفلكية المشهورة؟

ت : هي في الميدان القديم.

ع : متى أنت موجود في الكلية؟

ت : أنا موجود هناك دائماً بعد الظهر.

Gramatika

Determinace a indeterminace jména. Člen určitý

Jména obecná (apelativa) mohou být určená (determinovaná), nebo neurčená (indeterminovaná). K determinaci slouží člen určitý. Má základní tvar **al-**, stojí před jménem, je s ním spojen a je neměnný bez ohledu na číslo, rod a pád jména. Pojí se s podstatnými jmény, přídavnými jmény, zájmeny (zájmenem vztažným) a číslovkami. Jména vlastní (propria) se vyskytují se členem i bez členu, ale v obou případech jsou pokládána za určená. Člen určitý mají jména všeobecně nebo v dané souvislosti známá, jména jedinečná (slunce, měsíc, vesmír apod.) a mnohá jména vlastní.

Indeterminace je u většiny jmen vyjádřena koncovkou **-n** (tzv. nunace), která se však nepíše jako grafém nūn a pouze ve vokalizovaném tvaru je vyznačena dvěma vokalickými znaménky pro příslušný pád. Vyslovuje se za pádovou koncovkou. Některé jmenné tvary nemají nunaci, přestože jsou indeterminovány (viz 2. lekci – diptota). Naproti tomu některá vlastní jména mají nunaci, ale jsou logicky a syntakticky determinována.

V uvedených příkladech stojí jména v 1. pádě, který má koncovku **-u** (viz 2. lekci – pádový systém).

jméno neurčené

بَيْتٌ – bajt-u-n (dům)

كِتَابٌ – kitāb-u-n (kniha)

jméno určené

الْبَيْتُ – al-bajt-u

الْكِتَابُ – al-kitāb-u

مَيْدَانٌ – majdān-u-n (náměstí)

الْمَيْدَانُ – al-majdān-u

فُنْدُقٌ – funduq-u-n (hotel)

الْفُنْدُقُ – al-funduq-u

أَبٌ – ʾab-u-n (otec)

الْأَبُ – al-ʾab-u

Vlastní jména se členem určitým

الْمَغْرِبُ – al-Maghrib-u (Maroko, Maghrib)

الْعِرَاقُ – al-ʿIrāq-u (Irák)

الْكُوَيْتُ – al-Kuwajt-u (Kuvajt)

الْيَمَنُ – al-Jaman-u (Jemen)

Vlastní jména bez členu určitého a s nunací

مُحَمَّدٌ – Muḥammad-u-n

حَسَنٌ – Ḥasan-u-n

سَعِيدٌ – Saʿīdun

Vlastní jména bez členu určitého a bez nunace

مِصْرٌ – Miṣr-u (Egypt)

فِلَسْطِينُ – Filasṭīn-u (Palestina)

تُونِسُ – Tūnis-u (Tunis, Tunisko)

بَيْرُوتُ – Bajrūt-u (Bejrút)

Člen *al-* může podléhat dvěma změnám.

1. Hláška *-l-* se asimiluje k následujícím souhláskám:

t, ṭ, d, ḍ, r, z, s, š, ṣ, ḍ, ṭ, z, l, n

Nad *-l-* se v tom případě nepíše sukūn a nad příslušnou souhláskou je ve vokalizovaném tvaru šadda označující zdvojení.

تَلٌّ – tallun (kopec, návrší)

أَتَلُّ – at-tallu

ثَالِثٌ – tāliṭun (třetí)

أَثَالِثٌ – aṭ-tāliṭu

دَفْتَرٌ – daftarun (sešit)

أَدَفْتَرٌ – ad-daftaru

ذَهَبٌ – ḍahabun (zlato)

أَذَهَبٌ – aḍ-ḍahabu

رَجُلٌ – raġulun (muž)

أَرَجُلٌ – ar-raġulu

زَمِيلٌ – zamīlun (kolega)

أَزَمِيلٌ – az-zamīlu

سَائِحٌ – sāʾiḥun (turista)

أَسَائِحٌ – as-sāʾiḥu

شَارِعٌ – šāriʿun (ulice)

أَشَارِعٌ – aš-šāriʿu

صَدِيقٌ – ṣadīqun (přítel)

أَصَدِيقٌ – aṣ-ṣadīqu

صَابِئٌ – ḍābiṭun (důstojník)

أَصَابِئٌ – aḍ-ḍābiṭu

طَبِيبٌ – ṭabībun (lékař)

أَطَبِيبٌ – aṭ-ṭabību

ظَهْرٌ – zaḥrun (záda)

أَظَهْرٌ – aḏ-zaḥru

لَحْمٌ – laḥmun (maso)

أَلَلْحَمُّ – al-laḥmu

نَهْرٌ – nahrun (řeka)

أَنَهْرٌ – an-nahru

Poznámka 1

Podle starých arabských gramatiků se uvedená písmena nazývají solární (ḥurūfun šamsījatun), ostatní písmena lunární (ḥurūfun qamarījatun).

2. Hamza členu určitého se po předcházející samohlásce – dlouhé i krátké – ve výslovnosti vypouští a ve vokalizovaném tvaru je nad alifem značka *waṣla* (viz také výše) - **أ**.

أَلْمَدِينَةُ وَالرَّيْفُ (město a venkov)

أَيْنَ الْفُنْدُقُ؟ (kde je ten hotel?)

Poznámka 2

Předchází-li ve větě před členem určitým slovo končící na sukūn, přijímá toto slovo pomocnou samohlásku (i, u nebo a) a hamza členu určitého se opět vypouští.

هَلْ أَلْكِتَابُ هُنَا؟

vyslov: *halil-kitābu hunā?* (je ta kniha tady?)

هُمْ أَلْمُدَّرِسُونَ

vyslov: *humul-mudarrisūna* (jsou to učitelé)

مِنْ أَلْبَيْتِ

vyslov: *minal-bajti* (z toho domu)

Poznámka 3

Všechny předložky se v arabštině pojí s 2. pádem (genitivem). Ten má u převážné většiny jmen koncovku -i (viz 2. lekcí – pádový systém).

أَمَامَ أَلْبَيْتِ

vyslov: *'amāmal-bajti* (před domem)

عِنْدَ أَلنَّهْرِ

vyslov: *'indan-nahri* (u řeky)

مَعَ أَلصَّدِيقِ

vyslov: *ma'aṣ-ṣadīqi* (s přítelem)

Poznámka 4

V přepisu se výpustka (elize) hamzy obvykle označuje apostrofem:

'amāma 'l-bajti, 'ajna 'l-funduqu apod.

Poznámka 5

Předložky **لِ** a **بِ** se píší dohromady s následujícím slovem.

لِطَالِبٍ (jednomu studentovi)

بِسَيَّارَةٍ (autem)

Po předložce **لِ** se v písmu vypouští alif členu určitého.

لِلصَّدِيقِ (pro toho přítele)

لِلْمُدَّرِسِ (pro toho učitele)

Začíná-li jméno souhláskou *l-*, vypouští se i *-l* členu určitého.

لِللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ (pro arabský jazyk)

Dlouhé samohlásky se před členem určitým ve výslovnosti krátí.

فِي الشَّارِعِ

vyslov: *fiš-šāri'i* (na ulici)

إِلَى الْمَطْعَمِ

vyslov: *'ilal-maṭ'ami* (do restaurace)

عَلَى الْمَكْتَبِ

vyslov: *'alal-maktabi* (na stole)

Poznámka 6

Hamza, která se po samohlásce ve výslovnosti vypouští, se nazývá *hamzat al-waṣl* (spojovací hamza; viz výše).

Rod

Arabština rozeznává rod mužský a ženský. Jména mužského rodu nemají žádnou specifickou koncovku. Jména ženského rodu mají v převážné většině koncovku **-atun** (ة nebo ة-; viz také výše), v níž je obsažena pádová koncovka a případně nunace. Další koncovky označující ženský rod budou probrány později. Koncovka -atun se často vyslovuje v pauzálním tvaru (na konci věty nebo větného úseku) pouze jako -a.

طَالِبَةٌ (studentka)	سَيَّارَةٌ (auto)	الْمَدْرَسَةُ (ta škola)
فِي الصُّورَةِ (na fotografii)		إِلَى الْجَامِعَةِ (na univerzitu)

Existuje však celá řada jmen ženského rodu, která jsou bezpříznaková. Jsou to:

- jména přirozeně ženská, např. **أُمُّ** (matka), **عَرُوسٌ** (nevěsta);
- jména označující párové části těla, např. **يَدٌ** (ruka), **عَيْنٌ** (oko);
- většina jmen zemí a měst, např. **مِصْرٌ** (Egypt), **أَلْهِنْدُ** (Indie), **دِمَشْقُ** (Damašek), **بَغْدَادُ** (Bagdád), **الْقُدْسُ** (Jeruzalém);
- některá další jména, např. **شَمْسٌ** (slunce), **أَرْضٌ** (země), **نَارٌ** (ohně), **حَرْبٌ** (válka), **نَفْسٌ** (duše), **دَارٌ** (dům).

Poznámka 7

V této souvislosti je třeba uvést tzv. vztahovou koncovku (nisba), kterou se tvoří většinou přídavná jména od různých podstatných jmen, mj. od jmen označujících národnost, nebo zpodstatnělá přídavná jména. Tato koncovka má tvar -ijjun (psáno -ijjun), v ženském rodě -ijjatun (psáno -ijjatun).

عِلْمٌ (věda)	عِلْمِيٌّ (vědecký)	عِلْمِيَّةٌ
مَدْرَسَةٌ (škola)	مَدْرَسِيٌّ (školní)	مَدْرَسِيَّةٌ
العِرَاقُ (Irák)	عِرَاقِيٌّ (irácký, Iráčan)	عِرَاقِيَّةٌ
	أَجْنَبِيٌّ (zahraniční, cizinec)	أَجْنَبِيَّةٌ

Příčestí činné a trpné (participium aktivní a pasivní)

Příčestí činné má v 1. (základním) slovesném kmeni po prvním radikálu **-ā-**, po druhém radikálu **-i-**.

KāTiB-u-n	كَاتِبٌ	(píšící)	žen. rod	KāTiB-at-u-n	كَاتِبَةٌ
ĜāLiS-u-n	جَالِسٌ	(sedící)	žen. rod	ĜāLiS-at-u-	جَالِسَةٌ
WāQiF-u-n	وَاقِفٌ	(stojící)	žen. rod	WāQiF-at-u-n	وَاقِفَةٌ

Příčestí trpné se tvoří předponou **ma-**, první radikál je bez samohlásky a druhý radikál má **-ū-**.

ma-KTūB-u-n	مَكْتُوبٌ	(napsaný)	žen. rod	ma-KTūB-at-u-n	مَكْتُوبَةٌ
ma-FTūḤ-u-n	مَفْتُوحٌ	(otevřený)	žen. rod	ma-FTūḤ-at-u-n	مَفْتُوحَةٌ
ma-ŠHūR-u-n	مَشْهُورٌ	(slavný)	žen. rod	ma-ŠHūR-at-u-n	مَشْهُورَةٌ

Prívlastek shodný

Prívlastek stojí za jménem a shoduje se s ním v pádě, určení a – kromě některých případů (viz 2. lekci) – v čísle a rodu. Je vyjádřen zpravidla přídavným jménem nebo participiem.

بَيْتٌ كَبِيرٌ	(velký dům)	أَلْبَيْتُ الْكَبِيرُ	(ten velký dům)
سَيَّارَةٌ جَدِيدَةٌ	(nové auto)	السَّيَّارَةُ الْجَدِيدَةُ	(to nové auto)
رَجُلٌ وَاقِفٌ	(stojící muž)	الرَّجُلُ الْوَاقِفُ	(ten stojící muž)
طَالِبَةٌ جَالِسَةٌ	(sedící studentka)	الطَّالِبَةُ الْجَالِسَةُ	(ta sedící studentka)
كَاتِبٌ مَشْهُورٌ	(slavný spisovatel)	الْكَاتِبُ الْمَشْهُورُ	(ten slavný spisovatel)
بَابٌ مَفْتُوحٌ	(otevřené dveře)	أَلْبَابُ الْمَفْتُوحُ	(ty otevřené dveře)

Jmenný přísudek. Věta jmenná

Jmenný přísudek (jmenný predikát) je nejčastěji vyjádřen přídavným jménem, participiem nebo podstatným jménem. Není-li výslovně zdůrazněna jeho determinace, bývá zpravidla neurčen. Jednoduchá věta jmenná, v níž se v přítomném čase nepoužívá sponového slovesa „být“, je tvořena určeným podmětem (subjektem), jímž bývá zpravidla podstatné jméno, vlastní jméno nebo zájmeno, a neurčeným jmenným přísudkem. Neshoda (inkongruence) v určení mezi podmětem a jmenným přísudkem má syntaktickou funkci.

أَلْبَيْتُ كَبِيرٌ	(ten dům je velký)	الصُّورَةُ جَمِيلَةٌ	(ta fotografie je krásná)
هُوَ جَالِسٌ	(on sedí, dosl. je sedící)		
هِيَ خَارِجَةٌ	(ona vychází, dosl. je vycházející)		
أَخٌ مُهَنْدِسٌ	(bratr je inženýr)	أَلْأُخْتُ مُدْرَسَةٌ	(sestra je učitelka)

Místo jmenného přísudku může stát adverbialní výraz.

الْفُنْدُقُ فِي الْمَيْدَانِ	(hotel je na náměstí)
السيارة أمام البيت	(auto je před domem)
المحاضرة في الساعة الرابعة	(přednáška je ve čtyři hodiny)

Ve větách s adverbialním výrazem může být podmět určen nebo neurčen. Je-li neurčen, stojí na konci věty.

على المكتب رسالة	(na stole je nějaký dopis)
في المجلة مقال	(v časopise je nějaký článek)

ale:

الرسالة على المكتب	(ten dopis je na stole)
المقال في المجلة	(ten článek je v tom časopise)

Ve větách s příslovečným určením místa lze použít pro mužský rod ustrnulého slovesného tvaru **يُوجَدُ** (nachází se), pro ženský rod **تُوجَدُ**. Tyto tvary stojí před podmětem.

يُوجَدُ الْفُنْدُقُ فِي الْمَيْدَانِ	(hotel je na náměstí)
تُوجَدُ الْمَحَطَّةُ عِنْدَ الْمَدْرَسَةِ	(zastávka je u školy)

K zdůraznění lze použít ve funkci spony zájmena osobního samostatného.

الْأَبُ هُوَ أَسْتَاذٌ فِي الْجَامِعَةِ	(otec je profesorem na univerzitě)
الْأُمُّ هِيَ مُوظَّفَةٌ فِي الْوِزَارَةِ	(matka je zaměstnána na ministerstvu)

Zájmena osobní samostatná

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
1. os.	أَنَا (já)	نَحْنُ (my)
2. os. muž. r.	أَنْتَ (ty)	أَنْتُمْ (vy)
žen. r.	أَنْتِ (ty)	أَنْتُنَّ (vy)
3. os. muž. r.	هُوَ (on)	هُمْ (oni)
žen. r.	هِيَ (ona)	هُنَّ (ony)

dvojné číslo

2. os. muž., žen. r.	أَنْتُمَا (vy dva, vy dvě)
3. os. muž., žen. r.	هُمَا (oni dva, ony dvě)

Poznámka 8

Arabština rozlišuje rod mužský a ženský i ve 2. osobě jednotného a množného čísla.

Poznámka 9

Množné a dvojné číslo jmen bude probráno ve 2. lekci.

◆ Cvičení

1. Spojte se členem určitým

طبيب، بيت، مدرسة، شقة، صورة، جدار، ظرف، غرفة، كلية، رسالة، طابق، ميدان، سيارة، فندق، جامعة، تمثال،
مجلة، أخت، لوحة، قصر، شارع، مائدة، ذهب، ظهر، مهندس، ريف

2. Doplňte

. دارس في الجامعة. الطالب اللبناني من

مهندس من دبي في فندق فاخر.

الطالبة السودانية من الرحلة.

الساعة الفلكية في

الطالب التشيكي موجود في الكلية.

قصر براغ على

الطالب المصري إلى المسرح مع

3. Tvořte podle vzoru

بيت كبير - البيت الكبير - البيت كبير

مقال طويل، سيارة جديدة، طالب سوري، زهرية جميلة، صديق مصري، غرفة صغيرة، صورة قديمة، كاتب مشهور،
فندق فاخر، نافذة مفتوحة

4. Přeložte a obměňte věty podle vzoru

Na stole je dopis. Ten dopis je na stole.

Na náměstí je hotel. Na stěně jsou hodiny. Před domem je auto. U okna je stůl. Uprostřed náměstí je socha. U stěny je knihovna. Poblíž hotelu je divadlo. V muzeu je nějaká přednáška.

5. Přeložte

Otec je úředníkem na ministerstvu. Matka je zaměstnána v knihovně. Bratr je inženýrem v jedné zahraniční firmě. Já jsem student ve třetím ročníku. Sestra se vrací ze školy. Kam jdeš odpoledne? Odpoledne jsem doma a večer jdu do divadla. Dnes přijde (je přicházející) z fakulty ve čtyři hodiny. Na té fotografii je Pražský hrad. Ten hotel je blízko muzea. Zastávka je u fakulty. Vracím se z výletu na venkov. Ten student bydlí v koleji. Nağīb Mağfūz je slavný egyptský spisovatel. Kde je ten pokoj? Je v pátém poschodí. Ráno a dopoledne jsem v knihovně. Ta přednáška je na fakultě, nebo v muzeu? Je knihovna otevřena také večer? Ano, je otevřena do sedmi hodin. Výstava je zítra zavřena.

6. Odovězte na otázky k textu B

من أين الطالب المصري؟ هل هو دارس في القاهرة؟ هل هو ساكن في المدينة الجامعية؟ من أين الطالب اللبناني؟ هل الطالبة السورية من دمشق؟ هل المهندس السعودي نازل في فندق بالقرب من المتحف؟ هل الكالبة السودانية راجعة من المكتبة؟

Slovní zásoba

أَب	otec	بَعْدَ	po, za /časově/
أَجْنَبِيٌّ	zahraniční, cizinec	بَيْتٌ	dům, domov
أَخٌ	bratr	بَيْرُوتٌ	Bejrút
أُخْتٌ	sestra	مَتْحَفٌ	muzeum
أَدَبٌ	literatura	تَشِيكِيٌّ	český, Čech
أُرْدُنِيٌّ	jordánský, Jordánc	تَلٌّ	kopec, návrší
أُسْتَاذٌ	profesor; pán (označení člověka vy- konávajícího intelek- tuální profesi)	تَمَثَالٌ	socha
أَلَانَ	nyní	تُونِسِيٌّ	tuniský, Tunisian
إِلَى	do, k	ثَالِثٌ	třetí
إِلَى أَيِّنَ؟	kam	جَبَلِيٌّ	horský
أُمٌّ	matka	جِدَارٌ	stěna
أَمَامَ	před /místně/	جَدِيدٌ	nový
أَنَا	já	جَمِيلٌ	krásný
أَنْتَ	ty /muž. r./	مَجَلَّةٌ	časopis
أَنْتِ	ty /žen. r./	جَالِسٌ	sedící
أَنْتُمْ	vy /množ. č. muž. r./	جَامِعَةٌ	univerzita, vysoká škola
أَنْتُمَا	vy /dvoj. č. muž. i žen. r./	بِجَانِبِ	vedle
أَنْتُنَّ	vy /množ. č. žen. r./	مُجَاوِرٌ	sousední, sousedící
أَوْ	nebo	حَتَّى	až do /časově/
أَيْضًا	také, rovněž	حَجَرِيٌّ	kamenný
أَيْنَ	kde	مُحَاضِرَةٌ	přednáška
بِـ	předložka vyjadřující 7. pád; v	مَحْطَةٌ	stanice, nádraží
بِرَاغٍ	Praha	حَوَارٌ	rozhovor
بُرْجٌ	věž	خَارِجٌ	vycházející
		خَارِجٌ	mimo, vně
		خَلْفَ	za /místně/

دَارِسٌ	studující	طَوِيلٌ	dlouhý
مَدْرَسَةٌ	škola	ظَرْفٌ	obálka
مُدْرَسٌ	učitel	ظَهْرٌ	záda
دَائِمًا	vždy, stále	ظَهْرٌ	poledne
ذَاهِبٌ	jdoucí, jedoucí	بَعْدَ الظُّهْرِ	odpoledne
ذَهَبٌ	zlato	قَبْلَ الظُّهْرِ	dopoledne
رَابِعٌ	čtvrtý	عَائِلَةٌ	rodina
رَاجِعٌ	vracející se	عَالَمٌ	svět
رِحْلَةٌ	výlet	عَرَبِيٌّ	arabský, Arab
رِسَالَةٌ	dopis	مَعْرِضٌ	výstava
رِيفٌ	venkov	عَلَى	na
زَمِيلٌ	kolega	عَنْ	o
زُهْرِيَّةٌ	váza	عِنْدَ	u, při
سَاحٍ	turista	غَدًا	zítra
سَابِعٌ	sedmý	عُرْفَةٌ	pokoj, místnost
مَسْرَحٌ	divadlo	مَفْتُوحٌ	otevřený
سَاعَةٌ	hodina, hodiny	فَاحِرٌ	luxusní
سَاكِنٌ	bydlící, obyvatel	فِلَسْطِينِيٌّ	palestinský, Palestinec
سَعُودِيٌّ	saúdský, Saúd	فَلَكِيٌّ	astronomický
سَنَةٌ	rok, ročník	سَاعَةٌ فَلَکِيَّةٌ	orloj
سُودَانِيٌّ	súdánský, Súdáнец	فُنْدُقٌ	hotel
سُورِيٌّ	syrský, Syřan	فِي	v
سُورِيَا	Sýrie	قَبْلَ	před /časově/
سَيَّارَةٌ	auto	قَادِمٌ	přicházející, příští
شَارِعٌ	ulice	قَدِيمٌ	starý
شَرَكَةٌ	firma, společnost	بِالقُرْبِ مِنْ	poblíž
شَقَّةٌ	byt	قَرْيَةٌ	vesnice
مَشْهُورٌ	slavný, proslulý	قَصْرٌ	hrad, palace, zámek
صَبِيحٌ	ráno	قَصْرُ بَرَاغٍ	Pražský hrad
صَدِيقٌ	přítel	مَقْفُولٌ	zavřený
صَغِيرٌ	malý	القَاهِرَةُ	Káhira
صُورَةٌ	fotografie	مَقَالٌ	článek
صَابِطٌ	důstojník	قَوْمِيٌّ	národní
طَبِيبٌ	lékař	كَاتِبٌ	píšící, spisovatel
طَابِعٌ	známka (poštovní)	كَبِيرٌ	velký
طَابِقٌ	patro	مَكْتَبٌ	stůl (psací);
طَالِبٌ	student		

	kancelář, úřad	نَافِذَةٌ	ubytovávající se
مَكْتَبَةٌ	knihovna	نَحْنُ	okno
مَكْتُوبٌ	napsaný	نَجِيبٌ مَحْفُوظٌ	my
كَلِيَّةٌ	fakulta	نَعَمْ	Nağīb Mağfūz
لِ	k, pro /předložka	نَهْرٌ	ano
	3.p./; od /autorské/	هَلْ	řeka
لَا	ne	هَلْ	zda /tázací částice/
لُبْنَانِيٌّ	libanonský,	هُمْ	oni
	Libanonec	هُمَا	oni, ony /dvojné číslo/
لُغَةٌ	jazyk	هُنَّ	ony
لُوحَةٌ	obraz, plátno	هُنَا	zde
مَائِدَةٌ	stůl	هُنَاكَ	tam
مَاذَا	co /tázací/	مُهَنْدِسٌ	inženýr
مَتَى	kdy /tázací/	هُوَ	on
مَدِينَةٌ	město	هِيَ	ona
مَدِينَةٌ جَامِعِيَّةٌ	kolej	وَ	a, i
	(vysokoškolská)	مَوْجُودٌ	nacházející se
مَرِيضٌ	nemocný, pacient	وَزَارَةٌ	ministerstvo
مَسَاءٌ	večer	وَسَطٌ	střed
مِصْرِيٌّ	egyptský, Egypt'an	فِي وَسَطٍ	uprostřed
مَعَ	s	مُوظَّفٌ	zaměstnaný, úředník
مَعَ مَنْ؟	s kým?	وَأَقِفْ	stojící
مَنْ	kdo	وَلَكِنْ	ale
مِنْ	z, od	يُوجَدُ	nachází se
مِنْ أَيْنَ؟	odkud?	الْيَوْمَ	dnes
مِيْدَانٌ	náměstí		
نَازِلٌ	vystupující,		

2. lekce

Text A

الحضارة المصرية القديمة

هناك في المتاحف العالمية كثير من الآثار المصرية القديمة. هي أعمال عظيمة للفنانين المصريين من الدولتين القديمة والحديثة، مثلاً تماثيل كبيرة للفراعنة ولوحات للآلهة المصرية ونماذج للمعابد بالجدران الملونة ومراكب مصنوعة من الخشب وملابس قصيرة للرجال وملابس طويلة للنساء.

هل الحضارة المصرية القديمة معروفة ومدروسة جيداً؟ نعم، هناك معلومات كثيرة عن الحياة اليومية في مصر القديمة، أي عن المدن حيث توجد منازل واسعة من الطابقين في وسط حدائق جميلة وفي هذه المنازل حجرتان رئيسيتان للضيوف الكبار. كذلك توجد صور للحيوانات المحبوبة - قطط وكلاب. في المتحف المصري بالقاهرة تابوت مصنوع من الذهب الخالص.

بين هذه المعلومات معلومات قيمة عن العلوم والطب - هناك آلات جراحية للأطباء المصريين معروضة في المتاحف المختلفة - والهندسة المعمارية. والأهرام دليل مهم على الفن المعماري المصري القديم. هناك مقابر صخرية للملوك المصريين أيضاً. يوجد هرمان كبيران واقعان في الجزيرة. لهذين الهرمين الكبيرين قمتان واضحتان من بعيد.

Text B

أسئلة وأجوبة

- أ - في المدينة الجامعية طلاب أجنبي جدد. من أين الطلاب الأجانب؟
ب - هم من البلدان الآسيوية والإفريقية.
- أ - هل هناك في المدينة الجامعية طالبات أجنبيات أيضاً؟
ب - نعم، هناك طالبتان فلسطينيتان.
- أ - هل هناك مقالات مهمة في هذه الجريدة؟
ب - نعم، هناك مقالات عن الوضع السياسي والاقتصادي في الدول العربية. هذه المقالات مهمة جداً. وإلى جانب هذا هناك مقالات عن الاكتشافات العلمية الأخيرة في الطب.
- أ - هل في المهرجان السينمائي أفلام عربية؟
ب - نعم، في المهرجان فيلمان عربيان، الواحد من مصر والثاني من لبنان.
- أ - هل هناك مهرجانات سينمائية في الجمهورية التشيكية؟
ب - نعم، هناك مهرجانان سينمائيان في كارلوفي فاري و براغ مثلاً.
- أ - من هؤلاء الأشخاص؟
ب - هم مشاركون في المؤتمر.
- أ - هل في المؤتمر عدد كبير من المشاركين؟
ب - نعم، في المؤتمر مشاركون ومشاركات من بلدان كثيرة.
- أ - أين المترجم؟

- ب - هو عند الوزير مع عضوين للوفد.
 أ - وأين الأعضاء الآخرون؟
 ب - هم في الفندق.
 أ - ما هاتان الطائرتان؟
 ب - هما طائرتان للخطوط الجوية الكويتية.
 أ - من في الصورتين؟
 ب - في الصورتين زملاء من الكلية.
 أ - ماذا يوجد في السوق الدولية؟
 ب - توجد هناك آلات صناعية وزراعية ومنتجات كثيرة أخرى.
 أ - هل هناك أسواق دولية في البلدان العربية أيضاً؟
 ب - طبعاً، السوق الدولية في دمشق مثلاً.
 أ - إلى أين هو ذاهب؟
 ب - هو ذاهب مع الأصدقاء إلى المطعم.
 أ - هل في البلدان الغربية علماء وخبراء عرب؟
 ب - نعم، هناك كثير من العلماء والخبراء العرب.
 أ - لمن هذه الشنط؟ هل هي لهؤلاء السيّاح أو لأولئك الركّاب؟
 ب - هي لأولئك الركّاب.
 أ - من أين هاتان الرسالتان؟
 ب - هذه الرسالة من ليبيا وتلك من الأردن.
 أ - هل هذه الكتب قديمة؟
 ب - هذه الكتب قديمة وتلك جديدة.
 أ - هل في المكتبة خرائط لآسيا وإفريقيا؟
 ب - نعم، هذه خريطة للشرق الأوسط وتلك لإفريقيا.

Gramatika

Pádový systém

Arabština má tři pády: 1. pád (nominativ), 2. pád (genitiv) a 4. pád (akuzativ). U trojvýchodných jmen (nazývají se též triptota – viz níže) je koncovkou 1. pádu **-u**, 2. pádu **-i** a 4. pádu **-a**. Pádové koncovky jsou vyznačeny jen ve vokalizovaném textu. Indeterminaci (neurčitý člen), vyjádřenou tzv. nunací (koncovka **-n**) vyznačují dvě znaménka pro příslušný vokál (viz 1. lekci). Neurčená jména trojvýchodná bez koncovky **-atun** mají ve 4. pádě ještě tzv. ochranný alif. Ke jménům s koncovkou **-atun** se ochranný alif neklade (viz také 1. lekci).

	neurčený tvar	určený tvar
1. pád	مَقَالٌ	الْمَقَالُ
	رِسَالَةٌ	الرِّسَالَةُ
2. pád	فِي مَقَالٍ	فِي الْمَقَالِ
	فِي رِسَالَةٍ	فِي الرِّسَالَةِ
4. pád	كَتَبَ مَقَالًا (napsal)	كَتَبَ الْمَقَالَ
	كَتَبَ رِسَالَةً	كَتَبَ الرِّسَالََةَ

Nominativ je pádem podmětu, jeho shodného přívlastku a jmenného přísudku.

الْبَيْتُ صَغِيرٌ - بَيْتٌ صَغِيرٌ الْمَدِينَةُ كَبِيرَةٌ - مَدِينَةٌ كَبِيرَةٌ

Genitiv je pádem neshodného přívlastku (v genitivním spojení – viz 4. lekci) a pádem předložkovým.

فِي الْعُرْفَةِ مَكْتَبَةُ الْجَامِعَةِ كِتَابُ الطَّالِبِ

Akuzativ je pádem přímého předmětu po přechodných (tranzitivních) slovesech a jeho shodného přívlastku, v mnoha případech doplňku, příslovcí a příslovečného určení a rovněž podmětu po spojkách أَنْ (že), لِأَنَّ (protože), وَلَكِنْ , (ale) a částici إِنَّ (viz 3. lekci).

كَتَبَ رِسَالَةً طَوِيلَةً (napsal dlouhý dopis) /předmět/

رَجَعَ سَلِيمًا (vrátil se zdrav) /doplňk/

أَيْضًا طَبْعًا الْيَوْمَ جَدًّا /příslovce/

أَرْضًا (k zemi, na zem) /přísloveč. určení/ خَوْفًا (ze strachu)

إِنَّ الطَّالِبَةَ سَاكِنَةٌ فِي الْعُرْفَةِ الْمَجَاوِرَةِ (ta studentka bydlí v sousedním pokoji) /podmět/

Dvojvýchodná jména (diptota)

Vedle trojvýchodných jmen jsou v arabštině také – v menší míře – dvojvýchodná jména (diptota), která mají pouze dvě pádové koncovky: **-u** pro 1. pád a **-a** pro 2. a 4. pád. K těmto jménům se neklade neurčitý člen (nunace). Jejich indeterminace je vyjádřena absencí členu určitého nebo jiného determinačního prostředku (následujícího genitivu nebo zájmena osobního připojeného – viz 3. lekci).

Mezi dvojvýchodná jména patří:

1) Mnoho vlastních jmen osob, měst a zemí. Jsou to převážně jména cizího původu nebo jména bez členu určitého zakončená na *tā' marbūṭa*, např.:

a) jména mužská:	سُلَيْمَانُ	عُمَرُ	عُثْمَانُ
b) jména ženská	مَرِيَمُ	فَاطِمَةُ	سَعَادُ
c) jména měst	دِمَشْقُ	بَيْرُوتُ	مَكَّةُ
d) jména zemí	مِصْرُ	فِلَسْطِينُ	لُبْنَانُ

2) Přídavná jména označující barvy a tělesné vady nebo vlastnosti, např.:

أَصْفَرُ (žlutý)	أَحْمَرُ (červený)	أَزْرَقُ (modrý)
أَطْرَشُ (hluchý)	أَخْرَسُ (němý)	أَعْرَجُ (chromý)
أَشْقَرُ (světlovlasý)	أَصْلَعُ (holohlavý)	أَسْمَرُ (snědý)

Ženský rod od těchto přídavných jmen se tvoří diptotickou příponou **-ā' u**, např.:

صَفْرَاءُ (žlutá)	خَرَسَاءُ (němá)	شَقْرَاءُ (světlovlasá)
-------------------	------------------	-------------------------

3) Přídavná jména zakončená na **-ānu**, např.:

كَسْلَانُ (líný)	عَطْشَانُ (žíznivý)	غَضْبَانُ (rozhněvaný)
------------------	---------------------	------------------------

Tvar ženského rodu od těchto přídavných jmen má koncovku **-ā** a je nesklonný, např.:

كَسْلَى	عَطْشَى	غَضْبَى
---------	---------	---------

Pod vlivem hovorového jazyka se však objevují stále častěji i tvary trojvýchodné:

كَسْلَانَةٌ	عَطْشَانَةٌ	غَضْبَانَةٌ
-------------	-------------	-------------

4) Některé typy vnitřního (lomeného) plurálu (viz níže), např.:

زُمَلَاءُ (kolegové)	أَصْدِقَاءُ (přátelé)	مَدَارِسُ (školy)
----------------------	-----------------------	-------------------

Příklady na dvojvýchodná jména ve 2. pádě:

مَعَ زُمَلَاءَ (s kolegy)	إِلَى مِصْرَ (do Egypta)	فِي مَدَارِسَ (ve školách)
---------------------------	--------------------------	----------------------------

Jsou-li dvojvýchodná jména (v výjimkou vlastních jmen) určena, stávají se trojvýchodnými, např.:

فِي الظَّرْفِ الأَزْرَقِ (v té modré obálce)

مَعَ الولدِ الأشْقَرِ (s tím světlovlasým chlapcem)

مِنَ الأَصْدِقَاءِ (od těch přátel)

Jména zakončená na **-in** a **-an**

Tato jména budou podrobněji vyložena v 16. lekci (slovesa s 3. radikálem *w* a *j*). Zde uvedeme jejich základní rysy.

Jména mužského rodu zakončená v 1. a 2. pádě jednotného čísla na **-in** jsou většinou participia aktivní od výše zmíněných sloves; výjimečně jsou to vnitřní (lomené) plurály. Akuzativ má v neurčeném tvaru koncovku **-ijan**. V určeném tvaru mají tato jména v 1. a 2. pádě koncovku **-ī** a ve 4. pádě **-ija**.

رَأَى يَبَيْتًا عَالِيًا (viděl)	فِي بَيْتِ عَالٍ	بَيْتُ عَالٍ (vysoký dům)
رَأَى البَيْتَ العَالِيَّ	فِي البَيْتِ العَالِيَّ	البَيْتُ العَالِيَّ

Tvar ženského rodu má koncovku *-ijatun* a je trojvýchodný, např.:

بِنَايَةُ الْعَالِيَةِ (vysoká budova) الْمَسْتَشْفَى

Jména zakončená v jednotném čísle mužského rodu na *-an* jsou většinou participia pasivní od výše zmíněných sloves. Patří sem i některá další jména. Tato koncovka je ve všech pádech stejná. Je-li jméno určeno, mění se na *-ā*. V obou případech je jméno zakončeno na hlásku *jā*'.

1., 2., 4. pád الْمَسْتَشْفَى (nemocnice) الْمَسْتَشْفَى

K tvarům participia pasivního ženského rodu od těchto jmen viz 16. lekci.

Množné číslo

Arabština rozlišuje množné číslo vnější, tvořené pouze příponami, a množné číslo vnitřní (lomený plurál), tvořené vnitřní flexí, tj. změnami uvnitř kmene, a případně ještě pomocí předpon a přípon.

Množné číslo vnější mužského rodu

Má v 1. pádě příponu *-ūna*, ve 2. a 4. pádě příponu *-īna*. Je-li jméno určeno členem určitým, tyto přípony se nemění. Je-li určeno jménem v genitivu nebo zájmenem osobním připojeným (viz 3. a 4. lekci), odpadá u těchto přípon jejich zakončení *-na*.

Množné číslo vnější mužského rodu se tvoří nejčastěji od

1) podstatných jmen typu KaTTāBun označujících zaměstnání, případně činnost, např.:

فَلَّاحٌ (rolník)	فَلَّاحُونَ	2. a 4. pád فَالَّاحِينَ
بَوَّابٌ (vrátný)	بَوَّابُونَ	2. a 4. pád بَوَّابِينَ

2) participií aktivních základního slovesného kmene, majících slovesný charakter, např.:

ذَاهِبٌ	ذَاهِبُونَ	ذَاهِبِينَ
جَالِسٌ	جَالِسُونَ	جَالِسِينَ

3) participií pasivních základního slovesného kmene, označujících osoby mužského rodu, např.:

مَشْهُورٌ	مَشْهُورُونَ	مَشْهُورِينَ
مَوْجُودٌ	مَوْجُودُونَ	مَوْجُودِينَ

4) zpodstatnělých participií aktivních a pasivních rozšířených slovesných kmenů, např.:

مُدْرَسٌ	مُدْرَسُونَ	مُدْرَسِينَ
مُوظَّفٌ	مُوظَّفُونَ	مُوظَّفِينَ

5) přídavných jmen se vztahovou koncovkou (nisbou), např.:

لُبْنَانِيُونٌ - لُبْنَانِيٌّ

تُونِسِيُونٌ - تُونِسِيٌّ

جَامِعِيُونٌ - جَامِعِيٌّ

Poznámka 1

Některá vztahová jména označující národnost tvoří množné číslo

a) vypuštěním vztahové koncovky, např.:

عَرَبٌ - عَرَبِيٌّ

تَشِيكٌ - تَشِيكِيٌّ

رُوسٌ - رُوسِيٌّ

أَلْمَانٌ - أَلْمَانِيٌّ

إِنجِلِيزٌ - إِنجِلِيزِيٌّ

إِسبَانٌ - إسبَانِيٌّ

b) vnitřním plurálem (viz níže), např.:

أَثْرَاكٌ - تُرْكِيٌّ

هُنُودٌ - هِنْدِيٌّ

زُجُوجٌ - زُنْجِيٌّ

Množné číslo vnější ženského rodu

V 1. pádě má příponu *-ātun*, ve 2. a 4. pádě *-ātin*.

Tvoří se

a) od stejných skupin jmen uvedených u množného čísla vnějšího mužského rodu, např.:

فَالَّاحَاتُ - فَالَّاحَةٌ

جَالِسَاتٌ - جَالِسَةٌ

مَشْهُورَاتٌ - مَشْهُورَةٌ

مُدْرَسَاتٌ - مُدْرَسَةٌ

سُورِيَّاتٌ - سُورِيَّةٌ

عَرَبِيَّاتٌ - عَرَبِيَّةٌ

b) od mnoha neosobních jmen ženského rodu s koncovkou *-atun*, např.:

سَاعَاتٌ - سَاعَةٌ

جَامِعَاتٌ - جَامِعَةٌ

مَجَلَّاتٌ - مَجَلَّةٌ

لُغَاتٌ - لُغَةٌ

كَلِيَّاتٌ - كَلِيَّةٌ

آلَاتٌ - آلَةٌ

c) od mnoha neosobních jmen mužského rodu, např.:

مَقَالَاتٌ - مَقَالٌ

قَطَارَاتٌ - قِطَارٌ

مُنْتَجَاتٌ - مُنْتَجٌ

d) od mnoha jmen cizího původu, např.:

هُورْمُونَاتٌ - هُورْمُونٌ

رَادَارَاتٌ - رَادَارٌ

فِيْتَامِيْنَاتٌ - فِيْتَامِيْنٌ

Množné číslo vnitřní

Tvoří se od většiny jmen. Má desítky forem, trojvýchodných i dvojvýchodných. Na paradigmatickém kořeni K T B jsou ukázány ty nejčastější.

I. Formy jmen trísouhláskových kořenů

1. KuTuBun:	جُدُدٌ - جَدِيدٌ	مُدُنٌ - مَدِينَةٌ	كُتُبٌ - كِتَابٌ
2. KiTāBun:	رِجَالٌ - رَجُلٌ	كِبَارٌ - كَبِيرٌ	طَوَالٌ - طَوِيلٌ
3. KuTūBun:	بُيُوتٌ - بَيْتٌ	دُرُوسٌ - دَرَسٌ	شُهُورٌ - شَهْرٌ
4. 'aKTāBun:	أَفْرَادٌ - فَرْدٌ	أَخْبَارٌ - خَبْرٌ	أَطْفَالٌ - طِفْلٌ
5. KuTTāBun:	كُتَّابٌ - كَاتِبٌ	سُكَّانٌ - سَاكِنٌ	طُلَّابٌ - طَالِبٌ
6. KuTaBun:	غُرَفٌ - غُرْفَةٌ	صُورٌ - صُورَةٌ	حُجْرٌ - حُجْرَةٌ
7. KuTaBā'u:	عُلَمَاءٌ - عَالِمٌ	وُزَرَاءٌ - وَزِيرٌ	زُمَلَاءٌ - زَمِيلٌ
8. 'aKTuBun:	أَنْهَرٌ - نَهْرٌ	أَشْهُرٌ - شَهْرٌ	أَوْجُهٌ - وَجْهٌ
9. 'aKTiBā'u:	أَقْرِبَاءٌ - قَرِيبٌ	أَصْدِقَاءٌ - صَدِيقٌ	أَنْبِيَاءٌ - نَبِيٌّ
10. 'aKTiBatun:	أَمْثَلَةٌ - مَثَلٌ	أَسْئَلَةٌ - سُؤَالٌ	أَسْلِحَةٌ - سَلَاحٌ
11. KaTā'iBu:	كِنَائِسٌ - كَنِيسَةٌ	نَتَائِجٌ - نَتِيجَةٌ	رِسَائِلٌ - رِسَالَةٌ
12. KaTāBin:	أَهَالٌ - أَهْلٌ	لِيَالٌ - لَيْلٌ	أَرَاضٍ - أَرْضٌ

II. Formy jmen čtyřsouhláskových kořenů, včetně jmen trísouhláskových s předponou

Jména s krátkou samohláskou u třetího (nebo předposledního) radikálu tvoří plurál podle formy KaTāBiBu, např.:

مَدَارِسُ - مَدْرَسَةٌ أَجَانِبٌ - أَجْنَبِيٌّ مَكْتَبٌ - مَكْتَابٌ

Jména s dlouhou samohláskou u třetího (nebo předposledního) radikálu tvoří plurál podle formy KaTāBiBu nebo KaTāBiBatun, např.:

مَقَاتِيحٌ - مِفْتَاحٌ أَسَاتِذَةٌ - أَسْتَاذٌ تَلَامِيذٌ / تَلَامِيذَةٌ - تَلْمِيذٌ

III. Formy jmen pětisouhláskových kořenů

Tvoří lomený plurál většinou podle formy KaTāBiBu zpravidla s vynecháním jednoho radikálu, např.:

عَنَاكِبُ - عَنَكَبُوتٌ بَرَامِجٌ - بَرَنَامِجٌ

Poznámka 2

Některá jména tvoří dva nebo i více lomených plurálů, např.:

طَلَبَةٌ / طُلَّابٌ - طَالِبٌ
 أَشْهُرٌ / شُهُورٌ - شَهْرٌ
 أَضَالِعٌ / ضِلَعٌ / أَضْلَاعٌ / أَضْلَعٌ / ضُلُوعٌ - ضِلْعٌ
 قَاتِلٌ / أَقْلَاءٌ / قِلَالٌ - قَلِيلٌ

Poznámka 3

Některá jména, která mají více významů, je rozlišují různými tvary plurálů, např.:

وَجْهَةٌ (tvář) – وَجُوهٌ

بَيْتٌ (dům) – بُيُوتٌ

أَوْجَةٌ (aspekt) – وَجْهَةٌ

أَبْيَاتٌ (verš) – بَيْتٌ

Dvojné číslo

Dvojné číslo (duál) je v moderní spisovné arabštině – na rozdíl od hovorových jazyků – kategorie stále živá a produktivní. Používá se důsledně a v plném rozsahu. Jména (podstatná, přídavná a participia) mužského a ženského rodu tvoří duál příponou *-āni* v 1. pádě a *-ajni* ve 2. a 4. pádě. Je-li jméno určeno členem, tato přípona se nemění; je-li určeno jménem v genitivu nebo zájmenem osobním připojeným, odpadá její koncovka *-ni* (viz obdobně množné číslo vnější mužského rodu).

1. pád	مَقَالَانِ	المَقَالَانِ	مَدْرَسَتَانِ	المَدْرَسَتَانِ
2. pád	فِي مَقَالَيْنِ	فِي المَقَالَيْنِ	مِن مَدْرَسَتَيْنِ	مِن المَدْرَسَتَيْنِ
4. pád	كَتَبَ مَقَالَيْنِ	كَتَبَ المَقَالَيْنِ	زَارَ (navštívil) مَدْرَسَتَيْنِ	زَارَ المَدْرَسَتَيْنِ

Spojení jména v množném čísle s přívlastkem a jmenným přísudkem

1. Spojení jména osobního s přívlastkem

Přívlastek se shoduje se jménem v rodě, čísle, pádě a určení.

فَالأَحْوَنَ مَصْرِيُونِ
مَعَ الطَّلَابِ الأَجَانِبِ

فَالأَحْوَنَ المَصْرِيُونِ
دَعَا الطَّالِبَاتِ الأَجَنَبِيَّاتِ (pozval)

2. Spojení jména osobního se jmenným přísudkem

Jmenný přísudek se neshoduje v určení (viz 1. lekci).

الطُّلَابُ أَجَانِبُ (ti studenti jsou cizinci)

الطَّالِبَاتُ مَوْجُودَاتُ (ty studentky jsou přítomny)

3. Spojení jména neosobního s přívlastkem a jmenným přísudkem

Neosobnímu jménu mužského a ženského rodu v množném čísle odpovídá syntakticky jednotné číslo ženského rodu.

مَقَالَاتٌ طَوِيلَةٌ (dlouhé články)

العُرْفُ الكَبِيرَةُ (ty velké pokoje)

المَقَالَاتُ طَوِيلَةٌ (ty články jsou dlouhé)

العُرْفُ كَبِيرَةٌ (ty pokoje jsou velké)

4. Spojení jména v dvojném čísle s přívlastkem a jmenným přísudkem

Přívlastek se plně shoduje se jménem (osobním i neosobním). Jmenný přísudek se neshoduje pouze v určení.

- طَالِبَانِ أَجْنَبِيَّانِ (dva zahraniční studenti)
الطَّالِبَانِ أَجْنَبِيَّانِ (ti dva studenti jsou cizinci)
الْمَدْرَسَتَانِ الْجَدِيدَتَانِ (ty dvě nové školy)
الْمَدْرَسَتَانِ جَدِيدَتَانِ (ty dvě školy jsou nové)
فِي الْكِتَابَيْنِ الْعَرَبِيَّيْنِ (v těch dvou arabských knihách)

Nomina collectiva (jména druhová a hromadná)

Koncovka *-atun* vyjadřuje také nomen unitatis (jednotlivou část druhu) od jmen zvaných nomina collectiva. Ta jsou vždy v mužském rodě jednotného čísla. Nomina unitatis mohou naproti tomu tvořit množné číslo.

شَجَرٌ stromy	شَجْرَةٌ strom	أَشْجَارٌ stromy (jednotlivé)
حَجَرٌ kameny	حَجْرَةٌ kámen	أَحْجَارٌ kameny
عَنْمٌ ovce (druh)	عَنْمَةٌ ovce	أَعْنَامٌ ovce
تُفَّاحٌ jablka	تُفَّاحَةٌ jablko	تُفَّاحَاتٌ jablka
مَوْزٌ banány	مَوْزَةٌ banán	مَوْزَاتٌ banány
وَرَقٌ papír	وَرَقَةٌ list papíru	أَوْرَاقٌ papíry
خَشَبٌ dřevo	خَشْبَةٌ kus dřeva	أَخْشَابٌ dřeva

Zájmena ukazovací

1. Pro bližší předmět:

mužský rod	jednotné číslo	ženský rod
هَذَا (tento)		هَذِهِ (tato)

množné číslo
mužský a ženský rod
هَؤُلَاءِ (tito, tyto, tato)

V jednotném a množném čísle jsou tato zájmena nesklonná.

هَذَانِ (tito dva)	dvojné číslo	هَاتَانِ (tyto dvě)
هَذَيْنِ	2. a 4. pád	هَاتَيْنِ

Používají se

a) ve funkci podmětu

Zájmeno stojí před jménem, které je obvykle neurčeno. V jednotném a dvojném čísle je vždy shoda v rodě a v čísle.

هَذَا طَالِبٌ (toto je student)	هَذِهِ طَالِبَةٌ (toto je studentka)
هَذَا مَقَالٌ (toto je článek)	هَذِهِ مَجَلَّةٌ (toto je časopis)
هَذَانِ طَالِبَانِ (toto jsou dva studenti)	
هَاتَانِ طَالِبَتَانِ (toto jsou dvě studentky)	
هَاتَانِ صُورَتَانِ (toto jsou dvě fotografie)	

V množném čísle je shoda v rodě a čísle pouze u osobních jmen. Neosobní jména v množném čísle jsou pokládána syntakticky za jednotné číslo ženského rodu (viz výše v této lekci), a proto má zájmeno odpovídající tvar هَذِهِ .

هَؤُلَاءِ طُلَّابٌ (toto jsou studenti)	هَؤُلَاءِ طَالِبَاتٌ (toto jsou studentky)
هَذِهِ مَجَلَّاتٌ (toto jsou časopisy)	هَذِهِ دُرُوسٌ (toto jsou lekce)

Má-li být jméno určeno, použije se zájmena osobního samostatného jako spony.

هَذَا هُوَ الْكِتَابُ (toto je ta kniha)	هَذِهِ هِيَ الرَّسَالَةُ (toto je ten dopis)
هَؤُلَاءِ هُمُ الطُّلَّابُ (toto jsou ti studenti)	هَؤُلَاءِ هُنَّ الطَّالِبَاتُ (toto jsou ty studentky)
هَذَانِ هُمَا الطَّالِبَانِ (toto jsou ti dva studenti)	
هَاتَانِ هُمَا الطَّالِبَتَانِ (toto jsou ty dvě studentky)	

b) ve funkci přívlastku

Označované jméno musí být určeno. Je-li určeno členem, stojí zájmeno před ním. Je-li určeno jménem v genitivu nebo osobním zájmenem připojeným, stojí zájmeno za ním (viz 3. a 4. lekci).

هَذَا الْفُنْدُقُ (tento hotel)	هَذِهِ الْمَدِينَةُ (toto město)
هَؤُلَاءِ الْمُوظَّفُونَ (tito úředníci)	هَؤُلَاءِ الطَّالِبَاتُ (tyto studentky)
هَذِهِ الْمَقَالَاتُ (tyto články)	هَذِهِ الْمَدَارِسُ (tyto školy)
هَذَانِ الْكِتَابَانِ (tyto dvě knihy)	هَاتَانِ الْمَجَلَّتَانِ (tyto dva časopisy)
فِي هَذَيْنِ الْكِتَابَيْنِ (v těchto dvou knihách)	
مِنْ هَاتَيْنِ الْمَجَلَّتَيْنِ (z těchto dvou časopisů)	

2. Pro vzdálenější předmět:

jednotné číslo

mužský rod

ذَلِكَ (onen, ten)

ženský rod

تِلْكَ (ona, ta)

množné číslo

mužský a ženský rod

أُولَئِكَ (oni, ony, ona, ti, ty, ta)

V jednotném a množném čísle jsou tato zájmena nesklonná.

dvojné číslo

ذُنُكْ (oni dva)

تَانِكْ (ony dvě)

2. a 4. pád

ذَيْنِكَ

تَيْنِكَ

Používají se

a) ve funkci podmětu

Zájmeno stojí před neurčeným jménem.

ذَلِكَ كِتَابٌ (tamto je kniha)

تِلْكَ رِسَالَةٌ (tamto je dopis)

أُولَئِكَ مُوظَّفُونَ (tamto jsou úředníci)

أُولَئِكَ أَعْجَنِيَّاتٌ (tamto jsou cizinky)

ذُنُكْ كِتَابَانِ (tamto jsou dvě knihy)

تَانِكْ رِسَالَتَانِ (tamto jsou dva dopisy)

b) ve funkci přívlastku

Zájmeno stojí před jménem, které má člen určitý.

ذَلِكَ الْكِتَابُ (ona, ta kniha)

تِلْكَ الرَّسَالَةُ (onen, ten dopis)

أُولَئِكَ الْمُوظَّفُونَ (oni, ti úředníci)

أُولَئِكَ الْأَعْجَنِيَّاتُ (ony, ty cizinky)

تِلْكَ الْمَقَالَاتُ (ony, ty články)

تِلْكَ الْعُرْفُ (ony, ty pokoje)

ذُنُكْ الْيَوْمَانِ (ony, ty dva dny)

تَانِكْ السَّنَتَانِ (ony, ty dva roky)

فِي ذَيْنِكَ الْيَوْمَيْنِ (v oněch, těch dvou dnech)

بَعْدَ تَيْنِكَ السَّنَتَيْنِ (po oněch, těch dvou letech)

Příslovce هُنَاكَ ve funkci spony

Tento tvar má význam adverbia „tam“, ale často se ho používá jako spony ve významu „je“, „nachází se“ (viz anglické „there is“, „there are“, německé „es gibt“ nebo francouzské „il y a“).

هُنَاكَ فِي الْمَكْتَبَةِ كُتُبٌ عَرَبِيَّةٌ. V knihovně jsou arabské knihy.

هَلْ هُنَاكَ فِي الْعُرْفَةِ مَكْتَبٌ؟ Je v té místnosti psací stůl?

◆ Cvičení

1. Převeďte do množného čísla

أثر قديم، لغة أجنبية، جامعة أمريكية، وزير جديد، كتاب عربي، مترجم عربي، فيلم روسي، مهندس فرنسي، كاتبة لبنانية، سائح ألماني، ساعة رخيصة، صورة جميلة، درس صعب، خريطة كبيرة، عامل تركي

2. Převeďte do množného čísla s ukazovacím zájmenem ve funkci přívlastku podle vzoru

بيت جميل - هذه البيوت الجميلة

طالب عربي، تابوت ذهبي، موظفة تشيكية، فرعون مصري، يوم طويل، حضارة قديمة، مدرسة جديدة، برنامج ثقافي، طبيب أجنبي، شارع واسع، علم حديث، مقبرة صخرية، ملك إنجليزي

3. Výrazy z cvičení 1 převeďte do dvojnásobného čísla

4. Přeložte

Oni bydlí v těch dvou velkých hotelech. Ti libanonští studenti jsou v knihovně. Ti dva zahraniční turisté sedí v kavárně. Kam jdeš s těmi arabskými přáteli? Ty obchody jsou dnes zavřeny. Tato kniha je o staroegyptských chrámech. Tyto cenné památky jsou vystaveny ve světových muzeích. Tyto stavby jsou významným dokladem starého architektonického umění. Kde se nacházejí pokoje pro hosty?

5. Uvedené výrazy přeložte a obměňte podle vzoru

knihy – toto je kniha – tato kniha – ona kniha – toto jsou knihy – tyto knihy – ony knihy

první lekce, zlaté hodinky, barevná fotografie, arabský film, nový žák, zemědělský stroj, luxusní hotel, německé auto, hezký pokoj

6. Z uvedených výrazů vytvořte vhodné věty

من هذه المدن التاريخية، مع هؤلاء الأساتذة العرب، في هذه الشوارع القديمة، عن هذه الحضارات المشهورة، مع هذين الطالبين العربيين، بجانب هاتين الغرفتين، عن هؤلاء الكتاب العراقيين، بهذه اللغات الأجنبية، من هذين المتحفين العالميين

7. Přeložte

V těchto dvou knihách je mnoho barevných fotografií. Na stole jsou dva dopisy z ciziny. Arabští hosté jsou ubytováni v tomto hotelu. V Káhiře se nachází mnoho islámských památek. Tyto dva festivaly jsou velice známé i v arabských zemích. Kam odjíždějí? Odjíždějí k příbuzným na venkov. Na výstavě je mnoho cenných exponátů ze starého Egypta. Tyto dva časopisy jsou z Národní knihovny. Tito studenti jsou z Maroka a tamti z Tuniska. On bydlí v tomto domě, nebo v onom domě?

Slovní zásoba

Poznámka

Tvoří-li jméno množné číslo vnější, nejsou koncovky množného čísla uvedeny.

أَثَرٌ / أَثَارٌ	stopa; památka, pamětihodnost	مُتَرْجِمٌ	tlumočník, překladatel
أَجْنَبِيٌّ / أَجْنَابٌ	cizí, zahraniční, cizinec	تُرْكِيٌّ / أَتْرَاكٌ	turecký, Turek
آخَرٌ / أُخْرَى	jiný	تَلْمِيذٌ / تَلَامِيذٌ، تَلَامِذَةٌ	žák
آخِرُونَ / أُخْرِيَاتٌ		تُونِسٌ	Tunis, Tunisko
أَخِيرٌ	poslední	ثَانٌ	druhý /řadová číslovka/
الأُرْدُنُّ	Jordánsko	جِدَاً	velmi, velice
أَرْضٌ / أَرَاضِي	země, půda	جِدَارٌ / جُدْرَانٌ	zeď, stěna
إِسْبَانِيٌّ / إِسْبَانٌ	španělský, Španěl	جَدِيدٌ / جُدُودٌ	nový
إِسْلَامِيٌّ	islámský	جِرَاحِيٌّ	chirurgický
آسِيَا	Asie	جَرِيدَةٌ / جَرَائِدٌ	noviny
آسِيَوِيٌّ	asijský	جُمْهُورِيَّةٌ	republika
إِفْرِيْقِيَا	Afrika	إِلَى جَانِبِ هَذَا	kromě toho
إِفْرِيْقِيٌّ	africký	جَوَابٌ / أَجْوِبَةٌ	odpověď
آلَةٌ	stroj	جَوِّيٌّ	vzdušný, letecký
أَلْمَانِيٌّ / أَلْمَانٌ	německý, Němec	جَيِّدًا	dobře
إِلَهٌ / آلِهَةٌ	bůh	الْجِيزَةُ	Gíza
مُؤْتَمَرٌ / -َاتٌ	konference	مَحْبُوبٌ	oblíbený
أَمْرِيْكِيٌّ	americký, Američan	حُجْرَةٌ / حُجُرٌ	pokoj
أَمْرِيْكَا، سُونٌ		حَدِيثٌ	nový, moderní
إِنْجِلِيْزِيٌّ / إِنْجِلِيْزٌ	anglický, Angličan	حَدِيْقَةٌ / حَدَائِقٌ	zahradka
أَهْلٌ / أَهَالٌ	rodina, obyvatelstvo	حَضَارَةٌ	civilizace, kultura
أَوَّلٌ / أَوْلَى	první	مَحَلٌّ / -َاتٌ	obchod
أَيٌّ	to jest, to znamená	حَيْثُ	kde /vztažná spojka/
بَرْنَامِجٌ / بَرَامِجٌ	program	حَيَاةٌ	život
بَعِيدٌ	daleký, vzdálený	حَيَوَانٌ / -َاتٌ	zvíře
مِنْ بَعِيدٍ	zdaleky	الْخَارِجُ	zahraničí, cizina
بَلَدٌ / بِلْدَانٌ، بِلَادٌ	země	خَالِصٌ	ryzí
بَيْنَ	mezi	خَبْرٌ / أَخْبَارٌ	zpráva
تَابُوتٌ / تَوَابِيْتُ	rakev	خَبِيرٌ / خُبْرَاءٌ	odborník, expert
مَتْحَفٌ / مَتَّاحِفٌ	muzeum	خَرِيْطَةٌ / خَرَائِطٌ	mapa
		خَشَبٌ	dřevo

حَطُّ / حُطُوطٌ	linka, linie	صِنَاعِيٌّ	průmyslový, umělý
الْحُطُوطُ الْجَوِّيَّةُ	aerolinie	مَصْنُوعٌ	vyrobený, zhotovený
مُخْتَلِفٌ	různý, rozmanitý,	صُورَةٌ / صُورًا	obrázek, fotografie,
	odlišný		snímek
دَرْسٌ / دُرُوسٌ	lekce, hodina (školní)	صَلَعٌ / صُلُوعٌ،	žebro
مَدْرُوسٌ	prostudovaný	أَصْلَاعٌ، أَصْلَعٌ /	
ذَلِيلٌ / أَدِلَّةٌ، ذَلَائِلٌ /	důkaz / o /	ضَيْفٌ / ضَيْوْفٌ /	host
أَعْلَى /		طَبٌّ	lékařství, medicína
دِمَشْقٌ	Damašek	طَبِيبٌ / أَطِبَاءُ /	lékař
ذُوْلَةٌ / ذُوْلٌ /	stát, říše	طَبْعًا	jistě, samozřejmě
ذُوْلِيٌّ	mezinárodní, světový	طَابِقٌ / طَوَابِقُ /	poschodí
ذَلِكَ / تِلْكَ / أُوْلَيْكَ /	ten, onen	مَطْعَمٌ / مَطَاعِمٌ /	restaurace
رَادَارٌ / -اتٌ /	radar	طِفْلٌ / أَطْفَالٌ /	dítě
رَيْسِيٌّ	hlavní	طَالِبٌ / طَالِبَةٌ، طَلَبَةٌ /	student
رَجُلٌ / رِجَالٌ /	muž	طَائِرَةٌ	letadlo
رَخِيصٌ	levný	مَعْبَدٌ / مَعَابِدُ /	chrám
رَاكِبٌ / رُكَّابٌ /	cestující, pasažér	عَدَدٌ / أَغْدَادٌ /	řada, počet
مَرَكِبٌ / مَرَاكِبٌ /	lod', plavidlo	عَدَدٌ كَبِيرٌ مِنْ ...	velký počet, mnoho
رُوسِيٌّ / رُوسٌ /	ruský, Rus	عَرَبِيٌّ / عَرَبٌ /	arabský, Arab
زِرَاعِيٌّ	zemědělský	مَعْرُوضٌ	vystavený
زَمِيلٌ / زُمَلَاءُ /	kolega	مَعْرُوضَاتٌ	exponáty
زَنْجِيٌّ / زُنُوجٌ /	černoch	مَعْرُوفٌ	známý, proslulý
سُؤَالٌ / أَسْئَلَةٌ /	otázka	عِرَاقِيٌّ	irácký, Iráčan
سِلَاحٌ / أَسْلِحَةٌ /	zbraň	عَضْوٌ / أَعْضَاءُ /	člen
سُوقٌ / أَسْوَاقٌ /	trh, veletrh	عَظِيمٌ / عَظَمَاءُ /	významný, vynikající
سَائِحٌ / سَيَّاحٌ /	turista	عَالِمِيٌّ	světový, mezinárodní
سِيَاسِيٌّ	politický	عَالِمٌ / عِلْمَاءُ /	vědec
سِينِمَائِيٌّ	filmový,	عِلْمٌ / عُلُومٌ /	věda
	kinematografický	مَعْلُومَةٌ	informace
شَخْصٌ / أَشْخَاصٌ /	osoba	مَعْمَارٌ	architektura
شَرْقٌ	Východ, Orient	عَمَلٌ / أَعْمَالٌ / أَعْمَالِيٌّ /	práce / na /; dílo
الشَّرْقُ الْأَوْسَطُ	Blízký východ	عَامِلٌ / أَعْمَالٌ /	dělník
مُشَارِكٌ	účastník	عَامِلٌ / عَامِلُونَ /	pracovník
شَنْطَةٌ / شَنْطَةٌ /	taška, zavazadlo	عَنْكَبُوتٌ / عَنَّاكِبٌ /	pavouk
شَهْرٌ / شَهْرٌ، أَشْهُرٌ /	měsíc	عَرَبِيٌّ	západní
صَخْرِيٌّ	skalnatý	الْمَغْرِبُ	Maroko
صَدِيقٌ / أَصْدِقَاءُ /	přítel	مِفْتَاحٌ / مِفْتَاحِيٌّ /	klíč
صَعْبٌ	těžký, obtížný	فَرْدٌ / أَفْرَادٌ /	jednotlivec

فِرْعَوْنُ / فِرْعَوْنَةُ	faraon	تَمَنَّا / تَمَنَّايلُ	socha
فِرْنَسِيٌّ	francouzský, Francouz	مَدِينَةٌ / مَدْنٌ	město
فَنٌّ / فُنُونٌ	umění	مِصْرُ	Egypt
فَنَّانٌ	umělec	مَلِكٌ / مُلْكٌ	král
فَيْتَامِينٌ / -اتٌ	vitamín	مَهْرَجَانٌ / -اتٌ	festival
فِيلْمٌ / أَفْلَامٌ	film	نَبِيٌّ / أَنْبِيَاءٌ	prorok
مَقْبَرَةٌ / مَقَابِرٌ	hrobka	نَتِيْجَةٌ / نَتَائِجٌ	výsledek
قَرِيبٌ / أَقْرَابٌ، أَقْرَبَاءُ	blízký, příbuzný	مَنْتُوجَاتٌ	výrobky
اِقْتِصَادِيٌّ	hospodářský	مَنْزِلٌ / مَنَازِلٌ	dům, domov
قَطٌّ / قِطَّةٌ / قِطَطٌ	kočka / kocour	نِسَاءٌ	ženy
قَطَارٌ / -اتٌ	vlak	نَمُوذَجٌ / نِمَاذِجٌ	model, předloha
قَلِيلٌ / قَلَالٌ، قَلَائِلٌ	malý, nepočetný	هَذَا / هَذِهِ / هَؤُلَاءِ	tento
قِمَّةٌ / قِمَمٌ	vrchol, špička	هَرَمٌ / أَهْرَامٌ	pyramida
قِيَمٌ	cenný, hodnotný	مُهَمٌّ	důležitý, významný
كَبِيرٌ / كِبَارٌ	velký, starý	هُنَاكَ	je, nachází se
كِتَابٌ / كُتُبٌ	kniha	هِنْدَسَةٌ	inženýrství
كَثِيرٌ	početný	هِنْدِيٌّ / هِنْدُوٌّ	indický, Ind
كَثِيرٌ مِنْ ...	mnoho, velké množství	هُورْمُونٌ / -اتٌ	hormon
كَذَلِكَ	rovněž	وَجْهٌ / أُوجُهُ	aspekt
اِكْتِشَافٌ / -اتٌ	objev	وَجْهٌ / أُوجُوهُ	tvář
كَلْبٌ / كِلَابٌ	pes	وَاحِدٌ	jeden
كَنِيسَةٌ / كِنَائِسٌ	kostel, církev	وَزِيرٌ / وُزَرَآءٌ	ministr
كُوَيْتِيٌّ	kuvajtský, Kuvajťan	وَاسِعٌ	široký, rozlehlý,
مَلَابِسٌ	oblečení	وَاضِحٌ	rozsáhlý
لُبْنَانٌ	Libanon	وَاقِعٌ	jasný, srozumitelný
لِمَنْ؟	komu, čí?	وَاصِعٌ / أَوْضَاعٌ	zřejmý, zřetelný
مَلَوْنٌ	barevný	وَقْدٌ / وُقُودٌ	ležící, nacházející se
لِيبِيَا	Libye	يَوْمِيٌّ	situace, poměry
لَيْلٌ / لَيَالٍ	noc		delegace
مِثَالٌ / أَمْثَلَةٌ	příklad		denní, každodenní
مِثَالًا	například		

3. lekce

Text A

التاجر والعفريت

(قصة قائمة على حكاية من حكايات ألف ليلة وليلة)

كان هناك تاجر من التجار الأغنياء. قد خرج يوماً من بيته وركب حماره. كان الحرّ شديداً ولهذا نزل من حماره وجلس تحت شجرة بجانب الطريق. كانت معه تمرة. ولما أكلها، قذف بالنواة. وفجأة نهض أمامه عفريت طويل وفي يده سيف، وسأله:

”لماذا قتلت ولدي؟“

التاجر: ”كيف قتلته؟“

العفريت: ”ضربت النواة ولدي والآن ليست حياتك بيدك.“

التاجر: ”أيها العفريت، لي أولاد وزوجة وعندي مال كثير ولست جاهزاً للموت بعد.“

فسمح له العفريت بالسفر إلى بلده. وقد ذهب التاجر إلى أهله. وبعد سنة رجع إلى ذلك المكان. ونزل فيه ووجد هناك شيخاً كبيراً مع غزالة، وكان هناك شيخ آخر ومعه كلبان. وبعد هذا ظهر شيخ ثالث ومعه بغلة. وسألهم التاجر: ”لماذا حضرتم إلى هنا؟“

وفي تلك اللحظة نهض أمامهم العفريت وأمسك بالتاجر لقتله. فطلب التاجر المرعوب من الشيوخ نجدةً. فتقدم الشيوخ إلى العفريت وقالوا له:

”عندنا حكايات عجيبة مع حيواناتنا المسحورة.“

فرغب العفريت في سماعها. و بعد أن سمع من الشيوخ حكاياتهم وما حدث لهم مع تلك الحيوانات، شعر بفرحة شديدة وترك التاجر. فشكر التاجر الشيوخ على مساعدتهم العظيمة ورجع إلى أهله سعيداً.

Text B

حوار

أ - أين كنتَ خلال الإجازة؟

ب - كنتُ خلال الإجازة في تونس.

أ - هل كنتَ هناك وحدك أو مع طلابٍ آخرين؟

ب - كنتَ هناك مع زميل وزميلتين من الكلية. قد منحتنا الجامعة التونسية منحةً للإقامة الدراسية في معهدنا للغة العربية.

أ - سمعتُ أن هذه الدراسة مفيدة جداً بالنسبة للطلاب الأجانب.

ب - صحيح، إن هذه الدراسة مكثفة وكانت مفيدة بالنسبة لنا.

أ - هل حصلت قبل سفرك على معلومات عن الوضع الحالي في تونس وعن ثقافتها وآثارها التاريخية ومناطقها السياحية؟

ب - طبعاً، قرأنا قبل سفرنا الكثير عن تونس وتاريخها وراجعنا النصوص والتمرينات من دروسنا ومحاضراتنا في الكلية.

- أ - ومتى غادرتم براغ؟
 ب - غادرنا براغ في الخامس من يوليو في الصباح الباكر ووصلنا إلى تونس قبل الظهر.
 أ - هل كان أحد في استقبالكم في المطار؟
 ب - نعم، كان في استقبالنا مسؤولان من المعهد وموظف من الوزارة.
 أ - هل خاطبوكم بالفرنسية أو بالعربية؟
 ب - خاطبونا بالعربية الفصحى.
 أ - وأين نزلتم؟
 ب - نزلنا أولاً في الفندق، ولكننا انتقلنا في اليوم التالي إلى المدينة الجامعية.
 أ - هل أعجبتكم المدينة الجامعية؟
 ب - نعم، كنا مبسوطين هناك جداً. أمّا الدراسة في المعهد، فكانت ممتعة. قد تعلمنا الكثير من خلال الحادثة والقراءة والترجمة.
 أ - هل نظم لكم المعهد رحلات إلى مدن أخرى؟
 ب - نعم، زرنا عدداً من المدن والمناطق الريفية وصورنا كثيراً من الآثار.
 أ - أمّا العامية التونسية؟
 ب - إنها كانت صعبة بالنسبة لنا، خاصة في الأيام الأولى من إقامتنا. قد فهمنا منها القليل لأنّها مختلفة جداً عن اللغة الفصحى.
 أ - ومتى رجعتم إلى براغ؟
 ب - رجعنا إلى براغ في العاشر من شهر أغسطس.

Text C

أسئلة وأجوبة

- أ - هل قرأت شيئاً للكاتب؟
 ب - نعم، قرأت له رواية.
 أ - هل شكرته على الهدية؟
 ب - نعم، شكرته عليها.
 أ - هل كان مع الوفد عند الوزير؟
 ب - نعم، كان معه عند الوزير.
 أ - هل ترجموا الجمل؟
 ب - نعم، ترجموها.
 أ - هل قابل المندوبين؟
 ب - نعم، قابلهم أمس. أمّا أنا، فذهبت لمقابلتهم اليوم ولكني علمت بأنهم قد سافروا.
 أ - هل طلبتم الكتاب؟
 ب - نعم، طلبناه من الخارج.

أ - هل حصلت على التذاكر؟

ب - نعم، حصلت عليها.

أ - متى ذهبت إلى الطبيب؟

ب - ذهبت إليه اليوم.

Text D

جمل متنوّعة

وصل الضيوف العرب أمس. إنّ الضيوف العرب وصلوا أمس.

قد نزل الطلاب الجدد في المدينة الجامعية. إنّ الطلاب الجدد قد نزلوا في المدينة الجامعية.

ذهب زملائي إلى الكلية. إنّ زملائي قد ذهبوا إلى الكلية.

درست الطالبات اللغة العربية في القاهرة. إنّ الطالبات درسن اللغة العربية في القاهرة.

كانت البنات في المدرسة. إنّ البنات كنّ في المدرسة.

Gramatika

Perfektum silného slovesa

Arabština má dva základní slovesné tvary – perfektum a imperfektum. Tyto tvary původně vyjadřovaly spíše vid než čas. Perfektem se vyjadřoval vid dokonavý, především v minulosti, ale i v přítomnosti (např. v přísahách) nebo v budoucnosti (např. v pracích větách), imperfektem vid nedokonavý, především v přítomnosti a budoucnosti, ale i jako opakovaný děj v minulosti. Toto původní vidové rozlišení se v některých případech projevuje i v současné arabštině, avšak obecně lze konstatovat, že perfektum vyjadřuje čas minulý a imperfektum čas přítomný nebo budoucí.

Pokud jde o charakter slovesného kořene, rozlišují se slovesa silná a slabá. Silná slovesa jsou tvořena radikály (souhláskami), které při flexi nepodléhají žádným změnám. Slabá slovesa (viz 14. až 16. lekci) mají jako první, druhý nebo třetí radikál tzv. slabou souhlásku *wāw* nebo *jā*. Tyto souhlásky se v určitých případech redukují, splývají s předcházející samohláskou, asimilují se nebo se mění v *hamzu*. Podobné rysy má i *hamza* jako první radikál kořene (viz 14. lekci).

Kromě základního slovesného kmene (1. kmene) má arabština ještě rozšířené slovesné kmene, tvořené afixy nebo změnami uvnitř kmene (viz 8. až 10. lekci), které různě modifikují základní význam daného kořene. Silná slovesa rozšířených slovesných kmenů se časují v perfektu stejně jako slovesa základního kmene. Proto v této a dalších lekcích uvádíme i několik sloves rozšířených kmenů a označujeme je římskou číslicí.

Perfektum základního kmene

Jeho nejjednodušší tvar je 3. osoba jednotného čísla mužského rodu. Od tohoto tvaru se slovesa časují přes 2. osoby k 1. osobě a v tomto tvaru se také uvádějí ve slovnících. Podobně jako u osobních zájmen se rozlišuje mužský a ženský rod i ve druhé osobě.

Většina silných sloves 1. kmene odpovídá vzoru **KaTaBa** (napsal; holý kmen **KaTaB**). Tento tvar mají obvykle slovesa činnostní, např.: رَجَعَ (vrátil se), ذَهَبَ (šel, odešel), دَخَلَ (vstoupil), سَأَلَ (zeptal se).

Některá slovesa stavová mají po 2. radikálu samohlásku **i** nebo **u**. Slovesa se samohláskou **i** vyjadřují většinou přechodný stav, např.:

حَزِنَ (byl smutný), فَرِحَ (radoval se), مَرِضَ (onemocněl).

Samohlásku **i** však mají i některá činnostní slovesa, např.:

شَرِبَ (pil), فَهِمَ (rozuměl), سَمِعَ (slyšel).

Slovesa se samohláskou **u** jsou poměrně řídká a vyjadřují trvalý nebo dlouhodobý stav, např.:

كَبِرَ (byl velký), صَغُرَ (byl malý), حَسُنَ (byl hezký).

Časování

Perfektum se časuje pouze příponami, které se kladou k holému kmeni.

<i>jednotné číslo</i>		<i>množné číslo</i>	
3. os. m. r.	كَتَبَ katab-a (napsal)	كَتَبُوا katab-ū (napsali)	
3. os. ž. r.	كَتَبَتْ katab-at (napsala)	كَتَبْنَ katab-na (napsaly)	
2. os. m. r.	كَتَبْتَ katab-ta (napsal jsi)	كَتَبْتُمْ katab-tum (napsali jste)	
2. os. ž. r.	كَتَبْتِ katab-ti (napsala jsi)	كَتَبْتُنَّ katab-tunna (napsaly jste)	
1. os.	كَتَبْتُ katab-tu (napsal/a jsem)	كَتَبْنَا katab-nā (napsali/y jsme)	

Poznámka 1

Tvar perfekta 3. osoby mužského rodu množného čísla se píše s ochranným alifem.

Poznámka 2

Slovesa s 3. radikálem **d** asimilují ve výslovnosti tuto hlásku k perfektním příponám začínajícím na **t**. Ve vokalizovaném textu se klade nad příponu šadda.

وَجَدْتُ (našel jsi) وَجَدْتُ وَجَدْتُمْ

dvojné číslo

3. os. m. r.	كَتَبَا katab-ā (oni dva napsali)
3. os. ž. r.	كَتَبَتَا katab-at-ā (ony dvě napsaly)
2. os. m., ž. r.	كَتَبْتُمَا katab-tum-ā (vy dva jste napsali/vy dvě jste napsaly)

Slovesný tvar zahrnuje i příslušné osobní zájmeno:

كَتَبْتُ رِسَالَةً (napsal jsem dopis) رَجَعَ مِنَ الْإِجَازَةِ (vrátil se z dovolené)

Zájmena osobního samostatného se užívá ve spojení se slovesným tvarem pouze k zdůraznění:

أَنَا كَتَبْتُ الرِّسَالَةَ. Já jsem napsal ten dopis.

Sloveso **كَانَ**

Je to sloveso slabé; jeho 2. radikál je **w** (kořen KWN; viz 15. lekci). V tvarech se samohláskovou příponou má v kmeni **ā**. Přistoupí-li souhlásková přípona, kmenová slabika se uzavře a **ā** se změní na **u**.

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	كَانَ kān-a (byl)	كَانُوا kān-ū (byli)
3. os. ž. r.	كَانَتْ kān-at (byla)	كَانْنَ kun-na (byly)
2. os. m. r.	كُنْتَ kun-ta (byl jsi)	كُنْتُمْ kun-tum (byli jste)
2. os. ž. r.	كُنْتِ kun-ti (byla jsi)	كُنْتُنَّ kun-tunna (byly jste)
1. os.	كُنْتُ kun-tu (byl/byla jsem)	كُنَّا kun-nā (byli/y jsme)

dvojné číslo

3. os. m. r.	كَانَا kān-ā (oni dva byli)
3. os. ž. r.	كَانَتَا kān-at-ā (ony dvě byly)
2. os. m., ž. r.	كُنْتُمَا kun-tum-ā (vy dva jste byli/vy dvě jste byly)

Příklady:

كَانَ فِي الْبَيْتِ.	Byl doma.
كَانَتْ مَعَ الْوَفْدِ.	Byla s tou delegací.
مَتَى كُنْتَ فِي تُونِسْ؟	Kdy jsi byl v Tunisu?
أَيْنَ كُنْتُمْ أَمْسَ؟	Kde jste byli včera?
كَانَتَا عِنْدَ الْأَقْرِبَاءِ.	Byly /ony dvě/ u příbuzných.

Podobně jako **كَانَ** se časují např. slovesa **زَارَ** (navštívil), **قَالَ** (řekl) aj.

Slovesná věta

V hlavní větě stojí obvykle slovesný přísudek před podmětem, za nímž pak následují další větné členy – předmět, příslovečné určení, doplněk.

كَتَبَ الطَّالِبُ الْجُمْلَةَ.	Student napsal větu. /předmět/
وَصَلَّتِ الْأُمُّ إِلَى بَرَاغِ.	Matka přijela do Prahy. /příslovečné určení/
رَجَعَ الْوَلَدُ سَلِيمًا.	Chlapec se vrátil zdrav. /doplněk/.

Před perfektní tvar se často klade částice **قَدْ**, která zdůrazňuje dokonavost děje. Většinou se nepřekládá. V některých případech ji lze přeložit příslovcem „již“.

قَدْ صَدَرَ الْقَامُوسُ. Ten slovník již vyšel.

قَدْ سَافَرَ الْوَفْدُ. Ta delegace již odcestovala.

Na začátku může být hlavní věta zesílena ještě částicí لَقَدْ .

لَقَدْ سَمِعْتُ الْخَبَرَ. Slyšel jsem tu zprávu.

Plusquamperfektum

Předminulý čas (plusquamperfektum) vyjadřuje arabština složeným slovesným tvarem: perfektem slovesa كَانَ + částicí قَدْ + perfektem slovesa významového. Podmět se klade mezi perfektum كَانَ a perfektem významového slovesa.

لَمَّا نَزَلْتُ فِي الْمَطَارِ مِنَ الْحَافِلَةِ عَلِمْتُ أَنَّ الطَّائِرَةَ كَانَتْ قَدْ وَصَلَتْ قَبْلَ سَاعَةٍ.

Když jsem na letišti vystoupil z autobusu, dozvěděl jsem se, že letadlo již přistálo před hodinou.

كَانَ صَدِيقِي قَدْ سَافَرَ لَمَّا سَأَلْتُ عَنْهُ.

Můj přítel již odjel, když jsem se na něho ptal.

حِينَ دَخَلْنَا الْمَطْعَمَ كَانَ زُمَلَاؤُنَا قَدْ طَلَبُوا بَعْضَ الْمَشْرُوبَاتِ.

Když jsme vstoupili do restaurace, naši kolegové si už objednali nějaké nápoje.

Částice إِنَّ a spojky لِأَنَّ , لِأَنَّ , وَأَنَّ

Částice إِنَّ slouží k zdůraznění podmětu. Podmět stojí po ní ve 4. pádě a za ním pak následuje slovesný přísudek.

إِنَّ الطَّالِبَ كَتَبَ الْجُمْلَةَ.

إِنَّ الْأُمَّ وَصَلَتْ إِلَى بَرَاغٍ.

إِنَّ الْوَلَدَ رَجَعَ سَلِيمًا.

Poznámka 3

Po slovese قَالَ (řekl) se částice إِنَّ klade ve významu spojky „že“.

قَالَ إِنَّ الْمَحَاضِرَةَ كَانَتْ أَمْسٍ. Řekl, že ta přednáška byla včera.

قَالُوا إِنَّ الطَّيِّبَ قَدْ حَضَرَ فَوْرًا. Řekli, že se lékař hned dostavil.

Spojka أَنَّ (že) uvádí vedlejší větu předmětnou, spojka لِأَنَّ (protože) vedlejší větu příčinnou a důvodovou a spojka وَلَكِنَّ (ale) se používá v souvětí souřadném odporovacím. Po těchto spojkách stojí podmět rovněž ve 4. pádě a po něm následuje opět slovesný přísudek.

سَمِعْتُ أَنَّ الْوَفْدَ سَافَرَ أَمْسٍ. Slyšel jsem, že ta delegace odjela včera.

فَهَمْنَا قَلِيلًا فَقَطْ لِأَنَّ النَّصَّ كَانَ صَعْبًا.

Rozuměli jsme jen málo, protože ten text byl těžký.

نَحْنُ مِنْ بَرَاغٍ وَلَكِنَّ هَؤُلَاءِ الضُّيُوفَ وَصَلُوا مِنْ بَرَلِينِ.

My jsme z Prahy, ale tito hosté přijeli z Berlína.

Pravidla shody slovesného přísudku s podmětem

Podmět v jednotném čísle

Přísudek se s ním shoduje v rodě a čísle, bez ohledu na větný slovosled.

دَرَسَ الطَّالِبُ اللُّغَةَ العَرَبِيَّةَ.	Ten student studoval arabštinu.
إِنَّ الطَّالِبَ دَرَسَ اللُّغَةَ العَرَبِيَّةَ.	
كَانَتِ الأُمُّ فِي الخَارِجِ.	Matka byla v cizině.
إِنَّ الأُمَّ كَانَتْ فِي الخَارِجِ.	
وَصَلَ الوَفْدُ إِلَى بَرَاغٍ.	Delegace přijela do Prahy.
إِنَّ الوَفْدَ وَصَلَ إِلَى بَرَاغٍ.	
وَقَفَتِ السَّيَّارَةُ أَمَامَ البَيْتِ.	Auto zastavilo před domem.
إِنَّ السَّيَّارَةَ وَقَفَتْ أَمَامَ البَيْتِ.	

Podmět v množném čísle

1) Stojí-li přísudek před podmětem, je vždy v jednotném čísle:

a) jde-li o podmět osobní, shoduje se s ním přísudek v rodě;

b) jde-li o podmět neosobní, je přísudek v jednotném čísle ženského rodu, neboť plurál neosobních jmen je syntakticky pokládán za singulár ženského rodu (viz 2. lekci).

ad a)	دَرَسَ الطُّلَّابُ فِي الكُلِّيَّةِ.	Studenti studovali na fakultě.
	دَرَسَتِ الطَّالِبَاتُ فِي الكُلِّيَّةِ.	Studentky studovaly na fakultě.
ad b)	وَصَلَّتِ الوُفُودُ إِلَى بَرَاغٍ.	Delegace přijely do Prahy.
	وَقَفَّتِ السَّيَّارَاتُ أَمَامَ البَيْتِ.	Auta zastavila před domem.

2) Stojí-li přísudek za osobním podmětem, shoduje se s ním v rodě i čísle.

إِنَّ الطُّلَّابَ دَرَسُوا فِي الكُلِّيَّةِ.
إِنَّ الطَّالِبَاتِ دَرَسْنَ فِي الكُلِّيَّةِ.

3) Stojí-li přísudek za neosobním podmětem, je opět v jednotném čísle ženského rodu.

إِنَّ الوُفُودَ وَصَلَتْ إِلَى بَرَاغٍ.
إِنَّ السَّيَّارَاتِ وَقَفَتْ أَمَامَ البَيْتِ.

Podmět ve dvojném čísle

1) Stojí-li přísudek před podmětem, je v jednotném čísle a shoduje se s ním v rodě (i s podmětem neosobním).

دَرَسَ الطَّالِبَانِ فِي الكُلِّيَّةِ. دَرَسَتْ الطَّالِبَتَانِ فِي الكُلِّيَّةِ.
وَصَلَ الوَفْدَانِ إِلَى بَرَاغٍ. وَقَفَّتِ السَّيَّارَتَانِ أَمَامَ البَيْتِ.

2) Stojí-li přísudek za podmětem, shoduje se s ním v rodě i čísle.

إِنَّ الطَّالِبَيْنِ دَرَسَا فِي الكُلِّيَّةِ. إِنَّ الطَّالِبَتَيْنِ دَرَسَتَا فِي الكُلِّيَّةِ.
إِنَّ الوَفْدَيْنِ وَصَلَا إِلَى بَرَاغٍ. إِنَّ السَّيَّارَتَيْنِ وَقَفَتَا أَمَامَ البَيْتِ.

Zájmena osobní připojená

Tato zájmena se pojí jako přípony s podstatnými jmény, přídavnými jmény, slovesy, předložkami a některými částicemi a spojkami.

Ve spojení s podstatnými jmény mají význam zájmen přivlastňovacích. Ve spojení se slovesy vyjadřují předmět, ve spojení s předložkami předmět nebo příslovečné určení, ve spojení s částicemi a spojkami vyjadřují podmět.

Zájmena osobní připojená determinují jméno, které proto ztrácí nunaci. V této souvislosti připomeňme, že jméno může být gramaticky určeno pouze jedním ze tří způsobů:

- členem (viz 1. lekci);
- zájmenem osobním připojeným;
- následujícím jménem v genitivu (viz 4. lekci)

koncovky jednotného čísla

1. os.	-ī	po samohláskách ā, ī a dvojhlásce aj:	-ja
		u sloves:	-nī
2. os. m. r.	-ka		
2. os. ž. r.	-ki		
3. os. m. r.	-hu	po samohláskách i, ī a dvojhlásce aj:	-hi
3. os. ž. r.	-hā		

koncovky množného čísla

1. os.	-nā		
2. os. m. r.	-kum		
2. os. ž. r.	-kunna		
3. os. m. r.	-hum	po samohláskách i, ī a dvojhlásce aj:	-him
3. os. ž. r.	-hunna	po samohláskách i, ī a dvojhlásce aj:	-hinna

koncovky dvojného čísla

2. os. m., ž. r.	-kumā		
3. os. m., ž. r.	-humā	po samohláskách i, ī a dvojhlásce aj:	-himā

Zájmena osobní připojená u podstatného jména

1. Jednotné číslo

Zájmena se kladou za pádovou koncovku (bez nunace) s výjimkou zájmena 1. osoby, které se připojuje ke kmeni. Grafém **ة / ة** (tā' marbūṭa) se před příponami píše jako tvary hlásky **ت** (tā').

كِتَابِي	kitāb-ī (moje kniha)
كِتَابُكَ	kitāb-u-ka (tvoje kniha)
كِتَابُهُمْ	kitāb-u-hum (jejich kniha)
فِي كِتَابِهِ	fī kitāb-i-hi (v jeho knize)
قَرَأَ كِتَابَهُ	qara 'a kitāb-a-hu (četl jeho knihu)
مَدْرَسَتِي	madrās-at-ī (moje škola)
مَدْرَسَتِهَا	madrās-at-u-hā (její škola)
مَدْرَسَتُهُمْ	madrās-at-u-hum (jejich škola)
فِي مَدْرَسَتِهِمْ	fī madrās-at-i-him (v jejich škole)
زَارَ مَدْرَسَتَكُمْ	zāra madrās-at-a-kum (navštívil vaši školu)

2. Množné číslo vnější mužského rodu

Před zájmennými příponami se vypouští koncovka **-na**. Přistoupí-li zájmeno připojené 1. osoby jednotného čísla ke jménu v 1. pádě, mění se **ū** na **ī**. V tomto případě je tvar stejný jako ve 2. a 4. pádě.

1. pád:	مُدَّرِّسِي	mudarris-ī- ja (moji učitelé)
	مُدَّرِّسُوكَ	mudarris-ū-ka (tvoji učitelé)
2. pád:	مَعَ مُدَّرِّسِي	ma'a mudarris-ī- ja (s mými učiteli)
	مَعَ مُدَّرِّسِيكَ	ma'a mudarris-ī-ka (s tvými učiteli)
	مَعَ مُدَّرِّسِيهِ	ma'a mudarris-ī- hi (s jeho učiteli)
4. pád:	زُرْتُ مُدَّرِّسِي	zurtu mudarris-ī- ja (navštívil jsem své učitele)
	زَارَ مُدَّرِّسِيهِ	zāra mudarris-ī- hi (navštívil své učitele)

3. Množné číslo vnější ženského rodu

Zde platí tatáž pravidla jako pro jednotné číslo.

مُدَّرِّسَاتِي	mudarris-āt-ī (moje učitelky)
مُدَّرِّسَاتُكَ	mudarris-āt-u-ka (tvoje učitelky)
مِنْ مُدَّرِّسَاتِهِمْ	min mudarris-āt-i- him (od jejich učitelek)

4. Množné číslo vnitřní

Zde opět platí tatáž pravidla jako pro jednotné číslo.

كُتُبِي	kutub-ī (moje knihy)	فِي كُتُبِهِ	fī kutub-i- hi (v jeho knihách)
---------	----------------------	--------------	--

قَرَأَتْ كُتُبَهُ qaraʿat kutub-a-hu (četla jeho knihy)

5. Dvojné číslo

Před zájmennými příponami se vypouští koncovka **-ni**.

مُدَرِّسَايَ mudarris-ā-**ja** (moji dva učitelé)

مَجَلَّتَاهُ mağallat-ā-**hu** (jeho dva časopisy)

مَعَ مُدَرِّسَيَّ maʿa mudarris-aj-**ja** (s mými dvěma učiteli)

قَرَأْتُ رِسَالَتَيْهِ qaraʿtu risālat-aj-**hi** (četl jsem jeho dva dopisy)

Poznámka 4

Jména أَبٌ (otec), أَخٌ (bratr) a některá další prodlužují v jednotném čísle před zájmeny připojenými a před jménem v genitivu (viz 4. lekci) svou pádovou koncovku. Výjimku opět tvoří zájmeno 1. os. jedn. č., které přistupuje přímo ke kmeni.

أَبِي ʾabī	أَخِي ʾachī	أَبُوكَ ʾabū-ka	أَخُوكَ ʾachū-ka
مَعَ أَبِيهِ maʿa ʾabī-hi	مَعَ أَخِيهِ maʿa ʾachī-hi		
زُرْتُ أَبَاهُ zurtu ʾab-ā-hu	زُرْتُ أَخَاهُ zurtu ʾach-ā-hu		

Zájmena osobní připojená u sloves

Zájmeno 1. os. jedn. č. má tvar **-nī**. Tvary ostatních zájmen se nemění.

سَأَلَنِي (zeptal se mě)	سَأَلُونِي (zeptali se mě)	سَأَلَتْهُ (zeptala se ho)
هَلْ سَأَلْتَهُ؟ (zeptala ses ho?)	سَأَلْنَاهُمَا (zeptali jsme se jich /dvou/)	

Ve 2. os. množ. č. muž. r. se mezi koncovku **-tum** a zájmeno připojené klade spojovací samohláska **-ū-**.

هَلْ سَأَلْتُمُوهُ؟ (zeptali jste se ho?) مَتَى كَتَبْتُمُوهَا؟ (kdy jste ho /dopis/ napsali?)

Zájmena osobní připojená u předložek

li - pro, k; vyjadřuje také český 3. pád

Zájmeno 1. os. jedn. č. se připojuje opět k holému kmeni. Ostatní zájmena k základu *la-*.

لِي لَكَ لَكَ لَهُ لَهَا atd.

bi - s, v; vyjadřuje také český 7. pád

Kromě zájmena 1. os. jedn. č. se zájmena připojují k základu *bi-*.

بِي بِكَ بِكَ بِهِ بِهَا atd.

fī - v, na

فِي فِيكَ فِيكَ فِيهِ فِيهَا atd.

ʾilā - k, do

ʿalā - na

ladā لَدَى - u, při

U těchto předložek se koncové -ā mění před zájmennými příponami na -aj.

إِلَيَّْ	عَلَيَّْ	لَدَيَّ	إِلَيْهِ	عَلَيْهِ	لَدَيْهِ
إِلَيْكُمْ		عَلَيْكُمْ		لَدَيْكُمْ	
ma'a - s		'inda - u, při		tahta - pod	

Před zájmenem 1. os. jedn. č. koncové -a odpadá.

مَعِيَ	عِنْدِي	تَحْتِي	مَعَكَ	عِنْدَكَ	تَحْتِكَ
--------	---------	---------	--------	----------	----------

Vyjádření slovesa „mít“

Arabština běžně vyjadřuje toto sloveso předložkami.

Používá se předložek مَع , لَدَى , عِنْد , لِ .

Předložky ل se užívá

a) jde-li o osoby:

لِي أَخٍ (mám bratra) لَهَا أُخْتٌ (má sestru) لَنَا أصدقاءُ هُنَا (máme zde přátele)

b) jde-li o abstraktní pojmy:

لَهُمْ عَمَلٌ (mají práci) لِي رَجَاءٌ (mám prosbu) لَهَا خِبْرَةٌ (má zkušenost)

c) zdůrazňuje-li se pevnější nebo trvalejší vlastnický vztah:

لَهُ بَيْتٌ (má dům) لَنَا مَكْتَبٌ (máme kancelář) لَهُمْ شَرِكَةٌ (mají firmu)

d) ve významu „patřit“, má-li české přivlastňovací zájmeno funkci jmenného přísudku:

الشُّنْطَةُ لَكَ أَوْ لَهُ؟ To zavazadlo je tvoje (patří tobě), nebo jeho (patří jemu)?

الشُّنْطَةُ لِي. To zavazadlo je moje.

القَامُوسُ لَكَ أَوْ لِرَمِيْلَتِكَ؟ Ten slovník je tvůj, nebo tvé kolegyně?

Předložek عِنْدَ nebo لَدَى se užívá nejčastěji u konkrétních předmětů.

عِنْدِي قَامُوسٌ عَرَبِيٌّ. Mám arabský slovník.

عِنْدَهَا سَاعَةٌ جَدِيْدَةٌ. Ona má nové hodinky.

عِنْدَهُمْ (لَدَيْهِمْ) غُرْفَةٌ جَمِيْلَةٌ. Mají krásný pokoj.

Někdy se jich též užívá ve frazeologických obratech.

عِنْدِي (لَدَيَّ) وَقْتُ. Mám čas.

هَلْ عِنْدَكُمْ (لَدَيْكُمْ) أَخْبَارٌ جَدِيْدَةٌ؟ Máte nějaké nové zprávy?

هَلْ عِنْدَكَ (لَدَيْكَ) فِكْرَةٌ؟ Máš nějaký nápad?

Předložky **مَعَ** se užívá ve významu „mít u sebe“, „mít s sebou“.

هَلْ مَعَكَ التَّدَاكِرُ؟ لا، هِيَ عِنْدِي فِي الْبَيْتِ. Máš (s sebou) ty vstupenky? Ne, mám je doma.
 مَعَنَا نَقُودٌ كَافِيَةٌ. Máme (s sebou) dost peněz.

Záporná jmenná věta. Tvar **لَيْسَ**.

Zápor se ve jmenné větě vyjadřuje tvarem **لَيْسَ**, který se pojí se stejnými příponami jako sloveso v perfektu. Před samohláskovou příponou má kmen **lajs-**, před souhláskovou příponou kmen **las-**. Užívá se pouze pro přítomný čas. Jmenný přísudek je ve 4. pádě.

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	لَيْسَ	لَيْسُوا
3. os. ž. r.	لَيْسَتْ	لَيْسْنَ
2. os. m. r.	لَسْتَ	لَسْتُمْ
2. os. ž. r.	لَسْتِ	لَسْتُنَّ
1. os.	لَسْتُ	لَسْنَا

dvojné číslo

3. os. m. r.	لَيْسَا
3. os. ž. r.	لَيْسَتَا
2. os. m., ž. r.	لَسْتُمَا

لَيْسَ الْمُدِيرُ مَوْجُودًا.	Ředitel není přítomen.
لَسْتُ مُتَرْجِمًا لِلوَقْدِ.	Nejsem tlumočnickem té delegace.
لَيْسَتِ السَّاعَةُ غَالِيَةً.	Ty hodinky nejsou drahé.
لَسْنَا نَازِلِينَ فِي الْفُنْدُقِ.	Nejsme ubytováni v hotelu.
لَيْسُوا مَنَدُوبِينَ فِي الْمُوْتَمَرِ.	Nejsou delegáty na té konferenci.
لَيْسَ فِي الْمَكْتَبِ أَحَدٌ.	V kanceláři není nikdo.
لَيْسَتِ الصُّورَةُ فِي هَذِهِ الْمَجَلَّةِ.	Ta fotografie není v tomto časopisu.
لَيْسَ الطُّلَّابُ سَاكِنِينَ فِي الْمَدِينَةِ الْجَامِعِيَّةِ.	Ti studenti nebydlí v koleji.
لَيْسَتِ الْبَنَاتُ فِي الْمَدْرَسَةِ.	Ty dívky nejsou ve škole.
لَيْسَتِ الدُّرُوسُ صَعْبَةً.	Ty lekce nejsou obtížné.

Tázací zájmena a příslovce

V této lekci uvedeme zájmena **مَا** (co?), **مَنْ** (kdo?) a příslovce **أَيْنَ** (kde?) a **مَتَى** (kdy?) ve spojení s různými předložkami.

Zájmeno مَا se obvykle pojí s demonstrativní příklonkou ذَا .

مَاذَا (مَا) قَرَأْتَ؟ Co jsi četl?

مَاذَا (مَا) قَالَ لَهُمْ؟ Co jim řekl?

S předložkou لِ má مَاذَا význam „proč?“.

لِمَاذَا نَزَلُوا فِي فُنْدُقٍ آخَرَ؟ Proč se ubytovali v jiném hotelu?

Ve spojení s předložkami se většinou krátí a píše se s nimi dohromady.

عَلَى مَا؟ / (na čem?) فِيمَ؟ (v čem?) مِمَّ /مِئْتَا / (z čeho?)

بِمَ؟ (čím?, s čím?) لِمَ؟ (k čemu?) عَمَّ /مِئْتَا / (o čem?)

Zájmeno مَنْ

مَنْ كَتَبَ الْمَقَالَ؟ Kdo napsal ten článek?

لِمَنْ هَذَا الْكِتَابُ؟ Komu patří ta kniha?

مِمَّنْ / مِنْ مَنْ مِئْتَا / وَصَلَتِ الرَّسَالَةُ؟ Od koho přišel ten dopis?

مَعَ مَنْ كُنْتَ فِي تُونِسْ؟ S kým jsi byl v Tunisku?

Příslovce أَيْنَ

أَيْنَ نَزَلُوا؟ Kde se ubytovali?

إِلَى أَيْنَ سَافَرْتَ؟ Kam odcestovala?

مِنْ أَيْنَ هُوَ؟ Odkud je?

Příslovce مَتَى

مَتَى وَصَلْتُمْ؟ Kdy jste přijeli?

مُنْذُ مَتَى هِيَ فِي دِمَشْقَ؟ Odkdy je v Damašku?

حَتَّى مَتَى أَنْتَ نَازِلٌ فِي الْفُنْدُقِ؟ Dokdy budeš ubytován v tom hotelu?

Poznámka 5

V textu A této lekce bylo několikrát užito částice فَ . Tato částice má různé funkce. V narativních textech vyjadřuje zpravidla změnu podmětu, často s důsledkovým vztahem (viz lekci 27).

◆ Cvičení

1. Doplňte správné tvary

(بَحَثَ) ... الطلاب عن الكتب والمجلات الأجنبية. (ذَهَبَ) ... السائحان إلى المتحف القومي. سمعنا أتهنّ

(رَكِبَ) ... القطار السريع. هل (نَظَرَ - أَنْتَ) ... إلى القاموس؟ (ليس - أنا) ... مترجماً لهذا الوفد. (نَزَلَ -

نحن) ... في هذه المحطة لأنها بالقرب من بيتنا. لماذا (طَلَبَ - أُنْتَنَ) ... منهم مساعدة؟ هل (سَمَحَ - هم) ... له بالسفر؟ هل (كان - هي) ... مع الضيوف في المسرح؟ مَنْ (سأل - أُنْتَمَا) عن ذلك الكتاب؟ قال لي إِنَّ الطالبات (نَزَلْنَ) ... في المدينة الجامعية.

2. Následující věty tvořte s částicí إِنَّ

حضر المندوبون المؤتمر. كان أصدقاؤني في المطعم. وصل السياح الجدد أمس. خرجت التلميذات من المدرسة. كانت السيارات أمام الفندق. حصل زميلاي على معلومات جديدة. غادرت الطالبات براغ منذ يومين. خاطبهم المسؤولون بالعربية. قد أعجبته هذه الإقامة. رجعت البنات من الرحلة.

3. Přeložte

Napsal mi, že onemocněl. Slyšel jsem, že jste byli o dovolené v Libanonu. Řekli mu, že odcestovala. Byl jsem v cizině, ale můj bratr byl v Praze. Svůj první román napsala francouzsky, ale svůj druhý román napsala arabsky. Četli jsme, že ta kniha vyšla v tomto roce. Kam jste šli po přednášce? Byl jsi na letišti, když ta delegace přijela? Zopakovali jste si ty arabské věty? Kdy jste odjeli z Prahy do Bejrútu? Slyšel jsem, že nejsou ubytováni na vysokoškolské koleji.

4. Odpovězte

هل عندك قاموس عربي إنجليزي جيد؟ هل لك أخ أو أخت؟ هل معك نقود كافية؟ هل له أصدقاء في المغرب؟ هل عندكم وقت لرحلة إلى الجبال؟ هل عندهم أخبار جديدة؟ هل لها خبرة في الترجمة؟ هل لديكم أسئلة أخرى؟

5. Odpovězte a jméno nahrad'te zájmenem

هل حصلت على القاموس؟ هل قابل زميله في الكلية؟ هل وجدوا الرسائل؟ هل سألت الموظف؟ أين درست العربية؟ أين تركوا المفاتيح؟ هل سمعت الخبر؟ هل كنت مع أخيك في المسرح؟ هل كنت في الريف مع والديك؟ هل الشنط لذلك الرجل؟

6. Přeložte

Kdy přišel ten dopis z Bagdádu? Můj kolega byl na té konferenci jako tlumočník. Objednali si tu knihu z ciziny. Četl jsem ten román o dovolené. Nechala mu vzkaz (zprávu) v jeho kanceláři. Kde sehnali ten časopis? Šel jsem se svými kolegy do restaurace. Řekl nám, že se ti delegáti vrátili do hotelu ve čtyři hodiny. Poděkovali jste jim za ty informace? Požádala nás o pomoc. Přestěhovali se do nového bytu. Komu patří ta taška? Od koho jsi slyšel to vyprávění? Řekla jim, že naši hosté přijeli již včera. Dívali jste se do toho slovníku?

7. Odpovězte

عمّ سألته؟ هل أعجبتم هذه الرواية؟ هل عندك وقت كافٍ لقراءة الكتاب؟ من نظّم الرحلة إلى الجبال؟ من منح طلابنا منحة دراسية إلى الخارج؟ أين حصلت على هذه المعلومات المفيدة؟ ممّن طلبوا مساعدة؟ لماذا نزلتم في هذا الفندق؟ من سألكم عن سفركم إلى الشرق الأوسط؟ علام شكروكم؟ فيم ترغيبين؟ لمن تركت هذا الخبر؟ بم كتبتم رسالتكم؟ ماذا قال لك صديقك؟ عمّ بحثتما؟ مع من ذهبا إلى المتحف القومي؟ متى تعلمتم هذه اللغة؟

8. Volte správné vyjádření slovesa „mít“

Máte auto? Má bratra? Máte s sebou ty peníze? Ne, nemám, nechal jsem je doma. Má (ona) krásný byt. Naše město má starou historii. Mám tu knihu na fakultě. Mají mnoho fotografií z Jordánska. Má rozsáhlé znalosti o arabském světě. Máš (s sebou) ty vstupenky? Mají dům na venkově. Mám teď ty dva poslední romány od toho spisovatele. Máme dobré vztahy s touto zahraniční univerzitou. Dnes nemám čas. Ona nemá sourozence. Oni ještě nemají vstupenky do divadla. Nemáme s sebou dost peněz. Máte zkušenost s touto prací? .

Slovní zásoba

أَحَدٌ / إِحْدَى	jeden	تَالِ	následující
تَارِيحٌ	historie, dějiny	تَمْرٌ، تَمْرَةٌ / ثَمُورٌ	datle
أَغْطُسُ	srpen	تَقَاةٌ	kultura
/ u / أَكَلَ	jíst	جَبَلٌ / جِبَالٌ	hora, pohoří
أَلْفٌ / آلَافٌ	tisíc	جَلَسَ / i /	sednout si, posadit se
أَمَّا ... فَـ ...	pokud jde o ., (pak) ...	جُمْلَةٌ / جُمَلٌ	věta
أَمْسَ	včera	جَاهِزٌ	hotový, připravený
أَنَّ	že	إِجَازَةٌ	dovolená
إِنَّ	částice zdůrazňující	حَدَّثَ / u /	stát se, přihodit se
أَوَّلًا	podmět	مُحَادَثَةٌ	konverzace
أَيُّهَا	nejprve	حَرٌّ	teplo, horko
بِالنَّسْبَةِ لـ ...	ó /citoslovce oslovení/	حَصَلَ / u / / على /	získat, sehnat
بَحَثَ / a / عن /	pro	حَضَرَ / u / / هـ /	zúčastnit se / čeho /
مَبْسُوطٌ	hledat	حَضَرَ / u / / إلى /	dostavit se / kam /
بَعْدَ أَنْ	spokojený	حِكَايَةٌ	příběh, vyprávění
لَا ... بَعْدُ	poté, co	حِمَارٌ / حَمِيرٌ	osel
بَغْلَةٌ	ještě ne	حَالِيٌّ	současný
بَاكِرٌ	mezek	خَبِيرَةٌ	zkušenost
بِنْتٌ / بَنَاتٌ /	časný	خَرَجَ / u /	vyjít (ven), odejít
تَاجِرٌ / تُجَّارٌ /	dívka, dcera	خَاصَّةٌ	především, zvláště
تَحْتَ	kupec, obchodník	خَاطَبَ III.	oslovit / koho /, mluvit s
تَرَجَمَ	pod	خِلَالَ	během
تَرَجَمَةٌ / تَرَاجِمٌ /	přeložit	مِنْ خِلَالِ	prostřednictvím
تَرَكَ / u /	překlad	خَامِسٌ	pátý
	nechat, zanechat,	دَرَسَ / u /	studovat
	opustit		

دِرَاسَة	studium, studie	صَحِيح	správný, správně
دِرَاسِي	studijní, školní	/ u / صَدَرَ	vyjít, být vydán
تَذَكْرَة / تَذَاكِرُ	vstupenka, jízdenka	II. صَوَّرَ	fotografovat,
/ a / ذَهَبَ	jít, jet	/ i / ضَرَبَ	zobrazovat, líčit
/ i / رَجَعَ	vrátit se	طَرِيقُ / طَرِيقًا	bít, uhodit
/ i / رَجَعَ / إلى	pocházet / z / (časově)	طَلَبَ / من هـ	cesta, silnice
III. رَاجَعَ	zopakovat si	مَطَارًا / -ات	žádat, objednat
رِحْلَة	výlet, cesta	/ a / ظَهَرَ	letišťe
رِسَالَة / رِسَائِلُ	dopis	عَجِيبٌ	objevit se, ukázat se
مَرْعُوبٌ	vylekaný, vystrašený	أَعْجَبَ IV. / هـ	podivuhodný,
/ a / رَغِبَ / في	přát si, toužit / po /	عَاشِرٌ	neobvyklý
/ a / رَكِبَ	jet (dopravním prostředkem)	عَفْرِيْتُ / عَفَارِيْتُ	líbit se / komu /
رِوَايَة	román	عِلَاقَة	desátý
زَوْجٌ / زَوْجَة / أَزْوَاجُ	manžel / manželka	V. تَعَلَّمَ	démon, ifrít
/ u / زَارَ	navštívit	عَامِيَة	vztah
/ a / سَأَلَ / عن	ptát se / na /	مُعَهَّدٌ / مَعَاهِدُ	naučit se
مَسْئُولٌ	zodpovědný,	غَادَرَ III. / هـ إلى	hovorový jazyk
مَسْحُورٌ	představitel, činitel	غَزَالَة	ústav, institut
سَرِيعٌ	okouzlený, očarovaný	غَنِيٌّ / أَغْنِيَاءُ	odjet / odkud kam /
سَعِيدٌ / سَعْدَاءُ	začarovaný	فَجَاءَة	gazela
مُسَاعَدَة	rychlý, expresní	فَرِحَة	bohatý
سَفَرٌ	šťastný	فُصْحَى	náhle, najednou
III. سَافَرَ	pomoc	/ a / فَهِمَ	radost, potěšení
/ a / سَمَحَ / لـ بـ	cesta, cestování	مُفِيدٌ	spisovný jazyk
/ a / سَمِعَ	cestovat	III. قَابَلَ	rozumět, pochopit
سَمَاعٌ	dovolit / komu co /	مُقَابِلَة	užitečný
سِيَّاحِيٌّ	slyšet	اسْتَقْبَالَ	potkat
سَيْفٌ / سِيُوفٌ، أَسْيَافٌ /	naslouchání, slyšení	/ u / قَتَلَ	schůzka, setkání
شَجَرَة / أَشْجَارُ	turistický	قَتَلَ	přijetí, přivítání
شَدِيدٌ	meč	قَدَّ	zabít
/ u / شَعَرَ / بـ	strom	V. تَقَدَّمَ	zabití
/ u / شَكَرَ / هـ على	silný	/ بـ / V. تَقَدَّمَ	již / částice zdůrazňující
شَيْءٌ / أَشْيَاءُ	cítit, pociťovat	/ i / قَدَفَ / بـ	dokonavost děje /
شَيْخٌ / شَيْوخٌ	děkovat	/ a / قَرَأَ	postoupit, přistoupit
صَبَاحٌ	věc, předmět	قَرَاءَة	podat / žádost /
	stařec		házet, vrhat
	ráno		číst
			čtení

قَصَّةٌ / قِصَصٌ /	povídka, příběh	مَنْدُوبٌ	zástupce, delegát
قَامُوسٌ / قَوَامِيسٌ /	slovník	نَزَلَ / i /	vystoupit, sestoupit,
قَالَ / u /	řici	نَصٌّ / نُصُوصٌ /	ubytovat se, padat
قَائِمٌ / اَعْلَى /	spočívající / na / , vycházející / z /	مِنْطَقَةٌ / مَنَاطِقٌ /	text
إِقَامَةٌ	pobyt	نَظَرَ / u / / إِلَى /	oblast
مُكَنَّفٌ	intenzivní	نَظَّمَ II.	podívat se, nahlédnout / do, na /
كَافٌ	dostačující	نُفُودٌ	organizovat, uspořádat
كَانَ / u /	být	اِنْتَقَلَ VIII. / إِلَى /	peníze
مَكَانٌ / أَمَاكِنٌ، أَمَكِنَةٌ /	místo	نَهَضَ / a /	přestěhovat se, přejít, přesunout se / kam /
كَيْفٌ	jak?	مُتَنَوِّعٌ	vstát, povstat
لَأَنَّ	protože, neboť	نُؤَاةٌ / نُؤَى /	rozličný, rozmanitý
لَحْظَةٌ	chvíle, okamžik	هَدِيَّةٌ / هَدَايَا /	jádro, pecka
لَمَّا	když	وَلِهَذَا	dar, dáreka
لَيْسَ	tvar pro vyjádření záporu ve jmenné větě	وَجَدَ / يَجِدُ /	(a) proto
لِمَاذَا	proč	وَحَدَّ +	nalézt, shledat, zjistit
مُمْتَعٌ	příjemný	زَاجِمٌ. / إِلَى /	sám, samotný
مَرَضٌ / a /	onemocnět	وَصَلَ / يَصِلُ / إِلَى /	přijet, přiletět, dorazit / kam / , dospět / k /
تَمْرِينٌ / -ات /	cvičení	وَقْتُ / أَوْقَاتٌ /	čas, doba
أَمْسَكَ IV. / -ا /	chytit, uchopit	وَكَلْدٌ / أَوْلَادٌ /	chlapec, dítě
مَنَحَ / a / / هـ -	udělit / komu co /	وَلَكِنٌ، وَلَكِنْ	ale
مِنْحَةٌ / مَنَحٌ /	stipendium	يَدٌ / أَيَدٌ /	ruka
مُنْدُ	od, již od, před	يُولِيُو	červenec
مَوْتٌ	smrt	يَوْمٌ / أَيَّامٌ /	den
مَالٌ / أَمْوَالٌ /	majetek	يَوْمًا	jednoho dne
نَجْدَةٌ	záchrana		

4. lekce

Text A

جامعة كارل

خلال إقامتنا القصيرة في براغ، طلبنا من أصدقائنا التشيك زيارة جامعة كارل. فذهب أحدهم معنا إلى مبنى الجامعة التاريخي. في أوّل الأمر دخلنا القاعة العريقة وشاهدنا فيها تمثال القيصر كارل الرابع. وبعد أن خرجنا من مبنى إدارة الجامعة، قابلنا بعض طلابها الواقفين أمامه. وجدنا أنهم من كلية الآداب. ونظراً إلى أننا قد درسنا القانون في مصر، رغبتنا في التعرف على كلية الحقوق. فسألنا إحدى الطالبات عنها. فشرحت لنا الطريق وكذلك نصحتنا بجولة في وسط المدينة. ولما وصلنا إلى هناك، جلسنا في مكتبة الكلية، قرأنا عدة مجلّات أجنبية، ثمّ تحدّثنا مع أحد الأساتذة. من كلية الحقوق ذهبنا إلى كلية العلوم الاجتماعية وفي مكتبتها نظرنا إلى فهرس الكتب الخاصّة بتاريخ أوربا المعاصر، كما أخذنا منه بيانات بعض الأبحاث عن العلاقات السياسية بين الدول الأوروبية والعالم العربي. وعندما تركنا مبنى الكلية، ركبنا مع صديقنا التشيكي الترام ونزلنا بالقرب من نادي الطلبة. وهناك قابلنا طلاب الطب والعلوم الطبيعية. كانت عندهم حفلة بمناسبة نهاية السنة الدراسية. ولما علموا أننا درسنا في جامعة القاهرة، رحّبوا بنا وقدموا لنا بعض الحلويات والمشروبات. وأثناء محادثتنا، سألونا عن إقامتنا في براغ وبرامجنا الدراسية وفرص العمل لخريجي جامعتنا. وكنا سعداء جداً أننا حضرنا حفلتهم وشكرناهم على حسن ضيافتهم ومعلوماتهم المفيدة عن جامعة كارل وكلياتها ومعاهدها العلمية.

Text B

حوار

- أ - قرأنا أمس عن جامعة الدول العربية.
ب - متى نشأت جامعة الدول العربية؟
أ - إنها نشأت في أواخر الحرب العالمية الثانية.
ب - هل كانت مصر من أعضاء الجامعة منذ نشأتها؟
أ - نعم، إنها كانت عضواً في الجامعة منذ نشأتها مع سائر الدول العربية المستقلة في ذلك الوقت. و فيما بعد حصلت على عضويتها كل الدول العربية.
ب - وأين مقرّ جامعة الدول العربية؟
أ - مقرّها في القاهرة، ولكن لفترة من الزمن كان مقرّها في تونس. وللجامعة دور هامّ في دعم العلاقات بين الدول العربية.

Text C

وزير الخارجية التشيكي في نيو يورك

قد سافر وزير الخارجية التشيكي لحضور جلسة الجمعية العامة لهيئة الأمم المتحدة. قد افتتح الجلسة الأمين العام لهيئة الأمم المتحدة. وشارك فيها مندوبو كلّ الدول الأعضاء. وكان في جدول أعمال الجلسة بعض القضايا السياسية الراهنة، منها قضية الشرق الأوسط وقضية أفغانستان والوضع الحالي في العراق.

Text D

حوار

- أ - ماذا درست في كلية الآداب؟
- ب - درست فيها اللغة العربية وتاريخ البلدان الإسلامية وحضارتها. كنت طالباً في معهد الشرق الأوسط وإفريقيا.
- أ - هل يوجد المعهد في نفس المبنى حيث توجد إدارة الكلية؟
- ب - لا، توجد إدارة الكلية في المبنى الرئيسي. هناك مكتب عميد الكلية ومكاتب وكلاء العميد وقسم شؤون الطلبة والشؤون المالية وقسم البحث العلمي وأقسام أخرى.
- أ - هل قبلتم في السنة الماضية عدداً كبيراً من طلاب اللغة العربية؟
- ب - نعم، قبلنا كثيراً من المتقدمين.
- أ - وهل أمامهم فرص العمل بعد تخرجهم في الكلية؟
- ب - نعم، هناك مختلف المؤسسات الحكومية والثقافية والعلمية، مثلاً معهد الدراسات الشرقية وبعض المتاحف ووزارة الخارجية بسفاراتها في البلدان العربية ووكالات الأنباء والإذاعة الشبكية وبعض شركات التجارة الخارجية ومكاتب السياحة إلخ.

Text E

الوفد التشيكي في القاهرة

قد وصل وزير التعليم والشباب والرياضة إلى القاهرة للتوقيع على الاتفاقية الثقافية بين البلدين. وبعد محادثاته مع وزير التعليم العالي المصري تقابل مع عملي السفارة. وزار الوزير وكل أعضاء وفده منطقة أهرام الجيزة. كما تفرّج على بعض الآثار الإسلامية في القاهرة القديمة وتجوّل في أجنحة معرض الكتاب الدولي.

Gramatika

Genitivní spojení

Základní údaje a pravidla

Genitivní spojení je velice produktivní syntaktická vazba klasické i moderní spisovné arabštiny. Je tvořeno dvěma nebo více jmény, z nichž první je tzv. jméno řídicí (nomen regens) a druhé (nebo další) jméno řízené (nomen rectum), které je neshodným přívlastkem předcházejícího jména. Jméno řídicí může stát ve všech pádech, jméno řízené pouze ve 2. pádě.

Jméno řídicí je určeno jménem řízeným, tzn. že ztrácí *nunaci* (neurčitý člen) a nemůže být již určeno dalšími determinativními prostředky (členem určitým nebo zájmenou příponou). Jméno řízené může být určeno i neurčeno. V genitivním spojení tvořeném více jmény je jméno řízené zároveň jménem řídicím k následujícímu jménu.

Jméno řídicí je v tzv. vázaném stavu (*status constructus*). Je-li jméno řízené neurčeno, determinuje jméno řídicí pouze morfologicky (ztráta *nunace*), je-li určeno, determinuje jméno řídicí i syntakticky (viz níže).

Typy genitivního spojení

1. Jméno řídící a určené jméno řízené (členem, zájmennou příponou, dalším jménem v genitivu)

- a) بَابُ الْعُرْفَةِ (dveře toho pokoje)
 مَكَاتِبُ الْوِزَارَةِ (kanceláře ministerstva)
 مُحَاضِرَةُ الْأُسْتَاذِ (přednáška toho profesora)
- b) مَقَرُّ سِفَارَتِنَا (sídlo našeho velvyslanectví)
 أَخُو زَوْجِهَا (bratr jejího manžela)
 طُلَّابُ كَلِيَّتِكُمْ (studenti vaší fakulty)
- c) عَمِيدُ كَلِيَّةِ الطَّبِّ (děkan lékařské fakulty)
 بَرْتَامِجِ إِذَاعَةِ الْكُوَيْتِ (program kuvajtského rozhlasu)
 سَيَّارَةُ رَيْسِ جَامِعَتِنَا (auto rektora naší univerzity)

2. Jméno řízené se shodným přívlastkem

- جَامِعَةُ الدُّوَلِ الْعَرَبِيَّةِ (Liga arabských států)
 مَعْرُضُ الْمُنْتُوجَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ (výstava zemědělských výrobků)
 مَقَالُ الصَّحْفِيِّ الْعَرَبِيِّ (článek toho arabského novináře)

3. Jméno řídící se shodným přívlastkem

- كِتَابُ الْمُؤَلَّفِ الْأَوَّلِ (první kniha toho autora)
 فُرْصُ الْعَمَلِ الْكَثِيرَةِ (mnohé pracovní příležitosti)
 نَشْرَةُ الْأَخْبَارِ الْقَادِمَةِ (příští zpravodajská relace)

V některých spojeních nemusí být z nevokalizovaného textu zcela zřejmé, zda se přívlastek vztahuje ke jménu řídícímu, či řízenému.

- تَرْجَمَةُ الرَّوَايَةِ الْجَدِيدَةِ / الْجَدِيدَةُ (překlad toho nového románu/nový překlad toho románu)
 جُمْلُ الدَّرُوسِ الصَّعْبَةِ / الصَّعْبَةُ (věty těch obtížných lekcí/obtížné věty těch lekcí)

Příslušný vztah lze pak jednoznačně vyjádřit předložkou لَ :

 تَرْجَمَةُ لِلرَّوَايَةِ الْجَدِيدَةِ / تَرْجَمَةُ جَدِيدَةَ لِلرَّوَايَةِ

4. Jméno řídící a jméno řízené se shodnými přívlastky

V některých případech se zachovává genitivní spojení.

- مَعْرُضُ الْمُنْتُوجَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ الدَّوَلِيِّ (mezinárodní výstava zemědělských výrobků)
 حَزْبُ الْبَعْثِ الْعَرَبِيِّ الْإِسْتِرَاكِيِّ (Socialistická strana arabské obrody)

Někdy je však vhodnější vyjádřit přivlastňovací vztah opět předložkou ل :

المعرض الدولي للمنتوجات الزراعية (mezinárodní výstava zemědělských výrobků)
الزوار الأجانب للمهرجان السينمائي (zahraniční návštěvníci filmového festivalu)

5. Genitivní spojení tvořené více jmény (tzv. řetěz genitivů)

جدول أعمال جلسة مجلس الأمن (pořad jednání zasedání Rady bezpečnosti)
تاريخ آداب بلدان الشرق الأوسط (dějiny literatur zemí Středního východu)
رئيس هيئة تحرير مجلة معهدنا (šéfredaktor /dosl. předseda rady redakce / časopisu našeho ústavu)

6. Jméno řídicí s neurčeným jménem řízeným

Toto spojení se tvoří v následujících případech:

a) je-li zdůrazněna neurčitost jména řízeného

كتاب تلميذ (kniha jednoho žáka)
شئطة راكب (zavazadlo nějakého cestujícího)

b) jde-li o pouhé druhové určení

طبيب أسنان (jeden zubní lékař)
سيارة نقل (nákladní /dosl. dopravní/ auto)

c) udává-li se míra nebo množství, zvláště u potravin

قطعة لحم (kousek masa) كأس نبيذ (pohár vína)
فنجان قهوة (šálek kávy) شريحة جبن (plátek sýra)

d) udává-li se druh materiálu

خاتم ذهب (zlatý prsten) مائدة خشب (dřevěný stůl)
قماش صوف (vlněná látka) سرير حديد (železné lůžko)

Přistoupí-li u tohoto typu genitivního spojení ke jménu řídicímu přivlastek shodný, je neurčen, neboť jméno řídicí není určeno syntakticky (viz výše).

طبيب أسنان معروف (jeden známý zubní lékař)
سيارة نقل كبيرة (jedno velké nákladní auto)

Má-li se výraz určit, dostane jméno řízené určitý člen.

طبيب الأسنان (ten zubní lékař)
طبيب الأسنان المعروف (ten známý zubní lékař)
سيارة النقل (to nákladní auto)
سيارة النقل الكبيرة (to velké nákladní auto)

Genitivní spojení ovšem nelze vytvořit, má-li být jméno řídicí neurčeno. Vztah se vyjádří opět předložkou **لِ**.

رَوَايَةٌ لِلْكَاتِبِ (jeden román toho spisovatele)

مُوظَّفٌ لِلْوِزَارَةِ (jeden úředník ministerstva)

Je možno však užít této (většinou knižní, ale časté) konstrukce:

رَوَايَةٌ مِنْ رَوَايَاتِ الْكَاتِبِ مُوظَّفٌ مِنْ مُوظَّفِي الْوِزَارَةِ

Velice živý a produktivní typ genitivního spojení představují tzv. složená přídavná jména. Jsou tvořena přídavným jménem nebo participiem, za nímž následuje genitiv určeného podstatného jména. V tomto případě jde o genitiv zřetelový (co do ..., pokud se týče ...).

سَرِيعُ الْمَفْعُولِ (rychle působící, dosl. rychlý co do účinku)

تَشِيكِي الصُّنْعِ (české výroby, dosl. český co do výroby)

حَدِيثُ الطَّرَازِ (moderního typu)

Tento výraz jako celek je pokládán za neurčený. Jako přívlastek přistupuje tedy k neurčenému jménu.

دَوَاءٌ سَرِيعُ الْمَفْعُولِ (jeden rychle působící lék)

سَيَّارَةٌ تَشِيكِيَّةُ الصُّنْعِ (jeden automobil české výroby)

بَيْتٌ حَدِيثُ الطَّرَازِ (jeden dům moderního typu)

Má-li být tento výraz určen, dostane jméno řídicí člen určitý, což je výjimka z pravidel o genitivním spojení.

الدَّوَاءُ السَّرِيعُ الْمَفْعُولِ (ten rychle působící lék)

السَيَّارَةُ التَّشِيكِيَّةُ الصُّنْعِ (ten automobil české výroby)

الْبَيْتُ الْحَدِيثُ الطَّرَازِ (ten dům moderního typu)

Poznámka 1

V 2. lekci jsme uvedli, že zájmeno ukazovací ve funkci přívlastku se pojí s určeným jménem. Je-li jméno určeno členem, stojí ukazovací zájmeno před ním (viz příklady v 2. lekci). Je-li určeno zájmenou příponou nebo následujícím jménem v genitivu, stojí ukazovací zájmeno za ním.

كِتَابِي هَذَا (tato moje kniha)

فِي مَدِينَتِنَا هَذِهِ (v tomto našem městě)

مَعَ طُلَّابِهِمْ هَؤُلَاءِ (s těmito jejich studenty)

فِي رَوَايَتَيْهَا هَاتَيْنِ (v těchto jejích dvou románech)

مِنْ مَقَالِ الصَّحَفِيِّ هَذَا (z tohoto článku té novinářky)

فِي غُرْفَةِ الطَّالِبِ هَذِهِ (v tomto studentově pokoji)

V genitivním spojení se velice často užívá následujících výrazů:

كُلُّ (původní význam: celek)

a) s neurčeným jménem v jednotném čísle má význam „každý“:

كُلُّ طَالِبٍ	(každý student)	كُلُّ طَالِبَةٍ	(každá studentka)
كُلُّ دَرْسٍ	(každá lekce)	كُلُّ غُرْفَةٍ	(každý pokoj)
كُلُّ يَوْمٍ	(každý den) / 4. pád příslovečného určení času /		
كُلُّ سَنَةٍ	(každý rok) / totéž /		

b) s určeným jménem v jednotném čísle má význam „celý“:

فِي كُلِّ أَيْتٍ	(v celém domě)	حَالَ كُلِّ أَلْسَنَةٍ	(během celého roku)
فِي كُلِّ أَلْعَالَمِ	(na celém světě)	مِنْ كُلِّ الْمَدِينَةِ	(z celého města)

c) s určeným jménem v množném čísle má význam „všechny“:

كُلُّ الْمَقَالَاتِ	(všechny články)
قَرَأْتُ كُلَّ مَقَالَاتِهِ	(četl jsem všechny jeho články)
مِنْ كُلِّ مَقَالَاتِ الْمَجَلَّةِ	(ze všech článků toho časopisu)

V tomto významu lze použít také výrazu جَمِيعٌ.

جَمِيعُ الْكُتُبِ	(všechny knihy)
مَعَ جَمِيعِ مُشَارِكِي الْمَوْثَمِ	(se všemi účastníky konference)
فِي جَمِيعِ الْمَعَاهِدِ الْعِلْمِيَّةِ	(ve všech vědeckých ústavech)

بَعْضٌ (původní význam: část)

S určeným jménem v množném čísle má význam „některý“.

بَعْضُ الْأَفْلَامِ	(některé filmy)	بَعْضُ أَفْلَامِنَا	(některé naše filmy)
عَنْ بَعْضِ أَفْلَامِ الْمَهْرَجَانِ	(o některých filmech toho festivalu)		

Jména كُلُّ a بَعْضٌ se pojí také se zájmennými příponami.

هَلْ طَلَبْتُمْ بَعْضَ هَذِهِ الْكُتُبِ؟	Objednali jste některé tyto knihy?
طَلَبْنَا كُلَّهَا.	Objednali jsme všechny.
هَلْ شَاهَدْتَ كُلَّ أَفْلَامِ الْمَهْرَجَانِ؟	Viděl jsi všechny filmy toho festivalu?
لَا، شَاهَدْتُ بَعْضَهَا فَقَطْ.	Ne, viděl jsem jen některé.

هَلْ حَضَرَ الْحَفْلَةَ كُلُّ الطُّلَّابِ؟ Zúčastnili se té slavnosti všichni studenti?

لا، حَضَرَهَا بَعْضُهُمْ فَقَط. Ne, zúčastnili se jí jen někteří.

أَحَدٌ (jeden), إِحْدَى (jedna)

S určeným jménem v množném čísle mají tyto základní číslovky význam „jeden“, „nějaký“ (obvykle ve vztahu k nějakému celku).

دَرَسَتْ فِي إِحْدَى الْجَامِعَاتِ الْأَمْرِيكِيَّةِ. Studovala na jedné americké univerzitě.

كَانَ سَفِيرًا فِي أَحَدِ الْبِلْدَانِ الْعَرَبِيَّةِ. Byl velvyslancem v jedné arabské zemi.

وَجَدْتُ الْمَجَلَّةَ فِي إِحْدَى مَكْتَبَاتِ كَلْبَتِنَا. Našel jsem ten časopis v jedné knihovně naší fakulty.

قَرَأَ هَذَا فِي أَحَدِ مَقَالَاتِهِ. Četl to v jednom jeho článku.

نَفْسٌ (duše)

S určeným jménem má význam „tentýž“, „stejný“.

نَزَلْنَا فِي نَفْسِ الْفُنْدُقِ. Ubytovali jsme se v tomtéž hotelu.

سَافَرُوا بِنَفْسِ الْفِطَارِ. Cestovali týmž vlakem.

سَائِرٌ (zbývající, zbytek)

S určeným jménem v množném čísle má význam „ostatní“.

طَلَبْنَا سَائِرَ الْكُتُبِ مِنَ الْخَارِجِ. Ostatní knihy jsme objednali ze zahraničí.

كُنْتُ هُنَاكَ مَعَ سَائِرِ أَعْضَاءِ الْوَفْدِ. Byl jsem tam s ostatními členy delegace.

عِدَّةٌ (nějaký počet)

S neurčeným neosobním jménem v množném čísle má význam „několik“.

رَجَعَ بَعْدَ عِدَّةِ أَيَّامٍ. Vrátil se za několik dnů.

كُنَّا هُنَاكَ قَبْلَ عِدَّةِ سَنَوَاتٍ. Byli jsme tam před několika lety.

كَتَبَ عِدَّةَ رَوَايَاتٍ. Napsal několik románů.

Genitiv jmenovací

Odpovídá českým vazbám s nominativem nebo genitivem (román Proces, opera Carmen, náměstí Svobody).

جَرِيدَةُ الْأَهْرَامِ (noviny al-³Ahrām)

رَوَايَةُ الْأَرْضِ (román Země)

مِيْدَانُ الْجُمْهُورِيَّةِ (náměstí Republiky)

نَهْرُ الْفُرَاتِ (řeka Eufrat)

Spojení podstatného jména se substantivním shodným přívlastkem

V češtině se označuje jako spojení podstatného jména s tzv. těsným přístavkem. V arabštině se týká zpravidla jmen označujících osoby.

السَّيِّدُ الرَّئِيسُ	pan prezident	الْمَلِكُ فَهْدٌ	král Fahd
السَّيِّدَةُ السَّفِيرَةُ	paní velvyslankyně	السَّيِّدُ الْمُدِيرُ	pan ředitel
الدُّكْتُورَةُ أَمَلٌ	doktorka 'Amal	الْمُهَنْدِسُ سُكْرِي	inženýr Šukrī
السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ	pan Maḥmūd	الْآنِسَةُ مُنَى	slečna Mona

U akademických titulů a výrazů السَّيِّدُ , السَّيِّدَةُ , الْآنِسَةُ před vlastním jménem se někdy vynechává (např. v oslovení) člen určitý.

دُّكْتُورَةُ أَمَلٌ مُهَنْدِسُ سُكْرِي سَيِّدُ رُشْدِي آنِسَةُ مُنَى

◆ Cvičení

1. Odpovězte na otázky k textu A

من ذهب مع الضيوف المصريين إلى مبنى الجامعة؟ أين شاهدوا تمثال القيصر كارل الرابع؟ من شرح لهم الطريق إلى كلية الحقوق؟ أين قرأوا مجلات أجنبية؟ مع من تحدثوا بعد ذلك؟ إلى أين ذهبوا من كلية الحقوق؟ عمّ بحثوا في فهرس المكتبة؟ قابلوا من في نادي الطلبة؟ هل حضروا حفلتهم بمناسبة نهاية السنة الدراسية؟ ماذا قدم لهم الطلاب؟ عمّ سألهم الطلاب؟ هل حصل الضيوف على معلومات مفيدة عن جامعة كارل؟

2. Přeložte

Vedoucí delegace. Vedoucí jejich delegace. Vedoucí delegace saúdských podnikatelů. Překlad románu. Překlad jeho románu. Překlad románu toho spisovatele. Děkan fakulty. Děkan naší fakulty. Děkan filozofické fakulty. Kancelář ředitelky. Kancelář ředitelky školy. Kancelář ředitelky vaší školy. Klíč (od) pokoje. Klíč (od) mého pokoje. Klíč (od) pokoje mého kolegy.

3. Zvolte vhodný výraz بعض - عدّة

سافر ... طلاب كليتنا إلى لبنان. كنا هناك ... أيام. نصحبهم ... أساتذتهم بدراسة هذه الكتب. في المجلة صور ... المدن التاريخية. قرأوا خلال إجازتهم ... كتب جميلة. جلست ... طالبات في قاعة المحاضرات. علمتُ أنّ ... زملائنا ذهبوا إلى النادي. شاهدن ... أفلام عربية.

4. Z uvedených dvojic vytvořte genitivní spojení

مهندس - شركة، فلاّح - قرية، موظّف - إذاعة، أستاذ - كلية، مندوب - مؤتمر، كتاب - مكتبة، عضو - وفد، شنطة - راكب، غرفة - فندق

První slovo genitivního spojení převedte do množného čísla a spojte s jednou z uvedených předložek:

إلى مع في عن من

5. Vytvořte odpovídající tvar

مع كلِّ (موظف) الوزارة، مع جميع (بنت) المدرسة، في كلِّ (دولة) العالم، قرأ كلِّ (خبر جديد)، في جميع (مكتب) المبني، لجميع (مشارك) المؤتمر، كتبوا كلِّ (جملة) الدرس، عن كلِّ (أثر) مصر القديمة

6. Přeložte

a) Vrátili jsme se týmž letadlem. On je z téhož města. Jeho článek vyšel v témže časopise. Psala o tomtéž autorovi. Vyšli z téže budovy. Ona je žákyní téhož profesora. Studovali jsme na téže fakultě. Je zaměstnán v téže firmě.

b) (přeložte pomocí إحد / إحدى)

Studoval jeden orientální jazyk. Navštívili jsme jednu jemenskou vesnici. On byl velvyslancem v jedné arabské zemi. Seznámila se tam s jedním zahraničním novinářem. Zeptala se jednoho úředníka. Četl jsem to v jedné jeho knize. Byl ředitelem jednoho podniku (firmy) zahraničního obchodu.

c) Získali jsme některé arabské noviny. Na mezinárodním veletrhu jsme si prohlédli některé zemědělské výrobky. Tady jsou fotografie některých staroegyptských památek. Byli jsme s nimi v některých muzeích. Objednala pro naši knihovnu některé nové časopisy. Té slavnosti se zúčastnili někteří arabští studenti.

7. K prvnímu slovu genitivního spojení připojte jako přívlastek shodný tvar uvedený v závorce

رئيس الجامعة (جديد)، أفلام المهرجان (مختلف)، نشرة الأخبار (قادم)، طلاب الكلية (عربي)، مهندسو الشركة (أجنبي)، مدن العراق (قديم)، خرائط الشرق الأوسط (كبير)، جريدة الأهرام (قاهري).

8. Přeložte

Poradili nám, abychom navštívili (návštěvu) některé islámské památky. Zeptala se na to proděkana pro zahraniční styky. Nechal jsem ty klíče u vratného vašeho domu. Slyšel jsi, že se někteří naši kolegové zúčastnili té vědecké konference? Od koho jste získali některé jeho knihy? Získali jsme od nich několik důležitých informací o studiu v arabských zemích. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytlo některým studentům našeho ústavu stipendia ke studiu arabštiny v několika arabských zemích.

Slovní zásoba

أَخَذَ / u	vzít	أَمْرٌ / أُمُورٌ	věc, záležitost
فِي أَوَّخِرِ ...	na konci ..., koncem ...	فِي أَوَّلِ الأَمْرِ	nejprve
مُؤَسَّسَةٌ	instituce, podnik	أَمِينٌ / أَمَنَاءُ	tajemník
أَسْتَاذٌ / أَسَاتِدَةٌ	profesor, pedagog	أُورَبَا	Evropa
أَفْغَانِسْتَانُ	Afgánistán	أُورَبِيٌّ	evropský
إِلْح. (إِلَى آخِرِهِ)	atd. (a tak dále)	بَحْثٌ / أَبْحَاثٌ	výzkum, zkoumání;
أُمَّةٌ / أُمَمٌ	národ		(vědecká) studie, referát (na konferenci)

فِيمَا بَعْدَ	později, v pozdější době	خَاصٌّ / ا-	týkající se / čeho /
بَعْضٌ	některý	دَخَلَ / u	vstoupit, nastoupit
مَبْنَى / مَبَانٍ	budova	دَعَمَ	podpora
بَوَابٌ	vrátný, domovník	دَوْرٌ / أَدْوَارٌ	role, úloha
بَيَانٌ / -اتٌ	údaj; oznámení, prohlášení	إِدَارَةٌ	správa, řízení, ředitelství
تِجَارَةٌ	obchod, obchodní činnost	إِدَارَةُ الْجَامِعَةِ	rektorát (univerzity)
ثَرَامٌ / ثَرَامَوِيَّاتٌ	tramvaj	مُدِيرٌ / مُدِرَاءٌ	ředitel, manažer
تَقَافِيٌّ	kulturní	إِذَاعَةٌ	rádio, rozhlas, vysílání
ثُمَّ	poté, pak	رَيْسٌ / رُؤَسَاءُ	předseda, prezident, vedoucí
أَثْنَاءَ	během	رَيْسُ الْجَامِعَةِ	rektor (univerzity)
جَدْوَلٌ / جَدَاوِلُ	rozvrh, rozpis	رَجُلٌ / رِجَالٌ / الأَعْمَالِ	podnikatel
جَدْوَلٌ / جَدَاوِلُ / أَعْمَالٌ	pořad jednání	رَحَبٌ II. / ا-	přivítat
جَلْسَةٌ	zasedání	رَاهِنٌ	aktuální, současný
جَامِعَةُ الدُّوَلِ الْعَرَبِيَّةِ	Liga arabských států	رِيَاضَةٌ	sport
جَامِعَةُ الْقَاهِرَةِ	Káhirská univerzita	زَمَنٌ / أَزْمَانٌ، أَزْمِنَةٌ	čas, období
جَامِعَةُ كَارِلُ	Univerzita Karlova	زِيَارَةٌ	návštěva
جَمْعِيَّةٌ	shromáždění, sdružení	سَفَارَةٌ	velvyslanectví
جَمْعِيَّةٌ عَامَّةٌ	valné shromáždění	سَفِيرٌ / سَفَرَاءٌ	velvyslanec
جَمِيعٌ	všechn	سِيَّاحَةٌ	turistika, cestování
اجْتِمَاعِيٌّ	společenský, sociální	مَكْتَبٌ / مَكَاتِبٌ / سِيَّاحَةٍ	cestovní kancelář
جَنَاحٌ / أَجْنِحَةٌ	křídlo, pavilon	سَائِرٌ	zbývající, zbytek
V. تَجَوَّلَ	projít se	شَأْنٌ / شُؤُونٌ	věc, záležitost
جَوْلَةٌ	procházka, vycházka	شَابٌ / شَبَابٌ	mladý (člověk)
V. تَحَدَّثَ / اَعْنُ	mluvit, vyprávět / o /	شَبَابٌ	mládež
مُحَادَثَاتٌ	jednání, rozhovory	مَشْرُوبٌ / -اتٌ	nápoj
حَرْبٌ / حُرُوبٌ	válka	شَرَحَ / a	vysvětlit
حُسْنُ ضِيَّافَةٍ	pohostinnost	شَرْقِيٌّ	východní, orientální
حُضُورٌ	přítomnost, účast	شَارَكَ III. / اِ	účastnit se / čeho /
حَفْلَةٌ	oslava, večírek	شَاهَدَ III.	shlédnout, dívat se
حَقٌّ / أَحْقُوقٌ	právo	صَحْفِيٌّ	publicistický, tiskový; novinář
حُكُومِيٌّ	vládní, státní	طَبِيعِيٌّ	přírodní, přirozený
حَلَوِيَّاتٌ	sladkosti	عَدَّةٌ	několik
تَخْرُجٌ / اِ	ukončení studia, absolvování	مَعْرُضُ الْكِتَابِ	knížní veletrh
خَارِجِيٌّ	zahraniční	مَعَارِضُ الْكُتُبِ /	
خَرِيَجٌ	absolvent	تَعَرَّفَ V. / اَعْلَى، ا-	seznámit se / s /

تَعَرَّفَ / على، بـ /	seznámení se / s /	كُلِّيَّةُ الآدَابِ	filozofická fakulta
العِرَاقُ	Irák	كُلِّيَّةُ الحُقُوقِ	právnícká fakulta
عَرِيقٌ	starý, starobylý	كُلِّيَّةُ العُلُومِ الاجْتِمَاعِيَّةِ	fakulta sociálních věd
مُعَاصِرٌ	současný	كُلِّيَّةُ العُلُومِ الطَّبِيعِيَّةِ	přírodovědecká
عَلِمَ / ا / بـ /	dozvědět se	كَمَا	fakulta
تَعْلِيمٌ	školství, vzdělání,	مَاضٍ	rovněž, také
عَالٍ	výuka	مَالِيٌّ	minulý, uplynulý
عَامٌّ	vysoký	مِنْهَا	finanční
عَمِيدُ الكُلِّيَّةِ	obecný, všeobecný,	نَبَأٌ / أَثْبَاءُ /	např.
/ عَمَدَاءُ الكُلِّيَّاتِ /	veřejný, generální	نَادٍ / الأُنْدِيَّةِ، نَوَادٍ /	zpráva
أَعْمَالٌ	děkan fakulty	مُنَاسِبَةٌ	klub
عِنْدَمَا	jednání (konference)	بِمُنَاسِبَةٍ ...	příležitost
VIII. افْتَتَحَ	když	نَشَأُ / ا /	u příležitosti ...
فَتْرَةٌ	zahájit	نَشَأَةٌ	vzniknout
تَفَرَّجَ V. / على /	období, čas	نَشْرَةٌ	vznik
فُرْصَةٌ / فُرْصٌ /	prohlédnout si	نَصَحَ / ا / هـ / بـ /	relace, vysílání
فَلَاحٌ	příležitost	نَظْرًا إِلَى	(informační) leták
فَهْرَسٌ / فَهْرَسٌ /	rolník, zemědělec	نَفْسٌ / نُفُوسٌ /	poradit / komu co /
قَبْلَ / ا /	seznam, katalog	نَهَايَةٌ	vzhledem k
VI. تَقَابَلَ / بـ /	přijmout	نِيُو يُوْرِكِ	duše
II. قَدَّمَ	setkat se / s /	هَامٌّ	konec
مُتَقَدِّمٌ	nabídnout, představit,	هَيْئَةٌ	New York
مَقَرٌّ	poskytnout,	هَيْئَةُ الأُمَمِ المُتَّحِدَةِ	významný, důležitý
قَرْيَةٌ / قُرَى /	podat (žádost)	مُتَّحِدٌ	organizace
قَسَمٌ / أَقْسَامٌ /	uchazeč, žadatel	وَزَارَةُ الخَارِجِيَّةِ	Organizace spojených
قَصِيرٌ	sídlo, rezidence	وَسَطٌ / أَوْسَاطٌ /	národů
قَضِيَّةٌ / قَضَايَا /	vesnice	اتِّفَاقِيَّةٌ	spojený, sjednocený
مُسْتَقْبَلٌ	oddělení, katedra	تَوْقِيعٌ / على /	ministerstvo
قَانُونٌ / قَوَانِينٌ /	krátký	وَكَالَةٌ	zahraničních věcí
قَاعَةٌ	případ (právní),	وَكَالَةُ الأَثْبَاءِ	střed, centrum,
قِيَاصِرٌ / قِيَاصِرَةٌ، قِيَاصِرٌ /	otázka (historická,	وَكَيْلٌ / وَكَلَاءٌ /	prostředí
كُلٌّ	politická)	وَكَيْلُ الكُلِّيَّةِ	smlouva, dohoda
	nezávislý, samostatný		podpis / čeho /
	zákon, právní věda		agentura
	sál, hala		tisková agentura
	císař		zástupce
	každý, celý, všechny		proděkan

5. lekce

Text A

كيف تكون الطفولة جميلة؟

(قصة ولد وعائلته)

هو ساكن مع والديه في أحد الأحياء السكنية الحديثة وفي السنة القادمة سيدخل المدرسة الابتدائية. يعمل أبوه مهندساً في مصنع السيارات، أما أمّه، فإنّها تعمل مرشدةً في أحد مكاتب السياحة. عندما يكون والداه مشغولين، يتركانه مع جدّه وجدّته.

”أنا سعيد جداً في بيتهما الصغير في ضواحي المدينة وأسأل جدّي دائماً عن أشياء مختلفة، خاصةً عن الطبيعة والنباتات والطيور والحيوانات. ويضحك جدّي عندما أسأله لماذا لا يخلق ذقنه. فيشرح لي أنّ الذقن شيء مريح وعملي. إنّهُ جالس معي ساعات طويلةً ويلعب معي الشطرنج. أمّا جدّتي، فتسمح لي بمشاهدة مكتبتها. وعندما أطلب منها قراءة حكايات خرافية، لا ترفض أبداً وتفتح أحد كتب الأساطير القديمة، وقبل النوم تقرأ لي إحدى هذه الحكايات. وصباحاً أرسوم بعض مشاهدتها وأبطالها.“

يوجد أمام البيت العائلي حديقة واسعة. في الربيع يزرعون فيها خضاراً وزهوراً. وفي الصيف، عندما يكون الجوّ حاراً، يجلسون في كشك الحديقة. ”نلعب هناك ألعابنا المحبوبة أو نذهب إلى بركة قريبة. نسيح فيها ونلعب كرة القدم على شاطئها. وفي الخريف نحصد الخضار والفواكه. وكثيراً أركب درّاجتي في طريق الغابة المجاور لحديقة جدّي. كذلك أعمل مع جدّتي في المطبخ. تطبخ جدّتي مأكولات لذيذة وتخبز حلويات رائعة. وفي الشتاء، عندما ينزل المطر، لا نخرج عادةً من البيت. ولكن، عندما ينزل الثلج نذهب بسيارتنا إلى الجبال وهناك نصعد بعضها. أحمل على ظهري شنطة وفيها الشاي الساخن والأكل الخفيف وبعض الملابس الإضافية.“

وبعد عودتهم إلى البيت يسأل الجدّ حفيده: ”هل تشعر بتعب، يا ولدي؟“

فيقول له:

”تعبت قليلاً ولكنّ الرحلة كانت جميلة وممتعة. يا جدّي، متى سنذهب إلى هناك مرّة أخرى؟“

Text B

ذكريات من الإقامة الدراسية

خلال إقامتنا الأولى في القاهرة كنّا - صديقي من سلوفاكيا وأنا - ساكنين في المدينة الجامعية بالجيزة. لقد كنت في ذلك الوقت أدرس اللغة العربية والأدب المصري الحديث. وكنا نذهب كلّ يوم إلى كلّية الآداب لحضور المحاضرات. أمّا أيام الجمعة، فكنا نزرور فيها المتاحف والمعارض والآثار الإسلامية والمصرية القديمة، وفي بعض الأحيان كنّا في زيارة أحد أصدقائنا التشيك. إنه كان يعمل ملحقاً صحفياً بسفارتنا. قد تعرّفنا على عدد كبير من الطلبة المصريين. والحق أنّ جميع الطلّاب كانوا مهتمّين ببلدنا ويسألوننا عن كثير من الأمور الخاصة بحياتنا الاجتماعية والثقافية. كما كنا نقوم برحلات إلى الأرياف حيث اكتسبنا كثيراً من المعلومات عن حياة الفلاحين في الريف المصري ومشاكل القرية المصرية.

أسئلة وأجوبة

- أ - أين يدرس أخوك؟
 ب - يدرس أخي في كلية الحقوق.
 أ - هل ستقرأ الكتاب بالإنجليزية أو بترجمتها التشيكية؟
 ب - سأقرأه بالإنجليزية.
 أ - هل تركبون الأوتوبيس أو القطار؟
 ب - سنركب القطار لأنّ السفر بالقطار أرخص.
 أ - هل سيحضر والداه حفلة تخرجه؟
 ب - طبعاً، سيحضران الحفلة مع بعض أقاربهم.
 أ - ألا تعرف متى سيرجع من الخليج؟ هل سيرجع قبل بداية السنة الدراسية؟
 ب - كتب لي أنّه أجلّ عودته بعدة أسابيع ولكنه سيكون هنا على كل حال في أواخر شهر نوفمبر.
 أ - هل نحصل على التذاكر لمساء يوم الأحد؟
 ب - أنا متأكد أننا سنحصل عليها لأنهم يعرضون المسرحية منذ عدة شهور.
 أ - هل علمت بموعد امتحانات القبول؟
 ب - لا، لا أعرفه بعد، ولكنني سأسأل عنه في قسم شؤون الطلبة.
 أ - حتى متى يكون طلاب السنة الرابعة في تونس؟
 ب - سيكونون هناك حتى نهاية شهر أغسطس.
 أ - من أين يطلبون هذه الكتب؟
 ب - يطلبونها من ألمانيا وذلك من فهارس الكتب الإلكترونية.
 أ - هل تحجزون لهم غرفاً في الفندق؟
 ب - طبعاً، سنحجزها لأنّ الفنادق مشغولة في الموسم السياحي.
 أ - متى ستزورين زميلتك في المستشفى؟
 ب - سأزورها بعد ظهر يوم السبت.
 أ - هل تبعث لنا برسالة إلكترونية قبل وصولك؟
 ب - لا حاجة إلى هذا، لأنني أعرف موعد وصولي بالتحديد.
 أ - ألا يذهب مترجمنا لاستقبال الوفد في المطار؟
 ب - لا، إنه سيكون في انتظارنا أمام مبنى السفارة.
 أ - هل شكرته على هذه الهدية؟
 ب - سأشكره عليها خلال لقائنا في معهد الدراسات الشرقية.
 أ - كيف تعلم متى سيكون الاجتماع؟
 ب - قالت لي إنها ستترك لي خيراً عند رئيسة مكتبتنا صباح يوم الاثنين.

- أ - متى سيصدر القاموس العربي الإنجليزي الجديد؟
 ب - قرأت في أحد المنشورات أنه سيصدر في أوائل السنة القادمة.
 أ - ماذا ستعمل خلال عطلة نهاية الأسبوع؟
 ب - سأذهب مع زوجتي إلى أهلها في شمال بوهيميا.

Gramatika

Imperfektum silného slovesa

Imperfektum se na rozdíl od perfekta tvoří příponami i předponami, které přistupují k imperfektnímu kmene. První radikál kmene nemá samohlásku (má *sukūn*), druhý radikál má tzv. imperfektní samohlásku (**u, i, a**) a za třetí radikál se kladou imperfektní přípony.

ja-KTuB-u	يَكْتُبُ (on píše / napíše)
ja-QFiL-u	يَقْفِلُ (on zavírá / zavře)
ja-ŠRaB-u	يَشْرَبُ (on pije / bude pít)

Imperfektní samohlásku lze v některých případech s relativní přesností určit podle těchto pravidel:

- 1) Stavová slovesa s perfektní samohláskou **u** mají imperfektní samohlásku **u**:

KaBuRa – ja-KBuR-u	يَكْبُرُ – كَبُرَ (byl velký)
ḤaSuNa – ja-ḤSuN-u	يَحْسُنُ – حَسُنَ (byl krásný)

- 2) Stavová i činnostní slovesa s perfektní samohláskou **i** mají imperfektní samohlásku **a**:

ḤaZiNa – ja-ḤZaN-u	يَحْزَنُ – حَزِنَ (byl / je smutný)
FaRiḤa – ja-FRaḤ-u	يَفْرَحُ – فَرِحَ (radoval se / raduje se)
LaBiSa – ja-LBaS-u	يَلْبَسُ – لَبَسَ (oblékl / oblékne)
ŠaRiBa – ja-ŠRaB-u	يَشْرَبُ – شَرِبَ (pil / pije)

- 3) Slovesa s hrdelnou hláskou jako druhým nebo třetím radikálem mají až na výjimky imperfektní samohlásku **a**:

DaHaBa – ja-DHaB-u	يَذْهَبُ – ذَهَبَ (odešel / odejde)
Sa'aLa – ja-S'aL-u	يَسْأَلُ – سَأَلَ (zeptal se / zeptá se)
ŠaRaḤa – ja-ŠRaḤ-u	يَشْرَحُ – شَرَحَ (vysvětlil / vysvětlí)

Ostatní slovesa s perfektní samohláskou **a** mají obvykle jako imperfektní samohlásku **u** nebo **i**.

DaRaSa – ja-DRuS-u	يَدْرُسُ – دَرَسَ	(studoval / studuje)
ṬaLaBa – ja-ṬLuB-u	يَطْلُبُ – طَلَبَ	(žádal / žádá)
NaZaLa – ja-NZiL-u	يَنْزِلُ – نَزَلَ	(vystoupil / vystoupí)
ĠaLaSa – ja-ĠLiS-u	يَجْلِسُ – جَلَسَ	(sedl si / sedne si)

Slovesa 1. kmene je proto třeba učit se i s imperfektním tvarem.

Časování

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r. ja-KTuB-u	يَكْتُبُ	ja-KTuB-ūna يَكْتُبُونَ
3. os. ž. r. ta-KTuB-u	تَكْتُبُ	ja-KTuB-na يَكْتُبْنَ
2. os. m. r. ta-KTuB-u	تَكْتُبُ	ta-KTuB-ūna تَكْتُبُونَ
2. os. ž. r. ta-KTuB-īna	تَكْتُبِينَ	ta-KTuB-na تَكْتُبْنَ
1. os. 'a-KTuB-u	أَكْتُبُ	na-KTuB-u نَكْتُبُ

dvojně číslo

3. os. m. r. ja-KTuB-āni	يَكْتُبَانِ
3. os. ž. r. ta-KTuB-āni	تَكْتُبَانِ
2. os. m., ž. r. ta-KTuB-āni	تَكْتُبَانِ

Uvedené tvary vyjadřují způsob (modus) oznamovací (indikativ). Od imperfekta se odvozují rovněž další mody – subjunktiv (způsob závislý, podřazený, spojovací), apokopát (způsob zkrácený), modus energicus (způsob zdůrazňovací), který se v moderní arabštině vyskytuje vzácně, a imperativ (způsob rozkazovací) – viz 6. lekci.

Sloveso كَانَ

Jeho imperfektní kmen má před samohláskovými příponami tvar KūN, před souhláskovými příponami KuN.

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r. ja-KūN-u	يَكُونُ	ja-KūN-ūna يَكُونُونَ
3. os. ž. r. ta-KūN-u	تَكُونُ	ja-KuN-na يَكُنْنَ
2. os. m. r. ta-KūN-u	تَكُونُ	ta-KūN-ūna تَكُونُونَ
2. os. ž. r. ta-KūN-īna	تَكُونِينَ	ta-KuN-na تَكُنْنَ
1. os. 'a-KūN-u	أَكُونُ	na-KūN-u نَكُونُ

dvojné číslo

3. os. m. r.	ja-KūN-āni	يَكُونَانِ
3. os. ž. r.	ta-KūN-āni	تَكُونَانِ
2. os. m., ž. r.	ta-KūN-āni	تَكُونَانِ

Obdobně se tvoří imperfektní tvary od sloves زَارَ (navštívil), قَالَ (řekl) aj.

Význam imperfekta

Imperfektum vyjadřovalo původně nedokonavý vid (viz 3. lekci). Vidový charakter si v některých případech zachovává doposud, ale v systému časů současné arabštiny se jím vyjadřuje zpravidla čas přítomný a budoucí. Své místo má však i ve sféře minulého času.

Čas přítomný

1) Děj právě probíhající v přítomnosti:

مَاذَا تَكْتُبُ؟	Co píšeš?
أَكْتُبُ رِسَالَةً لِأَبِي.	Píši dopis svému otci.
هَلْ تَفْهَمُ هَذِهِ الْجُمْلَةَ؟	Rozumíš této větě?
تَسْأَلُ عَنْ مَوْعِدِ الْإِمْتِحَانِ.	Ptá se (ona) na termín té zkoušky.

2) Děj opakovaně probíhající v přítomnosti:

نَذْهَبُ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى مَطْعَمِ الطَّلَابِ.	Chodíme každý den do menzy.
تَعْمَلُ فِي الْإِذَاعَةِ.	Pracuje (ona) v rozhlase.
يَدْرُسُونَ فِي كَلْبَتِنَا.	Studují na naší fakultě.

Záporný tvar imperfekta pro čas přítomný se vyjadřuje zpravidla částicí لَا .

لَا نَفْهَمُ حَيْدًا.	Nerozumíme dobře.
لَا يَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ.	Nestuduje (on) arabštinu.

Čas budoucí

1) Bezprostřední, blízká budoucnost:

الآنَ يَقْرَأُ عَلَيْكُمْ عِدَّةَ جُمَلٍ عَرَبِيَّةٍ.	Teď vám přečte několik arabských vět.
نَخْرُجُ بَعْدَ قَلِيلٍ.	Za chvílku odejdeme.
أَقُولُ لَكَ شَيْئًا.	Něco ti řeknu.

2) Obecně se čas budoucí vyjadřuje částicí **سَوْفَ**, která stojí před imperfektním tvarem. Ve zkrácené podobě **سَـ** se s ním píše dohromady. Pro blízkou budoucnost se dává přednost zkrácenému tvaru.

- غَدًا سَنَذْهَبُ إِلَى الْمَسْرَحِ. Zítra půjdeme do divadla.
 مَتَى سَوْفَ تَرْجِعُونَ مِنَ الْإِجَازَةِ؟ Kdy se vrátíte z dovolené?
 هَلْ سَتَكُونُ فِي الْبَيْتِ؟ Budeš doma?
 سَمِعْتُ أَنَّهَا سَوْفَ تَدْرُسُ فِي كَلِيَّةِ الطَّبِّ. Slyšel jsem, že bude studovat na lékařské fakultě.

Záporný tvar imperfekta pro čas budoucí lze případně vyjádřit rovněž částicí **سَوْفَ**, po níž následuje záporka **لَا**. Toto spojení však není pokládáno za korektní.

سَوْفَ لَا يَعْمَلُ هُنَا. Nebude (on) zde pracovat.

Záporný budoucí čas se obvykle vyjadřuje částicí **لَنْ**, po níž se klade subjektiv (viz 6. lekci).

Čas minulý

1) Imperfektum vyjadřuje děj, který provází jiný děj v minulosti. Před imperfektním tvarem může stát osobní zájmeno samostatné se spojkou **وَ**.

- دَخَلَتْ إِلَى الْغُرْفَةِ (وَهِيَ) تَضْحَكُ. Vstoupila do místnosti a přitom se smála.
 صَافَحَهُ (وَهُوَ) يَشْكُرُهُ. Podal mu ruku a přitom mu děkoval.

Časté jsou tyto vazby po slovesech vnímání.

- سَمِعْتُهُمْ (وَهُمْ) يَقُولُونَ لَهُ شَيْئًا. Slyšel jsem (je), jak mu něco říkají.
 رَأَى زَمِيلَهُ (وَهُوَ) يَخْرُجُ مِنَ الْكَلِيَّةِ. Viděl svého kolegu, jak vychází z fakulty.

2) Opakovaný děj v minulosti se vyjádří perfektem slovesa **كَانَ** a imperfektem slovesa významového.

- كَانَ يَعْمَلُ فِي سِفَارَتِنَا. Pracoval na našem velvyslanectví.
 كُنَّا نَزُورُهُمْ فِي بَيْتِهِمُ الْجَدِيدِ. Navštěvovali jsme je v jejich novém domě.
 كَانُوا يَتْرُكُونَ الْمَفَاتِيحَ عِنْدَ الْبَوَابِ. Nechávali klíče u vrátného.

Podmět nebo příslovečné určení se obvykle klade mezi sloveso **كَانَ** a imperfektní tvar.

- كَانَ صَدِيقِي يَعْمَلُ فِي الْوِزَارَةِ. Můj přítel pracoval na ministerstvu.
 كَانَتْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ تَسْأَلُ عَنْكَ. Pokaždé se na tebe ptala.

كَانَ وَالِدَايَ يَنْزِلَانِ دَائِمًا عِنْدَ أَقْرَابِنَا. Moji rodiče se vždycky ubytovali u našich příbuzných.
 كُنْتُ خِلَالَ الْإِجَازَةِ أَقْرَأُ مَجَلَّاتٍ عَرَبِيَّةً. O dovolené jsem četl arabské časopisy.

Trvací vid v minulosti vyjadřuje arabština perfektem slovesa كَانَ a participiem aktivním nebo pasivním ve 4. pádě.

كُنَّا سَاكِنِينَ فِي الْمَدِينَةِ الْجَامِعِيَّةِ. Bydlili jsme v koleji.
 كَانَا جَالِسِينَ فِي الْمَطْعَمِ. Seděli (oni dva) v restauraci.
 فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ كَانَتْ مَشْغُولَةً. Tehdy byla zaneprázdněna.
 كَانَ أَمْسٌ مَوْجُودًا فِي مَكْتَبِهِ. Včera byl přítomen ve své kanceláři.

Vyjádření modality

V imperfektním tvaru může být implicitně vyjádřena modalita.

هَلْ تَكْتُبُ الرِّسَالَةَ بِالْعَرَبِيَّةِ؟ Napíšeš (můžeš napsat) ten dopis arabsky?
 هَلْ نُنزِلُ فِي هَذِهِ الْمَحْطَةِ؟ Vystoupíme (máme vystoupit) na této stanici?
 هَلْ تَذْهَبُ مَعَنَا؟ Půjdeš (chceš jít) s námi?

Částice إِنَّ a spojky وَلَكِنَّ , لِأَنَّ , أَنَّ se zájmennými příponami

Tyto tvary se pojí se zájmennými příponami 1. osoby jednotného a množného čísla ve své plné nebo zkrácené podobě. Zájmenná přípona 1. osoby jednotného čísla má – podobně jako u sloves – tvar -nī. Ostatní zájmenné přípony zůstávají beze změn.

إِنِّي / إِيَّيْ	أَنِّي / أَيَّيْ	لِأَنِّي / لِأَيَّيْ	وَلَكِنِّي / وَلَكِنِّي
إِنَّكَ	أَنَّكَ	لِأَنَّكَ	وَلَكِنَّكَ
إِنَّا / إِنَّا	أَنَّا / أَنَّا	لِأَنَّا / لِأَنَّا	وَلَكِنَّا / وَلَكِنَّا

إِنِّي (إِنِّي) كَتَبْتُ هَذِهِ الرِّسَالَةَ. Napsal jsem tento dopis.
 قَالَ إِنَّهَا تَعْمَلُ فِي مَعْهَدِنَا. Řekl, že ona pracuje v našem ústavu.
 يَقْرَأُ هَذِهِ الْمَجَلَّةَ لِأَنَّهُ مُهْتَمٌّ بِالْأَدَبِ الْعَرَبِيِّ. Čte tento časopis, protože se zajímá o arabskou literaturu.
 كَتَبْنَا لَهُمْ أَنَّنَا (أَنَا) سَنَذْهَبُ إِلَى لِيْبِيَا. Napsali jsme jim, že pojedeme do Libye.
 كَانَ فِي انْتِظَارِهِمْ فِي الْمَطَارِ وَلَكِنَّهُمْ قَدْ وَصَلُوا أَمْسَ. Čekal je na letišti, ale oni přiletěli již včera.

Dny v týdnu

Jejich názvy se tvoří genitivním spojením apelativa jména obecného يَوْمٌ (den) a vlastního jména. Jejich pojmenování vychází z tradičního židovského úzu, podle něhož prvním dnem je neděle (první den po sobotě).

يَوْمُ السَّبْتِ	sobota	يَوْمُ الثَّلَاثَاءِ	úterý
يَوْمُ الْأَحَدِ	neděle	يَوْمُ الْأَرْبَعَاءِ	středa
يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ	pondělí	يَوْمُ الْخَمِيسِ	čtvrtek
	يَوْمُ الْجُمُعَةِ	pátek	

Tvary „v neděli“, „ve čtvrtek“ apod. se tvoří buď pomocí předložky **فِي**, nebo 4. pádem řídicího jména.

يَوْمُ الْخَمِيسِ فِي يَوْمِ الْخَمِيسِ يَوْمُ الْأَحَدِ فِي يَوْمِ الْأَحَدِ

Tvary typu „v sobotu a v neděli“, „ve čtvrtek a v pátek“ apod. se tvoří podobným způsobem. Slovo **يَوْمٌ** je v 2. nebo 4. pádě dvojnásobného čísla.

(فِي) يَوْمِي الْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ (فِي) يَوْمِي السَّبْتِ وَالْأَحَدِ

Výrazy typu „v neděli“ (každou neděli, o nedělích) se tvoří podobně, ale slovo **يَوْمٌ** je v množném čísle.

أَيَّامِ الْخَمِيسِ فِي أَيَّامِ الْخَمِيسِ أَيَّامِ الْأَحَدِ فِي أَيَّامِ الْأَحَدِ

Výrazy typu „dnes ráno“, „v sobotu večer“ apod. se tvoří opět genitivním spojením. Jméno řídicí je ve 4. pádě (pokud nestojí po předložce).

صَبَاحَ الْيَوْمِ	dnes ráno	مَسَاءَ أَمْسٍ	včera večer
ظَهْرَ غَدٍ	zítra v poledne	صَبَاحَ يَوْمِ الْاِثْنَيْنِ	v pondělí ráno
مَسَاءَ يَوْمِ السَّبْتِ	v sobotu večer	ظَهْرَ يَوْمِ الْجُمُعَةِ	v pátek v poledne
قَبْلَ ظَهْرِ يَوْمِ الثَّلَاثَاءِ	v úterý dopoledne	بَعْدَ ظَهْرِ يَوْمِ الْأَرْبَعَاءِ	ve středu odpoledne

◆ Cvičení

1. Převeďte do příslušných imperfektních tvarů

قرأنا، ركبوا، نزلت، درست، رجعت، فهمت، أكلنا، جلستما، حضروا، علمت، كتبت، ذهبت، سألت، حجزت، خرجت، دخلت، طلبا

Tyto imperfektní tvary spojte s předmětem nebo příslovečným určením a vytvořte z nich krátké oznamovací nebo tázací věty.

2. Odpovězte na otázky k textu A

أين كان الولد الصغير ساكناً مع والديه؟ لماذا يتركه والداه مع جدّه وجدّته؟ عمّ كان الولد يسأل جدّه؟ ماذا كان يطلب من جدّته؟ متى تقرأ له جدّته حكايات خرافية؟ متى يعمل الولد مع جدّه في الحديقة؟ أين يركب الولد دراجته؟

ماذا تطبخ جدّته؟ ماذا يعمل الولد عندما ينزل الثلج؟ إلى أين يذهبون في الشتاء؟ عمّ يسأل الجدّ حفيده بعد عودتهم؟ هل تكون رحلاتهم إلى الجبال جميلة وممتعة؟

3. Perfektum v následujících větách nahrad'te imperfektem

متى رجعتُ من المستشفى؟ أين تركتَ لها الخبر؟ بعثنا إليهم برسالة. أكلنا في أحد المطاعم. خلال المحاضرة عرض صوراً ملوّنة. هل ركبتُم القطار؟ هل حضرتمَا الحفلة؟ هل سألته عن المؤتمر؟ هل طلبوا بعض الكتب من الخارج؟ ذهبتُ بعد ظهر اليوم إلى الطبيب.

4. Přeložte

Každý den večer pracuji na překladu toho románu. Zahraniční turisté si v naší restauraci objednávají obvykle česká jídla. Jeho rodiče s ním často chodí do přírody. Dozvěděli jsme se, že odjeli z hotelu dnes ráno. Náš průvodce nám radí navštívit (návštěvu) toto muzeum. Řekl jsem mu, že se zeptám na studijním oddělení. Slyšel jsem, že se vrátily před několika dny. Kdo zajistí pokoje pro účastníky konference?

5. Doplňte věty jedním z uvedených tvarů

تنظر / ينزل / تعملان / يلعب / يطلبن / يدرسون / تسمح / جالسون /

كُتبتُ لهم أنّ طلابَ معهدنا ... في السنة الأولى الحضارة الإسلامية. ... موظفة المكتبة إلى الفهرس. ماذا تعملون عندما ... المطر؟ ... الجدّ والولد الشطرنج. إنّ الضيوف الأجانب ... في قاعة المؤتمرات. أنا متأكد أنّهن سَـ ... مساعدتكم. هل ... لنا بمشاهدة مكتبكم؟ قال لي إنّ هاتين الطالبتين ... على هذه الترجمة.

6. V následujících větách vyjádřete opakovací nebo trvací vid

Navštěvovala ho v nemocnici dvakrát týdně (v týdnu). Ve třetím ročníku jsme četli také staré arabské texty. Během studia jsem bydlil v koleji. Pracoval před válkou v rozhlasu. Když vstoupila do místnosti, stála u okna. Každý čtvrtek jsme chodili na velvyslanectví. Naše knihovna objednávala tyto časopisy ze zahraničí. Seděli jsme v letištní restauraci a pili kávu.

7. Z uvedených výrazů utvořte vhodné věty

zítra ráno, včera večer, dnes dopoledne, v neděli odpoledne, v sobotu večer, ve čtvrtek ráno, v úterý v poledne, v pátek dopoledne, v pondělí večer, ve středu ráno

8 Přeložte

Zeptáš se ho na tu knihu? Dnes večer jdeme se svými hosty do divadla. Nerozumím dobře této větě. Zítra odpoledne budou na přednášce jednoho profesora z Damašské univerzity. Nevím, kdy vyjde ten slovník. Znáte ředitele našeho ústavu? Kdy se vrátí váš kolega z dovolené? Nechám ti ty dopisy na tvém stole. Navštíví některá muzea a výstavy. Pracuje (ona) v jedné obchodní firmě. Tuto zprávu uveřejní zítra všechny noviny. Ubytujete se v tomtěž hotelu? Někteří naši studenti studují dva orientální jazyky.

Slovní zásoba

أَبَدًا	vůbec, nikdy	حَالٌ / أَحْوَالٌ	stav, situace, případ
II. أَجَلَ	odložit	عَلَى كُلِّ حَالٍ	v každém případě
مُتَأَكِّدٌ / مِنْ	(být si) jistý / čím /	حَيٌّ / أَحْيَاءٌ	čtvrť
أَكْلٌ	jídlo	حَيٌّ سَكْنِيٌّ / أَحْيَاءٌ سَكْنِيَّةٌ	sídlště
مَأْكُولَاتٌ	pokrmý	حِينَ / أَحْيَانٌ	doba, čas
أَلْمَانِيَا	Německo	فِي بَعْضِ الْأَحْيَانِ	někdy, občas
إِلِكْتُرُونِيٌّ	elektronický	خَبَزَ / i /	péci (pečivo)
فِي أَوَائِلِ ...	začátkem ...	تَخْرِيجٌ	promoce, vyřazení
أُوْتُوْبِسٌ / -اتٌ	autobus	خُرَافِيٌّ	absolventů
بِدَايَةٌ	začátek	خُرَيْفٌ	pohádkový, bájný
إِبْتِدَائِيٌّ	základní, primární	خُضْرَانٌ	podzim
بِرْكَةٌ / بَرَكَاتٌ	rybník	خَفِيفٌ	zelenina
بَطْلٌ / أَبْطَالٌ	hrdina	خَلِيجٌ / خَلْدَجَانٌ	lehký
بَعَثَ / لَ / بَ -	poslat / komu co /	الْحَلِيجُ	záliv
بُوْهِيْمِيَا	Čechy	دِرَاجَةٌ	(státy) Zálivu
تِجَارِيٌّ	obchodní	ذَقْنٌ / ذُقُونٌ	(jízdní) kolo
تَعَبَ / a /	unavit se	ذِكْرِيٌّ / ذِكْرِيَّاتٌ	brada
تَعَبٌ	únava	رَبِيْعٌ	vzpomínka
تَلَجٌ / تَلُوْجٌ	sníh	أَرْخَصٌ	jaro
جَدٌّ / جَدَّةٌ / أَجْدَادٌ	dědeček / babička	رِسَالَةٌ / رِسَائِلٌ / إِلِكْتُرُونِيَّةٌ	levnější
اجْتِمَاعٌ / -اتٌ	schůze, zasedání	رَسَمٌ / u /	e-mail
جَوٌّ / أَجْوَاءٌ	vzduch, ovzduší,	مُرْشِدٌ	kreslit, malovat
	atmosféra	رَفُضٌ / u /	průvodce
حَجَزَ / i /	zamluvit, rezervovat	مُرِيْحٌ	odmítnout
بِالتَّحْدِيدِ	přesně	رَائِعٌ	pohodlný
حَارٌّ	horký	رَيْفٌ / أَرْيَافٌ	vynikající, znamenitý,
حَصَدَ / u /	sklízet (úrodu)	زَرَاعٌ / a /	nádherný
حَفِيْدٌ / أَحْفَادٌ	vnuk	زَهْرَةٌ / زُهُورٌ	venkov
وَالْحَقُّ أَنْ	je pravdou	سَاخِنٌ	pěstovat
	(skutečností), že ...	سَبَحَ / a /	květina
حَلَقَ / i /	holit, stříhat se	أَسْبُوْعٌ / أَسَابِيْعٌ	teplý
حَلَقَ ذُقْنًا	holit si vousy	مَسْرُوحِيَّةٌ	plavat
حَمَلَ / i /	nést	أَسْطُوْرَةٌ / أَسَاطِيْرٌ	týden
حَاجَةٌ	potřeba, nutnost		divadelní hra
لَا حَاجَةَ إِلَيَّ	není třeba ..., není		legenda, pověst
	nutno ...		

سَكِنِي	obytný	فَاكِهَةٌ / فَوَاكِهُ	ovoce
سَلْوَاكِيَا	Slovensko	قَبُولٌ	přijetí
شَايٌ	čaj	قَلِيلًا	trochu, málo
شِتَاءٌ	zima (roční období)	بَعْدَ قَلِيلٍ	za chvíli
شَرِبَ / a /	pít	فَهْوَةٌ	káva (nápoj)
شَاطِئٌ / شَوَاطِئُ /	břeh, pobřeží	قَامَ / u / /بـ/	provést, vykonat
شَطْرُنِجٌ	šachy	كَثِيرًا	často
مَشْغُولٌ	zaměstnaný,	كُرَّةُ الْقَدَمِ	fotbal
	zaneprázdňený	اِكْتَسَبَ VIII.	získat (zkušenost)
مُسْتَشْفَى / مُسْتَشْفِيَاتٌ /	nemocnice	كُنْتُكَ / اِكْشَاكُ /	stánek, altán, kiosk
مُشْكَلَةٌ / مَشَاكِلُ /	problém	مُلْحَقٌ	atašé;
شَمَالٌ	sever	لَدِيدٌ	připojený, připevněný
مَشْهَدٌ / مَشَاهِدُ /	výjev, scéna	لَعِبَ / a /	chutný, lahodný
مُشَاهَدَةٌ	prohlížení, shlédnutí	لَعِبَ / اَلْعَابُ /	hrát (si)
صَعِدَ / a /	vystoupit, nastoupit,	لَقَاءُ / -اِتُ /	hra
	vylézt (nahoru)	اِمْتَحَانَ / -اِتُ /	setkání
مَصْنَعٌ / مَصَانِعُ /	továrna, výrobní závod	مَرَّةً	zkouška
صَيْفٌ	léto	مَرَّةً أُخْرَى	jednou
ضَحِكَ / a /	smát se	مَطَرٌ / اِمْطَارٌ /	ještě jednou, znovu
ضَاخِيَةٌ / ضَوَاخُ /	předměstí	نَبَاتٌ / -اِتُ /	děšť
إِضَافِيٌّ	doplňkový, náhradní	نَشَرَ / u /	rostlina
طَبَخَ / u /	vařit	مَنْشُورٌ	uveřejnit, publikovat
مَطْبَخٌ / مَطَابِخُ /	kuchyně	مَنْشُورَاتٌ	uveřejněný,
طَبِيعَةٌ	příroda	اِنْتِظَارٌ	publikovaný
طُفُولَةٌ	dětství	نُوفَمْبَرٌ	publikace, tiskoviny,
طَائِرٌ، طَيْرٌ / طَيْرٌ /	pták	نَوْمٌ	brožury
عَرَضٌ / i / / اعلی /	předvést, dávat	مُهْتَمٌّ / بـ /	čekání, očekávání
	(představení),	مَوْسِمٌ / مَوَاسِمُ /	listopad
عُطْلَةٌ / اِعْطَلُ /	nabízet, vystavit	مَوْعِدٌ / مَوَاعِدُ /	spánek
عُطْلَةٌ نِهَابَةَ الْاَسْبُوعِ	volno, prázdniny	وَصُولٌ / اِلَى /	zajímající se / o /,
عَمِلَ / a /	víkend	وَالِدٌ / وَالِدَةٌ / اَبَاءُ /	zájemce
عَمَلِيٌّ	pracovat	يَا	sezóna
عَوْدَةٌ	praktický		termín, datum, schůzka
عَادَةٌ	návrat		příjezd, přilet,
عَائِلِيٌّ	obvykle		dosažení (čeho)
عَابَةٌ	rodinný		otec / matka
فَتَحَ / a /	les		zvolací, vokativní
	otevřít		částice

6. lekce

Text A

رحلة سياحية إلى المغرب

منذ مدة طويلة كنت أحلم بزيارة المغرب العربي. ذات يوم قال لي زميلي إنه قام بجولة سياحية رائعة إلى بلدان شمال إفريقيا مع أحد مكاتب السياحة الكبيرة. فنصحتني بأن أذهب إلى هناك لأسأل عن إمكانيات السفر إلى الدول العربية. قد علمت من موظفي المكتب أنه يمكن أن أقوم برحلة سياحية إلى المغرب في شهر سبتمبر القادم. فشرعت في إعداد كل لوازم الرحلة.

قد وجدت أن جواز سفري ليس ساري المفعول ولهذا كان عليّ أن أذهب إلى قسم الجوازات، ثم إلى السفارة المغربية لأحصل على تأشيرة دخول. قد منحني القنصل المغربي التأشيرة وكذلك قدم لي عدة معلومات مفيدة عن الحياة في المملكة المغربية. كما عازمت على أن أحفظ بعض العبارات والكلمات المهمة من العامية المغربية.

ولكن قبل سفري بأسبوع مرضت ولم يكن مني إلا أن أذهب إلى الطبيب. وبعد أن كشف عليّ، قال إنه اضطراب في المعدة فقط وأنه يمكن أن أقوم بالسفر ولكن يجب عليّ أن أحرص على تعليماته. وهكذا سافرت إلى المغرب وتجوّلت فيها وتفرّجت على كثير من آثارها ومعالمها ورجعت سعيداً لأنني زرت هذا البلد الجميل.

وبعد عودتي إلى براغ بأسبوعين قابلت طالبين مغربيين. قد علمت أنهما يدرسان في بلدنا. قلت لهما إنني كنت في المغرب مؤخراً. إنهما رغبا في الحديث عن انطباعاتي وآرائي في وطنهما. فجلسنا في أحد المقاهي القريبة من دار البلدية في الميدان القديم. وفي يوم الأحد القادم تقابلنا مرة أخرى وتجوّلنا في شوارع براغ القديمة وتفرّجنا على كنائس وقصور وأبراج وغيرها من المعالم والآثار التاريخية والفنية.

لقد تبين أن صديقيّ الجديدين مهتمّان بالفنّ المعماريّ لأنهما يدرسان في كليّة الهندسة المعمارية. إن الجولة أعجبتنا جداً لأننا وجدنا أن لنا كثيراً من الاهتمامات المشتركة.

Text B

أسئلة وأجوبة

- أ - لماذا تريدون أن تذهبوا إليه؟
- ب - نريد أن نطلب منه بعض المعلومات.
- أ - عمّ تريد أن تسأله؟
- ب - أريد أن أسأله عن أحوال والده، لأنه كان مريضاً.
- أ - أين أردتم أن تنزلوا؟
- ب - أردنا أن ننزل في فندق قريب من وسط المدينة.
- أ - لماذا درست لغات أجنبية؟
- ب - إنها أرادت أن تعمل في الخارج.
- أ - لماذا أنت خارج؟
- ب - يجب (عليّ) أن أكون بعد ظهر اليوم في معهدنا.

- أ - سمعت أنه رجع أمس.
- ب - كان عليه أن يرجع لأن زوجته مرضت.
- أ - هل تعرف أين سينزلون؟
- ب - يجب أن ن حجز لهم غرفة في فندق الجامعة.
- أ - ألم تذهب إلى المطار بالأتوبيس؟
- ب - كان عليها أن تذهب بسيارة الأجرة لتكون هناك في الميعاد.
- أ - هل يمكن السفر إلى هناك بدون تأشيرة الدخول؟
- ب - لا، سيكون عليهم أن يحصلوا عليها.
- أ - هل سيكتب الرسالة بالإنجليزية؟
- ب - لا، إنه يستطيع أن يكتبها بالعربية.
- أ - هل فهمت المقال كله؟
- ب - بفضل مساعدته استطعت أن أفهمه بسهولة.
- أ - هل تستطيع أن تسأل مدير المعهد عن المنح؟
- ب - نعم، سأسأله عنها غداً بعد الاجتماع.
- أ - هل زرتم كل هذه الآثار؟
- ب - نعم، استطعنا زيارتها بفضل مرشدنا.
- أ - هل يمكن أن ندرس اللغة العربية في الجامعة فقط؟
- ب - لا، يمكن أن تدرسوها في عدة معاهد.
- أ - هل كان من الممكن (في الإمكان / في إمكانكم) أن تحضروا المحاضرة؟
- ب - نعم، كان في إمكاننا أن نحضرها.
- أ - هل يمكن أن أترك له هنا هذا الكتاب؟
- ب - طبعاً، إنه سيكون هنا قبل ظهر غد.
- أ - هل كان من الممكن (في الإمكان / في إمكانها) أن تنزل عند الأصدقاء خلال زيارتها لتونس؟
- ب - نعم، كانوا سعداء جداً بزيارتها.
- أ - هل سيكون من الممكن (في الإمكان / في إمكاننا) أن نذهب معهم إلى المسرح مساء السبت؟
- ب - نعم، لديهم وقت كل يوم.
- أ - لماذا التحقت بهذه الكلية بالذات؟
- ب - قد التحقت بها لتدرس اللغة الفارسية وتاريخ البلدان الإسلامية وحضارتها.
- أ - إلى أين ذهبت بعد المحاضرة؟
- ب - ذهبنا إلى المقهى لكي نشرب فنجان قهوة.
- أ - لماذا غادروا الكويت إلى دبي؟
- ب - سافروا إلى هناك حتى يزوروا السوق الدولية.

- أ - لماذا خابرك؟
 ب - خابري لأنه أراد أن يسألني لماذا لم أحضر.
 أ - هل علمت بنتائج الامتحانات؟
 ب - لا، لم ينشروها بعد.
 أ - لماذا لم تكن في الكلية؟
 ب - قالت لي إن والديها وصلا لزيارتها.
 أ - هل علمتم بموعد سفرهم؟
 ب - لا، لم نعلم به حتى الآن.
 أ - هل سيكون موجوداً غداً؟
 ب - لا، لن يكون غداً في مكتبه.
 أ - متى سوف يرجعون؟
 ب - لا أعرف بالتحديد، على كل حال لن يرجعوا قبل نهاية هذا الأسبوع.
 أ - هل ستفهم هذا النص بسهولة؟
 ب - لا، لن تفهمه لأنها بدأت بدراسة العربية منذ عدة شهور فقط.
 أ - أَلن تطلبوا هذه الكتب من الخارج؟
 ب - لا، إنها موجودة في مكتبتنا.

Gramatika

Mody (způsoby) imperfekta

Jak bylo uvedeno v 5. lekci, vyjadřuje imperfektum způsob oznamovací (indikativ). Od imperfekta se tvoří další mody – subjunktiv (způsob závislý, podřazený), apokopát (způsob zkrácený), imperativ (způsob rozkazovací) a modus energicus (způsob zdůrazňovací, emfatický).

Subjunktiv

Tvoření

Imperfektní přípona -u se v subjunktivu mění na -a, u přípon -īna a -ūna odpadá koncovka -na a u přípony -āni koncovka -ni. Tvary 2. a 3. osoby ženského rodu množného čísla se nemění. V 2. a 3. osobě mužského rodu množného čísla se píše ochranný alif.

	jednotné číslo	množné číslo
3. os. m. r.	يَكْتُبُ	يَكْتُبُوا
2. os. ž. r.	تَكْتُبِي	تَكْتُبِينَ
	atd.	atd.

dvojné číslo

3. os. m. r. يَكْتُبَا

atd.

Subjunktiv slovesa كَان

Tvoří se obdobným způsobem.

jednotné číslo

3. os. m. r. يَكُونُ

2. os. ž. r. تَكُونِي

atd.

množné číslo

يَكُونُوا

تَكُنَّ

atd.

dvojné číslo

3. os. m. r. يَكُونَا

atd.

Užití

Subjunktiv se klade po spojce أَنْ (aby, že), uvozující věty předmětné a podmětné, po spojkách لَ , لِكَيَّ , كَيْ , حَتَّى (aby), uvozujících věty účelové, a po záporce لَنْ .

Věty předmětné a podmětné

Patří sem věty s modálními slovesy a dalšími slovesy vyjadřujícími rozkaz, žádost, rozhodnutí, snahu, zákaz apod.

Uvozují se spojkou أَنْ . Záporný tvar této spojky je أَلَّا (أَنْ لَا) .

Slovesa modální

1) **Chtít**

Vyjadřuje se slabým slovesem أَرَادَ (kořen RWD, IV. kmen). Po 1. radikálu je v otevřených slabikách kmene dlouhá samohláska, která se v zavřených slabikách krátí.

Perfektum

jednotné číslo

3. os. m. r. أَرَادَ

3. os. ž. r. أَرَادَتْ

2. os. m. r. أَرَدْتُمْ

atd.

množné číslo

أَرَادُوا

أَرَدْنَ

أَرَدْتُمْ

atd.

dvojné číslo

3. os. m. r. أَرَادَا

3. os. ž. r. أَرَادَتَا

2. os. m., ž. r. أَرَدْتُمَا

Imperfektum

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	يُرِيدُ	يُرِيدُونَ
3. os. ž. r.	تُرِيدُ	يُرِدْنَ
2. os. m. r.	تُرِيدُ	تُرِيدُونَ
2. os. ž. r.	تُرِيدِينَ	تُرِدْنَ
1. os.	أُرِيدُ	أُرِيدُ

dvojné číslo

3. os. m. r. يُرِيدَانِ
atd.

Пріклады:

أَرَادَ أَنْ يَرْجِعَ.	Chtěl se vrátit.
أَرَادَتْ أَنْ يَخْرُجُوا.	Chtěla, aby odešli.
أَرَادُوا أَلَّا تَعْلَمَ بِذَلِكَ.	Chtěli, aby ses to nedozvěděl.
أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَهُ.	Chci se ho zeptat.
يُرِيدُ أَلَّا تَقُولَ لَهَا هَذَا.	Chce, abys jí to neříkal.
لَا يُرِيدَانِ أَنْ يَنْزِلَا فِي الْمَدِينَةِ الْجَامِعِيَّةِ.	Nechtějí se ubytovat v koleji.

2) Musit

Pro přítomný čas se užívá nejčastěji neosobního (tj. neměnného) imperfektního tvaru od slabého slovesa **يَجِبُ - وَجِبَ** (je nutné, je třeba), případně ještě s předložkou **عَلَى**, která často stojí i samostatně s příslušným podstatným jménem nebo zájmenou příponou. Pro minulý a budoucí čas se užívá nejčastěji rovněž neosobního tvaru se slovesem **كَانَ** a předložkou **عَلَى**.

a) Přítomný čas

يَجِبُ (عَلَيَّ) أَنْ أَذْهَبَ.	Musím jít.
يَجِبُ (عَلَيْكَ) أَنْ تَسْأَلَهُ عَنْ ذَلِكَ.	Musíš se ho na to zeptat.
يَجِبُ عَلَيَّ وَالِدِي أَنْ يَذْهَبَ (يَجِبُ أَنْ يَذْهَبَ وَالِدِي) إِلَى الطَّبِيبِ.	Můj otec musí jít k lékaři.
يَجِبُ (عَلَيْكُمْ) أَنْ تَكُونُوا فِي الْمَطَارِ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ.	Musíte být na letišti ve čtyři hodiny.

b) *Minulý a budoucí čas*

كَانَ عَلَيْهِمْ أَنْ يَرْكَبُوا الْقِطَارَ.

Museli jet vlakem.

كَانَ عَلَيْنَا أَنْ نَتْرُكَ شُئْنَا فِي الْفُنْدُقِ.

Museli jsme nechat svá zavazadla v hotelu.

كَانَ عَلَى كُلِّ الرُّكَّابِ أَنْ يَنْزِلُوا مِنَ الطَّائِرَةِ.

Všichni cestující museli vystoupit z letadla.

سَيَكُونُ عَلَيْكَ أَنْ تَرْجِعِي فِي اللَّيْلِ.

Budeš se muset vrátit večer.

سَيَكُونُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْزِلُوا فِي مَكَانٍ آخَرَ.

Budete se muset ubytovat jinde (dosl. na jiném místě).

سَوْفَ يَكُونُ عَلَى الطُّلَّابِ أَنْ يَحْضُلُوا عَلَى الْكُتُبِ.

Studenti si budou muset obstarat ty knihy.

3) **Moci**

a) *Subjektivní možnost (schopnost)*

Užívá se nejčastěji slabého slovesa **اسْتَطَاعَ** (moci, být schopen; kořen T W ʕ ; X. slovesný kmen). Podobně jako u slovesa **أَرَادَ** je po 1. radikálu v otevřené slabice dlouhá samohláska, která se v zavřené slabice krátí.

Perfektum

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	اسْتَطَاعَ	اسْتَطَاعُوا
3. os. ž. r.	اسْتَطَاعَتْ	اسْتَطَعْنَ
2. os. m. r.	اسْتَطَعْتَ	اسْتَطَعْتُمْ
	atd.	atd.

dvojné číslo

3. os. m. r.	اسْتَطَاعَا
3. os. ž. r.	اسْتَطَاعَتَا
2. os. m., ž. r.	اسْتَطَعْتُمَا

Imperfektum

	<i>jednotné číslo</i>	<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	يَسْتَطِيعُ	يَسْتَطِيعُونَ
3. os. ž. r.	تَسْتَطِيعُ	يَسْتَطِيعْنَ
2. os. m. r.	تَسْتَطِيعُ	تَسْتَطِيعُونَ
2. os. ž. r.	تَسْتَطِيعِينَ	تَسْتَطِيعْنَ
1. os.	أَسْتَطِيعُ	نَسْتَطِيعُ

dvojné číslo

3. os. m. r. يَسْتَطِيعَانِ

3. os. ž. r. تَسْتَطِيعَانِ

atd.

Příklady:

هل استطعت أن تقرأ الجملة؟ Mohl jsi přečíst ty věty?

استطاعت أن تفهم كل الكلمات. Mohla porozumět všem slůvkům.

هل تستطيع أن تشرح لي هذا؟ Můžeš mu to vysvětlit?

يستطيع أن ينصحك. On ti může poradit.

b) Objektivní možnost (být možný)

Užívá se tvarů silného slovesa **أمكن** (bylo možné; kořen M K N, IV. slovesný kmen) – neosobního imperfekta **يُمكن** (je možné), neosobního perfekta **أمكن** (bylo možné), participia aktivního **ممكن** (možný) a podstatného jména slovesného (mašdaru) **إمكان**. K tvaru **يُمكن** je možno ještě připojit příslušnou zájmennou příponu.

Přítomný čas

يُمْكِنُ (يُمْكِنُكُمْ) أَنْ تَنْزِلُوا عِنْدَنَا. Můžete se ubytovat u nás.

هَلْ يُمْكِنُ أَنْ نَدْخُلَ؟ Můžeme vstoupit?

يُمْكِنُ (يُمْكِنُكَ) أَنْ تَأْخُذَ الْكِتَابَ. Můžeš si vzít tu knihu.

يُمْكِنُ (يُمْكِنُكُمْ) أَنْ تَطْلُبَا مُسَاعَدَةً مِنَ السَّفَارَةِ. Můžete požádat o pomoc velvyslanectví.

Poznámka 1

Sloveso **أخذ** má v imperfektu 1. osoby jednotného čísla tvar **أَخَذُ** (viz 14. lekci, Slovesa s hamzou).

Minulý a budoucí čas

- كَانَ مِنَ الْمُمْكِنِ (فِي الْإِمْكَانِ / فِي إِمْكَانِنَا) أَنْ نَزُورَهُ. / أَمْكِنَ أَنْ نَزُورَهُ.
Mohli jsme ho navštívit.
- هَلْ أَمْكِنَ / هَلْ كَانَ مِنَ الْمُمْكِنِ (فِي الْإِمْكَانِ / فِي إِمْكَانِكُمْ) أَنْ تَعْمَلُوا فِي الْمَكْتَبَةِ؟
Mohli jste pracovat v té knihovně?
- سَيَكُونُ مِنَ الْمُمْكِنِ (فِي الْإِمْكَانِ / فِي إِمْكَانِنَا) أَنْ نَزُورَهُ.
Budeme ho moci navštívit.
- هَلْ سَيَكُونُ مِنَ الْمُمْكِنِ (فِي الْإِمْكَانِ / فِي إِمْكَانِكُمْ) أَنْ تَعْمَلُوا فِي الْمَكْتَبَةِ؟
Budete moci pracovat v té knihovně?

Další slovesa se spojkou أَنْ

- قَرَّرَ أَنْ يَذْهَبَ إِلَى الطَّيِّبِ. Rozhodl se, že půjde k lékaři.
- طَلَبَتْ مِنْهُ أَلَّا يَخْرُجَ. Požádala ho, aby neodcházel.
- اقْتَرَحُوا عَلَيْنَا أَنْ نَحْجِزَ الْأَمَاكِنَ. Navrhli nám, abychom si rezervovali ta místa.
- نَصَحْتُهَا بِأَنْ تَسْأَلَ فِي سِفَارَتِنَا. Poradil jsem jí, aby se zeptala na našem velvyslanectví.
- حَاوَلْتُ أَنْ تَحْصُلَ عَلَى التَّدَاكِرِ. Snažila se sehnat ty vstupenky.
- أَمَرَهُمْ بِأَنْ يَفْتَحُوا شُطُوطَهُمْ. Přikázal jim, aby otevřeli svá zavazadla.
- مَنْعُونَا مِنْ أَنْ نَزُورَهُ فِي الْمُسْتَشْفَى. Zakázali nám navštívit ho v nemocnici.

Věty účelové

Tvoří se pomocí spojek كَيْ , لِكَيْ , لَوْ (záporné tvary لَا , حَتَّى لَا) po nichž následuje subjunktiv.

زَارَهُ لِيَشْكُرَهُ عَلَى الْهَدِيَّةِ.
Navštívil ho, aby mu poděkoval za ten dárek.

رَجَعْنَا لِكَيْ نَأْخُذَ التَّقْوَدَ.
Vrátili jsme se, abychom vzali ty peníze.

كَتَبْتُ لَكُمْ الْكَلِمَاتِ حَتَّى لَا (لِكَيْلَا) تَبْحَثُوا عَنْهَا فِي الْقَامُوسِ.
Napsal jsem vám ta slůvka, abyste je nehledali (nemuseli hledat) ve slovníku.

يَجِبُ أَنْ تَذْهَبَ لِتَلْحَقَ بِالْأَتُوبِيسِ.
Musíš už jít, abys stihl ten autobus.

Částice لَنْ - záporný budoucí čas

Záporný budoucí čas se tvoří částicí لَنْ , která se pojí se subjunktivem (viz též lekci 5).

إِنَّهُ لَنْ يَرْجِعَ حَتَّى بَدَايَةِ السَّنَةِ الدَّرَاسِيَّةِ. Nevrátí se do začátku školního roku.

قَالُوا لِي إِنَّهُمْ لَنْ يَحْضُرُوا الْجَلْسَةَ. Řekli mi, že se nezúčastní toho zasedání.
لَنْ تَحْصُلَ عَلَى الْكِتَابِ فِي بَرَاغٍ. Tu knihu neseženeš v Praze.

Apokopát

Tvoření

Imperfektní přípona **-u** se v apokopátu vypouští (příslušná hláska má sukūn) a koncovky **-na** u přípon **-īna**, **-ūna** a **-ni** u přípony **-āni** podobně jako v subjunktivu odpadají. Tvary 2. a 3. osoby ženského rodu množného čísla se nemění.

<i>jednotné číslo</i>		<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	يَكْتُبُ	يَكْتُبُوا
2. os. ž. r.	تَكْتُبِي	تَكْتُبْنَ
	atd.	atd.
<i>dvojné číslo</i>		
	3. os. m. r.	يَكْتُبَا
		atd.

Apokopát slovesa كَان

Tvoří se obdobným způsobem.

<i>jednotné číslo</i>		<i>množné číslo</i>
3. os. m. r.	يَكُنْ	يَكُونُوا
2. os. ž. r.	تَكُونِي	تَكُنْنَ
	atd.	atd.
<i>dvojné číslo</i>		
	3. os. m. r.	يَكُونَا
		atd.

Použití

1) Záporný minulý čas. Užívá se záporky لَمْ.

- لَمْ نَحْضُرِ الْحَفْلَةَ. Nezúčastnili jsme se té slavnosti.
لَمْ أَعْرِفْ أَنَّهُ وَصَلَ. Nevěděl jsem, že přijel.
لَمْ تَكُنْ فِي الْمَغْرِبِ هَذِهِ السَّنَةَ. Letos nebyla v Maroku.
لِمَاذَا لَمْ تَأْخُذُوا الرِّسَائِلَ؟ Proč jste nevezali ty dopisy?

Poznámka 2

Tvary apokopátu se sukūnem mají před členem určitým pomocnou samohlásku **-i**.

2) Záporný rozkazovací způsob. Užívá se záporky لَا.

- لَا تَشْرَبْ هَذَا الْمَاءَ! Nepij tuto vodu!

لا تَذْهَبُوا إِلَى تِلْكَ الْأَمَاكِنِ! Nechoďte na ta místa!

لا تَقُولِي لَهُ هَذَا! Neříkej mu to!

3) Rozkaz nebo přání pro 3. a 1. osobu. Užívá se částice **لَ**, která může být zesílena částicí **فَ**: **فَلْ**.

لِيَخْرُجْ! Ať odejde!

فَلْيَنْزِلُوا فِي الْمَدِينَةِ الْجَامِعِيَّةِ. Ať se ubytují v koleji!

لَتَقُلْ هَذَا! Ať to (ona) řekne!

فَلْنَذْهَبْ! Pojděme!

فَلْيَكُنْ مَا يَكُونُ! Ať se stane, co se stane!

Poznámka 3

Přací způsob se v některých specifických případech vyjadřuje perfektem.

رَحِمَهُ اللَّهُ! Nechť (kéž) se nad ním Bůh smiluje!

وَفَقَّكَ اللَّهُ! Nechť ti Bůh dopřeje úspěch!

4) Záporný rozkaz pro 3. a 1. osobu. Užívá se záporoký **لَا**.

لَا يَقُلْ شَيْئًا! Ať nic neříká!

لَا نَسْأَلْهُ! Neptejme se ho!

لَا يَطْلُبُوا هَذَا! Ať to neobjednávají!

Poznámka 4

Apokopátu se dále užívá v různých souvětých typech (viz např. 19. a 21. lekci) a dále v ustálených rčeních a příslovích.

Rozkazovací způsob

Tvoří se od apokopátu 2. osob jednotného, množného a dvojného čísla odtržením imperfektní předpony. Jelikož takto vzniklý tvar má u silných sloves 1. kmene první radikál bez samohlásky, klade se před něj tzv. protetická hamza (proteze – předsunutí) se samohláskou **u-** (pro slovesa s imperfektní samohláskou **u**), a **i-** (pro slovesa s imperfektní samohláskou **i** nebo **a**). Je to hamzat al-waṣl; po slovech končících na samohlásku se ve výslovnosti vypouští (srovnej hamzat al-waṣl u členu určitého).

	apokopát		rozkazovací způsob	
2. os. m. r. j. č.	ta-ktub	u-ktub!	اُكْتُبْ!	Piš!
2. os. ž. r. j. č.	ta-ktubī	u-ktubī!	اُكْتُبِي!	Piš!
2. os. m. r. mn. č.	ta-ktubū	u-ktubū!	اُكْتُبُوا!	Pište!
2. os. ž. r. mn. č.	ta-ktubna	u-ktubna!	اُكْتُبْنَ!	Pište!
2. os. spol. dvoj. č.	ta-ktubā	u-ktubā!	اُكْتُبَا!	Pište!

Podobně: i-nzil! اُنزِلْ! Vystup! i-s'al! اسأل! Zeptej se!

Vypuštění (elize) hamzy s pomocnou samohláskou:

فَقَالَ أَذْخُلُ! A řekl: „Vstup!“ (viz Úvod – Arabská abeceda)

Modus energicus

V současné arabštině se tento zdůrazňovací způsob vyskytuje vzácně a je pocíťován jako archaický tvar. Je odvozen od apokopátu. Konstitutivní součástí jeho přípon je hláska **n**. Modus energicus má dvě formy – kratší a delší. Jako příklad uvádíme 3. osobu mužského rodu jednotného čísla.

ja-ktub-an	يَكْتُبُنْ	/kratší forma/	Jistotně napíše.
ja-ktub-anna	يَكْتُبِنَّ	/delší forma/	Necht' napíše.

Modus energicus vyjadřuje záporný a nepřímý rozkaz, dále způsob přací, vybízecí (kohortativní), utvrzovací (afirmativní) a prohlásovací (deklarativní). Bližší údaje skýtají podrobné gramatiky arabštiny.

Poznámka 5

V záporných tázacích větách se užívá tázací částice أ .

أَلَا تُرِيدُ أَنْ تَذْهَبَ مَعَنَا؟ Nechceš jít s námi?

أَلَنْ تَطْلُبُوا الْكُتُبَ؟ Neobjednáte ty knihy?

أَلَمْ يَقْرَأْ هَذَا الْحَبْرَ؟ On nečetl tuto zprávu?

◆ Cvičení

1. Použijte sloveso „chtít“ v přítomném a minulém čase

ذهب معنا إلى السينما. درست في كلية الطب. نزلوا بالقرب من وسط المدينة. هل ركبتم القطار؟ هل قمتَ برحلة إلى الجبال؟ رجعوا في أواخر هذا الشهر.

2. Použijte sloveso „musit“ v přítomném a minulém čase

أخذت الرسائل إلى المدير. هل حضرتم الاجتماع؟ طلب منه مساعدة. ذهبا مع ولدتهما إلى المستشفى بسيارتهم. بعثوا إليه بالنقود فوراً. كنت في اجتماع معهدنا.

3. Použijte sloveso „moci“ (být schopen) v přítomném a minulém čase

قرأتُ الجمل بسهولة. هل لحقتم بقطار الصباح؟ هل شرحت لهم الطريق إلى المتحف القومي؟ هل سألته عن فرص العمل في شركته؟ هل فهم هذا النص الصعب؟ هل قاموا بهذا العمل.

4. Použijte sloveso „moci“ (být možno) v přítomném a minulém čase

نشر روايته في الخارج. بعد الحرب لم يرجعوا إلى وطنهم. أخذنا الشنطة إلى الطائرة. هل زرتوها في مكتبها؟ هل ركبت سيارة أسيك؟ هل نزلن في نفس الفندق؟

5. Přeložte

a) Ať odejde! Ať (ona) neodchází! Posad'me se. Ať mu poděkuje! Neptej se ho na tu věc! Neříkejte mu to! Ať se (on) ihned vrátí. Pojd'me do divadla. Nepijte tuto vodu! Nenechávej ta okna otevřená! Ať mu poděkují za ty knihy! Nevystupuj na této stanici. Ať vezme ty dopisy do kanceláře děkana. Ať jí neříkají o jeho nemoci.

b) Napiš ten dopis anglicky! Nechte mně vzkaz (zprávu) u vrátného! Zeptejte se (vy dva) svého profesora! Otevři okno! Objednejte tu knihu z Ameriky. Přečti tu větu ještě jednou! Podívejte se na mapu! Ubytuj se v tomto hotelu! Dostavte se na to setkání včas! Zmluv jim dva pokoje!

6. Odpovězte na otázky k textu A

لماذا قام كاتب المقال بالرحلة السياحية إلى المغرب؟ أين حصل على معلومات عن إمكانية السفر؟ لماذا ذهب إلى قسم الجوازات؟ من منحه تأشيرة الدخول؟ هل قَدّم له القنصل بعض المعلومات عن المغرب؟ هل حفظ بعض العبارات والكلمات من العامية المغربية؟ متى مرض؟ هل منعه الطبيب من السفر بعد أن كشف عليه؟ هل تفرّج على كثير من المعالم المغربية؟ متى قابل الطالبين المغربيين؟ هل كانا مهتمّين بانطباعاته من بلدهما؟ على ما تفرّجاً خلال نزهتهم المشتركة في براغ؟

7. Odpovídají následující věty obsahu textu A, či nikoli?

علم كاتب المقال أنّه يمكن أن يقوم برحلة سياحية إلى المغرب في الربيع القادم. كان جواز سفره ساري المفعول. حصل على تأشيرة الدخول في السفارة المغربية. حفظ بعض الكلمات المهمة من العامية المغربية. مرض قبل سفره بشهر. استطاع أن يسافر إلى المغرب لأنه كان يحرص على تعليمات الطبيب. قابل الطالبين المغربيين قبل سفره. تجولوا في براغ يوم الاثنين. جلسوا في أحد المطاعم العربية لمشاهدة بعض الصور من رحلته.

8. Odpovězte na otázky

لماذا تريدون أن تنزلوا في المدينة الجامعية؟ متى تريدون أن ترجعي من رحلتك إلى مدن المغرب التاريخية؟ متى يجب أن تذهب إلى الطبيب؟ هل كان عليهما أن يركبا الأتوبيس؟ متى يمكن أن نحصل على تأشيرة الدخول؟ هل يمكن أن أسألك عن عنوانك في براغ؟ حتى متى يجب أن تكتبوا المقال عن الأدب العربي؟ هل يمكن أن آخذ هذه المجلة؟ هل تستطيع أن تنصحيني بترجمة هذه الكلمة؟ هل يمكن أن تبعني إلينا برسالة إلكترونية بعد وصولك إلى الكويت؟ من يريد أن يدرس في كلية العلوم الاجتماعية؟ هل تستطيع السفارة أن تحجز لأعضاء الوفد غرفاً في الفندق؟ هل تريدون أن تجلسوا في أحد مقاهي القاهرة؟ أين يمكن أن أترك له تذاكر المسرح؟ هل كان من الممكن أن يشرعوا في إعداد برنامج سفرهم إلى الشرق الأوسط؟ لماذا لن يكون في إمكانكم أن تحضروا المحاضرة غداً؟ ل ماذا سيكون عليهم أن يحرصوا على هذه التعليمات؟ هل كان على طلاب اللغة العربية أن يحفظوا هذا النص؟

9. Přeložte

Chci se zeptat na jeho adresu, abych mu poděkoval za (jeho) dopis. Seděli jsme v první řadě, abychom dobře slyšeli a rozuměli. Vrátila se domů, aby si vzala ty peníze. Přijel do Prahy, aby navštívil svého syna. Rozhodla se, že se nezúčastní té konference. Rozhodli jsme se, že budeme pracovat v té firmě. Požádali nás, abychom mu nic neřikali. Požádali jste je, aby vám rezervovali pokoje v hotelu? Navrhl jsem jim, aby jeli tímto vlakem. Poradila mi, abych se zeptal na tu knihu v jiné knihovně. Poradil jí, aby šla k jinému lékaři.

10. Převeďte do záporného budoucího času s částicí لَنْ

درسوا في السنة الأولى تاريخ الأدب العربي. طلبوا هذه الكتب من مكتبات أجنبية. ذهبنا خلال الإجازة إلى البحر. طلبتُ منه مساعدة. سمح لنا بزيارة المريض. فهتمم الحوار المسرحي. حصلت على التذاكر ليوم الجمعة. لحقوا بالأتوبيس.

11. Doplňte věty jedním z uvedených tvarů

/ تسمع / تنظر / يحضرن / يجلس / يرجع / يكتبنا / يفتحوا / نذهب /

فل ... إلى السينما مساء غد. ل ... في غرفة الضيوف. فل ... كتبهم. ل ... جيداً. فل ... ها بالإنجليزية. ل ... هذه الجلسة. فل ... من السفر فوراً. ل ... إلى القاموس.

12. Vytvořte záporné tvary s částicí لَمْ

سألته، حضروا، عرفنا، رجعا، ذهبتُ، بدأ، شكرها، قرآن، ركبته، صدر، خرجوا، نزلتما، ضحكت

13. Přeložte

Porad'te mi nějakou knihu o arabské architektuře. Neseďte na slunci! Požádejte je o tyto informace! Dobře poslouvej tato slova! Napište jim dopis arabsky! Neotvírejte dveře! Hned se vrať! Rezervujte mi letenku na příští středu! Požádejte konzula o vstupní vízum! Dbejte pokynů vašeho průvodce!

Slovní zásoba

مُؤخراً	nedávno	تَبَيَّنَ أَنَّ ...	ukázalo se, že ...
تَأشيرة	vízum	جَوَازُ -اتٍ	pas
تَأشيرة دُخُولِ	vstupní vízum	جَوَازُ سَفَرٍ	cestovní pas
أَمْرِيكََا	Amerika	حَدِيثٌ / أَحَادِيثُ	vyprávění, rozhovor,
حَتَّى الْآنَ	dosud		interview
بَحْرٌ / بَحَارٌ، أَبْحُرُ	moře	حَرَصَ / i / على	dbát / na, čeho /;
بَدَأَ / a /	začít	حَفِظَ / a /	záležet / komu na /
بُرْجٌ / أَبْرَاجٌ	věž		zapamatovat si, naučit
ابْنٌ / أَبْنَاءُ	syn	حَلَمَ / u / -بـ	se z paměti snít / o /

حَالاً	hned, ihned	فَقَطْ	jen, jenom, pouze
III. خَابَرَ /ه/	telefonovat / komu /	فَنِيَّ	umělecký,
ذُبِّي	Dubaj	فَنَجَانٍ /فَنَاجِينُ/	technický, technik
دَارُ الْبَلَدِيَّةِ /دُورُ الْبَلَدِيَّةِ/	radnice	فَرَّرَ II.	šálek
بَدُونُ	bez	اَفْتَرَحَ VIII. /على هـ/	rozhodnout (se)
تَذَكُّرَةٌ /تَذَاكِرُ/ طَائِرَةٌ	letenka	فَصَّرَ /فَصُورُ/	navrhnout / komu co /
بِالذَّاتِ	právě	فُنْصِلَ /فُنْصِلُ/	hrad, palác
ذَاتِ يَوْمٍ	jednoho dne	مَفْهَى /مَقَاهُ/	konzul
رَأْيٍ /آرَاءُ/ /فِي/	názor / na /	كَشَفَ / i / /على/	kavárna
IV. أَرَادَ	chtít	كَشَفَ / i / /عن/	vyšetřit / koho /
سَبْتِمَبْر	září	كَشَفَ النَّقَابَ عَنْ	odhalit / koho, co /
سَارِي الْمَفْعُولِ	platný	كَلِمَةً	odhalit (závoj, roušku)
سُهُولَةً	snadnost	كُلِّيَّةُ الطَّبِّ	slovo, slůvko
بِسُهُولَةٍ	snadno	كُلِّيَّةُ الْهَنْدَسَةِ الْعِمَارِيَّةِ	lékařská fakulta
سَيَّارَةُ الْأَجْرَةِ	taxi, taxík	الْكُوَيْتِ	fakulta architektury
سِينَمَا	kino	لَمْ يَكُنْ مِنْهُ إِلَّا أَنْ ...	Kuvajit
شَبَايِكُ /شَبَابِيكُ/	okno	كَيْ، لَكَيْ	nezbývalo mu, než ...
شَرَعَ / a / /فِي/	pustit se / do /,	لَحِقَ / a / /بـ/	aby
شَارِعُ /شَوَارِعُ/	začít / s /	التَّحَقَّقَ VIII. /بـ/	stihnout / co /
مُشْتَرِكٌ	ulice	لَوَازِمٌ	vstoupit, nastoupit do
شَمْسُ /شَمُوسُ/	společný	مُدَّةٌ /مُدَدُ/	(zaměstnání)
صَفٌّ /صَفُوفُ/	slunce	مَعْدَةٌ /مَعَدُّ/	nezbytnosti;
اضْطِرَابٌ /-اتُ/	řada	أَمْكَنَ IV.	nutné, potřebné věci
اِنْطِبَاحٌ /-اتُ/	nevolnost,	إِمْكَانٌ	dobu, období
X. اسْتَطَاعَ	porucha (zdravotní)	إِمْكَانِيَّةٌ	žaludek
عِبَارَةٌ	dojem	مَمْلَكَةٌ /مَمَالِكُ/	být možné
إِعْدَادٌ	moci, být schopen	مَنَعَ / a / /هـُ مِنْ/	možnost
عَزَمَ / i / /على/	výraz	مَاءٌ /مِيَاءُ/	možnost
مَعْلَمٌ /مَعَالِمُ/	příprava	نُزْهَةٌ /نُزَةٌ/	království
تَعْلِيمَاتٌ	rozhodnout se / k /	(و) هَكَذَا	zakázat / komu co /,
عُنْوَانٌ /عُنَاوِينُ/	paměťihodnost	اهْتِمَامٌ /-اتُ/	bránit / komu v čem /
مَعْرَبِيٌّ	pokyny	وَجِبَ /يَجِبُ/	voda
مَعْرَبِيٌّ /مَعَارِبِيَّةُ/	adresu, název	فِي الْمِيْعَادِ	procházka
زَاجِمٌ. پْرِیْپُونَا +	marocký		(a) tak
فَارِسِيٌّ	Maročan		zájem
بِفَضْلٍ ...	jiný (než)		je třeba, je nutné
	perský, Peršan		včas
	díky, zásluhou ...		

7. lekce

Text A

الجمهورية التشيكية

معلومات أساسية

تقع الجمهورية التشيكية في وسط القارة الأوروبية ومساحتها ٧٨٨٦٤ كيلومتراً مربعاً ويبلغ عدد سكانها ١٠,٣ ملايين نسمة. عاصمتها براغ ويزيد عدد سكانها عن مليون و١٨٠ ألف نسمة. هناك عشر مدن تشيكية يزيد عدد سكانها عن ٩٠٠٠٠٠ نسمة. وتتكوّن الجمهورية التشيكية من ١٣ محافظةً.

قامت تشيكوسلوفاكيا في ٢٨/١٠/١٩١٨، أما الجمهورية التشيكية فنشأت في ١/١/١٩٩٣. وفي ١/٥/٢٠٠٤ أصبحت الجمهورية التشيكية عضواً في الاتحاد الأوروبي، كذلك هي عضو في هيئة الأمم المتحدة وحلف شمال الأطلسي ومنظمة التجارة العالمية و صندوق النقد الدولي والبنك الدولي.

ويتألف البرلمان التشيكي من مجلسين - مجلس النواب ومجلس الشيوخ. في مجلس النواب ٢٠٠ نائب وفي مجلس الشيوخ ٨١ نائباً.

التوقيت المحلي يعادل توقيت غرينيتش زائد ساعة واحدة والتوقيت الصيفي يعادل توقيت غرينيتش زائد ساعتان. العملة المحلية - كورونة تشيكية.

رقم الاتصال الدولي بالجمهورية التشيكية : ٠٠٤٢٠

السرعة القصوى المسموح بها: ١٣٠ كم في الساعة في الطرق السريعة و ٩٠ ك/س في الطرق الفرعية و ٥٠ ك/س داخل المدن.

Text B

اتفاق تونس وليبيا حول التنقيب عن البترول

صرّح المسؤولون بأنّ تونس وليبيا قد توصلتا إلى اتفاق يسمح لهما بالتعاقد مع ٣ شركات أجنبية بالتنقيب في حقل نفطي بحري مشترك في خليج قابس.

وقد توصلت عام ١٩٨٩ شركتا النفط الوطنيتان في تونس وليبيا إلى اتفاق باستغلال احتياطات النفط وقررتا استخراج ٢١١ مليون طن في المرحلة الأولى و ٤٧٣ مليون طن في المرحلة الثانية. أما احتياطات الغاز الطبيعي القابلة للاستخراج، فتبلغ ما بين ١٣٢ و ٣٢٨ مليون متر مكعب.

(Podle publikací agentury Babylon)

Text C

دورة أثينا للألعاب الأولمبية

لقد سجلت الدورة الأولمبية الثامنة والعشرون في العاصمة اليونانية أثينا صعوداً لافتاً للقارة الآسيوية وشهدت مواصلة سيطرة الولايات المتحدة على الترتيب العام. فجمع الرياضيون الأمريكيون ١٠٣ ميداليات (٣٥ ذهبية و ٣٩ فضية و ٢٩ برونزية) مقابل ٩٧ ميدالية في سيدني (٣٩ ذهبية و ٢٥ فضية و ٣٣ برونزية) و ١٠١ ميدالية في دورة

أطلانطا الأولمبية (٤٤ ذهبية و٣٢ فضية و٢٥ برونزية). ونجحت الولايات المتحدة في تحقيق هدفها - بلوغ حاجز المائة ميدالية.

وحققت الصين نجاحاً بالغاً بالمكانة الثانية في الترتيب العام والحصول على ٦٣ ميدالية (٣٢ ذهبية و١٧ فضية و١٤ برونزية). ففي دورة سيدني قبل ستة أعوام أصبحت الصين ثالثة برصيد ٢٨ ذهبية و١٦ فضية و١٥ برونزية. وتراجعت روسيا مركزاً واحداً بنيل المكانة الثالثة والحصول على ٩٢ ميدالية (٢٧ ذهبية و٢٧ فضية و٣٨ برونزية). وحافظت أستراليا على المركز الرابع، إذ أنها حصلت في أثينا مثلما حصلت على أرضها في سيدني على ٤٩ ميدالية (١٧ ذهبية و١٦ فضية و١٦ برونزية). وأصبحت اليابان خامسة برصيد ٣٧ ميدالية (١٦ ذهبية و٩ فضية و١٢ برونزية) وبالتالي أكّدت تفوق القارة الآسيوية في الألعاب الأولمبية.

وذكر رئيس اللجنة الأولمبية أنّ هذه الألعاب شهدت نهوض العملاق الآسيوي، يقصد الصين واليابان وكوريا الجنوبية وتايلاند و إندونيسيا. وقال إن آسيا ستكون موجودة بقوة في أولمبياد بكين عام ٢٠٠٨. واستضافت اليونان الألعاب الأولمبية للمرة الثانية بعد الأولى قبل ١٠٦ أعوام. لقد شارك في دورة أثينا نحو ١١ ألف رياضي ورياضية تنافسوا في ٢٨ لعبة و٣٠٠ مسابقة بالإضافة إلى نحو ٦ آلاف إداري ومدرب وأكثر من ١٥ ألف إعلامي.

جدول الميداليات النهائي

الدولة	ذهبية	فضية	برونزية	المجموع
الولايات المتحدة	٣٥	٣٩	٢٩	١٠٣
الصين	٣٢	١٧	١٤	٦٣
روسيا	٢٧	٢٧	٣٨	٩٢
أستراليا	١٧	١٦	١٦	٤٩
اليابان	١٦	٩	١٢	٣٧
ألمانيا	١٤	١٦	١٨	٤٨
فرنسا	١١	٩	١٣	٣٣
إيطاليا	١٠	١١	١١	٣٢
كوريا الجنوبية	٩	١٢	٩	٣٠
بريطانيا	٩	٩	١٢	٣٠

Text D

الصين تملك ٤٠٠ طن من احتياطات الذهب

كشفت الصين قبل فترة قصيرة النقاب عن احتياطاتها من الذهب. وقد قالت وكالة الأنباء الصينية إن حجمها يبلغ نحو ٤٠٠ طن. وذكر بعض المسؤولين الصينيين أن الدولة ستدعم صناعة الذهب في الخمس سنوات التالية، أي في فترة ما بين ١٩٩٦ و٢٠٠٠.

وقد أنتجت مناجم الذهب الصينية ١٠٥ أطنان من الذهب في ١٩٩٥ بزيادة نسبتها ١٦ % من حجم إنتاج العام السابق. وبهذا وصلت الصين إلى المركز السادس بعد جنوب إفريقيا والولايات المتحدة وأستراليا وروسيا وكندا.

(Podle publikací agentury Babylon)

Gramatika

Číslovky základní

Číslovky 1 – 10

počítaný předmět muž. rodu

počítaný předmět žen. rodu

1	وَاحِدٌ / أَحَدٌ	وَاحِدَةٌ / إِحْدَى
2	اِثْنَانِ	اِثْنَانِ
3	ثَلَاثَةٌ	ثَلَاثٌ
4	أَرْبَعَةٌ	أَرْبَعٌ
5	خَمْسَةٌ	خَمْسٌ
6	سِتَّةٌ	سِتٌّ
7	سَبْعَةٌ	سَبْعٌ
8	ثَمَانِيَةٌ	ثَمَانٌ
9	تِسْعَةٌ	تِسْعٌ
10	عَشْرَةٌ	عَشْرٌ

Číslovky 1 a 2 stojí za počítaným předmětem jako shodný přívlastek.

كِتَابٌ وَاحِدٌ	jedna kniha	مَجَلَّةٌ وَاحِدَةٌ	jeden časopis
خِلَالَ شَهْرٍ وَاحِدٍ	během jednoho měsíce	فِي سَنَةٍ وَاحِدَةٍ	v jednom roce
	قَرَأْنَا دَرْسًا وَاحِدًا.		Prečetli jsme jednu lekci.
	كَتَبَ رِوَايَةً وَاحِدَةً.		Napsal jeden román.

Tvarů أَحَدٌ a إِحْدَى se užívá v číslovkách od 11 do 19 a někdy též ve spojení jednotek s desítkami (viz níže).

وَلَدَانِ اِثْنَانِ	dva chlapci	بَنَاتَانِ اِثْنَانِ	dvě dívky
مَعَ الطِّفْلَيْنِ اِثْنَيْنِ	s těmi dvěma dětmi	مِنْ دَوْلَتَيْنِ اِثْنَتَيْنِ	z dvou států
	اِكْتَشَفَ كِتَابَيْنِ اِثْنَيْنِ.		Objevil dvě knihy.
	مَنْحُوهُ جَائِزَتَيْنِ اِثْنَتَيْنِ.		Udělili mu dvě ceny.

Číslovky اثنان a اثنان se pojí se jménem v dvojném čísle a slouží ke zdůraznění daného počtu. Obvykle se však používá jen duálu.

Při spojení číslovek 3 – 10 s počítaným předmětem platí polarita rodu. Tvary mužského rodu se pojí s počítaným předmětem ženského rodu a naopak. Je-li počítaný předmět neurčen, což bývá ve většině případů, stojí číslovka před ním a tvoří s ním genitivní spojení. Počítaný předmět je v množném čísle.

أَرْبَعَةُ رِجَالٍ	čtyři muži
زَارُوا حَمَسَ مَدُنٍ عَرَبِيَّةٍ.	Navštívili pět arabských měst.
قَبْلَ تِسْعَةِ شُهُورٍ	před devíti měsíci
بَعْدَ ثَمَانِي سَنَوَاتٍ	za osm let

Poznámka 1

Stojí-li číslovky 1 – 10 samostatně, např. při počítání, mají tvar jako s počítaným předmětem mužského rodu: وَاحِدًا , اثنان , ثلاثة atd.

Poznámka 2

Polarita rodu se uplatňuje rovněž u tvarů بضع , بضعة (několik – malý počet, „pár“), za nimiž stojí genitiv neurčeného jména v množném čísle.

بِضْعِ صَفَحَاتٍ	pár stránek
بَعْدَ بَضْعَةِ شُهُورٍ	za pár měsíců
بِضْعِ صُورٍ	pár fotografií
قَرَأْنَا بَضْعَةَ فُصُولٍ.	Přečetli jsme pár kapitol.

Číslovky 11 – 19

	počítaný předmět muž. rodu	počítaný předmět žen. rodu
11	أَحَدَ عَشَرَ	إِحْدَى عَشْرَةَ
12	اِثْنًا عَشَرَ	اِثْنَتَا عَشْرَةَ
13	ثَلَاثَةَ عَشَرَ	ثَلَاثَ عَشْرَةَ
14	أَرْبَعَةَ عَشَرَ	أَرْبَعَ عَشْرَةَ
15	خَمْسَةَ عَشَرَ	خَمْسَ عَشْرَةَ
16	سِتَّةَ عَشَرَ	سِتَّ عَشْرَةَ
17	سَبْعَةَ عَشَرَ	سَبْعَ عَشْرَةَ
18	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ	ثَمَانِيَ عَشْرَةَ
19	تِسْعَةَ عَشَرَ	تِسْعَ عَشْرَةَ

Číslovky 11 – 19 stojí před počítaným předmětem, který je ve 4. pádě jednotného čísla. U číslovek 13 – 19 se opět uplatňuje polarita rodu, ale pouze u jejich prvního komponentu vyjádřeného jednotkou. První komponent číslovky 12 se skloňuje ve 2. a 4. pádě podobně jako jména v duálu před jménem v genitivu; ostatní číslovky jsou nesklonné.

أَحَدٌ عَشَرَ فُنْدُقًا	jedenáct hotelů
مَعَ اثْنَيْ عَشَرَ رَاكِبًا	s dvanácti cestujícími
طَلَبُوا ثَمَانِيَةَ عَشَرَ كِتَابًا.	Objednali osmnáct knih.
إِحْدَى عَشْرَةَ دَوْلَةً	jedenáct států
مِنْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ مَدْرَسَةً	z dvanácti škol
كَتَبَتْ خَمْسَ عَشْرَةَ رِوَايَةً.	Napsala patnáct románů.

Číslovky 20 – 90

20	عِشْرُونَ
30	ثَلَاثُونَ
40	أَرْبَعُونَ
50	خَمْسُونَ
60	سِتُونَ
70	سَبْعُونَ
80	ثَمَانُونَ
90	تِسْعُونَ

Desítky 20 – 90 mají jeden tvar pro oba rody počítaného předmětu. Koncovka -ūna se ve 2. a 4. pádě mění na -īna. Počítaný předmět stojí za číslovkou a je opět ve 4. pádě jednotného čísla.

عِشْرُونَ فَصَلًا	dvacet kapitol
أَرْبَعُونَ صَفْحَةً	čtyřicet stránek
مَعَ سِتِّينَ مَنْدُوبًا	s šedesáti delegáty
قَبْلَ ثَمَانِينَ سَنَةً	před osmdesáti lety
قَبَلْنَا خَمْسِينَ طَالِبًا.	Přijali jsme padesát studentů.
طَلَبُوا ثَلَاثِينَ مَجَلَّةً.	Objednali třicet časopisů.

Složené číslovky 21 – 99

	počítaný předmět muž. rodu	počítaný předmět žen. rodu
21	وَاحِدٌ (أَحَدٌ) وَعِشْرُونَ	وَاحِدَةٌ (إِحْدَى) وَعِشْرُونَ
22	اِثْنَانٌ وَعِشْرُونَ	اِثْنَتَانٌ وَعِشْرُونَ
23	ثَلَاثَةٌ وَعِشْرُونَ	ثَلَاثٌ وَعِشْرُونَ
29	تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ	تِسْعٌ وَعِشْرُونَ

Na prvním místě stojí jednotka a po ní následuje se spojkou **وَ** desítka. U jednotek 3 – 9 opět platí pravidlo polarity. Pád a číslo počítaného předmětu se vždy řídí předcházející číslovkou; počítaný předmět je tedy opět ve 4. pádě jednotného čísla.

اثنان وسبعون راكباً	72 cestujících
واحدة (إحدى) وخمسون سنة	51 let
من تسعة وثلاثين بلداً	z 39 zemí
بعد أربع وعشرين ساعة	za 24 hodin

Číslovky 100 – 900

100	مائة / مئة
200	مئتان / مئتان
300	ثلاثمائة / ثلاثمائة
400	أربعمائة / أربعمائة
500	خمسمائة / خمسمائة
600	ستمائة / ستمائة
700	سبعمائة / سبعمائة
800	ثمانمائة / ثمانمائة
900	تسعمائة / تسعمائة

U číslovek 300 – 900 je číslovka **مائة / مئة** počítaným předmětem po jednotkách a je ve 2. pádě jednotného čísla (na rozdíl od číslovek 3 – 10). Opět platí pravidlo polarity. Tvar **مائة / مئة** se píše s jednotkami dohromady. Jednotka má příslušnou pádovou koncovku. Číslovka 100 má dvojí pravopis (viz tabulku). Počítaný předmět po stovkách, tisících a vyšších číslovkách je ve 2. pádě jednotného čísla a tvoří tedy s číslovkou genitivní spojení.

ثلاثمائة سيارة	300 automobilů
لستمائة مندوب	pro 600 delegátů
طلبوا تسعمائة كتاب.	Objednali 900 knih.

Číslovka 1000

Má tvar **ألف** (dvojné číslo **ألفان**, množné číslo **آلاف**, řidčeji **ألوف**).

ألف ساكن	1000 obyvatel	ألفا ساكن	2000 obyvatel
من ألفي ساكن	od 2000 obyvatel	ثمانية آلاف ساكن	8000 obyvatel
لعشرة آلاف ساكن	pro 10 000 obyvatel	مائة / مئة ألف ساكن	100 000 obyvatel

Složené číslovky od 100 výše

Tvoří se v tomto pořadí: tisíce, stovky, jednotky a desítky. Komponenty váže spojka و. Číslo a pád počítaného předmětu se vždy řídí podle bezprostředně předcházející číslovky.

145	مِائَةٌ وَخَمْسَةٌ وَأَرْبَعُونَ
271	مِائَتَانِ وَوَأَحَدٌ / أَحَدٌ وَسَبْعُونَ
649 studentů	سِتْمِائَةٌ وَتِسْعَةٌ وَأَرْبَعُونَ طَالِبًا
1008 roků	أَلْفٌ وَتَمَانِي سِنَوَاتٍ
1112	أَلْفٌ وَمِائَةٌ وَأَتْنَا عَشَرَ
1954	أَلْفٌ وَتِسْعِمِائَةٌ وَأَرْبَعَةٌ وَخَمْسُونَ

V letopočtech s výrazem „rok“ se užívá tvarů عَامٌ nebo سَنَةٌ, po nichž je celý letopočet ve 2. pádě. I zde se řídí jednotky pravidlem polarity.

فِي عَامِ (عَامٍ) أَلْفٍ وَسَبْعِمِائَةٍ وَثَلَاثَةٍ وَسِتِّينَ	v roce (roku) 1763
فِي سَنَةِ (سَنَةٍ) ... وَثَلَاثٍ ...	
قَبْلَ عَامِ أَلْفٍ وَتَمَانِمِائَةٍ وَتَمَانِيَةٍ وَأَرْبَعِينَ	před rokem 1848
بَعْدَ سَنَةِ أَلْفٍ وَتِسْعِمِائَةٍ وَأَتْنَتِينَ وَتِسْعِينَ	po roce 1992

Determinace počítaného předmětu

Obvykle stojí počítaný předmět za číslovkou a je neurčen. Někdy však z kontextu vyplývá, že je třeba jej určit. Determinace se provádí několika způsoby závislými do značné míry na čísle počítaného předmětu.

Číslovky 3 – 10

Za určeným počítaným předmětem stojí určená číslovka jako jeho shodný přívlastek. Číslo počítaného předmětu a polarita rodu zůstávají zachovány.

الأَوْلَادُ الثَّمَانِيَةُ	těch osm chlapců
مَشْرُوعُ السَّنَوَاتِ الْخَمْسِ	pětiletý projekt
حَرْبُ الأَيَّامِ السَّتَّةِ	šestidenní válka

Další shodný přívlastek se připojuje za číslovku.

خِلَالَ السَّنَوَاتِ الثَّلَاثِ التَّالِيَةِ	během příštích tří let
فِي الأشْهُرِ التَّسْعَةِ الأُولَى مِنْ عَامِ ٢٠٠٣	v prvních devíti měsících roku 2003

Je možno však použít i druhého způsobu, který se běžně uplatňuje u číslovek od 11 výše. Na prvním místě stojí určená číslovka, za ní je neurčený počítaný předmět (syntakticky však je určen) a určený přívlastek. Číslo, pád počítaného předmětu a neshoda v rodě jsou zachovány.

خِلَالَ الثَّمَانِي سَنَوَاتِ الْمَاضِيَةِ během osmi minulých let
 فِي الْعَشْرَةِ أَعْوَامِ التَّالِيَةِ v následujících deseti letech

Číslovky od 11 výše

Nemá-li počítaný předmět další přívlastek (kromě ukazovacího zájmena), může být postponován i anteponován. V prvním případě je číslovka určena, počítaný předmět je neurčen a je ve 4. pádě jednotného čísla (od 11 – 19 a po desítkách) nebo v 2. pádě jednotného čísla (od 100 výše).

المِائَةُ طَائِرَةٌ těch sto letadel
 مَعَ الْمِائَةِ وَالْعِشْرِينَ رَاكِبًا s těmi sto dvaceti cestujícími
 خِلَالَ الْمِائَتَيْنِ سَنَةً během dvou set let
 هَلْ مَعَكَ الْخَمْسُونَ دُولَارًا؟ Máš těch padesát dolarů?

V druhém případě je počítaný předmět určen a je v množném čísle. Číslovka je rovněž určena.

هَؤُلَاءِ السِّيَاحُ الْأَحَدَ عَشَرَ těchto jedenáct turistů
 الشَّرِكَاتُ الْخَمْسُ وَالْعِشْرُونَ těch dvacet pět firem
 هَذِهِ السِّيَّارَاتُ الْمِائَةُ těch to sto automobilů

Má-li počítaný předmět další přívlastek, stojí za určenou číslovkou, je neurčen a zachovává původní číslo (singulár) a pád. Za ním je určený přívlastek, který se v pádě shoduje s číslovkou a odpovídá myšlenému plurálu počítaného předmětu.

خِلَالَ الْخَمْسَةِ عَشَرَ عَامًا الْمَاضِيَةَ během minulých patnácti let
 فِي الثَّلَاثِينَ يَوْمًا الْأَخِيرَةَ v posledních třiceti dnech
 خِلَالَ الْمِائَةِ وَالْثَمَانِيَةِ وَالْأَرْبَعِينَ عَامًا التَّالِيَةَ během následujících sto čtyřiceti osmi let
 فِي الْمِائَتَيْنِ سَنَةٍ الْأَخِيرَةِ v posledních dvou set letech

Předložka من před počítaným předmětem

Užívá se jí v těchto případech:

- a) Představuje-li daný počet část z většího celku. Počítaný předmět je určen a je v množném čísle.

قَدْ نَزَلَ سَبْعَةٌ مِنَ الرُّكَّابِ.

Vystoupilo sedm cestujících.

اسْتَقْبَلَ خَمْسَةً وَعِشْرِينَ مِنَ الضُّيُوفِ الْأَجَانِبِ.

Přijal dvacet pět zahraničních hostů.

قَدْ أَمَكَّنَ إِثْقَادُ ثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ السُّكَّانِ.

Bylo možno zachránit tři tisíce obyvatel.

- b) Jde-li o počítaný předmět v pevném genitivním spojení.

تَظَاهَرَ سِتُّمِائَةً عَامِلٍ مِنْ عُمَّالِ الْمَصَانِعِ.

Demonstrovalo šest set továrních dělníků.

قَدْ سَافَرَ إِلَى الْخَارِجِ أَلْفًا طِفْلًا مِنْ أَطْفَالِ الْمَدَارِسِ.

Do ciziny odjely dva tisíce školních dětí.

- c) Po číslovkách neurčitých nebo po výrazech udávajících neurčitý počet nebo neurčité množství.

مِنَاتٌ مِنَ السُّكَّانِ stovky obyvatel

آلَافٌ مِنَ السُّيَّاحِ tisíce turistů

عَشْرَاتٌ مِنَ النَّاسِ desítky lidí

رَأَيْنَا عَدَدًا مِنَ الْأَوْلَادِ.

Viděli jsme několik chlapců.

صَدَّرُوا كَمِيَّةً كَبِيرَةً مِنَ الْمُنْتَجَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ.

Vyvezli velké množství zemědělských výrobků.

Poznámka 3

Číslovky neurčité také často tvoří s počítaným předmětem genitivní spojení.

مِنَاتُ السُّكَّانِ

آلَافُ السُّيَّاحِ

عَشْرَاتُ النَّاسِ

Výrazy typu „každé čtyři roky“, „jednou za čtyři roky“

Užívá se podstatného jména **كُلٌّ** ve 4. pádě, za nímž následuje příslušný číselný údaj v 2. pádě. Před jménem **كُلٌّ** může ještě stát číslovka **مَرَّةً** (jednou).

كُلُّ أَرْبَعِ سَنَوَاتٍ každé čtyři roky

مَرَّةً كُلِّ عَامَيْنِ jednou za dva roky

كُلِّ سِتَّةِ أَشْهُرٍ každých šest měsíců

مَرَّةً كُلِّ عَشْرَةِ أَيَّامٍ jednou za deset dní

Výrazy typu „tři roky po válce“

Lze je tvořit dvojím způsobem:

بَعْدَ الْحَرْبِ بِثَلَاثِ سَنَوَاتٍ

بَعْدَ ثَلَاثِ سَنَوَاتٍ مِنَ الْحَرْبِ

Podobně:

قَبْلَ وُصُولِهِ بِشَهْرٍ / قَبْلَ شَهْرٍ مِنْ وُصُولِهِ měsíc před jeho příjezdem

Číslovky „oba“, „obě“

Číslovky „oba“, „obě“ s významovým odstínem „ti dva“, „ty dvě“ se běžně vyjadřují pouhým duálem.

العَلَاقَاتُ بَيْنَ الْبَلَدَيْنِ vztahy mezi oběma zeměmi

اسْتَقْبَلَ الْوَزِيرَيْنِ. Přijal oba ministry.

Číslovky „oba“, „obě“ s významovým odstínem „ne pouze jeden z nich“ se vyjadřují tvary **كِلَا** (pro muž. rod) a **كِلْتَا** (pro žen. rod). Ty se pojí buď se zájmennou příponou **هُمَا**, a pak se skloňují, nebo s genitivem jména v duálu, a pak zůstávají nesklonné.

حَضَرَ كِلَاهُمَا.	Dostavili se oba.	رَجَعَتْ كِلْتَاهُمَا.	Vrátily se obě.
رَأَيْتُ كِلَيْهِمَا.	Viděl jsem oba.	كُنَّا هُنَاكَ مَعَ كِلَيْهِمَا.	Byli jsme tam s oběma.
مِنْ كِلَا الدَّرْسَيْنِ	z obou lekcí	فِي كِلْتَا الْحَالَتَيْنِ	v obou případech
هَلْ قَرَأْتَ كِلْتَا الرِّوَايَتَيْنِ؟	Četl jsi oba ty romány?	نَعَمْ، قَرَأْتُ كِلَيْهِمَا.	Ano, četl jsem oba.

◆ Cvičení

1. Přeložte

Získali jsme 10 exemplářů toho časopisu pro studenty arabštiny. V letadle bylo 87 cestujících. Jeho první román vyšel v osmnácti zemích. Během čtyř týdnů navštívili devět asijských a afrických zemí. Letos studovalo na této fakultě 1645 studentů a studentek. Byl tam před dvanácti lety. Na výstavě bylo 108 obrazů a 211 barevných fotografií. Během dvou dnů přečetl 320 stránek té knihy. Poslali nám dvanáct knih a sedmnáct časopisů.

2. Čtěte následující číselné údaje

Počítaný předmět je **دَرَجَاتُ مَتْوِيَّة** / **دَرَجَة** (stupeň Celsia)

<u>يوليو</u>	<u>يناير</u>	
٣٤	١٥	تونس
٣٥	١٧	طرابلس
٣٩	١٩	القاهرة
٣١	١٣	بيروت
٣٢	٨	دمشق
٤٤	١١	بغداد
٤٨	٢٦	الكويت
٤٥	٢٧	دبي
٤٧	٢٨	الرياض

3. K uvedeným letopočtům připojte jména **عَام** nebo **سَنَة** a obměňujte je ve 4. pádě a s předložkami **منذ**, **حتى**, **بعد**, **من**, **قبل**, **خلال**, **في**:

1892, 1457, 1718, 1321, 1606, 1243, 1569, 1938, 1135, 1914, 1071, 1990,
2002, 1415, 1947, 1212, 2004, 1348, 632, 1111

4. Přeložte

Narodil se roku 1928. Její první román vyšel v roce 1896. Československá republika vznikla roku 1918. Studovala na fakultě od roku 1999. Ten rukopis pochází z roku 1534. Po roce 1967 byl

v cizině. Setkal jsem se s ním v Sýrii roku 2001. Řekl mi, že bude v Kuvajtu do roku 2011. Nenavštívila nás od roku 1998.

5. Přeložte s určeným počítaným předmětem

Kde jsi nechal těch 12 barevných fotografií? V posledních 5 měsících byla v zahraničí. Těch 17 cestujících odjelo vlakem. Kde je těch 23 knih z Bejrútu? Kde se ubytovalo těch 268 zahraničních delegátů? V minulých 10 letech pracoval v rozhlase. Včera přijely ty 4 delegace z arabských zemí. Sehnal jsi těch 800 dolarů?

6. Číselné údaje přeložte oběma používanými způsoby

Přijel do Iráku tři roky po 2. světové válce. Setkal jsem se s ním šest dnů před dovolenou. Den před svým odjezdem do Tunisu onemocněl. Ty knihy jsme objednali čtyři měsíce po našem návratu. Ten román vyšel osm týdnů před revolucí roku 1952. Na letiště jsme přijeli čtrnáct minut před příletem letadla. Potkali jsme je tři týdny po skončení filmového festivalu. Za dva měsíce po svatbě odjela se svým manželem do Alžíru.

7. Užijte číslovky كَلِمًا ، كَلِمَةً

Viděl jsi oba filmy? Ano, viděl jsem oba. Byl na obou těch konferencích? Ano, byl na obou. Objednali jste oba ty časopisy? Ano, objednali jsme oba. Odjela s oběma svými dětmi? Ano, odjela s oběma. Přijely obě delegace? Ano, přijely obě. Navštívil obě ta muzea? Ano, navštívil obě.

Slovní zásoba

أَطْلَانْطَا	Atlanta	بَلَغَ / u / هـ /	dosahovat / čeho /
أَتِينَا	Atény	بَالِغٌ	veliký, výrazný
إِذْ أَنْ	neboť	بُلُوغٌ	dosažení
أَسَاسِيٌّ	základní	بَنْكٌ / بُنُوكٌ /	banka
أُسْتْرَالِيَا	Austrálie	الْبَنْكُ الدَّوْلِيُّ	Světová banka
أَطْلَسِيٌّ	atlantický	بِهَذَا	tím
أَكَّدَ II. / على /	ujistit, potvrdit,	بِالتَّالِي	čímž, a tak
	zdůraznit	تَايْلَانْد	Thajsko
تَأَلَّفَ V. / من /	skládat se / z /	تَشِيكُو سُلُوفَاكِيَا	Československo
إِنْدُونِيسِيَا	Indonésie	الثَّامِنُ وَالْعِشْرُونَ	dvacátý osmý
أُولُمْبِيٌّ	olympijský	ثَوْرَةٌ	revoluce
أُولُمْبِيَادٌ	olympiáda	الْجَزَائِرُ	Alžírsko
إِيطَالِيَا	Itálie	مَجْلِسٌ / مَجَالِسٌ /	rada, zasedání,
بِتْرُولٌ	ropa		sněmovna
بِرْلَمَانٌ / -ات /	parlament	مَجْلِسُ الشُّيُوخِ	Senát (parlamentu)
بِرُونِيزِيٌّ	bronzový	مَجْلِسُ التَّوَابِ	Poslanecká sněmovna
بُرِيْطَانِيَا	Británie	جَمَعَ / a /	shromáždit, získat
بِكِينِ	Peking	جَنُوبٌ	jih

جُمْهُورِيَّةُ جَنْوُبِ إِفْرِيقِيَا	Jihoafrická republika	مَرْكَزٌ /مَرَاكِزُ/	centrum, střed;
حَاجِزٌ /حَوَاجِزُ/	hranice, překážka	رُوسِيَا	postavení, místo (pořadí)
حَجْمٌ /أَحْجَامٌ/	objem, rozměr, rozsah	رِيَاصِيٌّ	Rusko
حُصُولٌ /عَلَى/	získání	رِوَاجٌ	sportovní, sportovec
حَافِظٌ III. /عَلَى/	udržet (si), zachovat (si)	رَادٌ / i /	sňatek
مُحَافَظَةٌ	provincie, kraj	رَادٌ / i / /عَنْ، عَلَى/	zvyšovat se, růst
حَقَّقَ II.	uskutečnit, realizovat	زِيَادَةٌ	přesahovat, převyšovat / co /
تَحْقِيقٌ	uskutečnění, realizace	زَائِدٌ	zvýšení, nárůst
حَقْلٌ /حُقُولٌ/	pole	سَابِقٌ	plus
مَحَلِّيٌّ	místní, lokální	مُسَابَقَةٌ	předchozí
حَلْفٌ /أَحْلَافٌ/	pakt, aliance	سَادِسٌ	soutěž
حَلْفُ شَمَالِ الْأَطْلَسِيِّ	Severoatlantický pakt (NATO)	سَجَّلَ II.	šestý
اِحْتِيَاطِيٌّ /اِحْتِيَاطَاتٌ/	zásobní, rezervní; zásoba, rezerva	سُرْعَةٌ	zaznamenat
حَوْلٌ	o (týkající se); kolem	سَيِّدِنِي	rychlost
اسْتِخْرَاجٌ	těžba	سَيِّطْرَةٌ	Sydney
مَخْطُوطٌ	rukopisný	شَهِدٌ / a / /هـ/	nadvláda, převaha
مَخْطُوطَةٌ	rukopis	أَصْبَحَ IV.	zažít, být svědkem
دَاخِلٌ	uvnitř	صَرَخَ II. /بـ/	stát se / kým, čím / prohlásit / co /
مُدْرَبٌ	trenér	صُعُودٌ	vzestup
دَرَجَةٌ	stupeň	صَفْحَةٌ	stránka
دَرَجَةٌ مِئْوِيَّةٌ	stupeň Celsia	صَنْدُوقٌ /صِنَادِيْقٌ/	bedna, schránka; fond
دَعَمٌ / a /	podporovat	صَنْدُوقُ التَّقْدِ الدَّوْلِيِّ	Mezinárodní
دَقِيْقَةٌ /دَقَائِقٌ/	minuta	صِنَاعَةٌ	měnový fond
دَوْرَةٌ	cyklus, okruh, průběh; kurs	الصِّينُ	výroba, průmysl
إِدَارِيٌّ	organizátor	اِسْتِضَافٌ X.	Čína
دَوْلَارٌ /-اتٌ/	dolar	بِالإِضَافَةِ إِلَى	hostit
ذَكَرٌ / u /	zmínit, uvést	طُنٌ /أَطْنَانٌ/	nadto, mimo to, kromě toho
مُرَبَّعٌ	čtverečný	عَادَلٌ III. /هـ/	tuna
تَرْتِيبٌ /-اتٌ/	pořadí	عَاصِمَةٌ /عَوَاصِمٌ/	rovnat se, odpovídat / čemu /
تَرَاجَعٌ VI.	ustoupit, posunout se (dozadu)	تَعَاقُدٌ	hlavní město
مَرَحَلَةٌ /مَرَاجِلٌ/	etapa	إِعْلَامِيٌّ	smlouva, kontrakt
رَصِيدٌ /أَرْصِدَةٌ/	zisk, jmění	عِمْلَاقٌ /عِمَالِقَةٌ/	publicista, mediální pracovník
رَقْمٌ /أَرْقَامٌ/	číslo	عُمْلَةٌ	velikán, gigant, obr měna

عَامٌ / أَعْوَامٌ /	rok	مِدَالِيَّةٌ	medaile
غَازٌ / -اتٌ /	plyn	أَتَجَّ IV.	vyrábět, produkovat
غَازٌ طَبِيعِيٌّ	zemní plyn	إِنْتِاجٌ	výroba, produkce
غَرِينِيَش	Greenwich	نَجَحَ / ا / ا / في /	uspět / v /
اسْتِغْلَالٌ	využití	نَجَاحٌ / -اتٌ /	úspěch
فَرَعِيٌّ	díleč, vedlejší	مَنْجَمٌ / مَنَاجِمُ /	důl
فَرَنْسَا	Francie	نَحْوٌ	přibližně
فَضِّيٌّ	stříbrný	نِسْبَةٌ / نِسَبٌ /	poměr, procento
تَفَوُّقٌ	prvenství, převaha	نُسْحَةٌ / نُسُخٌ /	kopie, exemplář
قَابِسٌ	Gábes	نَسْمَةٌ	duše, člověk
قَابِلٌ لـ	vhodný / k /		(ve statistických údajích)
مُقَابِلٌ	oproti	مُنَظَّمَةٌ	organizace
قَارَةٌ	kontinent	مُنَظَّمَةُ التِّجَارَةِ الْعَالَمِيَّةِ	Světová obchodní organizace
قَصَدَ / i /	mínit, mít na mysli	تَنَافَسَ VI.	soupeřit,
قُصْوَى	maximální / žen. r. /	نَفْطٌ	závodit, zápolit
قَامَ / u /	vzniknout	تَنْقِيبٌ / عن /	ropa, nafta
قُوَّةٌ	(civilizace, stát)	نُهُوضٌ	průzkum,
أَكْثَرُ مِنْ	síla	نِهَائِيٌّ	hledání / čeho /,
مُكَعَّبٌ	více než	نَائِبٌ / نَوَّابٌ /	pátrání / po /
كَنْدَا	krychlový	نَيْلٌ	vzestup
كُورُونَةٌ	Kanada	هَدَفٌ / أَهْدَافٌ /	konečný, finální
كُورِيَا	koruna (platidlo)	اتِّحَادٌ / -اتٌ /	poslanec, zástupce
تَكُونُ V. / من /	Korea	الْإِتِّحَادُ الْأُوْرُبِّيُّ	získání
مَكَانَةٌ	skládat se / z /	تَوَصَّلَ V. / إلى /	cíl
كِيْلُوْمِتْرٌ (كَم) / -اتٌ /	místo, postavení,	مُوَاصَلَةٌ	svaz, unie
لَجْنَةٌ / لَجَانٌ /	umístění, pořadí	اتِّصَالَ / -اتٌ /	Evropská unie
لُعْبَةٌ / لُعْبٌ /	kilometr (km)	وَطَنِيٌّ	dospět / k /
	komise, výbor	اتِّفَاقٌ / -اتٌ /	pokračování
	hra, sportovní	تَوَقَّيْتُ	spojení, kontakt
	disciplína	وَقَعَ / يَقَعُ /	národní
	nápadný,	وُلِدَ	dohoda
	pozoruhodný	الْوِلَايَاتُ الْمُتَّحِدَةُ	čas, časové pásmo
مَائَةٌ / مِئَةٌ	sto		ležet, nacházet se;
مَتْرٌ / أَمْتَارٌ /	metr		odehrávat se
مِثْلَمَا	tak jako		narodil se
لِلْمَرَّةِ الْأُولَى	poprvé		Spojené státy
مَسَاحَةٌ	rozloha		americké
مَلَكَ / i /	vlastnit		Japonsko
مِلْيُونٌ / مِلْيَانٌ /	milión		Řecko

8. lekce

Text A

مقابلة

منذ حوالي أسبوع قابلني أحد زملائي وأخبرني بأنه سيناقش رسالته للماجستير وحدّثني عن موضوعها وهو "دور العولمة في المجتمع العربي المعاصر". لقد هتّأته باتمام بحثه ووعده أن أحضر مناقشته لأشجعه بهذه المناسبة الهامة. ولكن، حين نظرت إلى مفكرتي، وجدت أنني لن أكون في براغ في فترة ما بين ٦/١٣ و ٦/٢١/٢٠٠٤ ، أي أنني سأغادر براغ قبل موعد المناقشة بأيام قليلة. سأسافر إلى ألمانيا لحضور مؤتمر دولي في جامعة ميونخ. إنه سيعالج موضوع مساهمة اليونسكو في ترميم آثار الشرق الأوسط القديمة والحفاظ عليها. وإلى جانب حضور المؤتمر أريد مقابلة أستاذ متخصص في قضايا الحضارة العربية لأنني أرغب في أن أسجّل معه رسالتي للدكتوراه. وسوف أركّز فيها على تأثير الحضارة الأندلسية في النهضة الأوروبية.

قد شكرني زميلي وعبر عن أمله في أن تكون زيارتي لألمانيا ناجحة ومفيدة وأن أجمع هناك المادة العلمية لأطروحتي.

Text B

ثورة يوليو ١٩٥٢

أصدرت الحكومة المصرية بعد ثورة ٢٣ يوليو ١٩٥٢ قانون الإصلاح الزراعي. وقد نصّ هذا القانون على مصادرة ما كان يزيد من الأراضي الزراعية على ٣٠٠ فدان مقابل التعويض وتوزيعه على الفلاحين. وكان هذا من أوّل الإجراءات الثورية للحكومة الجديدة. وفي تلك الفترة كانت مصر تناضل من أجل استقلالها السياسي والاقتصادي وتعزيز أمن الدولة وتحقيق العدالة الاجتماعية. وفي إطار تطوير الاقتصاد حاولت تشييد قاعدتها الصناعية. والمعروف أن الجزء الكبير من إنتاجها الصناعي كان مركزاً في الصناعة الخفيفة حيث كانت السلع الاستهلاكية والغذائية تمثّل نسبة عالية من الإنتاج الكليّ. فقد وضعت الحكومة مشروع السدّ العالي ومن أجل تمويله أعلنت في الـ ٢٦ يوليو ١٩٥٦ تأميم قناة السويس. وفي السنوات التالية أصبحت مصر تنتج مختلف أنواع الآلات والأجهزة والسيارات وغيرها من المنتجات وتصدّر بعضها إلى عدد من البلدان. لا شكّ أنّها سجّلت تطوراً ملحوظاً في مجال سياستها الاقتصادية والاجتماعية.

ويجب القول إنّ مصر كانت تواجه مشاكل ومهام خطيرة منها استصلاح الأراضي الجديدة وتنظيم الأسرة وضمان الأمن الغذائي بصرف النظر عن الوضع السياسي في المنطقة لا سيّما قضية الشرق الأوسط. وبينما حاولت مصر في أيام الرئيس عبد الناصر أن تطبّق مبادئ الاشتراكية العربية، اتّجهت بعد وفاته إلى الليبرالية الاقتصادية وسياسة الانفتاح ممّا أثر تأثيراً شديداً على بنيتها الاقتصادية والاجتماعية. وفي الـ ١٧ سبتمبر ١٩٧٨ تمّ توقيع اتفاقيات كامب دافيد وفي الـ ٢٦ مارس ١٩٧٩ توقيع معاهدة السلام بين مصر وإسرائيل.

هذا وتلعب مصر دوراً هاماً في مختلف المنظّمات والهيئات العربية والدولية، وتساهم في بحث المشاكل الإقليمية وحلّها كما تنظّم لقاءات وندوات ومؤتمرات على الصعيد العربي والإسلامي والإفريقي وتؤيّد كلّ الخطوات والمبادرات الرامية إلى تسوية النزاعات بطرق سلمية. ومن أولويات سياستها الخارجية التسوية السلمية لقضية الشرق الأوسط وإقامة سلام عادل ودائم في المنطقة.

القناة الأولى

القناة الثانية

فنون إسلامية	٥,٠٥	صباح الخير	٦,١٥
صباح الخير	٥,٣٠	للأطباء فقط	٧,٥٠
عالم الصغار	٧,٢٠	دنيا الأطفال	٨,٢٠
الفترة الصباحية	٨,١٠	سؤال كل يوم	٩,٣٠
أرضنا الطيبة	١١,٤٥	عالم المسرح	١٠,٠٠
النشرة الإخبارية	١٢,٠٠	تكنولوجيا	١١,١٠
فيلم عربي	١٢,٢٠	لحظة من فضلك!	١١,٥٥
آثارنا في عيون العالم	١٤,٣٠	مع الشباب	١٢,٠٥
مساء الخير	١٥,٠٠	أبطال من العالم	١٣,٥٠
حدث في مثل هذا اليوم	١٧,٤٥	مسلسل أجنبي	١٥,٣٠
النشرة الإخبارية	١٨,٠٠	الحقيبة الرياضية	١٦,٤٠
الإنترنت	١٨,٢٥	وجوه ثقافية	١٧,١٠
مسلسل عربي	١٩,٠٠	إستوديو الفن	١٧,٣٠
حديث الروح	١٩,٥٠	أوقات جميلة	١٨,٥٠
النشرة الإخبارية	٢٠,٠٠	مسلسل عربي	١٩,١٥
الموسيقى العربية	٢٠,٤٥	الفترة المفتوحة	٢٠,٣٠
الرأي الثالث	٢٢,٠٠	أنوار السينما	٢٢,٠٥
القرآن الكريم	٢٣,٤٥	القرآن الكريم	٢٣,٥٥

أسئلة وأجوبة

أ - هل سلّمته الوثائق؟

ب - لا، أردت أن أسلمها له أمس في مكتبه ولكنه لم يكن موجوداً.

أ - سمعت أن سيارتك تعطلت خلال رحلتكم إلى الواحات.

ب - صحيح، ولكن زميلي استطاع أن يصلحها بنفسه بحيث كان في إمكاننا أن نواصل في طريقنا.

أ - أرى أنك كتبت الرسالة بصورة ممتازة وأن عربيتك أصبحت جيدة جداً.

ب - شكراً، ولكن يجب أن أقول إن أستاذي قرأ نصّها وصحّح لي بعض الأخطاء.

أ - ألى أين ستذهبون مع ضيوفكم؟

ب - نريد أن نفرّجهم على الآثار والمعالم في الأحياء التاريخية لعاصمتنا.

أ - هل ستحضر الندوة في معرض الكتاب؟

- ب - بالتأكيد، ورجائي أن تعرفني هناك ببعض الكتاب والنقاد.
- أ - هل يمكن أن أخبره بعد الساعة العاشرة بالليل؟
- ب - من الأفضل أن تخبره قبل ظهر غدٍ.
- أ - متى ستسلم الترجمة لدار النشر؟
- ب - سأحاول أن تكون الترجمة جاهزة حتى أواخر هذا الشهر.
- أ - هل أعجبتك المسرحية؟
- ب - لا، لم تعجبني. لا تعجبني مثل هذه المسرحيات.
- أ - كم كلفتم الرحلة؟
- ب - لم تكلفنا كثيراً. كان ثمن الرحلة عشرين ألف كورون. قد قدم لنا مكتب السياحة خدمات ممتازة وكنا مبسوطين تماماً.
- أ - هل أحضروا الكتب المطلوبة؟
- ب - قد وعدونا بأن يحضروها يوم الاثنين.
- أ - هل سترافقهم خلال جولتهم في براغ؟
- ب - لا، عندهم مرشدهم الخاص بهم.
- أ - ما رأيك في المشروع؟
- ب - سأفكر فيه وسأخبرك برأيي عن قريب.
- أ - هل وافقوا على الاقتراح؟
- ب - لم يوافقوا في أول الأمر ولكن بعد أن ناقشناه معهم، قبلوه.
- أ - فيم يحاضر الأستاذ؟
- ب - إنه متخصص في حضارات الشرق الأدنى القديمة.
- أ - كيف كانت الزيارة؟
- ب - كانت رائعة. قد أكرمونا وحضروا لنا مأكولات شرقية لذيذة.
- أ - هل سلمت لي على أخيك؟
- ب - طبعاً، وهو يسلم عليك دائماً.

Gramatika

Mašdar – Podstatné jméno slovesné

Arabština nemá neurčitý způsob (infinitiv). Místo něho používá podstatné jméno slovesné – مُصَدَّرٌ. Tento tvar může plnit funkci slovesa i jména.

Tvoření

U sloves I. slovesného kmene se mašdary tvoří podle takřka 50 různých typů. Mnohé z nich se vyskytují zřídka. Nelze však stanovit pevná pravidla, která by předem určovala,

jaký typ maṣdaru se bude od daného slovesa tvořit. Některá slovesa I. kmene mají dva nebo i více maṣdarů. V rozšířených slovesných kmenech má naproti tomu každý kmen jeden typ maṣdaru, s výjimkou III. kmene, kde existují pro maṣdar dva vzory, a II., IV. a X. kmene, kde paradigmatický tvar dostává v některých případech koncovku ženského rodu.

Maṣdar I. slovesného kmene

Uvedeme nejčastěji používané typy s paradigmatickým kořenem K T B.

1. KaTBun:

FaHMun (fahima), QaTLun (qatala), ʾaKLun (ʾakala)

2. KuTūBun:

DuCHūLun (dachala), CHuRūĜun (charaġa), WuŞūLun (waṣala)

3. KiTBun:

ʿiLMun (ʿalima), DiKRun (ḍakara), FiʿLun (faʿala - dělat)

4. KiTāBatun:

QiRāʾatun (qaraʾa), ZiJāRatun (zāra), DiRāSatun (darasa)

5. KuTBun:

ŞuRBun (šariba), ḤuZNun (ḥazina), ḤuSNun (ḥasuna)

6. KaTāBun:

ḌaHāBun (ḍahaba), ḌaMāNun (ḍamina - zaručit)

7. KuTāBun:

SuʾāLun (saʾala), ŞuRāChun (şaracha - křičet)

8. KuTūBatun:

SuHūLatun (sahula), ŞuʾūBatun (şaʾuba)

9. KaTaBun:

ṬaLaBun (ṭalaba), MaRaḌun (mariḍa)

10. KaTāBatun:

SaʿāDatun (saʿida – být šťastný)

11. maKTiBatun

maʿRiFatun (ʿaRaFa)

Maṣdary rozšířených slovesných kmenů budou uvedeny s ostatními tvary těchto kmenů.

Užití maṣdaru

Této látce bude věnována 13. lekce. Zde uvedeme jen základní informace.

1) Po modálních a dalších slovesech plní maṣdar funkci našeho infinitivu.

أُرِيدُ زِيَارَتَهُ.	Chci ho navštívit.
هَلْ يُمَكِّنُ الدُّخُولُ إِلَى الْمَسْجِدِ؟	Je možno vstoupit do té mešity?
يَجِبُ عَلَيْنَا حَجْرُ الْغُرْفِ لِضُيُوفِنَا.	Musíme rezervovat pokoje pro naše hosty.
قَرَّرُوا نَقْلَهُ إِلَى الْمُسْتَشْفَى.	Rozhodli se převézt ho do nemocnice.

2) Maṣdarem lze krátit různé druhy vedlejších vět.

بَعْدَ دُخُولِي إِلَى الْمَكْتَبِ فَتَحْتُ النَّافِذَةَ.	Když jsem vstoupil do kanceláře, otevřel jsem okno.
سَافَرَتْ إِلَى تُونِسَ لِدِرَاسَةِ الْعَرَبِيَّةِ.	Odjela do Tunisu, aby studovala arabštinu.
بَعَثَ إِلَيْنَا بِرِسَالَةٍ دُونَ ذِكْرِ عُنْوَانِهِ.	Poslal nám dopis, aniž uvedl (dosl. bez uvedení) svou adresu.

3) Maṣdar činnostních sloves se často pojí se slovesem **قَامَ بِـ** (provést, vykonat něco).

بَعْدَ الْمَحَاضِرَةِ قَامَ بِعَرْضِ فِيلْمٍ قَصِيرٍ.	Po přednášce promítl krátký film.
هَلْ قُمْتَ بِجَمْعِ كُلِّ الْمَصَادِرِ؟	Shromáždil jsi všechny prameny?

4) Pomocí slovesa **تَمَّ** / i / (být dokončen, proveden) a maṣdaru se často opisuje trpný rod slovesa (podrobněji viz 18. lekci).

تَمَّ نَشْرُ الْمَقَالِ فِي مَجَلَّتِنَا.	Článek byl uveřejněn v našem časopise.
تَمَّ نَقْلُهُ إِلَى الْمُسْتَشْفَى.	Byl převezen do nemocnice.

Poznámka 1

Z uvedených příkladů vyplývá, že má-li maṣdar slovesný charakter, musí být vždy určen.

Maṣdar může také vyjadřovat výsledek děje, a pak se stává podstatným jménem, od něhož lze tvořit množné číslo, a které lze určit nebo neurčit.

عُرُوضٌ (عُرُوضٌ) - nabídka زِيَارَةٌ (زِيَارَاتٌ) - návštěva

Rozšířené slovesné kmene

Kromě I. (základního) kmene má slovesný systém arabštiny ještě 14 rozšířených slovesných kmenů, z nichž se běžně používají kmene II. – X. Rozšířené slovesné kmene obvykle různě modifikují význam kořene daného slovesa, ale někdy jej i podstatně mění. Většina slovesných kořenů je zastoupena v základním kmeni a v několika kmenech rozšířených. Některá slovesa se však vyskytují pouze v základním kmeni, jiná pouze v rozšířených kmenech.

Slovesné kmeny II. – IV.

II. slovesný kmen

Ve všech tvarech kromě maṣḍaru má zdvojený druhý radikál. Maṣḍar má předponu **ta-** a dlouhé **ī** po druhém radikálu. U silných sloves výjimečně, u některých slabých sloves (slovesa s 3. hamzou a 3. j) pravidelně má maṣḍar koncovku **-atun** a druhý radikál krátké **i**. Obě participia mají v kmenech II. – X. předponu **mu-**.

Vzor: DaRRaSa – vyučovat

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>	
DaRRaSa	دَرَسَ	juDaRRiSu	يُدْرَسُ	DaRRiS	دَرِّسْ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>maṣḍar</i>	
muDaRRiSun	مُدْرَسٌ	muDaRRaSun	مُدْرَسٌ	taDRīSun	تَدْرِيسٌ

Poznámka 2

Sloveso **فَرَّقَ** (rozlišovat, rozdělovat, diskriminovat) má také maṣḍar **تَفْرِيقَةٌ**.

Významy sloves II. kmene

1) intenzivní:

كَسَرَ / i /	rozbít	كَسَرَ	rozbít na kousky
قَطَعَ / a /	řezat, sekát	قَطَعَ	rozsekát, rozřezat

2) kauzativní:

عَلَّمَ / a /	znát, vědět	عَلَّمَ	naučit
دَرَسَ / u /	studovat	دَرَسَ	vyučovat

3) faktitivní:

نَظَّفَ / u /	být čistý	نَظَّفَ	vyčistit
جَمَّلَ / u /	být krásný	جَمَّلَ	zkrášlit

4) deklarativní:

كَذَّبَ / i /	lhát	كَذَّبَ	prohlásit za lháře, dementovat
بَرَّأَ / a /	být nevinný	بَرَّأَ	osvobodit (u soudu)

5) denominativní

أُمَّةٌ	národ	أَمَّمَ	znárodnit
كَلِمَةٌ	slovo	كَلَّمَ	mluvit (s někým)

III. slovesný kmen

Ve všech tvarech kromě jednoho ze svých dvou mašdarů má dlouhou samohlásku po prvním radikálu. Mašdar s předponou mu- má zpravidla slovesný charakter, mašdar bez předpony jmenný charakter. Některá slovesa III. kmene tvoří oba mašdary.

Vzor: KāFaḤa – bojovat

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>	
KāFaḤa	كَافَحَ	juKāFiḤu	يُكَافِحُ	KāFiḤ	كَافِحٌ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>mašdar</i>	
muKāFiḤun	مُكَافِحٌ	muKāFaḤun	مُكَافِحٌ	muKāFaḤatun	مُكَافِحَةٌ
				KiFāḤun	كَفَاحٌ

Poznámka 3

Tvar مُكَافِحَةٌ má význam „boj, potírání“ (nežádoucích jevů, např. kouření, drog, negramotnosti apod.); tvar كَفَاحٌ má význam „(ozbrojený) boj“.

Významy sloves III. kmene

1) objektový (činnost míří od subjektu k objektu):

رَأَسَلَ /4. p./	dopisovat si	سَاعَدَ /4. p./	pomáhat
نَاقَشَ /4. p./	diskutovat	عَامَلَ /4. p./	jednat, zacházet s kým

2) konfrontační:

سَابَقَ /4. p./	soutěžít, závodit	نَافَسَ /4. p./	konkurovat
-----------------	-------------------	-----------------	------------

3) denominativní:

وَجْهٌ	tvář	وَجَّهَ /4. p./	čelit
سَفَرٌ	cesta, cestování	سَافَرَ /إِلَى/	cestovat

IV. slovesný kmen

V perfektu a imperativu má předponu **a-**, v mašdaru předponu **i-**.

Vzor: 'aNTaĜa – vyrábět

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>	
'aNTaĜa	أَنْجَ	juNTiĜu	يُنْتِجُ	'aNTiĜ	أَنْجِ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>mašdar</i>	
muNTiĜun	مُنْتِجٌ	muNTaĜun	مُنْتَجٌ	'iNTāĜun	إِنْتِجٌ

Významy sloves IV. kmene

1) kauzativní:

سَكَنَ / u /	bydlit	أَسْكَنَ	ubytovat
خَرَجَ / u /	vyjít	أَخْرَجَ	vyndat, režirovat
نَزَلَ / i /	sestoupit, vystoupit	أَنْزَلَ	sundat

2) faktitivní:

حَسَنَ / u /	být krásný	أَحْسَنَ	dělat něco pěkně, dobře umět
سَعِدَ / a /	být šťastný	أَسْعَدَ	potěšit

3) vyjadřující časový nebo prostorový aspekt:

أَصْبَحَ	pův. stát se ráno, stát se	(صَبَاحٌ ráno)
أَبْحَرَ	vyplout na moře	(بَحْرٌ moře)

4) denominativní:

كَرَمٌ	štedrost, šlechtnost	أَكْرَمَ	uctít, poctít
ثَمَرٌ	plody /nomen coll./	أَنْمَرَ	přinášet plody

Číslovky řadové

Číslovky 1 – 10

	v určeném tvaru		v neurčeném tvaru	
	muž. rod	žen. rod	muž. rod	žen. rod
1.	الأوَّلُ	الأوَّلَى	أَوَّلٌ	أُوَّلَى
2.	الثَّانِي	الثَّانِيَةُ	ثَانٍ	ثَانِيَةٌ
3.	الثَّالِثُ	الثَّالِثَةُ	ثَالِثٌ	ثَالِثَةٌ
4.	الرَّابِعُ	الرَّابِعَةُ	رَابِعٌ	رَابِعَةٌ
5.	الخَامِسُ	الخَامِسَةُ	خَامِسٌ	خَامِسَةٌ
6.	السَّادِسُ	السَّادِسَةُ	سَادِسٌ	سَادِسَةٌ
7.	السَّابِعُ	السَّابِعَةُ	سَابِعٌ	سَابِعَةٌ
8.	الثَّامِنُ	الثَّامِنَةُ	ثَامِنٌ	ثَامِنَةٌ
9.	التَّاسِعُ	التَّاسِعَةُ	تَاسِعٌ	تَاسِعَةٌ
10.	العَاشِرُ	العَاشِرَةُ	عَاشِرٌ	عَاشِرَةٌ

Kromě číslovek **أَوَّلٌ** , **أُوَّلَى** mají řadové číslovky 1 – 10 tvar participia aktivního. Většinou stojí za určeným podstatným jménem jako jeho shodný přívlástek. Pravidla polarity rodu zde neplatí.

الشَّهْرُ الأَوَّلُ	první měsíc	السَّنَةُ الأُوَّلَى	první rok
الفَصْلُ الخَامِسُ	pátá kapitola	الجُمْلَةُ الثَّامِنَةُ	osmá věta

Vyžaduje-li větný kontext, aby podstatné jméno bylo neurčeno, stojí řadová číslovka před ním, je vždy v mužském rodě a tvoří s ním genitivní spojení.

هِيَ رَابِعُ رِوَايَةٍ لَهُ.	Je to jeho čtvrtý román.
هُوَ أَوَّلُ عَمَلٍ لِهَذَا الكَاتِبِ.	To je první dílo toho spisovatele.
وَصَلَتْ ثَالِثُ طَائِرَةٍ بِالرِّيَاضِيِّينَ الأَجَانِبِ.	Přiletělo třetí letadlo se zahraničními sportovci.
لِأَوَّلٍ وَهَلَّةٍ	na první pohled

Poznámka 4

Obdobná spojení tvoří **أَخِيرٌ** a **آخِرٌ** (poslední).

المَحَطَّةُ الأَخِيرَةُ	poslední stanice	آخِرُ مَحَطَّةٍ
فِي اليَوْمِ الأَخِيرِ	poslední den /adverb./	فِي آخِرِ يَوْمٍ

Poznámka 5

Výrazy **أَوَّلُ** a **آخِرُ** s následujícím určeným jménem v genitivu se překládají jako „začátek“ a „konec“.

فِي أَوَّلِ هَذَا الشَّارِعِ	na začátku této ulice
فِي آخِرِ هَذَا الشَّارِعِ	na konci této ulice
فِي أَوَّلِ الْمُحَاضِرَةِ	na začátku přednášky
فِي آخِرِ الْمُحَاضِرَةِ	na konci přednášky
فِي أَوَّلِ الْمَمَرِّ	na začátku chodby
فِي آخِرِ الْمَمَرِّ	na konci chodby

Číslovky 11 – 19

v určeném tvaru

v neurčeném tvaru

	muž. rod	žen. rod	muž. rod	žen. rod
11.	الْحَادِي عَشَرَ	الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ	حَادِي عَشَرَ	حَادِيَةَ عَشْرَةَ
12.	الثَّانِي عَشَرَ	الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ	atd.	atd.
13.	الثَّلَاثَ عَشَرَ	الثَّلَاثَةَ عَشْرَةَ		
14.	الرَّابِعَ عَشَرَ	الرَّابِعَةَ عَشْرَةَ		
15.	الْخَامِسَ عَشَرَ	الْخَامِسَةَ عَشْرَةَ		
16.	السَّادِسَ عَشَرَ	السَّادِسَةَ عَشْرَةَ		
17.	السَّابِعَ عَشَرَ	السَّابِعَةَ عَشْرَةَ		
18.	الثَّامِنَ عَشَرَ	الثَّامِنَةَ عَشْرَةَ		
19.	التَّاسِعَ عَشَرَ	التَّاسِعَةَ عَشْرَةَ		

Oba komponenty těchto číslovek jsou nesklonné. Číslovky stojí za určeným jménem jako jeho shodný přívlastek. Člen se klade pouze k jednotce. Pravidlo polarity rodu neplatí.

الطَّابِقُ الْحَادِي عَشَرَ	jedenácté poschodí
الصَّفْحَةُ الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ	jedenáctá stránka
فِي الْفَصْلِ الْخَامِسَ عَشَرَ	v patnácté kapitole
مِنَ السَّنَةِ الثَّامِنَةَ عَشْرَةَ	od osmnáctého roku

Číslovky 20 – 90

Užívá se číslovek základních se členem určitým v postavení shodného přívlastku.

الفصل العشرون	dvacátá kapitola	في الفصل العشرين	ve dvacáté kapitole
الجلسة الأربعون	čtyřicáté zasedání	خلال الجلسة الأربعين	během čtyřicátého zasedání

Číslovky 20 – 90 – spojení jednotek a desítek

Po určené řadové jednotce následuje se spojku **وَ** určená desítka.

المؤتمر الحادي والثلاثون	třicátá první konference
الألعاب الأولمبية الثانية والعشرون	dvacáté druhé olympijské hry
على الصفحة التاسعة والسبعين	na sedmdesáté deváté straně

Číslovky od 100 výše

Vyskytují se zřídka. Užívá se opět číslovek základních se členem určitým.

المشارك المائة	stý účastník
بمناسبة الذكرى المائتين	u příležitosti dvoustého výročí
رحب بالزائر الألف.	Přivítal tisícího návštěvníka.

U složených číslovek se stovky kladou po předložce **بَعْدَ**.

السنة الثانية والستون بعد المائة	sto šedesátý druhý rok
الليلة الحادية والثمانون بعد الثلاثمائة	tři sta osmdesátá první noc (v 1001 noci)

Datum

Podstatné jméno **يَوْمَ** se zpravidla vynechává. Měsíc je uveden předložkou **مِنْ** a pak následuje letopočet.

24. března 1997

في الرابع والعشرين من (شهر) مارس (آذار) عام (سنة) ١٩٩٧

po 17. listopadu 1989

بعد السابع عشر من (شهر) نوفمبر (تشرين الثاني) عام (سنة) ١٩٨٩

až do 9. května 2004

حتى التاسع من (شهر) مايو (أيار) عام (سنة) ٢٠٠٤

Měsíce

(v druhém sloupci jsou uvedena jména užívaná hlavně v zemích ležících v asijské části arabského světa)

leden	يَنَّاير	كَائُونُ الثَّانِي
únor	فَبْرَاير	شَبَّاطُ
březen	مَارِس	آذَارُ
duben	أَبْرِيل	نَيْسَانُ
květen	مَآيُو	أَيَّارُ
červen	يُونِيُو	حَزْرِيَّانُ
červenec	يُولِيُو	تَمُوزُ
srpen	أَغُسْتُسُ	آبُ
září	سَبْتَمْبَر	أَبْلُولُ
říjen	أَكْتُوبَر	تَشْرِينُ الْأَوَّلُ
listopad	نُوفَمْبَر	تَشْرِينُ الثَّانِي
prosinec	دَيْسَمْبَر	كَائُونُ الْأَوَّلُ

Čas

Spisovná arabština udává hodinu řadovými číslovkami (kromě číslovky jedna), minutu řadovými nebo základními číslovkami. Polovinu hodiny vyjadřuje tvarem نَصْفُ (polovina), čtvrtinu tvarem رُبْعُ (čtvrtina) a třetinu tvarem ثُلْثُ (třetina). Kromě toho užívá také částici إِلَّا ve významu předložky „bez“. V kladných větách se po إِلَّا klade 4. pád.

Je jedna hodina.	السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ.
ve tři hodiny	فِي السَّاعَةِ الثَّلَاثَةِ
v půl šesté	فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ وَالنَّصْفِ
ve čtvrt na devět	فِي السَّاعَةِ الثَّمَانِيَةِ وَالرُّبْعِ
ve tři čtvrti na dvě	فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ إِلَّا رُبْعًا
za deset minut půl desáté	فِي السَّاعَةِ التَّاسِعَةِ وَالثَّلَاثِ
za pět minut tři čtvrti na dvanáct	فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ إِلَّا ثَلَاثًا
ve čtyři hodiny a deset minut	فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ وَالذَّقِيقَةِ الْعَاشِرَةِ
za pět minut jedenáct	فِي السَّاعَةِ الْحَادِيَةِ عَشْرَةَ إِلَّا خَمْسَ دَقَائِقَ
Kolik je hodin?	كَمْ السَّاعَةُ؟ / السَّاعَةُ كَمْ؟
V kolik hodin?	فِي السَّاعَةِ كَمْ؟

Věk

Užívá se většinou řadových, méně základních číslovek. Jednotky jsou v ženském rodě (سَنَةٌ).

Je mu čtyřicet let.

Bylo jí padesát pět let.

Je mně třicet sedm let.

Bylo mu asi šedesát let.

Má třináctiletou dceru.

Je jim (dvěma) osmnáct a dvacet let.

po dovršení jedenadvacátého roku

هُوَ فِي الْأَرْبَعِينَ مِنَ الْعُمُرِ. / يَبْلُغُ الْأَرْبَعِينَ مِنَ الْعُمُرِ.

كَانَتْ فِي الْخَامِسَةِ وَالْخَمْسِينَ مِنَ الْعُمُرِ.

أَنَا فِي السَّابِعَةِ وَالثَّلَاثِينَ مِنَ الْعُمُرِ.

كَانَ فِي نَحْوِ السِّتِينَ (مِنَ الْعُمُرِ).

لَهُ ابْنَةٌ عُمُرُهَا ثَلَاثَ عَشْرَةَ سَنَةً.

لَهُ ابْنَةٌ فِي الثَّلَاثَةِ عَشْرَةَ مِنَ الْعُمُرِ.

هُمَا فِي سِنِّ الثَّامِنَةِ عَشْرَةَ وَالْعِشْرِينَ.

بَعْدَ بُلُوغِ الْحَادِيَةِ وَالْعِشْرِينَ مِنَ الْعُمُرِ

Číslovky násobné

Užívá se jména مَرَّةً (násobek) se základní číslovkou. Platí pravidlo polarity. Tvary jsou v adverbiálním akuzativu.

مَرَّةً	jednou	مَرَّتَيْنِ	dvakrát
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ	tříkrát	إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً	jedenáctkrát

Adverbiální číslovky

Užívá se řadových číslovek jako přívlastku shodného, nebo v genitivním spojení.

لِلْمَرَّةِ الْأُولَى	poprvé	أَوَّلَ مَرَّةٍ
لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ	podruhé	ثَانِي مَرَّةٍ
لِلْمَرَّةِ الثَّلَاثَةِ	potřetí	ثَالِثَ مَرَّةٍ

Podobně:

لِلْمَرَّةِ الْأَخِيرَةِ	naposledy	آخِرَ مَرَّةٍ			
أَوَّلًا	za prvé	ثَانِيًا	za druhé	ثَالِثًا	za třetí

Zájmeno „takový“

Vyjadřuje se pomocí jména مِثْلٌ (původní význam: podoba, stejnost), za nímž následuje příslušné jméno s ukazovacím zájmenem. Vztahuje-li se k osobnímu jménu mužského a ženského rodu v množném čísle, má rovněž tvar množného čísla أَمْثَالٌ .

هَلْ تُعْجِبُكَ مِثْلُ هَذِهِ الْأَفْلَامِ؟	Líbí se ti takové filmy?
لَا تُرِيدُ أَنْ تَنْزِلَ فِي مِثْلِ هَذَا الْفُنْدُقِ.	Nechceme se ubytovat v takovém hotelu.
دَائِمًا يَكُونُ سَعِيدًا بِلِقَاءِ أَمْثَالِ هَؤُلَاءِ النَّاسِ.	Vždy se rád setkává s takovými lidmi.
أَرَادَ أَنْ يُصَوِّرَ فِيلْمًا مَعَ أَمْثَالِ هَؤُلَاءِ الْمُتَمَلِّاتِ.	Chtěl natočit film s takovými herečkami.

◆ Cvičení

1. Perfektní tvary převed'te do imperfekta (případně s částicí سَـ)

صوّرتُ بعض الآثار التاريخية. نظّمنا رحلة إلى سلوفاكيا. قدّمت لي زوجها. أجّلوا الاجتماع إلى يوم الاثنين. أمّمت الحكومة هذه الشركات. صدّرنا المنتجات إلى عدد من البلدان العربية. حدّثتنا عن إقامتها في لبنان. ركّزنا على هذا الموضوع. متى شاهدتم هذا الفيلم؟ هل قابلته في المعهد؟ سافروا إلى جنوب بوهيميا. ساعدتني في ترجمة الرسالة. ناقشوا هذا في اجتماعهم. خابرتُه بعد ظهر اليوم. حاولت أن أحصل على التذاكر. ساهمنا في وضع هذا المشروع. واجهوا مشاكل كثيرة. أصدر كتابه في تونس. أخبرناهم بموعد الامتحان. أنتج المصنع آلات زراعية. متى أعلنوا النتائج؟ أسعده هذا الخبر. من أخرج هذا الفيلم؟ أعجبته هذه المسرحية. من أشرف على رسالتك؟ أرسلوا لنا بعض الكتب والمجلات.

2. Odpovězte na otázky k textu A

متى قابلني زميلي؟ بم أخبرني؟ بم هنّأته؟ لماذا لم يكن في إمكاني أن أحضر مناقشته؟ ماذا سيعالج المؤتمر في ميونخ؟ فيم تساهم منظمة اليونسكو؟ هل قابلتُ بعض الأساتذة في جامعة ميونخ؟ على ما يركّز الأستاذ في عمله العلمي؟ لماذا أرغب في تسجيل رسالتي معه؟ هل صدر كثير من الدراسات عن حضارة الأندلس وتأثيرها في النهضة الأوروبية؟

3. Odpovězte na otázky k textu B

متى أصدرت الحكومة المصرية قانون الإصلاح الزراعي؟ على ما نصّ القانون؟ متى أصبحت مصر جمهورية؟ متى أعلنت الحكومة المصرية تأميم قناة السويس؟ لماذا أمّمت قناة السويس؟ ما هي السلع والمنتجات الأساسية للصناعة المصرية في فترة ما قبل الثورة؟ هل كانت مصر تواجه مشاكل اقتصادية واجتماعية خطيرة؟ متى كانت مصر تطبّق مبادئ الاشتراكية العربية؟ إلى ما اتّجهت مصر بعد وفاة الرئيس عبد الناصر في مجال الاقتصاد والسياسة؟ متى أصبح محمد أنور السادات رئيساً لجمهورية مصر العربية؟ متى تمّ توقيع معاهدة السلام بين مصر وإسرائيل؟ ما هي أولويات سياسة مصر الخارجية.

4. Utvořte záporné věty s částicí لَمْ a podstatné jméno nahrad'te zájmenem osobním připojeným

Vzor: هل كَلّمت المدير؟ لا، لم أكلّمه.

هل صوّرتم ذلك المسجد؟ هل شاهدوا المتحف؟ هل أعلنت الكلية موعد الامتحانات؟ هل قدّمته لوالديك؟ هل أرسلوا لهم الكتب؟ هل صدّرنا هذه المنتجات إلى الخارج؟ هل قابلت زميلك في المؤتمر؟ هل أخبرا مديرهما بذلك؟ هل أجّلت سفرها؟ هل سافرت مع أطفالكم؟ هل أخرج هذا الفيلم أيضاً؟

5. Odpovězte na otázky

كم مرّة في السنة تصدر هذه المجلة؟ كم مرّة في الشهر ينظّم معهدكم ندوات ثقافية؟ كم مرّة في الأسبوع تشاهدون التلفزيون؟ إلى كم دولة تصدر الشركة هذه الأجهزة؟ هل يمكن مراسلتكم بالبريد الإلكتروني؟ متى زرت مصر آخر مرّة؟ متى تمّ نشر روايته الأخيرة؟ فيم تفكّر؟ متى تمّ وضع هذا المشروع العلمي؟ معك كم حقيبة؟

6. Doplňte věty jedním z uvedených tvarů

/ تساعدن / ينتج / تناقشوا / قابلنا / أكلّم / تنافس / يراسلون / أعرف /

من الضروري أن ... لك على أحد الصحفيين العرب. لماذا لم ... الموضوع؟ سمعت أنهم ... أصدقاءهم بالبريد الإلكتروني. لا شك أن منتجات هذه الشركات ... منتجاتنا. قال المدير إن المصنع ... سيارات حديثة. طلبت منك أن ... لها في الأعمال المنزلية. ... هما في الكلية أمس. وعدته بأن ... في هذه المشكلة.

7. Přeložte

Měl odjet minulý týden do Jordánska, ale onemocněl. Rozhodli se odložit tu schůzi na příští měsíc. Kdy vydal tu knihu? Volal jsem mu v sobotu večer, ale nebyl doma. Dovolte mi, abych vám představil ředitele našeho ústavu. Bude doprovázet (ona) tu delegaci na (jejím) zájezdu do západních Čech? Ještě nám neoznámili termíny přijímacích zkoušek. Řekl mi, že chce s tebou mluvit ve velice důležité věci. Požádali jsme je, aby nám poslali osm exemplářů toho časopisu. Na tom festivalu můžete (je možno) shlédnout i některé krátké filmy. Kolik tě stála ta letenka do Dubaje? Jsem si jist, že se jim ten program bude líbit. Ona vyučuje arabštinu na fakultě a v Jazykové škole (ústavu jazyků). Naše univerzita se podílí na přípravě toho kongresu.

Slovní zásoba

أثر II. /على، في /	ovlivnit,	أيد II.	podporovat
تأثير /-ات /	mít vliv / na /	مبدأ /مبادئ /	zásada, princip
من أجل	vliv	مبادرة	iniciativa
استوديو	pro, za, kvůli	بنية /بنى /	struktura
أسرة /أسر /	studio	بينما	zatímco
إسرائيل	rodina	تكنولوجيا	technologie
إطار /أطر /	Izrael	تلفزيون /-ات /	televize
بالتأكيد	rámec	تم / i /	být dokončen,
أمم II.	jistě, jistěže, ovšem	تم + maṣdar	proveden
تأميم	znárodnit	تماماً	/ opis trpného rodu
أمل /آمال /	znárodnění	إنتمام	slovesa /
أمن	naděje	ثمن /أثمان /	zcela, úplně
الأمن الغذائي	bezpečnost	ثوري	dokončení
إنترنت	soběstačnost	إجراء /-ات /	cena
الأندلس	v zásobování	جزء /أجزاء /	revoluční
أولوية	potravinami	مجتمع /-ات /	opatření
	internet	جهاز /أجهزة /	část, díl
	Andalusie,	جاهز	společnost
	muslimské Španělsko		přístroj
	priorita		hotový, připravený

مَجَالٌ /-ات/	oblast, prostor, pole (působnosti)	أَرْسَلَ IV.	poslat, odeslat
حَاضِرٌ III. /في/	přednášet / o /	رَافَقَ III. /ه/	doprovodit / koho /
حَاوَلَ III.	snažit se	رَكَزَ II. /على/	soustředit se, zaměřit se / na / zaměřený / na /,
حَدَّثَ II. /ه عن/	vyprávět / komu o /	مُرَكَّزٌ /في/	orientovaný / na / rekonstrukce, restaurování
حَضَرَ II.	připravit, přichystat	تَرْمِيمٌ	směrující / k / duch, duše
حِفَاظٌ /على/	zachování, udržení, uchování	رَامَ /إلى/	zaznamenat; zapsat / se, si /, přihlásit se / do / přehrada
حَقِيبَةٌ /حَقَائِبُ/	zavazadlo, taška, aktovka	رُوحٌ /أَرْوَاحُ/	Asuánská přehrada
حُكُومَةٌ	vláda	سَجَلٌ II. /في/	Asuánská přehrada
حَلٌّ /حُلُولٌ/	řešení	سَدٌّ /سُدُودٌ/	pomáhat / komu v / potěšit
حَوَالِيٌّ	asi, přibližně	السَّدُّ الْعَالِي	seriál
حَيْثُ	neboť, protože	سَاعَدَ III. /ه في/	zboží
بِحَيْثُ	takže	أَسْعَدَ IV.	předat / komu co / pozdravit / od koho /
حِينَ	když	مُسَلَّسٌ /-ات/	mírový
أَخْبَرَ IV. /ه بـ/	oznámit / komu co /	سَلْعَةٌ /سَلَعٌ/	mír
إِخْبَارِيٌّ	zpravodajský	سَلَّمَ II. /ه هـ/	podílet se / na / podíl, účast / na /
خِدْمَةٌ	služba	سَلَّمَ II. /ل على/	politika
أَخْرَجَ IV.	režirovat	سَلَمِيٌّ	Suez
مُتَخَصِّصٌ	odborný	سَلَامٌ	nakupování
مُتَخَصِّصٌ /في/	odborník / na /, specializovaný / na /	سَاهَمَ III. /في/	urovnání, vyrovnaní
خَطَأٌ /أَخْطَاءٌ/	chyba	مُسَاهَمَةٌ /في/	zejména, především
خَطُوءٌ	krok	سِيَاسَةٌ	podpořit, povzbudit
خَطِيرٌ	závažný, nebezpečný	السُّوَيْسُ	projekt
دُكْتُورَاهُ	doktorát	تَسَوَّقٌ	dohlížet / na /; vést (diplomovou práci)
رِسَالَةٌ /رِسَائِلُ/ الدُّكْتُورَاهُ	doktorská (disertační)	تَسْوِيَةٌ	socialismus
أَدْنَى	blízký, přední	لَا سِيَمًا	není pochyb (o tom), že ...
الشَّرْقُ الْأَدْنَى	Přední východ	شَجَعَ II.	děkuji
دُنْيَا	svět (pozemský)	مَشْرُوعٌ /-ات، مَشَارِعُ/	vybudování
دَائِمٌ	stálý, trvalý	أَشْرَفَ IV. /على/	
يَرَى أَنَّ ...	domnívá se, že ...	اِشْتِرَاكِيَّةٌ	
مَا رَأَيْكَ فِي ...	jaký máš názor na ..., co říkáš ...	لَا شَكَّ (فِي) أَنَّ ...	
رَجَاءٌ	prosba	شَكَرًا	
رَاسَلَ III. /ه/	dopisovat si / s /, korespondovat / s /	تَشْيِيدٌ	

+ IV. أَصْبَحَ	začít	عَوْلَمَةٌ	zabývat se / čím / globalizace
impf. tvar slovesa		IV. أَغْلَنَ	oznámít, uveřejnit, vyhlásit
صَبَاحَ الْخَيْرِ	dobré ráno!	مُعَاهَدَةٌ	smlouva, dohoda
II. صَحَّحَ	opravit (text)	تَعْوِيضٌ /-ات/	náhrada, kompenzace
II. صَدَّرَ	vyvážet, exportovat	عَيْنٌ /عُيُونٌ/	oko
IV. أَصْدَرَ	vydat	غِذَائِي	potravinový
مُصَادِرَةٌ	zabavení, exekuce, konfiskace	غَرْبٌ	západ
صَعِيدٌ /صُعْدًا/	plocha, rovina	اِنْفِتَاحٌ	politika „otevřených dveří“; liberalizace
عَلَى صَعِيدٍ ...	na úrovni ..., v rovině ...	فِدَانٌ /فِدَائِينَ، أَفْدِنَةٌ/	feddán (4200,833 m ²)
صَغِيرٌ /صِغَارٌ/	malý; dítě	فَرَّجَ II. /ه/ على/	ukázat / komu co /, předvést / komu co /
II. صَلَّحَ	opravit (stroj)	مِنَ الْمَفْرُوضِ أَنْ ...	mít (něco dělat), předpokládá se, že ...
إِصْلَاحٌ /-ات/	reforma	مِنَ فَضْلِكَ	prosím tě
اِسْتِصْلَاحٌ	zúrodnění, obdělávání (půdy)	مِنَ الْأَفْضَلِ أَنْ ...	bude lépe, když ...; raději
صُورَةٌ	způsob	فَكَّرَ II. /في/	přemýšlet / o /
بِصُورَةٍ مُمْتَازَةٍ	výborně	مُفَكَّرَةٌ	zápisník, poznámkový blok
مِنَ الضَّرُورِيِّ	je třeba, je nutné	الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ	Korán
ضَمَانٌ /-ات/	záruka, garance	عَنْ قَرِيبٍ	brzy
II. طَبَّقَ	uplatnit, aplikovat	اِقْتِصَادًا	hospodářství
أَطْرُوحَةٌ	diplomová, disertační práce	قَاعِدَةٌ /قَوَاعِدُ/	základna; pravidlo
طَرِيقَةٌ /طُرُقٌ/	způsob, cesta, prostředek	اِسْتِقْلَالٌ	nezávislost
بِطَرِيقَةٍ /طُرُقٍ/ سَلْمِيَّةٍ	mírovou cestou	اِئْقَلِيمِيٌّ	regionální, teritoriální
تَطَوُّرٌ	vývoj, rozvoj	قَنَاةٌ /قَنَوَاتٌ/	kanál, televizní program
تَطْوِيرٌ	vývoj, rozvoj	يَجِبُ الْقَوْلُ إِنَّ ...	je třeba říci, že ...
طَيِّبٌ	dobrý, laskavý, příjemný	اِئْقَامَةٌ	nastolení; uspořádání, organizování, konání
II. عَبَّرَ /عن/	vyjádřit / co /	IV. أَكْرَمَ	uctít, poctít
عَدَالَةٌ	spravedlnost	II. كَلَّفَ	stát / koho / (částku)
عَادِلٌ	spravedlivý	II. كَلَّمَ /ه/	hovořit, mluvit / s /
II. عَرَّفَ /ه/ ب، على/	seznámit / koho s /	كُلِّيٌّ	celkový
وَالْمَعْرُوفُ أَنْ ...	je známo, že ...		
تَعْرِيزٌ	upevnění		
V. تَعَطَّلَ	rozbít (se), porouchat (se)		
III. عَالَجَ /هـ/	pojednávat / o /,		

مَلْحُوظٌ	význačný,	نَاقَشَ III. / هـ - في /	diskutovat
لِيبِرَالِيَّةٌ	pozoruhodný		/ s kým, co, o /
مَاجِسْتِرٌ	liberalismus	مُنَاقَشَةٌ	diskuse,
رِسَالَةٌ / رِسَائِلُ / المَاجِسْتِرِ	magisterský titul		obhajoba (diplomové práce)
II. مَثَلٌ	magisterská,	نَهْضَةٌ	renesance, obrození
مَادَّةٌ / مَوَادُّ /	diplomová práce	نُورٌ / أَنْوَارٌ /	světlo
مَسَاءُ الخَيْرِ	představovat	نَوْعٌ / أَنْوَاعٌ /	druh, typ
مِمَّا	látka, materiál	مَهْمَةٌ / مَهَامٌ /	povinnost, úkol
مُوسِيقِي	dobry večer!	هَذَا وَ ...	/ výraz uvozující
تَمْوِيلٌ	což		nový odstavec
مُمْتَازٌ	hudba	اسْتِهْلَاكِيٌّ	- nepřekládá se /
مِيُونِخٌ	financování	هِنَّا II. / هـ -	spotřební, konzumní
نَجْمٌ / نُجُومٌ /	výborný	وَاحَةٌ	blahopřát / komu k /
نَدْوَةٌ	Mnichov	وَثِيقَةٌ / وَثَائِقٌ /	oáza
نِزَاعٌ / -اتٌ /	hvězda	وَاجَةٌ III. / هـ ، هـ /	dokument, doklad
مَنْزِلِيٌّ	beseda		čelit / komu, čemu /
نَشْرٌ	konflikt	تَوَزِيعٌ / اعلى /	potýkat se / s kým, čím /
دَارٌ / دُورٌ / التَّشْرِ	domácí	وَاصِلٌ III. / هـ -	rozdělení, distribuce
نَصٌّ / u / اعلى /	uveřejnění,	وَضَعٌ / اِيضَعٌ /	/ mezi /
III. نَاصِلٌ	publikování	وَضَعٌ	pokračovat / v /
بِصَرَفِ النَّظَرِ عَنْ ...	nakladatelství,	مَوْضُوعٌ / -اتٌ،	vypracovat
تَنْظِيمٌ	vydavatelství	مَوَاضِعٌ /	vypracování
تَنْظِيمُ الأُسْرَةِ	stanovit,	وَعدٌ / اِيعدٌ / هـ -	téma, námět
زَاجِم. پْرِیپ. + بِنَفْسِ	obsahovat	وَاقِفٌ III. / اعلى /	slíbit / komu co /
نَاقِدٌ / نِقَادٌ /	bojovat	وَفاةٌ / وفياتٌ /	souhlasit / s /
	nehledě na ...	فِي أَيامٍ ...	úmrtí
	organizování	الْيُونِسْكُو	během... , za ...
	plánované		UNESCO
	rodičovství		
	sám / zdůraznění /		
	kritik		

9. lekce

Text A

هل تخرّجت هذه السنة في جامعتك أو معهدك؟

”هل أصبحت خريجاً جديداً والآن تبحث عن فرصة عمل تتناسب مع مطالبك وتوقعاتك؟“
نحن شركة عالمية متخصصة في نشر الكتب والمنشورات التعليمية. إننا نعرض عليك مستقبلاً مشرفاً: تتكوّن شركتنا من عدّة فروع ويتعاون عاملو هذه الفروع في تنفيذ برامجنا التعليمية والثقافية المتقدمة. ويتلخّص هدفنا الرئيسي في أن يتحسّن مستوى تعليم اللغات الأجنبية في بلدنا وأن تتعمّق معرفة حضارات العالم.
نحن متمسّكون بالمناهج الحديثة ونريد أن يتكلّم سكّان الجمهورية التشيكية باللغات العالمية. ونريد أن يتمكنوا منها بصورة ممتازة لكي يتفاهموا مع العالم الخارجي بسهولة وبدون مشاكل. وتكمن أمنيّتنا الكبيرة في أن يتراسلوا مع أصدقائهم أو زملائهم الأجانب دون أن يتصفّحوا قواميس ومعاجم متعدّدة. وتتناول كتبنا وبرامجنا التعليمية قواعد اللغات وتدرّيبات ومواضيع متنوّعة للمحادثة. فتحدّث مطبوعاتنا عن عادات الناطقين الأصليين وتقاليدهم. إن كتبنا وبرامجنا التعليمية تمكّن دارسي اللغات الأجنبية من أن يتعلّموا كثيراً من المفردات والتعبيرات المهمّة خلال مدّة قصيرة، وأن يتحرّكوا بثقة كاملة في مجال لغتهم الأجنبية.

لقد تقاعد هذا العام عدد من عاملي شركتنا وهكذا نحن في حاجة ماسّة إلى خدمتك! هل تخصصت في دراسة اللغات أو الحضارات في مختلف أنحاء العالم؟ سنكون سعداء جداً لما نتشرّف بزيارتك! عندما تُشرّفنا في مكتبنا الرئيسي، سننتعرف عليك وستتفرّج على منجزاتنا وستدرّب على أجهزتنا المتطورة لكي تتعامل مع المعلومات الواردة على شبكة الإنترنت العالمية. وفي نهاية فترة تدريبك المتخصص ستستلم شهادة التخرّج في دورتنا التعليمية.
إذن ... لا تتأخّر عنّا! فإنّ شركتنا تضمن أنّ مستوى تعليم اللغات الأجنبية في بلدنا يتقدّم ويتطوّر ... أما نحن، فلن نتنازل عن أهدافنا ومبادئنا هذه.

Text B

زيارة قصيرة من إنجلترا

تسلّمتُ في أواخر السنة الدراسية الماضية رسالةً من صديق وزميل إنجليزي. قد أخبرني فيها بأنّه يريد أن يزور مع زوجته وابنه براغ. كنتُ قد تعرّفْتُ عليه عام ١٩٩٢ في أحد المؤتمرات العلمية في سويسرا. ومنذ ذلك الحين نتراسل ونبادل كتباً ومجلاّت خاصةً بالأدب العربي. وأذكر بهذه المناسبة أنّه بعث إليّ قبل سنوات بكتابه القيم عن تطوّر الشعر الحديث في لبنان وسوريا. إنّه تخرّج في جامعة أكسفورد حيث ركّز على آداب الشرق الأوسط. فبالإضافة إلى العربية يتكلّم بالفارسية ويستطيع أن يتفاهم بالتركية أيضاً. لقد كنتُ سعيداً أن نتقابل مرّة أخرى ونتحدّث عن الجديد في مجال اهتمامنا المشترك ونتذكّر لقاءنا في برن. وأوّل ما خطر ببالي بعد أن تسلّمتُ رسالته هو أن أدبّر له ولعائلته إقامة ممتعة. ولحسن الحظّ تمكّنتُ من حجز غرفتين في دار الضيافة التابعة لجامعة كارل. وكان ضيوفي يتطلّعون لرؤية ”براغ الذهبية ذات مئات الأبراج“. ويجب القول إنّ زيارتهم لم تحيّب آمالهم وإنّهم تحمّسوا لماضي عاصمتنا وحاضرها على السواء. ولما كان الطقس جميلاً أمكنهم أن يتجولوا في أزقة المدينة القديمة ويتفرّجوا على قصر براغ وآثار تاريخية أخرى. ولا غرابة أنّنا قرّرنا في نهاية نزهتنا الجميلة تناول العشاء في أحد المطاعم اللبنانية المتميّزة حيث تمّتعنا بمأكولاته الشهية وجوّه الشرقي اللطيف.

Text C

مختبرات للكشف عن تلوث الماء والهواء

قررت وزارة الصحة تجهيز مديرية البيئة بمختبرات للكشف عن تلوث الماء والهواء لتمكينها من أداء جميع مهامها. قد أعلن ذلك مدير الوقاية الصحية العام وقال إن الوزارة قامت بالتعاون مع منظمة الصحة العالمية باستيراد الأجهزة والمعدات اللازمة لذلك، كما قامت بتدريب الفنيين العاملين في المديرية. ومن المتوقع أن يتبادل عاملو المختبرات خبراتهم ومعلوماتهم مع الجهات المختصة في البلدان العربية.

(من الصحافة العربية)

Gramatika

Slovesné kmeny V. – VI.

V. slovesný kmen

Morfologicky a sémanticky souvisí s II. slovesným kmenem. Ve všech tvarech má předponu **ta-** a podobně jako II. kmen má zdvojený druhý radikál.

Vzor: ta-KaLLaMa – mluvit

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>	
ta-KaLLaMa	تَكَلَّمَ	ja-ta-KaLLaMu	يَتَكَلَّمُ	ta-KaLLaM	تَكَلِّمْ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>mašdar</i>	
mu-ta-KaLLiMun	مُتَكَلِّمٌ	mu-ta-KaLLaMun	مُتَكَلَّمٌ	ta-KaLLuMun	تَكَلِّمٌ

Významy sloves V. kmene

1) zvrtný od II. kmene:

عَلَّمَ	učit	تَعَلَّمَ	učit se
حَسَّنَ	zlepšit	تَحَسَّنَ	zlepšit se
دَرَّبَ	cvičit, trénovat	تَدَرَّبَ	cvičit se

2) pasivní od II. kmene:

شَكَّلَ	vytvořit	تَشَكَّلَ	být vytvořen
شَرَّفَ	poctít	تَشَرَّفَ	být poctěn

3) denominativní:

عَرَبَ	Arabové	تَعَرَّبَ	arabizovat se
نَبِيٌّ	prorok	تَنَبَّأَ	vydávat se za proroka

Poznámka 1

Vzhledem k významu V. kmene je participium pasivní až na výjimky teoretickým tvarem.

VI. slovesný kmen

Morfologicky a sémanticky souvisí s III. slovesným kmenem. Ve všech tvarech má předponu **ta-** a po prvním radikálu má podobně jako III. kmen dlouhou samohlásku.

Vzor: ta-BāDaLa – vyměňovat si

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>
ta-BāDaLa	تَبَادَلَ	ja-ta-BāDaLu	يَتَبَادَلُ	ta-BāDaL تَبَادَلْ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>mašdar</i>
mu-ta-BāDiLun	مُتَبَادِلٌ	mu-ta-BāDaLun	مُتَبَادَلٌ	ta-BāDuLun تَبَادُلٌ

Významy sloves VI. kmene

1) vzájemnost (reciprocita):

بَادَلَ	vyměňovat	تَبَادَلَ مَعَ	vyměňovat si
/2 x 4. p./	něco s někým		
عَاوَنَ	pomáhat	تَعَاوَنَ مَعَ	pomáhat si, spolupracovat
/4.p./	někomu		
رَاسَلَ	korespondovat	تَرَاسَلَ مَعَ	dopisovat si
/4.p./	s někým		

2) postupný, pozvolný děj:

زَادَ	stoupat,	تَزَايَدَ	postupně se zvyšovat
	zvětšovat se		
نَاقَصَ	zmenšovat	تَنَاقَصَ	pozvolna se zmenšovat
سَقَطَ	padnout	تَسَاقَطَ	padat (déšť, sníh)

3) předstírání vlastnosti nebo stavu vyjádřeného I. kmenem:

مَرَضَ	onemocnět	تَمَارَضَ	předstírat nemoc
جَهَلَ	být nevědomý,	تَجَاهَلَ	ignorovat, nechtít vědět
	neznat		

Poznámka 2

Také v VI. kmeni je participium pasivní až na výjimky teoretickým tvarem.

Vyjádření reciprocit

Z textů i z výše uvedeného gramatického výkladu vyplývá, že vzájemnost (reciprocita) je základním významem VI. slovesného kmene. K vyjádření reciprocit však arabština velice často používá i dalších prostředků – podstatného jména **بَعْضٌ** (část), číslovek **وَاحِدٌ** a **أَحَدٌ**, jména **آخَرَ** (jiný), jména **كُلٌّ** (celek) s předložkou **مِنْ** aj. s důsledným uplatňováním slovesné reky.

1) **بَعْضٌ** + zájmenná přípona + **بَعْضٌ**

يَتَكَلَّمُ بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ.	Hovoří o sobě.
كَانُوا يَتَذَكَّرُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.	Vzpomínali na sebe.
هِيَ فُرْصَةٌ لِمَعْرِفَةِ بَعْضِنَا بَعْضًا.	Je to příležitost, abychom se vzájemně poznali.
يَتَعَاوَنُ بَعْضُهُمْ مَعَ بَعْضٍ.	Spolupracují.

2) **بَعْضٌ** (případně se zájmennou příponou)

Tohoto spojení se užívá hlavně pro 1. osobu množného čísla.

كُنَّا نَسْمَعُ عَنْ بَعْضِنَا.	Slýchali jsme o sobě.
مَكَّنَّا هَذَا اللَّقَاءَ مِنْ أَنْ نَفْهَمَ بَعْضُنَا أَكْثَرَ.	Toto setkání nám umožnilo, abychom si více porozuměli.
هِيَ وَأَخُوهَا دَائِمًا مَعَ بَعْضٍ.	Ona a její bratr jsou stále spolu.
كَانُوا سَاكِنِينَ إِلَى جَانِبِ بَعْضٍ.	Bydlili vedle sebe.

3) předložka + **بَعْضٌ** + zájmenná přípona + **الْبَعْضُ**

يَعْمَلُونَ مَعَ بَعْضِهِمُ الْبَعْضُ.	Pracují společně.
يَجْلِسُونَ أَمَامَ بَعْضِهِمُ الْبَعْضُ.	Sedí naproti sobě.
يُرْسِلُونَ التَّهْنِئَاتِ إِلَى بَعْضِهِمُ الْبَعْضُ.	Posílají si blahopřání.

4) **بَعْضٌ** + zájmenná přípona + **الْبَعْضُ الْآخَرُ**

- تَبَعْدُ هَذِهِ الْمَدِينُ بَعْضُهَا عَنْ الْبَعْضِ الْآخَرَ بِمِائَاتِ الْكِيلُومِتْرَاتِ.**
Tato města jsou od sebe vzdálena stovky kilometrů.

5) **كُلٌّ مِنْ** + zájmenná přípona + **الْآخَرُ** (nebo **صَاحِبُهُ**; dvě osoby nebo dva předměty)

يُخْبِرُ كُلٌّ مِنْهُمَا الْآخَرَ (صَاحِبَهُ).	Vzájemně se informují.
يَقْرَأُ كُلٌّ مِنَّا لِلْآخَرَ (لِصَاحِبِهِ) هَذِهِ الرَّسَائِلَ.	Čteme si (navzájem) tyto dopisy.

لَمَاذَا يَتَكَلَّمُ كُلُّ مِنْهُمَا مَعَ الْآخَرِ أَمَامَ أَطْفَالِهِمَا بِهَذِهِ الطَّرِيقَةِ؟
Proč na sebe takhle mluví před svými dětmi?

6) (أَحَدُنَا) (nebo أَحَدُهُمَا) + الْآخَرُ (dvě osoby nebo dva předměty)

يُسَابِقُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ. Jeden s druhým (vzájemně) soutěží.

لَا يَعْرِفُ أَحَدُنَا عَنِ الْآخَرِ شَيْئًا. Jeden o druhém nic nevíme.

7) الْآخَرُ + الْوَاحِدُ (مِنْهُمَا) (dvě osoby nebo dva předměty)

كَانَ يَسْأَلُ الْوَاحِدَ مِنْهُمَا عَنِ الْآخَرِ. Ptali se jeden na druhého.

يُمْكِنُ فَصْلُ الْوَاحِدِ عَنِ الْآخَرِ. Je možno oddělit jeden od druhého.

أَقَارِنُ الْقِصَّتَيْنِ الْوَاحِدَةَ بِالْآخَرَى. Srovnávám ty dvě povídky.

Vyjádření příslovci

Príslovce lze v arabštině vyjadřovať niekoľika prostriedky.

1) Akuzativem

Vyjadřují se jím příslovce různého druhu.

يَوْمًا	jednoho dne	صَبَاحًا	ráno	أَحْيَانًا	někdy	خَاصَّةً	zvláště
تَمَامًا	úplně	جَدًّا	velmi	كَثِيرًا	mnoho	أَبَدًا	nikdy, vůbec
أَيْضًا	také	قَلِيلًا	málo	تَقْرِيبًا	přibližně	مَثَلًا	například

2) Akuzativem vnitřního objektu

V akuzativu je zpravidla mašdar daného slovesa.

a) Nejčastěji bývá akuzativ neurčen a má shodný přívlastek.

طَبَّقُوا هَذِهِ الطَّرِيقَةَ تَطْبِيقًا سَلِيمًا. Správně aplikovali tuto metodu.

أَخْرَجَ فِيلْمَهُ الْأَخِيرَ إِخْرَاجًا مُمْتَازًا. Znamenitě režíroval svůj poslední film.

مَرَضَتْ مَرَضًا خَطِيرًا. Onemocněla těžkou chorobou.

b) Mašdar je určen členem a je v genitivním spojení s předcházejícím jménem كُلُّ (celý).

يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تَحْرِصَ عَلَى تَعْلِيمَاتِهِ كُلِّ الْحُرُصِ.

Musíš zcela dbát jeho pokynů.

أَثَّرَ فِيهِ هَذَا الْمَفْكَرُ كُلَّ التَّأثيرِ.

Tento myslitel ho zcela ovlivnil.

3) Předložkou **بـ** nebo **في** se jménem (neurčeným nebo určeným).

بشدّة	silně	بحدّة	ostře	بهُدوء	klidně
بحمّاس	nadšeně	بسرعة	rychle	بسُهولة	snadno
بالتأكيد	určitě	بالتحديد	přesně	في لهفة	dychtivě
في تردّد	váhavě	في حيرة	rozpačitě	بدقّة	přesně

4) Pomocí podstatných jmen **صورة** (způsob), **شكل** (forma, způsob), **طريقة** (způsob, metoda).

بصورة خاصّة	zvláště	بصورة عامّة	obecně	بصورة أو بأخرى	tak či onak
بشكل أفضل	lépe	بشكل آخر	jinak	بشكل طبيعي	přirozeně
بطريقة صعبة	obtížně	بهذه الطريقة	takto	بطريقة أو بأخرى	tak či onak

Poznámka 3

Příslovce lze vyjadřovat ještě dalšími způsoby, o nichž bude pojednáno v pozdějších lekcích.

◆ Cvičení

1. Perfektní tvary V. a VI. kmene převed'te do imperfekta (případně s částicí **سـ**)

تأخّرتُ اليوم في الكلية حتى الساعة السادسة. تعلّمت العربية سنتين في معهد اللغات. تحدّث معنا عن جدول المحاضرات. تفرّجوا على أهرام الجيزة وبعد ذلك رجعوا إلى الفندق. في يونيو تخرّج في كلية الآداب وفي سبتمبر سيسافر إلى الكويت. هل تكلمتم معه قبل سفركم؟ بعد الغداء تجولنا في أزقة القاهرة القديمة. تناول ضيوفنا العشاء في أحد المطاعم العربية. تفاهموا مع هؤلاء الناس بالإنجليزية. تقابلنا أمام مبنى سفارتنا. إن كتابه هذا تناول التطور السياسي في مصر بعد ثورة عام ١٩٥٢. تعاونتُ معه على هذا القاموس. تناسبت اقتراحاتهم مع برامجنا التعليمية.

2. Doplňte věty jedním z uvedených tvarů

/ تتطوّر / أتنازل / نندربّ / متخصصّص / تخرّج / يتعلّم / تتحدّثين / تتقابلون / متوقّع / نتعاون /
/ تتناول / يتفرّجن / يتراسل /

يريد أن ... اللغات الأجنبية لكي ... مع أصدقائه في الخارج. طلبوا منّا أن ... معهم في تنفيذ مشروعهم الجديد. كتبتُ لك في هذه الرسالة أنّي ... في تاريخ الشرق الأوسط. ماذا سوف ... في محاضرتك القادمة؟ إنّ صناعة السيارات الحديثة ... بسرعة. وعدنا بأن ... في الكلية هذا العام. هل من الـ ... أن برنامجنا سينجح؟ لا يمكن أن ... عن مبادئي. سمح لهنّ بأن ... على اللوحات من مجموعته الخاصة. لماذا لا ... عن عمليّك أبداً؟ يجب أن ... على هذه الجملة. هل ... معهم كثيراً؟

3. Odpovězte na otázky k textu A

من نشر هذا الإعلان؟ فيم يتلخص هدف الشركة الرئيسي؟ لماذا يجب أن يتحسن مستوى تعليم اللغات الأجنبية؟ ماذا تتناول كتب الشركة وبرامجها التعليمية؟ عمّ تحدثت مطبوعاتها؟ لماذا أصبحت الشركة في حاجة ماسة لخريجين جدد؟ على ما سيتفرّج المتقدمون في مكتب الشركة؟ متى سيتسلّم عامل الشركة الجديد شهادته؟

4. Přeložte

On se chce s tebou seznámit, protože se také učí arabsky. Tito posluchači absolvovali před dvěma roky naši fakultu a pracují v různých ústavech. Chcete s námi povečeřet v té libanonské restauraci? On si dopisuje s jedním německým kolegou a vyměňuje si s ním knihy a časopisy. Ve svých článkách pojednává o alžírských románech a povídkách psaných arabsky. Včera jsme od něho dostali dlouhý dopis; oznamuje nám v něm, že se zdrží v Bejrútu až do konce roku. Mohli jste si prohlédnout také islámské památky v Káhiře? Tato laboratoř je teď vybavena moderními přístroji.

5. Odpovídají následující věty obsahu textu A, či nikoli?

تتخصص الشركة في برامج تعليم اللغات الأجنبية. يتعلّم الدارسون كثيراً من المفردات والتعبيرات خلال عدّة سنوات. أما عاملو الشركة الجدد، فيتدرّبون على أجهزتها المتطورة. ليس من المفروض أن يتعاملوا مع المعلومات الواردة على شبكة الإنترنت. تضمن الشركة أن مستوى تعليم اللغات الأجنبية سوف يتحسن. هدف الشركة أن يتحرّك الخريجون في دورتها بثقة كاملة. يجب أن يتصفّح الخريجون معاجم متعدّدة خلال كتابة الرسائل.

6. Odpovězte na otázky

أين تتناول غداءك، في مطعم الطلاب أو في البيت؟ هل يتعلّم دارسو العربية اللغة الفارسية أيضاً؟ هل أمكنهم أن يتفرّجوا على بعض المساجد؟ منذ متى يتعاون معهم على هذا المشروع؟ هل تتكلّم إلى جانب الإنجليزية لغة عالمية أخرى؟ هل تتبادل مكتبتكم كتباً ومجلات مع بعض المكتبات الجامعية في الخارج؟ هل تستطيع التفاهم بالألمانية؟ هل تذكرون كثيراً إقامتكم في تونس؟ أين ستنقابل مع رئيس الوفد؟ متى تخرّجت في كلىة الطب؟ أريد أن أتعرّف على زميلك، هل تقدّمه لي؟ ماذا يتناول في مقالاته؟ هل في بلدنا وزارة خاصة بحماية البيئة؟ هل يمكن القول إن مشكلة تلوث البيئة قد أصبحت مشكلة عالمية؟ لماذا تتطلّعون لزيارة هذه البلدان العربية؟ هل يتناسب تعاملهم مع توقّعات ضيوف الفندق الأجانب؟ بم تتمتع هذه المناطق السياحية؟ هل تمكّنتم من ترجمة نص الرواية كلّها؟ بعد بلوغ كم سنة يتقاعد الرجال في الجمهورية التشيكية؟ كيف يستطيع طلاب معهدنا أن يحسّنوا مستواهم في معرفة اللغة العربية وحضارتها؟

7. Přeložte

Musíme se jich zeptat na možnosti spolupráce s těmito zahraničními firmami. Jeho poslední článek pojednává o vývoji moderní arabské povídky. Přemýšlel jsem o tomto tématu, ale pak jsem od něho ustoupil. Shlédli krátký film o znečištění životního prostředí v průmyslových oblastech. Mohli jste si prohlédnout některé islámské památky v Andalusii? Slyšel jsem, že po absolvování fakulty získal místo na ministerstvu zahraničních věcí. Tato země čelí mnoha hospodářským problémům. Nechcete se před odjezdem projít v moderních čtvrtích města?

8. Doplňte věty vhodným výrazem

سنبكون سعداء جداً لما ... بزيارتكم! طلبت من موظف المكتبة أن ... بعض القواميس والمعاجم العربية؟ فيم ... خلال دراستك الجامعية؟ كيف ... دارسو اللغات الأجنبية على جهل جديدة مختلفة؟ ... أمانيتنا الكبيرة في أن تتراسلوا و ... مع أصدقائكم وزملائكم الأجانب بدون صعوبات. ... كتبنا وبرامجنا التعليمية قواعد اللغات وتدريبات ومواضيع متنوعة للمحادثة. ... مطبوعات الشركة عن عادات الناطقين الأصليين وتقاليدهم. إن كتب هذه المؤسسة التعليمية ... دارسي اللغات الأجنبية من أن يتعلموا كثيراً من المفردات والتعبيرات المهمة خلال مدة قصيرة. كذلك تسمح لهم معرفة هذه الكتب بأن ... بثقة كاملة في مجال لغتهم الأجنبية. في أواخر السنة الدراسية الماضية ... رسالة من صديق وزميل إنجليزي. لحسن حظي ... من حجز غرفتين في دار الضيافة التابعة لجامعة كارل. من المتوقع أن ... عاملو المختبرات خبراتهم ومعلوماتهم مع الجهات المختصة في البلدان العربية.

Slovní zásoba

V. تَأَخَّرَ	opozdit se, zpozdit se, zdržet se (někde)	حَجَزَ	objednání, rezervace
أَدَبٌ / آدَابٌ /	literatura	V. تَحَرَّكَ	pohybovat se, počínat si
أَدَاءٌ	provedení (práce), vykonání (zkoušky)	V. تَحَسَّنَ	zlepšit se
إِذْنٌ	tedy, nuže	الْحَاضِرُ	přítomnost
أَصْلِيٌّ	původní, originální	حَظٌّ / حُظُوظٌ /	štěstí
أَكْسْفُورْدُ	Oxford	لِحُسْنِ الْحَظِّ	naštěstí
إِنْجِلْتْرَا	Anglie	V. تَحَمَّسَ / - /	nadchnout se / pro /
إِنْسَانٌ / نَاسٌ /	člověk / pl. lidé /	حِمَايَةٌ	ochrana
VI. تَبَادَلَ	vyměňovat si	هُوَ فِي حَاجَةٍ (مَاسَّةٍ)	(naléhavě) potřebuje ...
بِرْنٌ	Bern	إِلَى ...	
بَيْئَةٌ	prostředí (životní)	مُخْتَبِرٌ / -اتٌ /	laboratoř
بَالٌ	mysl	V. تَخَرَّجَ / في /	ukončit studium, absolvovat
خَطَرَ بِيَالٍ	přijít na mysl, napadnout	V. تَخَصَّصَ / في /	specializovat se / na /
تَابِعٌ لـ	patřící, náležející / k /	مُخْتَصِّصٌ	specializovaný;
مَجْمُوعَةٌ	skupina, sbírka, kolekce	خَطَرَ / u, i / - /	příslušný přijít (na mysl)
تَجْهِيْزٌ	vybavení	II. خَيَّبَ	zmařit
مُجَهَّزٌ	vybavený, zařízený	خَيَّبَ آمَالاً	zklamat naděje
		II. دَبَّرَ	zařít

تَدْرَبُ V. /على/	trénovat / co /, procvičit se /v /, zaškolit se / v /	مَطْبُوعَاتُ	tiskoviny, brožury počasi
تَدْرِيبٌ /-ات/	trénink, cvičení	مَطْلَبٌ /مَطَالِبُ/	požadavek
مُدِيرِيَّةٌ	ředitelství, správa	تَطَّلَعَ V. /ل-/	těšit se / na /
دُونَ أَنْ ...	aniž by ...	V. تَطَوَّرَ	vyvíjet se, rozvíjet se
V. تَذَكَّرَ	vzpomínat, připomenout si	مَتَطَوَّرَ	rozvinutý
ذَاتُ + jméno v gen.	mající / něco /, vyznačující se / čím /	تَغْيِيرٌ /-ات/	výraz
رُؤْيَةٌ	shlédnutí, poznání	مُعْجَمٌ /مَعَاجِمُ/	slovník
تَرَأَسَلَ VI. /مع/	dopisovat si / s /	مُعَدَّاتٌ	zařízení, přístrojové vybavení
زُقَاقٌ /أَرْقَةٌ/	ulice, ulička	مُتَعَدِّدٌ	četný, početný
مَسْجِدٌ /مَسَاجِدُ/	mešita	مَعْرِفَةٌ /مَعَارِفُ/	znalost
V. تَسَلَّمَ	obdržet, dostat, převzít	عَشَاءٌ	večeře
عَلَى السَّوَاءِ	jak ... , tak ...	تَعْلِيمِيٌّ	vzdělávací, učební
مُسْتَوَى /مُسْتَوَاتٌ/	úroveň	إِعْلَانٌ /-ات/	inzerát, reklama
سُوَيْسِرَا	Švýcarsko	V. تَعَمَّقَ	prohloubit se
شَبَكَةٌ	sít'	تَعَامَلٌ VI. /مع/	pracovat / s /, vycházet / s /, jednat / s /
شَرَفٌ II. /هـ /-بـ/	poctít / koho čím /	عَادَةٌ	zvyk
V. تَشَرَّفَ /-بـ/	být poctěn	تَعَاوَنٌ VI. /مع/	spolupracovat / s /
مُسْرِقٌ	zářný, skvělý	تَعَاوُنٌ	spolupráce
شِعْرٌ	poezie	غَرَابَةٌ	zvláštnost, podivnost
شَهَادَةٌ	vysvědčení, osvědčení; diplom	لَا غَرَابَةَ أَنَّ ...	není divu, že ...
شَهِيٌّ	chutný, lahodný	مُفْرَدٌ /-ات/	slovo, slůvko
صِحَّةٌ	zdraví	فُرُوعٌ /فُرُوعُ/	pobočka
مُنْظَمَةُ الصِّحَّةِ الْعَالَمِيَّةِ	Světová zdravotnická organizace	V. VI. تَفَاهَمَ /مع/	porozumět si, dorozumět se / s /
وِزَارَةُ الصِّحَّةِ	ministerstvo	تَفَاهَمٌ /مع/	porozumění, dorozumění
صِحِّيٌّ	zdravotnictví	مُسْتَقْبَلٌ	budoucnost
V. تَصَفَّحَ	zdravý, zdravotní	V. تَقَدَّمَ	dělat pokroky, postupovat dopředu
/ a / ضَمِنَ	listovat	مُتَقَدِّمٌ	rozvíjet se, vyspělý,
دَارٌ /دُورٌ/ الصِّيَابَةِ	zaručit, zajistit, garantovat	تَفَاعَدٌ VI.	pokročilý, rozvinutý
مَطْبُوعٌ	hotel (univerzitní), ubytovací zařízení hotelového typu	قَوَاعِدُ اللُّغَةِ	odejít do důchodu gramatika (jazyka)
	vytištěný, natištěný		

تَقَالِيدُ	tradice	تَنَاسَبَ VI. /مع/	vyhovovat, být v souladu / s /
كَشَفَ /عن/	odhalování / čeho /	نَاطِقٌ	mluvčí
V. تَكَلَّمَ	mluvit, hovořit	نَاطِقٌ أَصْلِيٌّ	rodilý mluvčí
كَامِلٌ	celý, úplný	تَنْفِيذٌ	realizace,
/في/ / u / كَمَنَ	spočívat / v /	مَنْهَجٌ /مَنْهَجٌ/	provedení metoda
/في/ V. تَلَحَّصَ	spočívat / v /	VI. تَنَاولَ	pojednávat / o /;
لَا زِمَ	nutný, potřebný	تَنَاولَ	dávat si (pokrm), pobírat
لَطِيفٌ /لِطَافٍ/	příjemný, laskavý	تَنَاولَ	pojednání, rozprava
تَلَوَّثَ	znečištění	تَنَاولَ الْعِشَاءِ	večeření (jíst večeři)
/بـ/ V. تَمَتَّعَ	těšit se / čemu /, vychutnat si / co /; vyznačovat se / čím /	هَوَاءٌ	vzduch
مُتَمَسِّكٌ /بـ/	dodržující / co /, držící se / čeho /	VIII. اِتَّجَهَ /إلى/	zamířit / kam /
الْمَاضِي	minulost	جَهَةٌ	(úřední) místo
مَكَّنَ II. /هـ/ من/	umožnit / komu co /	ثَقَّةٌ	důvěra, jistota
V. تَمَكَّنَ /من/	zvládnout / co /, podařit se	اِسْتِيرادٌ	dovoz, import
تَمَكَّنَ /هـ/ من/	umožnění / komu co /	وَارِدٌ	nacházející se, vyskytující se
أُمْنِيَّةٌ /أَمَانٍ/	přání	تَوَقُّعٌ -/ات/	očekávání
مُتَمَيِّزٌ	znamenitý, výtečný	مُتَوَقَّعٌ	očekávaný
مُنَجِّزٌ -/ات/	(dosažený) výsledek	مِنَ الْمُتَوَقَّعِ أَنْ ...	očekává se, že ...
نَحْوٌ /أَنْحَاءٍ/	část, díl, strana	وَقَايَةٌ	ochrana, prevence
فِي مُخْتَلَفِ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ	v různých částech světa	وَقَايَةٌ صِحِّيَّةٌ	hygiena
VI. تَنَازَلَ /عن/	vzdát se / čeho /, ustoupit / od /		

10. lekce

Text A

ابتكار الألماس الصناعي

لا شكّ في أنّ الدول المتقدّمة تفتقر إلى كمّية كبيرة من الألماس الطبيعي. من المعروف أنّ الألماس الطبيعي تستخرجه عدّة شركات صناعية هامة في قليل من مواقع العالم. فاجتمع عدد من العلماء الأمريكيين في جامعة فلوريدا لبدء عملهم على ابتكار الألماس الصناعي. قد كان من المفروض في أول الأمر أن يلتقطوا صور الألماس الطبيعي بجميع أشكاله وألوانه.

وكان عليهم أن يجربوا صفاته ويقارنوها بصفات المعادن الأخرى. واعتمد فريق العلماء على أبحاث المعاهد الدولية المشهورة واستنتج منها أنّ مهمتهم يمكن تنفيذها. وجدير بالذكر أنّ رئيس الفريق قد استلم كثيراً من الرسائل من زملائه المهتمّين بهذا المشروع العلمي. فانعقدت في جامعة فلوريدا جلسة علمية موسّعة وبحث مشاركوها الطرق الملموسة للوصول إلى هذا الهدف.

وكانت الجلسة دافعاً قوياً وفتحت مرحلة جديدة في عملهم. وبعد فترة من الوقت اخترعوا فعلاً مادة شبيهة بالألماس الطبيعي. ويجب القول إنّهم كانوا حذرين جدّاً ولم يريدوا أن يستعجلوا في نشر نتائجهم وتعريف جمهور المتخصصين بها، لأنّهم كانوا يجربونها في كثير من الاختبارات العلمية الدقيقة. وقد اندهشوا للغاية عندما وجدوا في آخر الأمر أنّ مادّتهم الصناعية هذه تتمتع بصفات الألماس الطبيعي وأنّ لون ألماسهم يحمّر ويصفرّ ويخضرّ حسب الظروف الضوئية.

قد أكّدت اللجنة الدولية الخاصة بالاكشافات العلمية أنّ الألماس الصناعي المبتكر في معاهد جامعة فلوريدا لا يختلف أبداً عن الألماس الطبيعي. فمن مميزات الألماس الصناعي أنّ ثمنه أقلّ من ثمن الألماس الطبيعي أربع مرّات. ومن الملاحظ أنّ التجارب العلمية استغرقت عدّة سنوات قبل أن يتحقّق هذا الإنجاز الأول من نوعه. أمّا استخدام هذا الاختراع للأغراض العملية فيمكن أن نذكر - على سبيل المثال - أنّ بعض الشركات العالمية تستعمل هذا الألماس الجديد في كثير من المجالات الصناعية، منها إنتاج مختلف الأجهزة والآلات الدقيقة.

Text B

في حالات استثنائية فقط!

اندلعت نار في الطابق الأرضي من إحدى البنايات. وطلب رجال الإطفاء من السكّان أن يتركوا منازلهم فوراً. وأخذوا يقرعون الأبواب ويصرخون: "الكلّ خارجاً! البناية تتهرب!" وفتح أحد السكّان الباب ووجهه مبلّل ونصف حليق. وقال باستغراب شديد: "ماذا حدث؟ انتبهتُ إلى أنّ هناك خلل ما في أنابيب المياه. فللمرّة الأولى منذ انتقالي إلى هذه البناية ينزل الماء الساخن." (من مجلّة المختار)

Text C

ما فات مات

كنتُ أنتظر الحافلة مع عدد من النساء ورجل متقدّم في السن. وعند اقتراب الحافلة تراجع الرجل بعض الخطوات إلى الخلف وترك النساء يصعدن. فالتفتتُ إليه سيدة وقالت: "إنك يا سيدي جنتيل حقّاً. من قال إنّ عصر الفروسية قد فات؟" فنظر إليها الرجل قائلاً: "شكراً يا سيدي، قد أسعدني أنّك تعتبريني من الفرسان ولكنني للأسف الشديد أنتظر غير هذه الحافلة." (من مجلّة المختار)

Gramatika

Slovesné kmeny VII. – X.

VII. slovesný kmen

Jeho příznakem je předpona se souhláskou **-n-**, která vyjadřuje trpný rod. V perfektu, imperativu a mašdaru je protetická (předsunutá) hamza se samohláskou **i-**, což znamená, že je to *hamzat al-wašl*. Totéž platí i pro VIII. – X. kmen.

Vzor: in-QaSaMa – být rozdělen

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>
in-QaSaMa	انْقَسَمَ	ja-n-QaSiMu	يَنْقَسِمُ	in-QaSiM انْقَسِمْ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>mašdar</i>
mu-n-QaSiMun	مُنْقَسِمٌ	mu-n-QaSaMun	مُنْقَسِمٌ	in-QiSāMun انْقِسَامٌ

Významy sloves VII. kmene

1) pasivní od I. kmene:

قَسِمَ / i /	dělit	انْقَسِمَ	být rozdělen
عَزَلَ / i /	izolovat	انْعَزَلَ	být izolován
هَزَمَ / i /	porazit (v boji)	انْهَزِمَ	být poražen
سَحَبَ / a /	stáhnout (např. návrh, vojska)	انْسَحَبَ	být stažen

2) zvrtný (reflexivní) od I. kmene:

صَرَفَ / i /	obrátit, odvrátit	انْصَرَفَ	odvrátit se, obrátit se k
شَغَلَ / a /	zaměstnávat (např. mysl)	انْشَغَلَ	zaměstnávat se
فَتَحَ / a /	otevřít	انْفَتَحَ	otevřít se
سَحَبَ / a /	stáhnout (vojska)	انْسَحَبَ	stáhnout se
خَفَضَ / i /	snížit (např. cenu)	انْخَفَضَ	snížít se

3) pasivní ve smyslu „být předmětem něčeho“, „být vystaven něčemu“:

خَدَعَ / a /	oklamat	انْخَدَعَ	nechat se oklamat
فَعَلَ / a /	dělat, činit	انْفَعَلَ	podléhat vlivu něčeho, rozrušit se

VIII. slovesný kmen

Jeho příznakem je infix **-t-**, který má zvrtný význam a klade se za první radikál.

Vzor: i-Š-ta-RaKa – zúčastnit se

perfektum

i-Š-ta-RaKa اشْتَرَك

imperfektum

ja-Š-ta-RiKu يَشْتَرِك

imperativ

i-Š-ta-RiK اشْتَرِكْ

part. aktivní

mu-Š-ta-RiKun مُشْتَرِكٌ

part. pasivní

mu-Š-ta-RaKun مُشْتَرَكٌ

mašdar

i-Š-ti-RāKun اشْتِرَاكٌ

Jsou-li prvním radikálem hlásky *ṣ, ḍ, ṭ, z, d, d, z, t, ṭ*, dochází k asimilaci; např.:

صَدَمَ / i /	narazit	اصْطَدَمَ	srazit se s
ضَرَبَ / i /	udeřit	اضْطَرَبَ	vzájemně na sebe narážet
أَطَّلَعَ	informovat	اعْلَى / اَطَّلَعَ	důkladně pročíst
أَزْهَرَ	kvést	ارْزَهَرَ	vzkvétat, rozkvétat
رَحَمَ / a /	tísnit	ارْذَحَمَ	tísnit se, být přeplněný
ذَخَرَ / a /	šetřit	ادَّخَرَ	šetřit, ušetřit
تَبَعَ / a /	sledovat, následovat	اتَّبَعَ	sledovat, provádět

Významy sloves VIII. kmene

1) zvrtný od I. kmene:

غَسَلَ / i /	umýt	اغْتَسَلَ	umýt se
نَقَلَ / u /	dopřít, převzt	انْتَقَلَ	přejít (na jiné místo), přestěhovat se
رَفَعَ / a /	zvednout, zvýšit	ارْتَفَعَ	zvýšit se, vznést se do výše
شَغَلَ / a /	zaměstnávat	اشْتَغَلَ	vykonávat práci, pracovat
جَمَعَ / a /	shromáždit	اجْتَمَعَ	shromáždit se, sejít se

2) činnost konaná ve vlastní prospěch:

نَخَبَ / u /	volit	انْتَخَبَ	zvolit (ve volbách)
خَبَرَ / u /	dobře znát	اِحْتَبَرَ	prověřit (si)
كَسَبَ / i /	získat, vydělat	اِكْتَسَبَ	získat (poznatky, zkušenosti)

سَمِعَ / a /	slyšet	إِلَى / اسْتَمَعَ	poslouchat, naslouchat
--------------	--------	-------------------	------------------------

3) pasivní:

مَلَأَ / a /	naplnit	امْتَلَأَ	být naplněn
--------------	---------	-----------	-------------

4) podobný jako v I. kmeni:

فَقَدَ / i /	ztratit	إِلَى / افْتَقَدَ	postrádat něco
فَقَرَ / u /	být chudý	إِلَى / افْتَقَرَ	mít nedostatek něčeho
شَرِكَ / a /	mít podíl na	فِي / اشْتَرَكَ	podílet se, zúčastnit se
فَتَحَ / a /	otevřít	افْتَسَحَ	otevřít, zahájit

5) denominativní:

عِبْرَةٌ	poučení, lekce	اعْتَبَرَ	vzít si poučení, považovat, pokládat
عَقِيدَةٌ	přesvědčení	اعْتَقَدَ	být přesvědčen o, domnívat se

IX. slovesný kmen

Jeho příznakem je zdvojený třetí radikál. Při časování sloves IX. kmene se uplatňují pravidla sloves s druhou a třetí hláskou identickou (viz 17. lekci).

IX. kmen je denominativní; odvozuje se od přídavných jmen barev a tělesných vlastností (většinou tělesných vad).

Vzor: i-ḤMaRRa – zčervenat, zrudnout

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>		<i>imperativ</i>
i-ḤMaRRa	أَحْمَرَ	ja-ḤMaRRu	يَحْمُرُ	i-ḤMaRRi أَحْمَرُ
				i-ḤMaRiR أَحْمِرْ
<i>part. aktivní</i>		<i>part. pasivní</i>		<i>maṣdar</i>
mu-ḤMaRRun	مُحْمَرٌ	mu-ḤMaRRun	مُحْمَرٌ	iḤMiRāRun أَحْمِرَاؤُ

Předpokládané teoretické tvary jsou: i-ḤMaRaRa, ja-ḤMaRiRu, mu-ḤMaRiRun, mu-ḤMaRaRun. U participií se vypouští samohláska po třetím radikálu, takže tvary jsou stejné. U staženého tvaru imperativu je na konci pomocná samohláska -i, protože slabika nemůže končit dvěma souhláskami.

Významy sloves IX. kmene

1) barvy:

أَصْفَرَ	žlutý	أَصْفَرُ	být žlutý, zežloutnout
----------	-------	----------	------------------------

أَزْرَقُ	modrý	أَزْرَقُ	být modrý, zmodrat
أَسْوَدُ	černý	أَسْوَدُ	být černý, zčernat
أَحْمَرُ	červený	أَحْمَرُ	být červený, zčervenat
أَخْضَرُ	zelený	أَخْضَرُ	být zelený, zezelenat
أَبْيَضُ	bílý	أَبْيَضُ	být bílý, zbělet

2) tělesné vlastnosti:

أَحْوَلُ	šilhavý	أَحْوَلُ	šilhat
أَعْوَرُ	jednooký	أَعْوَرُ	být jednooký
أَسْمَرُ	snědý	أَسْمَرُ	být snědý

X. slovesný kmen

Jeho příznakem je předpona tvořená dvěma souhláskami: souhláskou -s- , která je kauzativní, a souhláskou -t- , která je reflexivní.

Vzor: ista-KŠaFa – prozkoumávat

<i>perfektum</i>	<i>imperfektum</i>	<i>imperativ</i>
ista-KŠaFa اسْتَكْشَفَ	jasta-KŠiFu يَسْتَكْشِفُ	ista-KŠiF اسْتَكْشِفْ
<i>part. aktivní</i>	<i>part. pasivní</i>	<i>mašdar</i>
musta-KŠiFun مُسْتَكْشِفٌ	musta-KŠaFun مُسْتَكْشَفٌ	isti-KŠāFun اسْتِكْشَافٌ

Významy sloves X. kmene

1) deziderativní ve vztahu k tomu, co vyjadřuje I. kmen:

خَدِمَ / i, u /	sloužit	اسْتَخْدَمَ	používat, zaměstnávat
عَمِلَ / a /	pracovat	اسْتَعْمَلَ	používat
أَذِنَ / a /	dovolit	اسْتَأْذَنَ	žádat o dovolení
قَطَرَ / u /	kapat	اسْتَقَطَرَ	destilovat

2) zvrátný od IV. kmene:

أَلْهَمَ	inspirovat	اسْتَلْهَمَ	inspirovat se
أَخْبَرَ	informovat	اسْتَخْبَرَ	vyhledávat informace
أَعْلَمَ	oznámit	اسْتَعْلَمَ	informovat se

3) estimativní (pokládat za):

حَسُنَ / u /	být krásný, dobrý	اسْتَحْسَنَ	pokládat za dobré, schvalovat
عَرَبَ / u /	být zvláštní, neobvyklý	اسْتَعْرَبَ	pokládat za divné, divit se

4) denominativní:

شَرَقَ	východ	اسْتَشْرَقَ	zabývat se Orientem, pěstovat orientalistiku
غَرَبَ	západ	اسْتَعْرَبَ	přizpůsobit se Západu, zabývat se Západem

Přídavná jména barev a tělesných vlastností

Tato adjektiva se tvoří podle jednotného vzoru. Tvary mužského rodu mají předponu **a-**, tvary ženského rodu příponu **-ā' u**. Oba tvary jsou dvojjýchodné (diptotické). Jsou-li určeny (členem, zájmenou příponou nebo jménem v genitivu), stávají se triptoty. Mužský rod má množné číslo vnitřní, ženský rod množné číslo vnější se změnou koncové hamzy na w. Obdobně se tvoří i duál ženského rodu.

mužský rod	ženský rod
jednot. č.	
أَحْمَرُ	حَمْرَاءُ
množ. č.	
حُمُرٌ	حَمْرَاوَاتٌ
dvoj. č.	
أَحْمَرَانِ	حَمْرَاوَانِ

Obdobně:

أَبْكَمٌ	(němý)	أَخْرَسٌ	(němý)
أَطْرَشٌ	(hluchý)	أَشْفَرٌ	(světlovlasý) aj.

Adjektiva **أَسْوَدٌ** a **أَبْيَضٌ** mají jako druhý radikál slabý konzontan (w / j), který se v množném čísle mužského rodu stahuje s kmenovým **u** na dlouhou samohlásku.

أَسْوَدٌ	سُوْدٌ	أَبْيَضٌ	بَيْضٌ
----------	--------	----------	--------

Některá adjektiva barev se tvoří od příslušného podstatného jména příponou **-ījun** (nisbou).

بَنْفَسَجٍ	fialky	بَنْفَسَجِيٌّ	fialový
وَرْدٌ	růže	وَرْدِيٌّ	růžový
بُنٌّ	káva (zrno)	بُنِّيٌّ	hnědý
رَمَادٌ	popel	رَمَادِيٌّ	šedý
بُرْتُقَالٌ	pomeranče	بُرْتُقَالِيٌّ	oranžový

◆ Cvičení

1. Tvary perfekta převed'te do imperfekta

انتقلوا في أوائل أبريل إلى شقة جديدة. بعد توقيع معاهدة السلام انسحبت القوات الأجنبية من المنطقة. بعد لقائه مع وزير الثقافة استقبله رئيس الجمهورية. انعقد في دمشق مؤتمر الكتاب العرب. اشتغلت أمه في إحدى شركات التجارة الخارجية. خلال إقامتها الدراسية اكتسبت كثيراً من المعلومات المفيدة. من افتتح المعرض؟ هل استعملت هذه المصادر؟ اتبعنا في بحثنا طرقاً حديثة. انخفض في هذا الشهر ثمن بعض الرحلات السياحية.

2. Doplňte věty jedním z uvedených tvarů

/ تختبر / يستعملوا / ينتبه / ينعقد / تستخدموا / تنتقل / تستخرج / أندھش / أنتظر /

وعدته بأن ... أمام الكلية. لم ... إلى أن زميله قد خرج من المكتب. أرادت أن ... إلى شقة جديدة. من المعروف أن هذه الدولة ... كمية كبيرة من النفط. يجب أن ... اللجنة معرفة طلابنا للغات الأجنبية. متى ... الاجتماع القادم؟ عليهم أن ... ليلحقوا بالقطار. لم ... حين علمت بالخبر. لماذا لم ... هذه الطريقة؟

3. Přeložte

Zkoušeli nás ze znalostí historie a dvou cizích jazyků. Ona chce vstoupit na Filozofickou fakultu. Myslím, že se tomu vůbec nedivili. Musíte se naučit používat (používání) tyto přístroje. Oznámili jim, že ta komise nebude tento týden zasedat. Obyvatelé těchto oblastí postrádají pitnou vodu. Na tyto informace se může spolehnout. Tu konferenci zahájil (otevřel) rektor univerzity. Jak dlouho trvá cesta autem z Bejrútu do Damašku? V tomto článku píše o svých posledních objevech v oblasti medicíny.

4. Odpovězte na otázky k textu A

لماذا تكون الدول المتقدمة في حاجة ماسة إلى الألماس؟ لماذا اجتمع عدد من العلماء الأمريكيين في جامعة فلوريدا؟ على ما اعتمد فريق العلماء في بداية عملهم؟ لماذا كانت الجلسة دافعاً قوياً في الطريق إلى هدفهم؟ لماذا لم يريدوا أن يستعملوا في نشر نتائجهم؟ ما هي مميزات الألماس الصناعي؟ هل استغرقت التجارب العلمية مدة طويلة؟ ما هي أغراض استخدام الألماس الصناعي؟

5. Odpovídají následující věty obsahu textu A, či nikoli?

تناولت الجلسة العلمية المنعقدة في جامعة فلوريدا مشاكل استخراج الألماس الطبيعي. ساهمت الجلسة في تحقيق هدف العلماء. اخترع العلماء مادة شبيهة بالألماس الطبيعي قبل انعقاد الجلسة. أكدت اللجنة الدولية أن الألماس الصناعي المبتكر يختلف عن الألماس الطبيعي. كان الباحثون يختبرونه في عدة اختبارات فقط. من الملاحظ أن التجارب استغرقت سنة واحدة تقريباً. يمكن القول إن الشركات العالمية تركز على استعمال الألماس الجديد في المجالات الصناعية الكثيرة.

6. Přeložte

Navrhl jsem mu, že na něho budu čekat na nádraží. Některé listy napsaly (řekly), že těžba ropy se bude v příštích měsících snižovat. Musíme si pospíšet, abychom stihli vlak. Slyšel jsem, že přešel z fakulty na ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Během své návštěvy Káhiry se ministr zahraničních věcí sešel také s pracovníky našeho velvyslanectví. Ten festival potrvá šest dní a pak jeho účastníci navštíví mezinárodní veletrh v Brně. Myslím, že se všichni naši studenti zúčastní toho zájezdu. Není pochyb, že se tito autoři inspirovali islámskou historií. Posloucháš arabský rozhlas? Řešení tohoto problému objevili vědci z naší univerzity před třemi lety. Musíte si důkladně pročíst ty články.

7. Odpovězte na otázky

هل تستمع أحياناً إلى الإذاعة العربية؟ هل تستخرج ليبيا كمية كبيرة من النفط؟ هل يشتغل كثير من خبرائنا في الخارج؟ متى اندلعت الحرب العالمية الأولى؟ من كان في استقبال الوفد في المطار؟ هل كان في إمكانكم أن تدخروا

بعض النقود من منحتكم؟ متى بدأت مصر تتبع سياسة الانفتاح؟ هل تعلمت استعمال هذا الجهاز؟ متى اكتشف علماء الآثار هذه المقبرة؟ من يفتح معرض المخطوطات العربية في دار الكتب؟ هل تعتبر هذا الاقتراح مفيداً؟

Slovní zásoba

impf. tvar + أَخَذَ	začít	اِخْتَبَارٌ / -اتُ	prověření, ověření,
slovesa			zkouška
أَرْضِي	přízemní	خَارِجاً	ven
أَسْفَ	lítost	VIII. اِخْتَرَعَ	vynalézt
لِلْأَسْفِ	bohužel	اِخْتِرَاعٌ / -اتُ	vynález
فِي آخِرِ الْأَمْرِ	nakonec	X. اسْتَحْدَمَ	používat;
بَحَثٌ / ا / هـ /	zkoumat, studovat;	اسْتَحْدَامٌ	zaměstnávat
بَدَأَ	projednat	X. اسْتَخْرَجَ	použití
اِبْتِكَارٌ / -اتُ	zahájení, začátek	IX. اِخْضَرَ	těžít, dobývat
مُبْتَكَّرٌ	vynález	VII. انْخَفَضَ	být zelený,
مُبَلَّلٌ	vynalezený	خَلَّلٌ	zezelenat
بِنَايَةٌ	mokrý	VIII. اِخْتَلَفَ / عَنَ	snížít se
بَابٌ / أَبْوَابٌ	budova	إِلَى الْخَلْفِ	porucha
VIII. اتَّبَعَ	dveře	VIII. اِدَّخَرَ	lišít se / od /
اسْتِثْنَائِي	sledovat, uplatňovat	دَافِعٌ / دَوَائِعُ	dozadu
جَدِيرٌ بِالذِّكْرِ أَنَّ ...	provádět (politiku)	دَقِيقٌ	šetřit, ušetřit
تَجْرِبَةٌ / تَجَارِبٌ	výjimečný	اِنْدَلَعَ	impuls,
VIII. اجْتَمَعَ	stojí za zmínku, že ...	اِنْدَهَشَ	hybná síla
جَمَاهِيرٌ / جَمَاهِيرٌ	pokus	عَلَى سَبِيلِ الْمَثَالِ	přesný, důkladný
جَنَّتِيلٌ	sejít se,	اِنْسَحَبَ	vypuknout,
حَدَرٌ	shromáždit se	VIII. اسْتَلَمَ	propuknout
VIII. احْتَرَقَ	veřejnost	VIII. اسْتَمَعَ / إِلَى	divít se
حَسَبَ	laskavý, galantní,	سَنٌّ	například
حَافِلَةٌ	ohleduplný	سَيِّدٌ / سَادَةٌ	stáhnout se
V. تَحَقَّقَ	opatrný	شَبِيهَةٌ / بـ /	(vojsko)
حَقًّا	hořet	اِسْتَعْلَ	převzít
حَلِيقٌ	podle	اَشْكَالٌ / اَشْكَالٌ	poslouchat / co /,
IX. احْمَرَّ	autobus	صَحِيفَةٌ / صُحُفٌ	naslouchat / čemu /
حَالَةٌ	uskutečnit se,	مَصْدَرٌ / مَصَادِرٌ	věk
VIII. اِخْتَبَرَ	realizovat se	صَرَخَ / u /	pan, pán
	skutečně, opravdu		podobný / čemu /
	oholený		pracovat
	být červený,		forma, tvar
	zčervenat		noviny, listy
	případ		pramen, zdroj
	prověřit (si),		křičet
	vyzkoušet		

IX. اصْفَرَّ	být žlutý, zežloutnout	III. قَارَنَ / هـ - بـ	srovnat, porovnat / co s čím / menší, nižší
ضَوِّي	světelný	أَقْلُ	říkající
رَجُلٌ / رِجَالٌ / الإِطْفَاءُ	hasič	قَانِلٌ	řka, se slovy ...
VIII. اَطَّلَعَ / على /	důkladně pročíst, prostudovat	قَانِلًا	jednotky (vojenské)
ظَرْفٌ / ظُرُوفٌ /	podmínka, okolnost	قَوَاتٌ	silný
VIII. اَعْتَبَرَ	považovat, pokládat	قَوِيٌّ / أَقْوِيَاءُ /	objevit
/ هـ ، هـ ، هـ /	/ koho, co za /	VIII. اَكْتَشَفَ	všichni, všechno
X. اسْتَعْجَلَ	pospíchat, mít naspěch	الْكُلُّ	množství
مَعْدِنٌ / مَعَادِنٌ /	kov, nerost	كَمِيَّةٌ	je zřejmé, že ...
... مِنَ الْمَعْرُوفِ أَنْ ...	je známo, že مِنَ الْمُلَاحَظِ أَنْ ...	obrátit se / k /, otočit se / na /
عَصْرٌ / عُصُورٌ /	epocha, doba	VIII. اَلْتَفَتَ / إلى /	udělat, zhotovit, pořídít (snímek, záběr); sebrat, sbírat, shromáždit
VII. اُعْقَدَ	konat se	VIII. اَلتَّقَطَ (صُورَةً)	konkrétní
VIII. اِعْتَمَدَ / على /	opírat se / o /, spoléhat (se) / na /	مَلْمُوسٌ	inspirovat se / čím /
X. اسْتَعْمَلَ	používat	X. اسْتَلْهَمَ / بـ /	barva
اسْتِعْمَالٌ	použití	لَوْنٌ / أَلْوَانٌ /	diamant
اسْتِعْرَابٌ	údiv	أَلْمَاسٌ	zemřít
بِاسْتِعْرَابٍ	udiveně	مَاتَ / ū /	pitná voda
غَرَضٌ / أَغْرَاضٌ /	účel	مِيَاهُ الشَّرْبِ	význačný, charakteristický rys
X. اسْتَعْرَقَ	trvat	مُمَيَّرَةٌ	truba, potrubí
لِلْغَايَةِ	příliš	أُنْبُوبَةٌ / أَنْبَابٌ /	zpozorovat /co /, všimnout si / čeho / vyvodit, dedukovat
فُرُوسِيَّةٌ	rytířskost, hrdinství	VIII. اَلتَّبَهُ / إلى /	výsledek (práce), dosažení (výsledku), vymoženost
فَارِسٌ / فُرْسَانٌ /	rytíř	X. اسْتَنْتَجَعَ	stékat, vytékat
فَرِيقٌ / فِرْقٌ /	pracovní skupina, tým	إِنْجَارٌ / -اتٌ /	polovina
فِعْلًا	opravdu, skutečně	نَزَلَ / i /	napolo, polo-
VIII. اِفْتَقَدَ / إلى /	postrádat / něco /	نَصْفٌ / أَنْصَافٌ /	čekat / na koho, co / přestěhování se
VIII. اِفْتَقَرَ / إلى /	mít nedostatek / čeho /	نَصْفٌ + نَصْفٌ	oheň, žár
فُلُورِيدَا	Florida	v genitivu	rozšířený, plenární
فَاتٌ / ū / هـ /	utéci / komu /, ujet (např. vlak), uniknout (např. příležitost)	VIII. اِنْتَظَرَ / هـ ، هـ /	rys, vlastnost
فَوْرًا	ihned, okamžitě	اِنْتَقَالَ	jak dlouho?
X. اسْتَقْبَلَ	privítat	نَارٌ / نِيرَانٌ /	místo, poloha, lokalita
... قَبْلَ أَنْ ...	dříve, než ...	مُوسِعٌ	
اِقْتِرَابٌ	přiblížení (se)	صِفَةٌ	
قَرَعَ / a /	klepat, ťukat	كَمْ مِنَ الْوَقْتِ؟	
		مَوْقِعٌ / مَوَاقِعٌ /	